

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Foustka_Ivan-Vzpoura_proti_casu.PDB

PDB Name: Foustka_Ivan-Vzpoura_proti_casu
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 24.6.2003
Modification Date: 24.6.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Ivan FOUSTKA
Vzpoura proti času
1.

Začalo mě to přitahovat jako magnet. Přišlo to znenadání, temná hmota planetky mi letěla vstříc, nedovedl jsem si vysvětlit, kde se ta přitažlivost tak najednou vzala.

Zvýšil jsem rychlost. Moje průzkumná raketka skoro poskočila, jak čile vyrazila vpřed, klesání přestalo, letěl jsem kolem toho neznámého tělesa po mírné spirále, až jsem se dostal na druhou stranu ARIES, moje domovská raketa, mi zmizela z očí. Byl jsem najednou docela sám v Prostoru, a nebylo to moc příjemné, i když jsem věděl, že se mi ARIES za chvíli zas vynoří na druhé straně a že jsme od sebe vzdáleni pár mizerných kilometrů.

Objevil se, zářící třemi tykadly svých světlometů, záštita a symbol bezpečí v té nepřátelské tmě; tam jsou moji kamarádi a čekají na mě; čekají a nedopustí, aby se mi něco stalo.

Zase bylo všechno v pořádku. Byl jsem pánem své rakety a působilo mi to v tu chvíli docela radost. Přistanu, trochu se porozhlédnu po té neznámé černé planetce a horempádem se zase vrátím.

Zvýšil jsem trochu rychlost, abych se ujistil, že si mohu dělat, co chci, a že mi to zase neprovede nějaké uličnictví. Hodnota na rychloměru začala stoupat. Mrkl jsem jedním okem na výškoměr: totéž. Už jsem se zase od planetky vzdaloval.

Je to dobré, mohu začít s přistáváním. Ale dám si ztracený pozor, protože ten zvláštní kousíček hmoty ...

A tu jsem začal klesat znovu. Přejel jsem pohledem armaturu. Ne, nic se nestalo, motory pracovaly správně, žádná porucha v urychlovači, přívod paliva v pořádku, zásoba taky, nic, nic ... a přece jsem klesal, aniž se moje rychlost zmenšovala. Co se to ke všem čertům děje?!

Zvýšil jsem rychlost ještě víc. Odstředivá síla se zvětšila, zase jsem získal kousek výšky – tak vida, ono to jde! – znovu jsem ubral, začal jsem klesat, ale za okamžik už to nebylo klesání, padal jsem, řtil jsem se stříhlav na planetku, na čele mi vyrazil pot – tohle přece není samosebou! – zvyšoval jsem rychlost, tlačil jsem na páku, až to najednou už nešlo dál, byla to nejvyšší rychlost. Přestal jsem konečně padat. Jenže teď bych měl zase stoupat – a já nestoupal ani o metr.

Bylo to zlé. Znamenalo to, že kladu té proklaté planetce nejvyšší odpor, jakého jsem schopen, už mě netáhne ke svému povrchu, ale taky se od něho nevzdaluji, zase se musela ta záhadná přitažlivost zvětšit, jsem zajatý tím pitomým šutrákem, pár kilometrů ode mne září majákový světlomet mé domovské rakety, a já nemohu, za nic na světě nemohu k němu zpět ...

Vysílačka! Proč to někdy tak dlouho trvá, než člověka napadne docela samozřejmá věc? Ohlásím na palubu, co se tu se mnou děje. Hoši mi určitě pomohou.

Ale místo kamarádů se ozvalo z vysílačky jen ohlušující praskání; i tady bylo všechno v pořádku, vyladění bylo přesné, ale spojení se nedalo navázat, jakási poruchová hradba se položila mezi mne a ARIES a odřízla spojení.

Pohlédl jsem nešťastně nad sebe. Vysoko v té mrazivé temnotě chvěla se zářící tečka – ARIES. Bylo to zoufalé, vidět ho v té vzdálenosti a nemoci k němu, bylo to snad ještě horší, než kdyby se mi vůbec ztratil v těch tmách bez rozměru a konce.

Někde musí být chyba! Armatura mě obelhává, něco není v pořádku! Ale ukazatele tvrdily, že nikde žádná závada není, a přitom připouštěly, že se přes nejvyšší rychlost skutečně snáším decimetr po decimetru na planetku. Popadl mě vztek nad mou bezmocností, byla to napůl zuřivost a napůl zoufalství, hodinu už tady bezmocně lítám dokola a zápasím s neznámou silou, jsem chycen v jakési neviditelné, pružné síti – do očí mi vhrkly slzy, zaťal jsem zuby, vypnul jsem motory a paličatě jsem si řekl:

"Tak at'!"

Raketka začala padat. Byl to šílený pád, ohromná síla mě vtiskla do křesla, odhadoval jsem to kolem deseti g.

Naposledy jsem se obrátil. ARIES stál lhostejně na svém místě – sbohem, kluci, slyšíte, sbohem! – už mi to přetížení ani tak nepřipadalo, asi proto, že zrychlení dosáhlo určité hranice a už nevzrůstalo, byl to rovnoměrný pohyb, který skončí v několika vteřinách katastrofou – ovšem bude to jenom moje katastrofa, ve Vesmíru se nic nepohne, ani šelest se

neozve tím hluchým Prázdnem, vlastně se vůbec nic nestane, jenom můj život skončí ...

Vtom jsem si uvědomil, že se opírám do popruhů, že mě to tlačí zase naopak z křesla ven, síla se obrátila – vždyt nebrzdím! – ale něco muselo velmi silně brzdit, raketka se nějak přetočila, zahlédl jsem ARIES po levé ruce a tu temnou hmotu po pravici, ještě jednou jsem se přetočil, planetka byla opět pod mýma nohama, přibližovala se mírně a skoro laskavě, jako by mě nechtěla poplašit.

Měkounce jsem přistával.

Reagoval jsem okamžitě. Otevřela se cestička úniku. Zapnul jsem motory, vůbec jsem nedbal na přetížení, mám přece vyzkoušeno, že krátkou dobu vydržím v křesle až pětatřicet gé, raketka znovu poskočila a vyrazila dopředu jako střela, neznámé těleso se pode mnou začalo rychle propadat, ale bylo to, jako bych visel v gumové síti. Síla odspodu znovu zabrala, rychle jsem ztrácel rychlost, přestal jsem se vzdalovat, a tu jsem pochopil, že ta gravitace není náhodná, že to nejsou nějaká neznámá, proměnlivá pásma, že je to jakási zběsilá hra kočky s myší, že je to řízeno uměle a že je to silnější než všechny moje obranné prostředky.

Vzdal jsem se s pocitem uklidnění. Zápas byl zajímavý, ale porážka už ne. Vypnul jsem motory a znovu jsem začal mírně klesat, najednou jsem byl zvědav, co to se mnou udělá nad povrchem, ale neudělalo to nic zvláštního. Moje průzkumná raketka se elegantně snesla, protože přitažlivost byla vystřídaná jakousi odpudivostí, která mě zabrzdila, takže jsem dosedl měkce jako do mořské pěny.

2.

Byli jsme tři měsíce na cestě. Změnili nám pracovní úkol a poslali nás narychlo jako záchrannou expedici.

Všechno to vlastně začalo průzkumnou sondou AVR-12, která měla dosáhnout okraje naší soustavy a zase se vrátit. Počítalo se s tím, že ji zachytíme ve vzdálenosti asi čtyř set tisíc kilometrů od Země a navedeme ji na přistání na Měsíci. Jenomže z toho všeho sešlo, protože dvanáctka se prostě nevrátila. Ztratila se.

Za pár měsíců byla odstartována čtrnáctka, správně tedy AVR-14. Byla to hodně vylepšená dvanáctka, měla přistát sama, při návratu jsme ji měli jen hlídat. Observatoře na celém světě, obě družicové základny a základna na Měsíci ji sledovaly opticky, potom radioteleskopy, dvakrát denně se měřila podle doppleráku její rychlost, všecko bylo v pořádku, všecko nádherně klapalo, až někde při křížení dráhy Jupitera se čtrnáctka beze stopy ztratila. Měli jsme po parádě. Nezbylo než konstatovat, že Jupiterova gravitace dokáže asi víc, než říkaly výpočty.

Asi rok po tom, co zmizela čtrnáctka, odstartovala – jak se tehdy říkalo – chloubka moderní vesmírné techniky, PLUTO I. Měla stejné poslání: průzkum nejzazších oblastí naší soustavy. A taky pátrání po příčině, proč zmizely dvanáctka a čtrnáctka. PLUTO I. Měl posádku. Řízení letu bylo zcela automatické, říkalo se, že série PLUTO I. Bude znamenat konec vesmírných pilotů. Jen tak pro kontrolu aparátů byl na palubě vrchní pilot Farland. Připadalo mi to tehdy trochu směšné: pořád plno řečí o dokonalosti automatů, ale přece je zapotřebí člověka, aby je kontroloval.

Farland z toho měl legraci, pamatuje se jako dnes, jak jsme se s ním loučili v klubu. Těšil se, že to bude prima dovolená. Měl na palubě šest mužů a dvě ženy, samé vědecké kapacity. Čekala je namáhavá pracovní exkurze, už proto, že všichni letěli do Prostoru poprvé. Zato Farlandovi už byla pomalu milejší umělá gravitace planetoletů. Na Zemi se mu stýskalo po bezprašném vzduchu skafandrů. Tentokrát si liboval, že po celý let ani nevytáhne ruce z kapes.

PLUTOVA "lajna" měla vést v těsné blízkosti Jupitera, samozřejmě mimo pásmo nebezpečné gravitace. Aby bylo bezpečnosti účinně zadosť, nesměl PLUTO přebročit hranici, za níž by Jupiterova přitažlivost byla silnější než polovina tažné síly jeho motorů. A přece právě někde v téhle oblasti zase něco nevyšlo. Podle zpráv, které se ještě dostaly na Zem, zachytil někde v těchto místech PLUTO volání SOS. Mohl to být jedině automat z AVR -dvanáct, protože čtrnáctka už takovou pitomost neměla. Dostali pokyn, aby po dvanáctce pátrali. Tam, myslím, Farlandův odpočinek skončil. Ale to si opravdu jenom myslím, protože ta zpráva o signálu SOS byla poslední, kterou jsme z PLUTA dostali. Už se nikdy neozval.

Vypadalo to, jako by Jupiter tvořil pro astrolety neprůchodnou zeď. Ovšem tentokrát na to nedoplatila průzkumná sonda, nýbrž plavidlo s devíti lidskými životy na palubě. Bylo nutné pokusit se o jejich záchranu, ať byla naděje jakákoliv.

Pamatuju se přesně na ten poslední večer na Zemi; měl nějakou podivnou atmosféru. Byla horká a dusná letní noc, vzduch mezi stěnami bytových bloků se chvěl žárem, ani se nedalo vydechnout. Ulice byly plné lidí.

"Já už mám zase žízeň," řekla Kleo.

Zašli jsme do automatu na další, snad už pátý smetanový mix. Bylo tu plno, mixéry hučely na plné obrátky. Město bylo otupělé žízní.

Vyšli jsme znovu do ulic. Dav nás uchvátil a nesl nás pomalu a nekonečně líně k východní čtvrti. Po vozovkách kolem zeleného pruhu se neslyšně míhaly automobily, prohmatávajice šero před sebou tykadly svých radarářů.

"To je zvláštní večer," podotkla Kleo. "Jako tenkrát, kdy přišla zpráva o havárii VEGY IX., vzpomínáš si?"

"Ano. To byla taky taková noc."

Pluli jsme s proudem lidí kolem zářících návěští. Barevné odlesky nám přebíhaly po tvářích. Skleněná obchodní dům, stojící na odvážně klenutých obloucích, vypadal jako gigantický, nestvůrný model nějakého organismu. V žilách výtahových šachet se míhaly kabiny. Zástupy lidí proudily z poschodí do poschodí jako náznak nějakého organického procesu. Rytmičky blikající reklama představovala srdce.

Vzpomínal jsem na ten večer, kdy havarovala VEGA. Byl jsem tehdy začátečník, právě vyšlý z institutu. Kleu jsem poznal asi čtvrt roku předtím. Taky jsme tehdy bloudili ulicemi a nad námi se klenulo hvězdné nebe. Někde tam v té výšce umíralo v té chvíli šest mužů. Neznal jsem nikoho z nich, a přece mnou ta zpráva otřásla. Byli to moji předchůdci, měl jsem kráčet jejich cestou – ale já měl děvče a nechtělo se mi od něho ... Později jsem si zvykl. Kleo snad taky,

nevím; raději jsem se na to nikdy neptal.

"Pojď, půjdeme ke mně," rozhodla Kleo. "Tady to není k vydržení."

"Třeba."

Nebylo to daleko. Bydlela v třiadvacátém patře, docela pod střechou válcového bloku X-KL.

Hydraulický výtah jemně hučel. Kleo se na mě usmála.

"Vůbec bych tě neužila – tam dole."

Potloukal jsem se čtyři měsíce mezi Marsem a Zemí. Čekaly mě tři dlouhé týdny volna.

"Teď to bude aspoň na dva roky lepší," sliboval jsem jí.

"Vrátím se zpátky na ARIES a budeme vozit materiál na stavbu třetí družicové základny."

"Tvoje sliby!" usmála se pochybovačně. "To už znám."

Vstoupili jsme do místnosti. Byla rozlehlá a pohodlná. Oblá skleněná stěna byla obrácena k jihu. Ve dne tu někdy bylo trochu dusno, ale teď navečer to stačil klimatický korektor zvládnout.

Položil jsem ruku na reostat; zarazila mne.

"Nerozsvěcuj. Mám to tak radši. Nevíš, proč jsme vlastně nešli už dávno domů?"

Usmála se a odešla do koupelny. Pruh bílého světla ze dveří přeťal šero místnosti. Přistoupil jsem ke skleněné stěně a rozhlédl jsem se nad městem. Všemi směry táhly se do dálky kulaté a oválné plochy střech. Terasy pod nimi byly většinou prázdné. Jen na střeše protějšího bloku svítila světla; skupina nějakých mladých, příliš energických lidí tam hrála kablín. Měl jsem dojem, že se ty míhající bílé míčky musí potit. Na jihozápadě oslnivě plála světla Šestnáctého provozu. Poněkud vpravo tryskaly k nebo barevné gejzíry světelných reklam kolem Pátého náměstí. Taxi-vrtulničky poletovaly vzduchem jako pestrobarevné světlušky. Vysoko v mracích zahučela zaoceánská raketová linka.

Myslel jsem na život a na Kleu a na naši budoucnost. Občas mě to tak napadlo a vždycky mě to chvíli znepokojovalo. Kleo o tom nikdy nemluvila, ale řekl bych, že na to taky někdy musela myslet. A že si s tím právě tak nevěděla rady.

"Poslyš ..."

"Ano?"

Šel jsem ke koupelně. Stála pod sprchou, zahalena do růžové husté pěny jako do nadýchané kombinézy.

"Jela bych k moři, co říkáš?"

"Teď?"

"Zítra, pochopitelně."

Přepnula kohout. Pěna z ní stékala, rozplývala se, její tělo se lesklo pod vějířky vody.

"Neškodilo by, kdyby ses zeptal, mají-li něco volného."

"Už tam nebudou."

Když to zkusíš, uděláš každopádně líp, než když se budeš dál hladově koukat na mě."

"Já se nekoukám hladově," ohradil jsem se.

"Tím hůř. Po čtyřech měsících nepřítomnosti bys měl!"

Ustoupil jsem před standardní ženskou logikou a šel jsem k aparátu. Nikdo se mi už nehlásil.

Kleo se vrátila v průsvitném, chladivém přehozu.

"Nač myslíš?"

"Na nás, Kleo. Chceš jet k moři. Ale to je zase plán jenom na zítřek."

"Pardon, aspoň na týden. Udělám si volno."

"Dobrá, nemyslel jsem to tak doslova. Za týden se vrátíme, a bude to zas jako dosud."

"A co chceš dělat? Nelíbilo se ti to?"

"To ne."

Pohlédl jsem na ni. Stála přede mnou, vysoká, štíhlá, klidná a jaksi povznesená nad všechny problémy.

"Nebo se chceš ženit?"

"S tebou ovšem," poznamenal jsem rychle. Usmála se.

"To mě ani jinak nenapadlo. Ale co tím chceš změnit? Zase odletíš, svobodný jako ženatý. Mezi vašimi ženami a milenkami není rozdíl: potom jsou vždycky stejně opuštěné a stejně plné strachu."

Nedovedla pochopit, co jsem měl na mysli. Ale její pravda mi najednou připadala rozumnější. Pohlédl jsem znovu ven. Vzáří barevných záblesků leželo pode mnou město. Bylo staré sotva dvacet let. Ale lidské problémy jako by tu byly zaklety v zemi, jako by znovu prosákly i do těch moderních zdí.

V dálce na budově Ústředního zpravodajství se míhala nečitelná písmenka světelných novin. Právě tam se před třemi roky dověděla Haalorova žena, že se její muž zabil při přistávání na Měsíci.

"Všichni si představujeme Vesmír jako dračí tlamu," řekl jsem dotčeně.

"Ale vůbec ne," odvětila Kleo s chladným úsměvem. "Chápeme, že lítat v kosmu je vlastně legrace. Nedovedeme jenom pochopit, že se někteří muži přesto odtamtud nevracejí."

Natočila do dnou skleniček chlazený slipp a přidala tam trochu alkoholu a kofeinu.

"Díváš se pořád jenom na město. Ale lidé jsou v noci taky jiní."

"Já vím, není na ně tak dobře vidět."

"Zato do nich je vidět líp. Člověk je v noci tak nějak nahý."

Podíval jsem se na její dlouhé nohy, prosvítající pod přehozem.

Zamračila se. "Ve své diplomce z historie jsem dokazovala, že se dřív lidé utápěli v problémech. Dokázala jsem, že žít v našem století není žádné umění. Ovšem - " zaváhala a trochu se napila, "dokázala jsem to jen na papíře. Byla jsem tehdy hrozně mladá."

"Jsi pořád."

"Tak jsem byla hloupá," prohlásila a zadívala se na mě.

"Jsem pořád?"

"Jsi," usmál jsem se. "A já taky. Život je v podstatě prostý. Má začátek a konec. To, co je mezi tím je ta doba, kdy můžeme být šťastni. A my se většinou trápíme nad hloupostmi.

Rozčiluje nás, že nevidíme pořád aspoň kousek kupředu."

"Vidíš! Co se může stát – v tomto století? Co měli říkat lidé dřív? Žili neustále pod nějakou hrozbou: epidemie, války, choroby, sociální otázky, předsudky. My už to máme snazší. Ovšem jsou tu nové problémy a nové předsudky, protože musí být. Až nebudou mít lidé s čím zápasit, změknou a vyhynou."

Vstal jsem a zvedl skleničku.

"Správně, Kleo. Co se může stát? Je to ta nejkrásnější lež. Protože něco se může stát vždycky. Právě proto na to nemysleme! Ať žije bezstarostnost bezstarostných okamžiků!"

"Ať žije! Tys to nemohl ještě před chvílí pochopit."

"Ano. A pak jsem si vzpomněl na život ... tam nahoře. Je jiný. Prostší. A lidi taky. Všecko se ti propadne do dálky, ze Země se stane jiskřička, ztrácející se v nedohlednu, všecko, i to, co bylo dřív veliké, je najednou strašně malé. I otázka smrti."

"Přestane člověku záležet na životě?"

"To zdaleka ne. Začne si ho víc vážit, protože si uvědomí bezvýznamnost maličkostí. Protože ve věčnosti a neochvějnosti Vesmíru pochopí konečnost života."

Zdálo se mi náhle, že ze mne promluvil nějaký podivný stesk. I Kleo to asi postřehla. Vstala a odhrnula závěs před nástěnnou obrazovkou. Zazněla hudba elektronického orchestru. Kreslená hudba. Bílí hadi zvukového záznamu se svíjeli a tančili na obraze mezi barevnými skvrnami, barvy se prolínaly do zvláštních odstínů, tvary se rytmicky měnily. Cítil jsem se nesmírně pošetilý. Mám tři dny volna. Pak budu mědic pryč; možná šest neděl. Zase se vrátím. Zase tu bude Kleo a přívětivá tma a tichá, voňavá nálada klidu a štěstí. Mít takový domov a být pořád v něm, pořád chráněn čtyřmi stěnami, to se nedá sloučit s životem muže. Ale i muž musí mít takový domov, aby se měl kam vracet.

"Nalej mi ještě, Kleo. A konec starostí! Jsem rád, žeš mi neřekla, abych přestal lítat."

"Řeknu ti to, chceš-li. Přestaň s tím a zůstaň u mne. Nebudeš mít problémy. Aspoň ... tyhle ne!"

"A kdybych s tím opravdu přestal?"

"Nevím – možná bych tě už nechtěla. Muž, který se vzdá svého ideálu pro ženu a pro pohodlí, není zárukou. Dovede se právě tak vzdát i té ženy."

"Jen mě moc nezlob!" zvolal jsem. "Když budu chtít, zbavím se tě i jinak!"

Popadl jsem ji za krk a zatvářil jsem se podle svých představ děsivě. Pak jsme se oba rozesmáli.

"Máš štěstí! Kdyby na nás nekoukal támhleten chlap ..."

Ukázal jsem na obrazovku. Barevná symfonie přestala, ohromná tvář hlasatele se na nás dívala vážným pohledem.

"Přerušujeme náš pořad," pravil hlas, "protože jsme právě dostali zvláštní zprávu Ústředního kosmického úřadu. Dnes v ranních hodinách bylo ztraceno spojení s kosmickou výpravou PLUTO I. Veškeré pokusy o opětovné navázání selhaly. Odborníci vyslovili podezření, že planetolet PLUTO I. Potkala nehoda."

Cítil jsem, jak mě zamrazilo v páteři. Hlasatel pokračoval: "Ústřední kosmický úřad se rozhodl vypravit ihned záchrannou výpravu. Voláme členy posádky astroletu ARIES. Necht' se neprodleně během noci dostaví na základnu. V ranních hodinách bude ARIES startovat na pomoc planetoletu PLUTO I."

"Co my můžeme ..." vyhrkl jsem polohlasně.

Ústřední kosmický úřad ujišťuje všechny rodinné příslušníky astronautů z planetoletu PLUTO, že bude podniknuto všechno pro jejich možnou záchranu, Konec zvláštní zprávy."

Vstal jsem.

"Tak se nám postarali o dovolenou, co?"

Skoro jsem se bál pohlédnout na Kleo. Mlčela.

"Jsou přes tři měsíce letu daleko. Jestli se jim něco stalo, tak než my se tam dostaneme ..."

Teď teprve na mě pohlédla. Zachytil jsem její pohled a slova se mi jaksi vzpříčila v krku.

Obrazovka potemněla a pak zazněla jakási ponurá hudba, těžké a chmurné tóny rozvířily vzduch té horké noci.

"Promiň Kleo ... myslel jsem příliš na tebe."

"Vůbec jsi na mě nemyslel," odvětila klidně. "Jinak by sis uvědomil, že tu jednou třeba budu sedět – a půjde o tvou záchranu."

Vzal jsem ji za ruku, lehce se mi chvěla v dlani.

"Kleo," řekl jsem nejistým hlasem.

Vstala.

"Doprovodím tě na základnu. Ale budeme tam za hodinu. Musíme jít hned?"

"Ne," řekl jsem a shrnul jí přehoz z ramen. Nechala ho klesnout na zem.

Vzal jsem ji do náruče. A jako by se kolem nás spustily mlhavé závoje, všecko najednou pobledlo a zmizelo, čas přestal, byli jsme sami, muž a žena uprostřed noci – žádný věk v toku času na tom nic nezměnil.

3.

Přes betonovou plochu raketového letiště se přehnal ranní deštík. V záři reflektorů se nepřehledná plocha jaksi nepřátelsky leskla; navigační stožáry se v ní matně zrcadlily.

"Kolik je hodin?" Zeptala se Kleo tiše.

Pohlédl jsem na hodinky.

"Ještě půl hodiny ..."

Na východě byla modř nebe světlejší, nízko nad obzorem se objevil sírově žlutý proužek. Proti němu se strašidelně rýsoval zvolna se otáčející radiolokátor. Poněkud vpravo se ostře zvedal proti nebi nos ARIA. Tam bylo asi teď zatraceně živo. Počítal jsem, že technici měli za sebou moc nepříjemnou noc.

Ale nad letištěm leželo ponuré ticho, jen kdesi vzadu zahvízdal nějaký pták. Osamělá postava vysokého muže s mírně shrbenými zády šla zvolna přes tu nekonečnou volnou plochu k nám. Dlouhý, bledý stín ji dělal ještě pitoresknější a opuštěnější.

"To je Saarens," poznamenal jsem.

Před půl rokem byly televizní obrazovky na celém světě zaplaveny jeho fotografiemi. Byl kapitánem dosud největší vesmírné výpravy, která se vrátila skoro po čtyřech letech. Jeho rodinu mezitím potkala jedna z těch dnes už tak vzácných tragických nehod. Vraceli se z dovolené v Tichomoří dopravní linkou, která nad Bengálským zálivem z neznámých příčin explodovala a zřítíla se poblíž Andamanských ostrovů do moře. Všichni zahynuli, včetně Saarensovy ženy a jeho dvou dětí. Saarens se o tom dověděl až po návratu; když mu to řekli, nehnul prý ani brvou. Ale pak jsem ho sám slyšel za několik dní v klubu.

"Země pro mě přestala být domovem," pravil. "Mám pocit, jako bych se vrátil po sto tisíci letech. Všichni mi už umřeli ..."

Ted' šel pomalu, unaveně po letišti, smířený a vyrovnaný.

"Dobré jitro, kapitáne."

Pokynul mi hlavou.

"Už ses hlásil?"

Měl tichý, laskavý hlas.

"Ano."

"Ještě máš čas. Budu vás startovat, mám službu."

Ledabyle pozvedl dva prsty k pozdravu.

"Kapitáne ..."

Zůstal stát a otočil se.

"Co říkáte – budeme tam ještě něco platní?"

Pozvedl hlavu, dlouze se podíval po nebi s blednoucími hvězdami, pokrčil lehce rameny a pokusil se o úsměv.

"Člověku je tam líp ..." prohodil šalamounsky. Pak se zadíval na Kleu, jako by teprve pochopil.

"Některému člověku," dodal. "Měnil bys se mnou, vid'? Já s tebou taky. Škoda."

Dívali jsme se za ním, jak odchází k velitelskému můstku, malý a ztracený na té ohromné ploše, obklopený neviditelnou, nestvůrnou samotou.

Stáli jsme tam beze slova v chladném a čerstvém ranním vzduchu, červenobílé stožáry a věže se zvedaly netečně nad naše hlavy, všechno to bylo tak kruté lhostejné, až na mě padla tíseň a řekl jsem:

"Pojďme ještě na chvíli do klubu."

Kleo šla za mnou beze slova a bez výrazu. Snad by byla raději sama se mnou, napadlo mne, ale chce mi vyhovět. Mezi našimi mládenci nám nezbude čas na lítost. Bude to lepší; dlouhé loučení je horší než vůbec žádné.

Těžký, teplý vzduch v klubu byl naplněn halasem. Byla tu skoro celá naše posádka a několik hochů z letištního personálu. Připadalo mi, že se tu lidé rozdělili do skupin podle svých povah. Bylo tu vidět soustředěné tváře lidí, kteří cítili vážnost okamžiku. V těchto chvílích možná právě umírá někde v Prostoru devět lidí; snad právě toto jsou jejich poslední chvíle; snad právě nyní někdo z nich vydechl naposled. Jiná skupina se přela o technickou dokonalost PLUTA. Přetřásaly poslední zprávy, které ještě došly na Zemi, a hledali různé souvislosti. Převyprávěli si tragédii lidí na technickou problematiku.

Kdosi mě popadl za rukáv.

"Co tomu říkáš?"

Pokrčil jsem rameny; co jsem mohl říkat? A komu bych tím řečením pomohl? Ani sobě.

Další skupina seděla u nápojového automatu. Halasně a bezstarostně se bavila a smála. Ti snad byli ze všech nejmoudřejší; letí do velké nejistoty. Na vážnost a pohřební řeči bude dost času až tam někde na místě.

Vytáhlý Rijs, jeden z našich navigátorů, mě nestydatě třásl do zad:

"Tak co, najdeme dneska vůbec lajnu? Zapomněl jsem za těch pár dní všechny navigační formule!"

Za mými zády se někdo křečovitě rozchechtal. Ale asi se to naší rozmluvy netýkalo.

"Mimochodem," obrátil jsem se na Rijse, "právě na tomhle místě jsem naposledy mluvil s Farlandem."

Rijs zaváhal, ale pak se znovu začal šklebit.

"Snad nevěříš, že by se Farlandovi mohlo něco stát?!"

"Takových už bylo ..."

"Jakých?"

"O kterých se tohle říkalo."

Usedli jsme s Kleo stranou. Byli jsme unaveni, dali jsme si kofeinový mix.

"Kdy počítáš, že se vrátíte?" prohodila Kleo jakoby mimochodem.

"Těžká věc," povzdychl jsem si. "Kdyby šlo jen o cestu tam a zpátky. Copak někdo ví, jak dlouho je tam můžeme hledat?"

"A co když je vůbec nenajdete?"

Pokrčil jsem rameny. Taky jsem na to myslel.

"Ať je to jak chce, musíme tam. Nikomu z nás se teď dvakrát nechce. Ale zkus tady říct, že v poslední chvíli byla

záchranná výprava zrušena, a bude tu revoluce."

Někdo pustil ranní zprávy televize. Opakovali tam večerní zvláštní zprávu, trochu ji vyšperkovali, a pak k tomu přidali vymyšlené hlášení, že se ARIES právě vydal na cestu.

"Členové posádky planetoletu ARIES nastoupili během noci statečně na svá místa," tvrdil hlasatel sveřepě. "S mužnou hrdostí se ujali svého vážného a humanistického úkolu."

"Hovno," prohlásil znechuceně první pilot a vypnul to. Bylo to, jako by nad hranatou budovou klubu ležel těžký, tísnivý mrak.

"Posádka lodi ARIES má nástup," ozvalo se z ampliónu.

"Opakuji: posádka lodi ARIES má nástup."

Zvedl jsem se. Bylo to zvláštní: všichni byli v témž okamžiku na nohou.

"Půjdu s tebou k věži," rozhodla se Kleo. "Nevyhodí mě?"

Zavrtěl jsem hlavou.

"Službu má přece Saarens."

Venku se k nám přidal kapitán. Kráčeli jsme po té nepřehledné rovině, nad níž se o poznání rozjasnilo, sedm mužů a jedna žena a několik lidí z personálu. Stíny bledly a protahovaly se, Země se s námi loučila tou ponurou, šerou chvílí, která předchází okamžiku, kdy se slunce vyhoupne nad obzor.

Jako těžké závaží spočívala na mé hlavě ranní otupělost.

Pod věží stál Saarens.

"Je mi líto, má milá," řekl měkce a vzal Kleu za rukáv.

"Správně nesmíte ani sem."

"já vím," řekla sotva slyšitelně.

Všiml jsem si, že se jí najednou chvějí rty. Chtěl jsem jí na rozloučenou něco říct, něco paměťhodného, co by jí zůstalo v paměti po celou tu dlouhou dobu, ale najednou mě nic, vůbec nic nenapadlo, každé slovo mi připadalo křečovitě a hloupě, tady už nebylo místo pro řečnění – políbil jsem ji a ustoupil.

"Budu na tebe čekat," zašeptala ještě. "O mě se neboj, mysli na sebe!"

Hlas se jí trochu zlomil, někdo se postavil mezi nás a pevně mi stiskl ruku. Byl to Saarens. Rozloučil se s námi postaru a beze slova. Jeho stisk ruky říkal všechno.

Ještě jednou jsem se podíval na Kleu, ustoupila, dělilo nás už několik kroků, ranní vítr jí čečral vlasy – rád bych ji byl ještě jednou pohladil, ale ostatní už byli ve výťahu, otočil jsem se a přistoupil k nim.

A pak už tu bylo jenom šero kabiny a tlumený šum hydrauliky a sedm mužů, kteří vlastně právě teď opustili povrch Země. Sedm ponurých tváří, do nichž položero vložilo hluboké, černé stíny.

"Sakra!" zaklel najednou Rijs se smrtelně vážným výrazem, "se mi zdá, že jsem si doma zapomněl relativitu!"

A v tu chvíli jako by se ten temný mrak roztrhl. Vybuchli jsme naráz v hlasitý smích, osvobozující, chlapsky drsný smích, celá věž kovově zadrmčela nárazem toho zvuku, a snad celé letiště, celá Země, celý Vesmír si v tu chvíli musel uvědomit: už jsou zas pohromadě, těch sedm chlapíků, kteří ještě před chvílí byli zamlklí a nesví, a snad některý z nich byl i trochu naměkko, ale to už je všechno pryč, už jsou zas pohromadě se svým drsným humorem a se svou odvahou, sedm srdcí se změnilo v jedno – už jsou zas pohromadě!

A pak jsme kráčeli po visutém můstku z věže do ARIA, hluboko pod námi leželo letiště, jako by vlastně už patřilo k minulosti a snu, u paty věže jsem spatřil dvě tečky: Kleu a Saarens. Dívali se bezpochyby vzhůru, znovu jsem v duchu zahlédl její nafialovělé vlasy, které teď místo mé ruku čečrá ranní větřík, zamával jsem dolů, všichni jsme zamávali, ale bylo ještě šero a nebylo znát, zda nám ti dva dole odpověděli.

Jako tajemná jeskyně v zelenavém světle otvíral se před námi vchod do ARIA.

A pak už najednou zbývalo na všechno jen třicet minut. Muselo to jít jako na drátku: obsazení kabin a uložení věcí, obléknutí antigravitačních obleků a konečně nástup na místa.

Uvelebil jsem se ve svém křesle; ještě jednou – po té půlhodině shonu – jsem si představil Kleu, stojící za Saarens v šeru na letišti. Teď je asi v čekárně pod velitelským můstkem a dívá se sem k nám. Jestlipak už vyšlo slunce?

Vtom se v ampliónu ozval Saarensův hlas, najednou byl tvrdý a rozhodný, velitel mu odpověděl předepsanou formulí, rozkaz poslední přípravy, a konečně zaznělo to napjaté očekávané "Start!", velitel to spustil, dušené burácení rozechvělo podlahy i stěny, gravitační oblek mě sevřel, přetížení se na mě valilo jako zřícené pohoří, těch několik vteřin jsem nemyslel vůbec na nic, až se zase ozval ve sluchátkách kapitánův hlas:

"Tak vstávat, chlapí, jsme na lajně!"

V té chvíli se v našich hlavách všechny dojmy ze Země oddělily jakousi mlžnou clonou, sen a minulost splynuly téměř v jedno, chvějící se, řvoucí, s přece neslyšitelná loď nás unášela mrazivým Prázdnem, všecko záleželo jen na nás, náš svět se změnil v těch několik kabin a sekcí na palubě, čtyři miliardy pozemšťanů se pro každého z nás změnil v sedm kamarádů, víc lidí najednou nebylo, zase tu byla ta zvláštní, nepopsatelná atmosféra, kterou znají jenom muži, když nastane mimořádná situace a oni jsou jenom mezi sebou, odkázáni a spoléhající pouze jeden na druhého.

Čas se vtělil do palubního řádu, byli jsme na to zvyklí a skoro nám to na Zemi někdy chybělo, byli jsme přece už staří mazáci, letěli jsme neznámému nebezpečí vstříc, rozhodnutí a chladnokrevní, všecko bylo v našich rukou, v našich čtrnácti lidských rukou, ale ty náležely sedmi chlapíkům, kteří s nimi uměli jaksepatří zacházet.

V prvních dnech jsme přijímali pozdravy ze Země, pak z obou družic a z měsíční observatoře, ale konečně se to všecko propadlo někam do dálky, křížky na mapě na kapitánském můstku přibývaly, každý křížek jeden palubní den a kousíček překonaného Vesmíru. Týdny plynuly, cíl se začal blížít, i my jsme zachytili slabounké signály SOS, domysleli jsme si, že někde poblíž nás dotápává dvanáctka, ale zanedlouho to bylo přerušeno vyžarováním blížícího se Jupitera. Letěl ledovou temnotou, obrovský a bohorovný jako sebejistý vládce svého revíru. Ukázal se nám v plné kráse svého

nelákavého zjevu, s obrovskými balvany zmrzlého čpavku v horních vrstvách mohutné atmosféry. Nikdo nezatoulil podívat se na to někdy zblízka.

Uhnuli jsme mu včas, protože kapitána zajímalo to SOS.

"Musíme hledat dvanáctku," rozhodl, "protože právě na to se nachytil Farland s PLUTEM."

"Tak se na to musíme nachytat taky, že jo?" řekl skoro vyčítavě první pilot.

Hledali jsme tedy to SOS, až jsme ho zachytili znovu a silněji. A potom jsme objevili planetku. Nebylo ještě vůbec jasné, je-li to planetka, nebo dosud neznámý, třináctý měsíc Jupitera. Byl to prostě kousíček hmoty, oválný a zatoulaný možná z pámbůhví kterého konce Vesmíru. Ale zdálo se, že to SOS vychází odtamtud.

Dostal jsem rozkaz podívat se na to zblízka průzkumnou raketkou. Připadalo mi to spíš jako legrace, než jako služební úkol. Vyrovnali jsme s planetkou rychlost, hoši mě poplácali po zádech a slíbili, že na mě počkají s tou rozehranou partií mah-jongu.

A pak se to všechno stalo. Ani jsem se nenadál – trvalo to všechno dohromady hodinku – vystoupil jsem z rakety na povrch toho vesmírného tělíska a s podivením shledal, že je sestaven z čtvercových, asi dvoumetrových desek – že je zřejmě umělý.

4.

Stál jsem vedle své rakety a byl jsem trochu bezradný. V konečcích prstů se mi chvěl neklid. Majákový světlomet ARIA se změnil v nepatrnou tečku nad mou hlavou. Široko daleko se prostírala rovina čtvercových desek. Jejich sváry tvořily malé hrázičky, centimetr, dva vysoké, místy sedřené, jak se patrně těleso prodíralo nějakým meteórovým deštěm. Bylo to jako nekonečná šachovnice, matně se lesknoucí v mihotavém, hustém šeru. Obrovská, zploštělá koule Jupitera, zachycující žalostnou trochu slunečního záření, začala zvolna vystupovat na obzor. Nebe bylo černofialové, planetka patrně strhávala svou přitažlivostí maličké částičky plynů a vytvořila kolem sebe řidčounkou atmosféru, složenou z bůhvíjakých neřádů. Hvězdy nad horizontem se lehounce chvěly.

Padl na mě svíravý pocit samoty. Byl jsem taky unaven, sotva jsem se držel na nohou. Teprve po chvíli jsem si uvědomil, že to asi dělá větší gravitace. Každá moje noha bylo ohromné závaží, nejméně šedesát kilogramů. Ale nemohl jsem přece zůstat trčet na jednom místě. Podívám se aspoň na konec té čtvercové plochy. Musí přece někde končit! Hlavou mi bleskla myšlenka, že je to možná kus nějaké obydlené planety z docela jiné soustavy, která se třeba roztrhla, nebo ji potkala jiná katastrofa, a jeden úlomek zabloudil až sem k nám a Jupiter si ho přidržel. Dlouhá cesta Vesmírem zaoblila jeho tvary. To všechno by se dalo pochopit; ale jak do toho zapadá ta nevysvětlitelná, proměnlivá přitažlivost?

Ploužil jsem se po nekonečné šachovnici jako opuštěný král, který už nikdy nedostane mat, protože tu není žádná jiná figura, s kterou by bojoval. Jeho mat je vlastně ta opuštěnost.

Každý krok byl těžkou dřinou, čtvercové plochy se leskly jako matný asfalt a hvězdy nad obzorem se chvěly; bylo to deprimující. Část bledého Jupiterova kotouče nad obzorem mi připomínala obludného šachistu, který právě uvažuje, jak má zničit posledního, ztraceného krále. Na tvářích mě lehtaly stékající kapičky potu. Snížil jsem vytápění skafandru, ale skoro vzápětí jsem pocítil mráz, prosakující zvenku. Znovu jsem vytápění zvýšil. Byl bych si mohl osušit obličej zvýšeným přívodem vzduchu, ale neodvážil jsem se. Byl by to hazard, nevěděl jsem, jak dlouho budu muset se svou zásobou vzduchu vystačit.

Nechtěl jsem myslet na smrt. Záměrně jsem nechtěl. Vzpomněl jsem si na Dorrého: udusil se ve svém skafandru na Marsově oběžnici Deimos, hned vedle místa, kde na povrch vyvěral pramen podzemního kyslíku a mísil se v docela přijatelné ovzduší. Nebyl to sice ten nejlepší vzduch, jaký by si člověk mohl přát, ale ta tři čtyři hodiny by v tom určitě vydržel. Jenže on si zoufal, ztratil vůli bojovat, o nic se už nepokusil, prostě se vzdal a zemřel tam vedle toho kyslíkového pramene pár hodin před tím, než jsme ho našli. Zemřel na nedostatek vzduchu.

Nechtěl jsem být jako Dorré. Šel jsem krok za krokem dýchaje zvolna a pravidelně, hleděl jsem těsně před své nohy a vždycky po sto krocích jsem pohlédl na obzor; nepřibližoval se. Zvětšil jsem interval na sto padesát, pak na dvě stě kroků. Ušel jsem celkem asi dva tisíce kroků a pak jsem toho nechal. Šachovnice se nezměnila, temný soumrak, chvějící se hvězdy nad obzorem, děsivé prázdno a mrtvolně bledý přízrak Jupitera, všechno bylo pořád stejné. Byl jsem opuštěným králem na šachovnici, nikomu jsem už nestál za to, aby se namáhal dát mi mat, byl jsem vyčerpan a poražen. Jakýkoliv nepřítel vždycky znamená, že člověk stojí alespoň za nepřátelství; teprve ten kdo nemá ani nepřátele, je s konečnou platností vyřízen.

Rozhodl jsem se pro návrat do rakety. Pokusím se ještě jednou o radiospojení, trochu se najím a zdřímnu si. Otočil jsem se a musel jsem se podívat značné zakřivenosti povrchu. Z mé rakety vyčnívaly sotva dvě třetiny.

Zneklidnilo mě to. Přidal jsem do kroku. Slyšel jsem sípění vlastního dechu c pílbě. Šero bylo klamavé, zdálo se, že čím víc se blížím, tím víc rakety ubývá. Mělo by to přece být naopak!

Kráčel jsem ještě rychleji. Rakety bylo polovic. To už nemohlo být zakřivením. Výzkumná raketa, moje jediné útočiště, moje všechno, co jsem tady vůbec měl, se jaksi propadala pod povrch.

Napínal jsem poslední síly, téměř jsem klusal, vláčeje nohy těsně nad povrchem, jako bych měl lyže. Pokoušely se o mě mrákoty. Černá silueta rakety se přímo před mýma očima propadala, nakloněna v úhlu nějakých pětatřiceti stupňů. A jak nenápadně klesala, úhel se stále zmenšoval.

Bylo to jako ve zlém snu, kdy se člověk nemůže pohnout z místa, a těsně před ním se odehrává něco děsného.

Nedovedl jsem to pochopit. Deskový podklad byl přece pevný. Copak jsem přistál právě na nějakém zborceném místě?

A potom jsem si vzpomněl na psychické poruchy. Kolik takových případů už bylo ve Vesmíru zaznamenáno, a jen několik málo jich bylo vysvětleno. Ostatní se prostě zahrnovaly do rubriky "neznámé, dosud nevysvětlené vlivy".

Ano, tohle je psychická porucha. Je to halucinace. Moje raketa sedí pevně na místě, ale vybičovaná fantazie, tušíci

jakési tajemné nebezpečí, je nechává v mých očích propadat pod povrch. Je to halucinace.

Ale nebyla to halucinace, jak jsem shledal na místě. Nebyla to bohužel ani za mák jakákoliv vidina. Místo raketky jsem našel ohromný čtverhranný otvor. Desky se nějak a někam odsunuly a zpod povrchu se na mě šklebil jako netvorná tlama černý prostor; jehož velikost a hloubka se nijak nedaly odhadnout. Kdyby to byla aspoň šachta! Ale povrch tvořil jakousi skořepinu, a pod ní bylo nepochopitelné, zdrcující prázdno.

Všechno bylo ztraceno, a já byl na smrt unaven. Nemyslel jsem už na nic, ani na Kleu ne, nepomyslel jsem ani na to, že se otvor může zase zavřít a já zůstanu na povrchu. Bylo to vlastně jedno. Položil jsem se vedle otvoru a okamžitě jsem usnul.

5.

Poněvadž jsem se ani nepodíval na hodinky, nevím, jak dlouho jsem spal. Bylo to patrně jen několik málo hodin.

Probudila mě silná bolest hlavy, způsobená asi nepohodlnou polohou. Ležel jsem na zádech a hlavu jsem měl v přílbě zvrácenou nazad. Bolest záhy zmizela, ale několik chvil mi trvalo, než jsem si znovu uvědomil svoje postavení.

Nic se za dobu mého spánku nezměnilo. Temný povrch se pořád asfaltově leskl, hvězdy nad obzorem se nepřestaly chvět, Jupiter se posunoval po pravém horizontu a vysoko nade mnou zářil pořád ještě majákový světlomet mé domovské rakety ARIES, jako by mi ukazoval cestu domů – anebo jako by se mi vysmíval. Byl téměř na dosah ruky ve srovnání s nekonečnými vzdálenostmi hvězd, a přece nedosažitelný.

Znovu jsem se vzchopil. Kdyby každé nebezpečí ve Vesmíru znamenalo hned konec, museli by všichni lidé, kteří vůbec vzlétli, zemřít mimo Zemi. Celá řada mých kamarádů vyvázla z beznadějných situací, i já sám jsem už byl v nebezpečí života a přežil jsem to – je třeba zápasit a rvát se, jak se na muže sluší.

Především jsem se musel dostat zpátky do raketky. Tam bylo všechno, co jsem nezbytně potřeboval, potrava, kyslík, vysílačka, byla to má jediná záštita a bez ní by byla situace skutečně zoufalá.

Otvor se dosud černě šklebil vedle mě, tak blízko, že bylo napodiv, že jsem tam ve spánku nespádl. Naklonil jsem se do tmy. Nebylo tam vidět vůbec nic. Rozsvítil jsem svítilnu v přílbě. Uzounký pruh světla zatápal v černé prázdnotě, našel jakousi podlahu – sláva, nebylo to bezedné! – odhadoval jsem průměr světelného kotoučku, kaká hloubka to může být? Pět, šest metrů, ale možná taky osm, tohle je zatraceně těžký odhad a každý metr může hrát roli, svítil jsem šikmo do podzemí, stranou se něco zalesklo, hmatal jsem po tom světelném kuželem, ano, byla to určitě moje raketka.

Nespádl tam. Aspoň všechno tomu nasvědčovalo. Ležela tam pokojně, nezdála se být poškozená – a taky nebyla přímo pod otvorem. To přece nemohla být žádná přirozená síla, která by ji tam strhla. Něco ji tam prostě uložilo.

Přemýšlel jsem co dál. Skočit do tmy? V duchu jsem počítal. Spustím-li se nejprve za ruce, zmenší se hloubka pod mýma nohama skoro o dva metry. Řekněme, že jich zbude ještě pět. Je to pořád hodně, ale není to nad moje síly. Vážím tu sice víc než na Zemi, navíc mě potáhne skafandr, ale právě ten zase zmírní náraz. Podaří-li se mi převést pád do kotoulu, nebude to zdaleka nejhorší, co jsem musel v životě podstoupit.

Jen neztratit hlavu! Lehl jsem si na břicho na okraj otvoru, pevně jsem se zachytil rukama, zašilhal jsem nad sebe na ARIES – ještě chvilku, hoši, a bude to v suchu! – spustil jsem se jednou nohou, ještě pevněji sevřel prsty, druhá noha, knih – ale to bylo právě to, s čím jsem nepočítal. Přehoupl jsem se daleko na druhou stranu, rukavice mi sklouzly po hladkém okraji, chňapl jsem do prázdna – a už jsem padal. Padal, ale nedopadl. Zase se proti mně něco opřelo, zase jsem měl pocit, že to je gumová síť, ale nebylo to nic viditelného ani hmatatelného, prostě nějaká síla – snesl jsem se měkounce na nohy, jako bych byl někde na Měsíci a vážil i se skafandrem nějakých mizerných dvacet kilo.

Vypéroval jsem dopad v kolenou. Ale i to bylo skoro zbytečné. Stál jsem dole, všude byla tma, jen světlejší obdélník nade mnou a v něm hvězdy – otvor. Jeho okraje byly sotva viditelné. Ale to mě teď nezajímalo. Raketka!

Našel jsem ji pomocí svítilny snadno. Ležela na břiše, vstupní dveře na boku, jako někde v hangáru.

Vstoupil jsem do ní s pocitem velkého vítězství. Je to zvláštní: když jsem přistál, měl jsem raketku vedle sebe, a přece jsem se cítil poražen. Teď mi stačilo, abych se do ní dostal zpátky, byla pod povrchem a na pokus o start nebylo ani pomyslení, a přece jsem měl pocit prvního vítězství.

Bez odkladů jsem se pustil do vysílačky. Možná, že to přece jen byla nějaká závada, která mi prve znemožnila spojení. Byl jsem taky přece jenom rozčilen, jedním okem jsem musel hlídat řízení, teď jsem se tomu mohl pořádně věnovat.

Použil jsem veškerého svého umu, který jsem v tomto oboru nashromáždil; ale závadu jsem nenašel a spojení nenavázal. Bylo to marné: rádiové vlny se bortily o nějakou neprůchodnou clonu. Polilo mě horko. Každou chvilku mohou odeslat z paluby druhou záchrannou raketku – jsem příliš dlouho pryč a nehlásím se. Kdo s ní poletí?

Alcantara? Možná taky první pilot Donovan. Dostanou se do stejné situace jako já. Tím mi nebude pomoheno. Jak tomu mám předejít?

Ale pak jsem změnil mínění. Nejhorší je, že tu jsem úplně sám. Nestačím myslet na všechno. Třeba chodím kolem spásného nápadu a nikdy na něj nepřijdu. Ve dvou to bude jiné, budeme se společně radit, pomáhat jeden druhému – dva mozky, to je dvojnásobek nápadů, jako že jedna a jedna jsou dvě.

Začal jsem toužit po kamarádovi. Jakpak bych naopak mohl start druhé raketky urychlit?

Připadl jsem na signální rakety. Ale i to mělo háček. Dorozumívací rakety ze signální pistole byly dobré jen na malou vzdálenost. Z ARIA by je viděli jen jako mizivé jiskřičky, anebo ani to ne. V raketce bylo sice dělo na velké signální rakety, ale toho jsem měl použít, dokud jsem byl na povrchu. Teď už se hlaveň dělá k otvoru natočit nedala, ani kdybych na ní udělal uzel.

Bylo dobré mít problém a nepropadnout nečinnosti, ale tenhle problém měl zase tu vadu, že jsem si s ním nevěděl rady. Vylezl jsem z raketky a šel obhlédnout tu díru ve stropě. Třeba něco vymyslím.

Ale nevymyslel jsem nic, protože místo nápadu ve mně pořádně hrklo. Otvor se zmenšil. Teď už by jím moje raketka sotva prolezla. A nejen že se zmenšil, zmenšoval se pořád dál, zavíral se, desky se pozvolna sunuly k sobě, za nějakou

dobu se to zavře docela.

Sedl jsem si nešťastně na zem a díval se naposled na ten kousíček hvězdného nebe nad sebou. Už neuvidím poťouchlého šachistu Jupitera. Co mi ke všem čertům – ještě zbývá? Rádiem to nejde, raketku ven nedostanu, jiné prostředky nemám. Padla na mne únava a trochu i malomyslnost. Nade mnou blikaly už jenom dvě nebo tři hvězdy. Každý můj pohyb byl důkazem, že je to tady s tou gravitací nějak podivné. Něco se změnilo, měl jsem najednou dojem, že mě to netáhne dolů, jak jsme zvyklí ze Země, nýbrž nějak šikmo, uhlopříčně ... bylo to moc nepříjemné, působily to možná moje přetažené nervy, ale nijak jsem to nemohl zvládnout.

Vstal jsem a tupě jsem se vrátil do raketky. Přinutil jsem se něco sníst, vysvlékl jsem se ze skafandru a natáhl se do křesla.

"Chápeme, že létat v kosmu je vlastně legrace," slyšel jsem říkat Kleu, jako by stála vedle mne. "Nedovedeme jenom pochopit, že se někteří muži přesto odtamtud nevracejí."

Tedy to tedy pochopíš, napadlo mě trochu zlomyslně. A rozhodl jsem se, že budu spát. Buď mě naši najdou, anebo ... ale oni mě najdou. Možná, že se probudím a Donovan bude stát nade mnou.

6.

Spal jsem patrně velmi dlouho. Když jsem se probudil, nestál nade mnou nikdo. Copak mě nezkusí hledat a prostě se na mě vykašlou? Kolikrát jsem já sám riskoval všechno možné, abychom někoho zachránili. Tedy by mně to přece měli oplatit!

Na armatuře raketky byly přesné hodiny, ale nepočítaly, kolikrát oběhly ručičky ciferník. To bylo jenom na ARIU. Mohl jsem spát dvě hodiny, ale spíš to bylo čtrnáct. Myl jsem vším příliš vyčerpán.

Probouzel jsem se ztěžka; to nebývalo mým zvykem. Zase jsem se trochu najedl a potom, aniž bych měl přesný program, jsem znovu odešel do přečerpávací komory a pečlivě z ní vyčerpál vzduch. Musel jsem s ním úzkostlivě šetřit. A pak jsem vstoupil do hangáru. Chtěl jsem se přesvědčit, zda se ten zatracená tvor už docela zavřel.

Pustil jsem se do tmy, ani jsem nerozsvítil svítidlo, abych temný otvor nepřehlédl. Nechal jsem samozřejmě svítit poziční světla raketky, abych našel cestu zpět. Vidět od nich mnoho nebylo, ale nepamatoval jsem se, že by mezi otvorem a raketkou byla nějaká překážka.

Šel jsem s očima obrácenými ke stropu. Nade mnou byla neprostupná tma. Po nějaké době jsem se obrátil. Zdálo se mi, že už musím být od raketky mnohem dál než včera. Otvor se tedy zavřel.

Ale pak jsem si vzpomněl, že včera jsem neměl rozsvícena poziční světla. Nemohl jsem si tedy vzdálenost raketky nijak pamatovat. Zkusil jsem to a šel jsem ještě dál. Otvor jsem nenašel.

Do jisté míry jsem s tím počítal. Ale přece jen mi z toho bylo trochu úzko. Nebo – co když nejdu správným směrem?

Vždyť jsem se pustil od raketky nazdařbůh, protože tu nic na orientaci není.

Vracel jsem se obloukem, asi v polovině cesty jsem se znovu otočil o devadesát stupňů, chodil jsem do čtverce, vymýšlel jsem si další a další čtverce, po kterých jsem chodil, až se mi všechny směry zmátly. Všude bylo jen prázdnost a tma.

Pohlédl jsem beznadějně nad sebe a pocítil jsem lítost. Třeba mě právě teď někde nahoře hledá Donovan – a nebo ani nehledá, třeba mě prostě škrtny, udělali nade mnou křížek – vždycky jsem si myslel, že jsme kamarádi, KAMARÁDI, a vy zatím ... Pachelci jste, rozumíte?! Podvodníci a zbabělci! Přál bych vám, abyste tu byli místo mne a ...

Najednou jsem se zarazil. Vždyť si počínám jako blázen! Přežiju-li tuhle příhodu a vrátím se někdy mezi ně, budu se za tohle vždycky stydět.

Začal jsem přemýšlet o svém postavení. Kde to vůbec jsem? Některé okolnosti svádějí k domněnce, že jsem v moci nějaké myslící bytosti, která ovládá tohle prokleté monstrum. Stokrát mě mohla nechat zahynout, mohla mě zabít – neudělala to. Naopak zachránila mě, když jsem spadl do otvoru. Mohu se domnívat, že mi tu nejde o život? Jsou tohle dost přesvědčivé argumenty?

S trochou fantazie se všechny mé důvody daly právě tak dobře vyložit jako náhody. Třeba zvláštní, ale náhody. Anebo jako neznámé, zdánlivě nelogické zákonitosti. Nešlo mi na rozum, že by mě někdo ulovil ve Vesmíru, pečoval o mé přistání, uložil raketku dovnitř a nechal mi otevřeno, abych mohl za ní (nebo aby mne tam vlákal), pak za mnou pečlivě zavřel – a dál se o mne nestaral. Co to má za smysl? Kdybych byl teď po probuzení našel kolem raketky zástup jakkoliv zpotvořených tvorů, nedivil bych se tomu tolik, jako té prázdnosti.

Rozsvítil jsem svítidlo v přílbě a začal se rozhlížet. Prostora byla nekonečně rozlehlá, nikde jsem nedohlédl stěn. Ale byla prázdná? Uvažoval jsem dál. Lidské oko ve tmě nevidí. Ale copak i na Zemi nejsou slepá zvířata, žijící ve tmě, s dokonalou orientační schopností? Nemluvě o netopýrech. A o sovách. Možná, že tu kolem mne je nějaký život, já ho nevidím a on se ke mně neodváží, je opatrný a vyčkává – co mám dělat?

Když už to takhle dopadlo, je lepší, abychom se setkali co nejdříve. Moje zásoby potravin a kyslíku nejsou bezedné, nechají-li mne bez povšimnutí, musím tu dřív nebo později umřít hladu nebo se udusit, podle toho, co mi dojde dřív.

Nemohu taky očekávat, že mě hned po prvním setkání propustí. Snad později bychom se dohodli, nějak bych jim vysvětlil, že tu jsem v nebezpečí života – kterápak myslící bytost, létající Vesmírem, by měla zájem na mé smrti. Pošlou mě zpátky na ARIA ...

Na ARIA? Ale jak dlouho to všechno bude trvat? ARIES tu přece nebude věčně létat dokola a čekat na mě. Nemohu se jim sni ohlásit. Naši se bezpochyby pokusí o mou záchranu, nenajdou mě, pak budou ještě nějakou dobu čekat, zapíší mě do deníku jako ztraceného – a poleť dál.

Zamrazilo mě při tom pomyšlení. Jak dlouho tu už vlastně jsem? Každopádně mám času namálo. Ale co mám dělat?

A co když je ta teorie s živými tvory úplně falešná? Aspoň tohle bych snad mohl zatím rozluštit.

Loudal jsem se zpátky k raketce, ale pak mi to nedalo, zhasl jsem poziční světla a ještě jednou jsem vystoupil. Závazně

jsem si na karabinku opasku lehlé lano, abych nezabloudil, ačkoliv jsem neměl v úmyslu pouštět se příliš daleko. Chtěl jsem si zkrátka prohlédnout tmu.

Byla dokonalá, černější, než jsem kdy viděl. Naprostá. Pomalu, krok za krokem jsem kráčet podél raketky. Dlaní jsem jel po jejím boku, to byla má jediná orientace. Když jsem došel pod špici, podešel jsem ji a po druhé straně jsem se vracel. Zade jsem se šoupal krok za krokem, Ani tady to nebylo lepší; nikde nejmenší záblesk světla. Zastavil jsem se. A tu jsem zaslechl ve vnějším odposlechu slabounké hučení, nebo šumění, nedalo se to dobře postihnout, napjal jsem ještě víc sluch – a tu se to ztratilo a bylo zase hluboké ticho.

Kráčel jsem pomalu dál. Zdálo se mi to? Mohly by to být i nějaké vzdálené motory. Proč by tu nemohlo něco pracovat? Nepřestal jsem poslouchat. Ale kromě slabého šelestu svých kroků jsem neslyšel vůbec nic.

Proč to přestalo – bylo-li to vůbec? Nové zděšení: druhá raketka! Vzpomněl jsem si na fialové zbarvení obzoru. Je-li tu jakákoliv plynná vrstva, měla by přenášet zvukové vlny.

Možná, že právě nyní krouží někdo z našich kolem tohoto tělesa, pátrá po mně, nejsem k nalezení – viděl jsem v duchu raketku, jak se vzdaluje, viděl jsem pilotujícího Donovana, jak krčí bezradně rameny – nenašel jsem ho, není tam, zmizel ...

Byla to představa k zešílení. ARIES zhasíná maják a zapíná motory ... ba ne, ulevilo se mi, nezapíná motory, Donovan se nevrací, vždyť i jeho musela popadnout ta zvláštní síla, přitahuje ho zvolna k povrchu – ale jak já se k němu dostanu?!

Co když už přistál?

Došel jsem k zádi raketky, obešel ji – zaslechl jsem to znovu. Ještě teda nepřistál! Zapjal jsem vnější odposlech naplno. Ano, něco skutečně šumělo, úzkostlivě jsem poslouchal ... ne, to nevypadalo jako motory ... spíš to syčelo, jako když uniká vzduch z přetlakové komory.

Donovan v raketce byl rázem zapomenut. Kyslík! Mám poruchu v raketce, někde mi uniká kyslík, to nejcennější, co mám! Možná, že to trvá už dlouho, možná, že za dvě tři hodiny dodýchám, protože ...

Rozběhl jsem se tmou ke vchodu. Šmátral jsem po raketce, nohy se mi chvěly rozčilením, krev mi bušila do spánků, před očima mi vyskočily jakési jiskřičky, mihotavé záření, propadl jsem panice. Jakási bledá zář plula kolem přidi raketky, byly to vidiny, nevšímal jsem si toho, vpadl jsem do kabiny a přiskočil k ukazatelům.

Stav kyslíku byl nad osmdesáti procenty. Otevřel jsem přílbu a otřel si pot z obličeje. Srdce mi ještě bušilo. Nebylo přece možné, aby mi někudy unikal vzduch, aniž by to přístroje registrovaly. Za druhé by to byl trvalý sykot. Za třetí je-li v hangáru skutečně vzduchoprázdno, pak by obrovský tlak kyslíku v zásobovači, jakmile by si jednou našel cestičku, vyrazil ven jako výbuch.

A tak jsem nakonec usoudil, že jsem asi nevyčerpal dost dokonale vzduch z přestupní komory. Anebo – že se mi to opravdu jenom zdálo. Mátlý mě vidiny, které se mi po tom úleku začaly míhat před očima. Zdálo se, že ať se jakkoliv přemáhám, jsem vzrušen na nejvyšší míru.

Vylezl jsem zase ze skafandru, natáhl se do pilotního křesla a začal znovu rozebírat situaci. Bylo to pořád jaksi bezvýhodné. Ačkoliv jsem byl vzhůru teprve několik hodin, usnul jsem znovu.

Výtrhlo mě bušení na raketku. Venku stál Rijs a široce se na mě šklebil.

"Tak jste mě přece našli," oddechl jsem si s úlevou.

Rijs mě podle svého zvyku plácal po zádech.

"Máš to tu hezký ...!" To chápu, že odtud nechceš."

"Cože ...?"

"Tak se tu měj!"

Pokynul mi rukou a zmizel ve tmě.

"Rijsi ... !!!"

Vrhl jsem se za ním, prchal přede mnou, dostali jsme se až na povrch, popadl jsem ho, běžící skafandr byl prázdný, Rijsovu tvář dostal obrovský Jupiter nad obzorem, šklebil se na mě z věčné noci a burácel:

"Tak se tu měj ... !"

"Rijsi ... !!!"

Tu jsem se probudil. Byl to úděsný sen, a přece jsem ze všeho nejdřív pocítil strašné zklamání. Zklamání, že tu nebyli, že to není pravda, že jsem pořád sám.

Nutil jsem se do klidu. Kdysi jsem někde četl, že nejhoršího nepřítele nosívá člověk sám v sobě. Začínal jsem to chápat. Nesmím tomu propadnout.

Oblékaje se do skafandru, začal jsem zase spořádaně uvažovat. Co když jsem na příklad hledal ten otvor ve stropě na opačné straně? Pokud jsem se pamatoval, byl otvor tím směrem, kde byl východ z raketky. Ale mohl jsem na to přísahat? Co když se mi to v rozčilení všechno popletlo? A nebo: co když ta tajemná síla, která uložila mou raketku dovnitř, ji během mého prvního spánku otočila?

Proč by to dělala, zeptal jsem se sám sebe, ale hned jsem to zavrhl. Jakmile začnu s "proč", nikdy se z toho nevymotám. Copak to všechno nebylo pro můj mozek docela nelogické a nesmyslné?

Dejme tomu, že se tedy raketka obrátila. Ta síla by to rozhodně dokázala. Ale mě by to dokonale zmátlo a nikdy bych se už nedokázal orientovat.

Rozsvítil jsem poziční světla a vylezl znovu ven. Obešel jsem před raketky a pustil se kolmo do tmy. Znovu jsem pečlivě pozoroval strop. Ale ačkoliv mě už začalo bolet za krkem, nenašel jsem nic, co by nasvědčovalo, že by nade mnou byla aspoň nějaká škvíra.

Ohlédl jsem se nazpět. Poziční světla blikala jako barevné bludičky, nebyl jsem jaksi v pořádku, světýlka se mi rozplývala před očima, zase jsem viděl světelné odlesky kolem raketky – nervy mi prostě vypovídaly službu.

Nemělo to cenu. Vrátním se do raketky a podívám se do lékárničky; měl by tam být nějaký uklidňující prostředek. Moc

bych ho zrovna potřeboval.

Cestou zpět mě napadlo, že si počinám docela nerozumně. Když sedím v raketce, nutí mě to pořád ven, ztratím po několika minutách trpělivost a všechny naděje, zase se vrátím zpátky, prospím dvě tři hodiny drahocenného času a zase jako blázen vyběhnu ven.

Musím víc jíst, umínil jsem si. Musím přemoci rozčilení, zotavit se, jednám pořád v panice a to mě zahubí dřív, než cokoliv jiného. Jsem na tom bídě, už ani pořádně nevidím, světýlka se mi rozmazávají před očima, zase vidím nějaký odlesk pod břichem raketky, řídčounkou světelnou mlhu, mihá se to, plyne to – najednou jsem se zastavil a přihmouřil oči. Nezmizelo to! Na druhé straně raketky plul jakýsi bledý, světlý obláček, nemohl to být odlesk pozičních světel, posunovalo se to k zádi a tam se to ztratilo.

Zatoužil jsem otevřít přilbu a promnout si oči. Tohle se přece už nedá nazvat přeludy! Na své minulé vycházce jsem to spatřil v tom hrozném úleku, to se snad dalo pochopit, ale teď? Copak mě už klamou smysly?

Blížil jsem se k raketce. Celým tělem mi probíhalo studené chvění. Znovu jsem zaslechl to supění v odposlechu, hučelo mi prostě v uších, něco se semnou dělo a já jsem na to už nestačil.

Došel jsem k raketce. Bledá záře se vzdalovala do tmy, i šumění sláblo a doznívalo – byl jsem na nejlepší cestě k šílenství.

Vidiny! Přeludy! Strašidla, která si vymýšlím! Je to konec? Znovu jsem odložil skafandr a ulehk do křesla. Byl to vlastně jediný kus nábytku. Pohlédl jsem na hodiny. Půl třetí. Kterého dne? Po kolikáté už půl třetí? Ne, už nečekají. Už nemohou čekat. Bylo to vlastně milosrdenství, že se otvor zavřel, a že jsem neviděl, jak zhasl maják ARIA na znamení, že se vzdali všech nadějí. Mám se vzdát taky? Nebo mám dál bloudit bez cíle – po vlastní hrobce?

Každopádně – časová tíseň mi už odpadla. Pospíchat už nemusím. Byl bych si přál vidět Kleu, až se doví, že jsem se nevrátil z průzkumu. Ale koneckonců ... co bych z toho měl? Všecko to bylo už nějak strašně daleko za mnou.

7.

Čas se změnil v cosi nepostižitelného. Na Zemi se někdy říkávalo, že čas nepozorovatelně utíká. Ale byl to nesmysl. Byl tam den a noc, rozednívání a stmívání, nepřehlédnutelné důkazy jednosměrného toku času.

Teprve tady bylo plynutí času nepozorovatelné. Ručičky obíhaly rozvázně ciferník hodin, ale zdálo se, že je to jen jakási hloupá setrvačnost. Copak se dá věřit hodinám, o nichž víme, že přeneseme-li je z jedné souřadné soustavy do jiné, podřídí se plynule dilataci času a budou nás vlastně obelhávat? Byl bych přísahal, že i tady jenom něco předstírají, protože jinak se nedělo vůbec nic. Čas ustrnul. Čas vůbec nebyl. Přestal.

Byl bych tomu snadno uvěřil, ale přišel jsem na to, že jsou tu i důkazy opaku. V přístěnku za kabinou se hromadily tuby a obaly spotřebované potravy a pití. Zásob ubývalo. Ukazatel stavu kyslíku pomaloučku postupoval od vyššího čísla k nižšímu. Dřív to pro mne znamenalo technický údaj. Teď to bylo mnohem víc: ukazovalo to, kolik mi ještě zbývá života.

Ještě jsem nemusel myslet na smrt. Ještě byla dost daleko. Ale na co jsem měl myslet? Co jsem tu měl dělat?

Zpočátku jsem se pokusil rozdělit si dobu na "den" a "noc". Na palubách astroletů se to vždycky velmi pečlivě dodržovalo. Po každých čtyřiaadvaceti hodinách se všechno opakovalo. Sedm hodin služby, sedm hodin odpočinku, deset hodin spánku. Automat sám přepojoval na "velké světlo" a "noční světlo". Někdo mi dokonce říkal, že na PLUTOVI to bylo řízeno přes reostat, takže se tam "rozednívalo" a "stmívalo".

Připustil jsem, že asi moc dobře věděli, proč to tak úzkostlivě dodržují. Pokusy dávno dokázaly, že tento rytmus společně se sedmidenním rytmem týdne je pro život prakticky nepostradatelný. Chtěl jsem si to zavést i tady. Ale všechny pokusy o denní řád selhaly. Sedm hodin služby? Jakou službu jsem tu měl vykonávat? Sedm hodin volny? Měl jsem tu volno pořád. Jak jsem měl rozlišit službu od volna? Co se tu dalo dělat jiného, než sedět a koukat před sebe? Deset hodin spánku? A co mám dělat v těch zbývajících čtrnácti hodinách? Obyčejně jsem z té nečinnosti usnul. A pak jsem zase nevydržel spát deset hodin, když přišla palubní "noc".

Za krátkou dobu jsem upadl do naprostého zmatku. Šetřil jsem kyslíkem, vzduch v kabině byl špatný, podřimoval jsem, občas jsem se najedl, hodiny jsem ignoroval. Nemělo to nic společného s jakýmkoliv řádem. Byla to časová anarchie.

Některý můj den trval jen hodinu nebo dvě, noci nebyly o mnoho delší, protože jsem byl přespaly a neklidný. Za čtyřiaadvacet hodin jsem prožil málem týden, protože jsem pětkrát nebo šestkrát usnul.

Jednou jsem si uvědomil, že se neholím. Vzpomněl jsem si, jak jsem jednou v dětství četl jakýsi historický, námořní příběh, v němž vystupoval námořník, který prožil mnoho let sám na opuštěném ostrově. Když ho našli, neuměl už skoro mluvit a byl zarostlý jako opice. Taky ho v první chvíli za opici považovali.

Poděsil jsem se pohledu do zrcadla. Vypadal jsem jako ten námořník. Ale když jsem se oholil a učesal, přece jen mě to postavilo na nohy. Rozhodl jsem se, že tomu živoření udělám rázný konec a že se přinutím k nějaké činnosti.

Vlezl jsem opět po dlouhé době do skafandru a vystoupil z raketky. V přečerpávací komoře jsem myslel na to, co asi spatřím. Možná, že ta velká prostora bude osvětlena. Bude tam zástup podivných bytostí, s kterými se spřátelím. A nebo se na mne vrhnou a rozsápnou mne.

Ale všechny tyhle představy mě zklamaly. Raketka odpočívala nadále v neproniknutelné tmě. Ušel jsem několik kroků. Nic nebylo vidět, žádný bledý obdélník s temným nebem a hvězdami se nad mou hlavou neukázal, byl jsem definitivně pohřben za živa.

A pak jsem je spatřil. Věděl jsem hned, že to jsou přízraky. Vypadaly jako kuželovité obláčky lehce zářící mlhy, rojili se a mihaly v nějaké vzdálenosti, snad to bylo sto metrů, těžko říct, znovu mi začalo hučet v hlavě, skvrny se mi před očima rozplývaly a prolínaly, křečovitě jsem přitiskl dlaně na přilbu, div jsem ji nepromáčkl, ale když jsem je sundal, vidiny tam byly pořád, už jsem si nedokázal poručit, věděl jsem, že to jsou přeludy, ale nedovedl jsem je zapudit. Chvěl jsem se po celém těle, dívaje se, jak se podivná světýlka seskupují do řady, ne do řady, do průvodu, jak se lehounce ztrácejí

v dálce, až je konečně pohltila tma.

Řítil jsem se k raketce a studený pot mi vyrazil na čele. Zešílel jsem!

Klesl jsem do křesla, vyčerpán, a nepřestáváje se chvět. Po chvíli jsem se zvedl a udělal několik nejistých kroků k zrcadlu. Chtěl jsem spatřit na vlastní oči šilence. Viděl jsem ho; z cizího, strhaného obličejě hleděly na mě dvě nepřičetné oči. Vrátil jsem se mátožně do křesla a propadl jsem letargii.

Když jsem za nějakou dobu znovu vstal, abych se dostal na záchod, hopala se mi podlaha pod nohama a všelijak to se mnou cloumalo.

Nejdřív jsem myslel, že se zase něco děje s gravitací. Ale zakrátko jsem přišel na to, že jsem nemocen. Oči mě pálily, krev mi bušila ve spáncích, měl jsem hroznou žízeň. Byla to asi vysoká horečka, ale byl jsem tak lhostejný, že mě ani nenapadlo, abych vyhledal v palubní lékárně teploměr. Bylo to vlastně všechno jedno.

Pak následovala ta doba, o jejíž trvání prostě nemám představu. Upadal jsem do neklidného spánku, z kterého jsem se často probouzel a hodně jsem pil. Celou tu dobu jsem vůbec nejedl, takže moje slabost byla čím dál tím větší. Cesta do zásobárny pro další pití mi trvala vždycky nekonečně dlouho a vyčerpávala mě, ale musel jsem ji přesto často opakovat, protože jsem trpěl nesnesitelnou žízní.

Jednotvárný oběh hodin jsem vůbec nevnímal. Teprve podle vousů jsem dodatečně odhadl, že to trvalo aspoň týden. Ale možná, že i růst vousů byl nějak ovlivněn horečkou. Moje krize končila hlubokým, dlouhým spánkem podobným mdlobě, z kterého jsem se náhle probudil. Najednou – snad ještě ve spánku – jsem si vzpomněl na to zvláštní šumění, které mě pronásledovalo při posledních vycházkách. Až dosud jsem nepomyslel na tu jednoduchou skutečnost, že ve vzduchoprázdnu není slyšet nic. Jestliže mě neklamaly smysly, pak musel být v mém zatraceném vězení nějaký plyn, nebo prostě prostředí, které přenáší zvukové vlny.

Okamžitě jsem vstal. Byl jsem slabý, sotva jsem se držel na nohou, ale žízeň polevila, horečka zmizela, snad už jsem to měl za sebou. Především jsem se pořádně najedl; dokonce s chutí. Ale zjistil jsem, že se moje zásoby pití značně ztenčily. Znovu jsem pomyslel na tu nemilosrdnou výstrahu: závisí na tom můj život. Nesmím už promarnit ani minutu! Zase jsem se oholil a upravil, abych si dodal trochu sebevědomí. Pak jsem si vlezl až k izolační desce raketky, abych zjistil, je-li tu slyšet nějaké hučení nebo chvění. Sevřel jsem v zubech jeden konec kovové tyčky a druhým jsem se dotýkal stěn. Kdyby tu někde pracovaly nějaké stroje, pak by se i ve vzduchoprázdnu mělo šířit po stěnách chvění, které bych tímhle jednoduchým způsobem cítil. Ale nepřišel jsem na nic.

Oblékl jsem si skafandr, vzal s sebou malou zásobu potravy a pití a vydal se na důkladnou výpravu. Není přece možné, aby ten hangár – nebo jak tomu mám říkat – byl bez konce. Rozsvítil jsem hlavní reflektor raketky, abych je našel i z velké dálky. Energií jsem šetřit nemusel, na odstartování zatím nebylo ani pomyšlení, nemluvě o tom, že s touhle raketkou bych se v Prostoru stejně daleko nedostal. A spotřeba světlometu byla celkem malá. Snadno jsem si spočítal, že zásoba energie je ohromná, srovnám-li ji se stavem nápojů.

I když moje pátrání po chvění stěn nevedlo k ničemu, nepustil jsem ještě svůj nápad z hlavy. Jen jsem vystoupil z raketky, zadíval jsem se na svůj stín. Byl šedý; ale nebyl černý. Zkoušel jsem to se stínem ruky. Nijak to nepřipomínalo moje zkušenosti z Měsíce, kde se světlo nerozptyluje o částice vzduchu, takže ve stínu je absolutní tma. Tenhle stín si nezašel se stínem pozemským. Znovu mi přišly na mysl šelesty v odposlechu: nemusela to být iluze, protože jakési plynné prostředí tu bezpochyby bylo. Samozřejmě se nedalo předpokládat, že by to byl vzduch. Ale i tak to byl důležitý objev. Proč je tu atmosféra? Samoučelně? Nebo jako vedlejší jev nějakého procesu? Anebo je tu něco, co dýchá?

Každopádně musím udělat důkladnější průzkum. Ale kudy se mám dát? Nerozhodně jsem se rozhlížel. Všude to bylo stejné. Světlomet svítil proti vysokému stropu, světlo se odráželo, kole raketky bylo šero, přecházející na všech stranách rovnoměrně do tmy. Vydal jsem se nakonec nazdařbůh ve směru, kterým ukazovala špice raketky. Nemělo cenu ztrácet čas úvahami, bylo to prostě otázka štěstí nebo smůly.

Šlo se mi pěkně a lehce, spánek mi asi hodně prospěl. Byl jsem najednou zas klidný a plný sebedůvěry, myšlenka na hrozící konec mi ani nepřišla na mysl, příznaky, které mě poslední dobou tak pronásledovaly, se neukázaly.

Raketka se vzdalovala. Pohybuje se já, nebo ona? Věděl jsem samozřejmě, že já, protože jsem kráčel. Ale to byl taky jediná důkaz. Šero houstlo každým krokem a šalebně si se mnou zahrávalo. Několik kroků přede mnou se objevila jakási stěna. Po dalších deseti krocích zmizela. Snad to byl reflex v hledí mé přilby. Rozsvítil jsem svítilnu v hlavě skafandru. Světelný kuželík letěl vez překážky tmou. Rozostřil jsem ho a rozšířil. Nic. Znovu jsem ho zaostřil v jehlovitý pramínek světla, který se zabodával hluboko do tmy přede mnou. Nic. A přece ... něco se v něm mihlo ... barevné kruhy ... tma. Klamaly mě oči.

Šel jsem dál, pořád jsem šel s nekonečnou trpělivostí, jen občas jsem se ohlédl. Kolmý sloup světla z raketky mě uklidňoval; nemohu zabloudit. Podlaha byla hladká, bez jediné spáry, ohromná, rovná plocha. Když jsem po ní táhl botu, skřípělo to, jako by to byl nějaký kov.

Skřípělo to; byl to další důkaz plynné atmosféry. Ještě nemám důkaz, říkal jsem si, že se mi ty šelesty zdály. Ostatně kdo mi potvrdí, že moje vidiny nebyly bytostmi, které mě přišly navštívit? Byla to hodně naivní útěcha, ale něco na tom přece jenom bylo.

Slapal jsem vytrvale dál, už se mi nešlo tak pěkně, přece snad jsem svoje síly trochu přecenil, ale moje vůle byla tentokrát nezlomná. Zaťal jsem zuby a pochodoval dál, jako bych měl pod nohama běžící pás: každým krokem tři čtvrti metru, i když jsem měl dojem, že stojím na místě. Byl jsem blízce uvěřit v začarovaný zámek.

Světelný kroužek v dálce jsem nejdříve považoval za vidinu. Mhouřil jsem oči, otáčel reflektorem na obě strany, kroužek se ztrácel, ale jakmile jsem namířil světlo přímo před sebe, objevila se matná světelná skvrna znovu. Ušel jsem pětadvacet kroků se svěšenou hlavou a pak jsem to zkusil znovu. Kroužek tam byl zase, větší a zřetelnější. Jestliže jsem teď otáčel reflektorem, měnil se kroužek nejprve v elipsu a teprve potom zmizel. Nebylo o tom sporu, měl jsem přes

sebou stěnu. První cíl!

Podle kroužku jsem usuzoval, že se ke stěně blížím skoro v kolmém směru. Přidal jsem zase do kroku. Bude to třeba bezpodstatné, říkal jsem si, abych se připravil na první zklamání. Možná, že stěna bude rovná a nekonečná jako podlaha, takže vlastně neobjevím vůbec nic. Ale přece jen – něco to bude!

Pak jsem přišel na další problém: kudy se dám? Vpravo nebo vlevo? Možná, že pár kroků od místa, kde ke stěně dorazím, bude nějaký vchod nebo dveře nebo tak něco, ale já se dám právě opačným směrem, budu se vzdalovat, zase to bude vypadat beznadějně, a já se třeba rozhodnu pro návrat právě ve chvíli, kdy se budu blížit k jiným dveřím. Vzdám se zrovna v rozhodujícím okamžiku.

Zatracená fantazie! Nedovedl jsem se zbavit těch pitomých představ, které mi rozhodně nepřidávaly na odhodlání. Stěna splnila moje očekávání. Zdvíhala se kolmo do výšky, jako by se podlaha prostě ohýbala vzhůru. Žádná spára nebo spojení, všechno to bylo z jednoho kusu jako hermetická krabice.

Tak co teď? Vzpomněl jsem si na deník astronauta z první měsíční observatoře, který mi kdysi přišel do rukou. Ten chlapík tam žil skoro čtvrt roku s vědomím, že se nemůže zachránit. Něco jim tam tehdy selhalo, on to věděl, ale přesto pracoval jako divý, dělal záznamy, protože věřil, že aspoň ty se najdou, a dokonce psal pro svou ženu deník svých posledních dní. Musel to být zatraceně statečný člověk!

Zkusím to po něm, řekl jsem si. Do poslední chvíle! Musí-li už člověk prohrát, je lepší prohrát s vědomím, že se už nedalo udělat pro věc nic víc. I když je výsledek stejný!

Znovu jsem si to všechno srovnal v hlavě. Najít tuhle stěnu znovu, to už nebude žádný problém. Půjdu tedy dneska co možno nejdále na jednu stranu, vrátím se do raketky, po odpočinku přijdu znovu sem a podniknu druhou výpravu na opačnou stranu stěny.

Byl to rozumný plán a líbil se mi. Chtěl jsem si ještě označit místo, kde jsem poprvé ke stěně přišel; ale nic jsem k tomu neměl. Položil jsem tam nakonec jednu potravinovou tubu. A pak jsem bez rozmyšlení vykročil doprava. Vzdálená záře mí raketky lehce opalizovala v klenutém hledí přilby. Kolik jsem promarnil času, než jsem podnikl tuhle výpravu! A přece to bylo najednou tak snadné.

Kráčel jsem zvolna, pohledem jsem putoval po stěně centimetr za centimetrem. Případná škvíra může být dost nenápadná. Krok za krokem jsem postupoval vpřed, levá, pravá, levá, pravá ... co to bylo? ... vrátil jsem se o krok zpět ... ne, nic, zase jen nějaká hra světla, pokračoval jsem dál, levá, pravá, levá, pravá, le ...

Levá noha nedošlápla. Najednou bylo pod ní prázdné, nebylo čeho se zachytit, udělal jsem ohromný krok do volna a už jsem padal, zatápal jsem rukama kolem sebe, stěna byla beznadějně hladká – a tu jsem narazil levou nohou na podklad, nečekal jsem to. Noha se mi podlomila a já jsem se převálil, přilba narazila na podlahu, až se mi zajiskřilo v očích, dopadl jsem na něco šikmého, svažovalo se to ke stěně, a já se překulil až k ní.

Rychle jsem se vzpamatoval. Uvědomil jsem si, že se nestali nic, co by odpovídalo mému hroznému úleku. Při pozorování stěny jsem prostě přehlédl, že je přede mnou jakýsi schod, a tak jsem spadl z výšky ne větší než půl metru. Trochu jsem si natloukl, ale skafandr většinu nárazu utlumil, nic jsem si nezlomil ani nevymkl, mohl jsem vstát a už jsem to chtěl udělat – ale vtom jsem se přitiskl co nejtěsněji na stěnu.

Zaslechl jsem výkřik. Byl to nerozpoznatelný, tlumený zvuk, který ihned umlkl, ale připadal mi jako lidský výkřik. Tiskl jsem přilbu ke stěně.

Ozvalo se to znovu, muselo to být za stěnou, když jsem k ní přitiskl přilbu, slyšel jsem to. Zmocnilo se mě hrozně rozechvění. Napínal jsem uši a tajil dech, abych ničím nerušil ten poloskutečný zvuk, jakýsi hluboký hlas, vykřikující něco v nepravidelných intervalech, jako by se hádal ... jako by chrlil nesrozumitelná slova ... zanikalo to a znovu se to ozývalo, tentokrát to už nemohlo být zdání ... a tu jsem vyskočil, vši silou zabušil pěstí na stěnu a znovu k ní přitiskl přilbu.

Přestalo to. Polilo mě horko. Zase mě podvedly vlastní smysly? Znovu jsem bušil a poslouchal, skláněl jsem se dolů a vystupoval na špičky, přikládal přilbu nahoře i dole, srdce mi div nepuklo vzrušením ... teď zas! Jakoby za stěnou něco bouchlo ... zase ticho ... je to nový záchvat šílenství? Koutkem oka jsem znovu zahlédl tu prokletou záři, ten světélkující obláček – ale nedbal jsem ho, protože v tu chvíli se stěna přede mnou v šíři nějakých čtyř metrů nezvučně rozevřela, objevil se prostor, zalitý fialovým světlem ... spatřil jsem dva tvory, jeden z nich stál sotva čtyři, pět kroků ode mne ... vypadali jako lidé, jen tváře měli mrtvolně fialové ... ano, byli to lidé, nebo duchové, stáli nehnutě, jako by hleděli na mne, nemohl jsem je rozeznat, vidí-li mne, nebo jsou-li to sochy ... vždyť neměli žádné přilby! ... a tu se ten bližší pohnul ... byli živí, něco mi svíralo krk, fialové, utopenecké tváře vypadaly úděsně, ale tu jsem začal poznávat výraznou tvář toho prvního, byl bych ji poznal mezi tisíci jinými ... přes chvějící se rty mi vyklouzlo jediné chraptivé slovo:

"Farlande ... !"

8.

Nemám ponětí, jak dlouho jsme tam proti sobě stáli. Nemohl jsem uvěřit svým očím ... to přece musela být taky vidina! ... Farland, dávno mrtvý Farland tu stál naproti mně, tvář strašlivě bledou a fialovou, jako by zemřel na nějakou hroznou otravu, zuby se mu leskly v pootevřených ústech ... ale ne, to on se směje, otvírá náruč ... a tu jsem to už nevydržel, vrhl jsem se k němu a objal jsem ho.

Byl to on. Jeho paže mě sevřely tou pověstnou silou.

"Sundej to!" zařval na mě z plných plic, aby to bylo slyšet do přilby. Jenže já měl zapnutý vnější odposlech a málem jsem ohluchl.

Sundej to? Vždyť přece ...

Ale Farland neměl přilbu, a ten druhý taky ne. Copak je tu vzduch?

Ještě jsem váhal, trochu mě děsila ta nepřírozená fialová barva – ale tu jsem si všiml, že i můj skafandr je fialový,

všechno je fialové, bylo to patrně homogenní světlo.

Pokusil jsem se otevřít uzávěr přilby, prsty se mi chvěly vzrušením, nešlo mi to, až mi konečně Farland pomohl a společným úsilím se nám to podařilo.

Odklopil jsem hledí a zhluboka vdechl. Ano, byl to vzduch, pozemský vzduch, silně vonící ozónem jako po bouři, lahodný a chladný ... v životě mě nenapadlo, že vzduch může tak chutnat. Tak strašně chutnat!

Dřív než jsem se toho mohl nabažit, přistoupil k nám druhý muž. Byl to stařec s ohromnou, šedivou hřívou na hlavě a představil se jako vrchní astronom Helge. Znal jsem to jméno. Na Zemi patřil k nejlepším specialistům. Věděl jsem taky, že byl na palubě PLUTA, ale nikdy jsem se s ním nesešel.

"Jsem nesmírně rád, že to tak dopadlo," prohlásil a vřele mi stiskl ruku.

"Já taky. Kdybyste věděl ..."

"A kdybyste vy věděl! Bylo to kruté utrpení, nesnesitelně kruté. Myslím, že vás moji přátelé prohlásí za spasitele."

"Na Zemi?"

"Ne, tady," usmíval se. "Moji kolegové z PLUTA."

"Oni jsou ... Vy jste tu všichni?"

"Stádečko se drží pohromadě," zubil se Farland. "Stačí písknout, a všichni jsou připraveni k odletu."

"Spoléhá jsem na lidstvo," pravil slavnostně Helge. "Já věděl, že nás nenechají zemřít. Já to věděl ... Nikdy nezapomenu na tenhle okamžik záchrany!"

"Záchrany ... ?"

Začalo mi svítat.

"Ale já ... já jsem tady ztroskotal ..."

A tím to prasklo. Následovala dlouhá, křečovitá pauza, i Farland si asi myslel, že jsem je přišel zachránit. Díval jsem se z jednoho na druhého, pak už jenom na Helgeho, v jehož obličeji se něco dělo, rysy mu nějak měkly, obličeje se propadával za jakousi strnulou masku.

Musel jsem to říct. Jakékoliv slovo bylo lepší, než to nesnesitelné ticho.

"Jsem z planetoletu ARIES. Hledáme vás, poslali mě na průzkum, ale – já jsem tu ztroskotal," honem jsem v duchu počítal, "jsem tu asi deset dní, tak nějak, nebo čtrnáct, já nevím přesně. ARIES tu bezpochyby kroužil a čekal ... možná že ještě čeká, ale spíš bych řekl ..."

Pokrčil jsem rameny.

"Chápej," otočil jsem se na Farlanda, "ty to přece znáš, navěky tu čekat nebudou."

"Ano ... Už ti asi pověsili fangli na křeslo."

Býval to takový zvyk na planetoletech; když někdo zemřel, pověsil se na jeho křesle v jídelně kousek černé stužky, a nikdo se už na to místo neposadil. Snad i trochu z pověřivosti; lidé v Prostoru se vždycky poněkud lišili od svých druhů na Zemi.

"No," řekl Farland po dlouhé odmlce, "každopádně ... jsi tady a jsi náš!"

Pleskl mě chabě po rameni. Helge na mě ještě jednou pohlédl, pokývl hlavou, která se mu jaksi propadla mezi ramena, a pak se beze slova otočil a odešel otvorem, který se otvíral ve stěně naproti tomu, kterým jsem vešel já.

Následovali jsme ho; za průchodem se rozevřela další temná prostora, vypadalo to tu stejně, jako v mém hangáru.

V nevelké vzdálenosti hořela poziční světla nějakého velkého tělesa.

"PLUTO," poznamenal Farland celkem zbytečně. Už jsem to chápal. PLUTO tu spočíval na opěrách, stejně nepoškozený a spořádaný jako moje raketa.

Cestou k planetoletu jsem Farlandovi stručně popsal, jak jsem se vůbec sem dostal a jak hanebně jsem dopadl se svým pokusem o průzkum. Šli jsme zvolna, Helge kráčel před námi a ani jednou se neohlédl. Přestal jsem ho zajímat.

"No," řekl Farland, když jsem skončil, "co si myslíš, že to dělalo se mnou? Totéž! V PLUTOVI je trochu víc energie než v tvé pitomé raketce. A stejně to nebylo k ničemu. Nachytali jsme se na to zatracené SOS. Víš, co to je?"

AVR-dvanáctka, to se ví! Zřejmě je tu někde přilepená na špičce tohoto neřádu, ještě má trochu energie, a automat vysílá do zblbnutí signál! A tak jsme vletěli do toho gravitačního pole."

Trpce se zachechtal a pokračoval:

"Měl jsi vidět, co jsem s tím vehiklem prováděl! Posádka se mi bezmála zbláznila, já už jsem se vzteky necítil, znáš mě, turbíny řvaly, vypadalo to, že celého PLUTA přelomím vejpů! No – a najednou jsme si zničehonic sedli tiše na povrch, udělala se ta díra a už to bylo. Od té doby jsme uskladnění tady v tom apartmá."

"To snad byl teprve začátek, ne?"

"Ba ne, kamaráde. Ukázalo se, že to byl konec."

"Jak to? To vy jste to prostě vzali na vědomí a dost? Ani jste se tu trochu nerozhlédli?"

"Po čem se tu chceš, prosím tě, rozhlížet?" posteskl si Farland. "To dá rozum, že jsme se zpočátku potloukali tady kolem a pokoušeli se přijít tomu na kloub. Jenže kdyby ti chlapi dovedli udělat něco společně! Když chtěl něco udělat fyzik, tak to bylo špatně z hlediska chemika a přičilo se to svědomí biologa. De mnou se ani moc nebavili, že jako rozumím jenom lítání, a když se lítat nedá, tak že jsem k ničemu. A já jsem taky nebyl, to je to!"

"Prosím tě Farlande ..."

"Počkej! To nevíš, co se stalo. Já jsem prostě přišel na to, že se tu nedá odnikud spadnout. Hned tě zadrží taková ta síla, to jsi taky zažil. A tak jsem vystupoval z PLUTA bez schůdků. No, a jednou poránu udělám krok a už jsem letěl. Byly z toho tři neděle na lůžku. Všecky to hrozně vyděsilo. Nějakou dobu se radili a nakonec nechali i toho."

"Takže vy vůbec nevíte, co to tady vlastně je?"

"Ne," odvětil Farland prostoduše. "Víme, že umíme pěkně schůzovat, řečnit s účinkem i bez něj, usnesli jsme se, že se budeme o všem usnášet společně, a pak už jsme se neusnesli o ničem."

"Počkej Farlande, vážně!"

"Ono je to hrozně vážný, co říkám," podotkl Farland znechuceně.

"No dobře, a ... to se tady celou tu dobu vůbec nic nedělo?"

"Taky jsem si myslel, že se na nás někdo přijde podívat. Někdo tady všechny ty síly řídí, to si nedám vzít. To taky nebyla náhoda, jak jsem spadnul. Nebo tohle: jednou tu namaloval kybernetik na podlahu vzorec vzduchu. Atomová schémata kyslíku a dusíku, jenže ve formě vzorce. Myslel jsem si, že mu začíná harašit. Jdu za doktorkou a povídám: Kybernetikovi budeme brzo píchat morfium. Jo! Pak ho málem píchali mně. Za pár hodin tu byl všude vzduch!"

"A nikdo se neukázal?"

"Ani kozí duch!"

Vrtěl jsem rozpačitě hlavou.

"Jak jsi to dokázal, jen tak sedět a čekat?"

"Ty moulo!" povzdechl si Farland trpce. "Dělej něco sám! Copak se s nimi někdo domluví? Pořád se volalo po odbornících. Tady je mají! Každý zná jen tu svou specializaci a to ostatní pro ně nemá cenu. Dnes jsem vytáhl na malý průzkum Helgeho a mohlš to slyšet. Za půl hodiny jsme si vjeli do vlasů a poštěkali jsme se jako psi. Neslyšels mě řvát?"

Vzpomněl jsem si na ty zvuky za stěnou, které mě tak vzrušily, a musel jsem se usmát. Bohužel, to ostatní, co Farland říkal, moc k smíchu nebylo.

Stanuli jsme pod PLUTEM. Nízko nad našimi hlavami se táhlo do tmy klenuté břicho planetoletu, matně se lesknoucí v šeru pozičních světél. Farland se opřel o jednu podpěru a ztišil hlas.

"Já jsem stejně hrozně rád, že jsi tady, víš? I když nám nemůžeš pomoci. Já si s nimi prostě nerozumím, no! Jsme jako lidi ze dvou různých světů. Nehodíme se k sobě. Vždycky jsem tvrdil, že do Vesmíru patří jenom celí chlapi. Nevěřili mi. Už je pryč konec slávy vesmírných pilotů. Byla to jen taková rytírna. Teď je nahradí kybernetika a cesta do Vesmíru bude otevřena pro všechny lidi. Jo! Tady se to potvrdilo! A to mi sem ještě dali dvě ženské," dodal rozhořčeně, jako by to byla bůhvíjaká nehoráznost. "A zrovna mě to musí potkat! Zrovna mě!"

"Copak na družicových základnách nejsou ženské?" namítl jsem. "Je jich tam víc než polovina."

"Jdi mi taky do háje!" rozlítil se Farland. "Copak já lítám a nějakým takovým kolotočem?! Tam ještě ani nezačíná Vesmír, kamaráde! Ale tohle, jářku, tohle je něco jiného. A chce to jiné lidi. Pěkně dějuju za všechny akademiky. "Laboratoře, knížky, teorie, pěkně v pohodlí doma na Zemi, to je jejich! Každý má v palici nejmíň celou palubní knihovnu. Ale stane se ti taková prachpítomá maličkost ... skřípne ti meteórek po plášti ... ty ani nezamrkáš, a oni z toho tejden nespí! Prej: To byl zvuk, jako by po nás hmatal ďábel svým pařátem! Jářku, s váma by se teda vytrhl! – Jojo, kamaráde, já jsem vyfasoval garnituru ...!"

Farlandův tragický povzdech vypadal spíš komicky. Dovedl jsem si až příliš dobře představit, co znamenala ta jeho "prachpítomá maličkost." Neztratil by nervy, ani kdyby se mu trhal planetolet pod nohama.

Ale na druhé straně – musel jsem s ním souhlasit. Každý člověk se jistě do Vesmíru nehodí. S námi prováděli na akademii desítky testů a zkoušek, vytrpěli jsme moc nepříjemné věci, dokonce nepříjemnější než později ve Vesmíru. Připravovali nás na to nejtěžší z nejtěžšího. Mnoho z nás během studií odpadlo, a přece každý z těch odpadlých by měl bezpochyby větší předpoklady než Farlandovi akademici, kteří prostě jednoho dne zamkli své pracovní ve výzkumných ústavech a nastoupili na palubu. Od našich studií se doba jaksi změnila. Ještě před pár lety byl vesmírný pilot v očích veřejnosti náramným hrdinou. Prvním padlým se stávaly pomníky. Poslední padlí se už sotva dostali do zpravodajství.

"Pojď," řekl jsem Farlandovi, "ukážeš mi je. Jsem na ně zvědav."

Shromáždili se v jídelně, v obličejích pořád ještě stopy zvědavosti, třebaže i oni prožili ten nepopsatelný okamžik záchranu, když jim Helge oznámil můj příchod – a i oni zažili to zdrcující zklamání, když se vzápětí dověděli, že jsem trosečníkem a zajatcem právě tak jako oni.

Helge stál uprostřed, neupravené, špinavě šedivé vlasy, poněkud asketický, přísný obličej, ježaté obočí. Vedle něj druhý astronom Bram, jehož zajímavý obličej podivně kontrastoval s bledostí tváří: rysy jako symbol blahobytného zdraví, barva jako znamení smrtelné choroby v pokročilém stadiu. Vyzáblý chemik s poněkud koňským obličejem a řídkými, plavými vlasy. Fyzik, jehož choulostivé, krátkozraké oči nesnesly kontaktní čočky, takže nosil brýle, které mu dodávaly nezvykle starobylé vzezření. Biolog, stojící v elegantní, pečlivě kontrolované póze, plavovlasá astrofyzika, lékařka s temnými velkýma očima, jedna tvář vedle druhé, mladí, starší i staří, jednotné kombinézy a různé obličejy – a přece zase ne tak různé, neboť všechny nesly jako společný znak zmatený a poněkud uštvaný výraz.

Hleděli na mě s neurčitým zájmem, nikdo nepromluvil, nikdo se mě na nic neptal, protože všechny zajímala jen jediná věc a tu už věděli: že jim nenesu záchranu.

Představoval jsem si takovou společnost téměř jako vševědoucí kybernetický mozek, přeplněný užitečnými vědomostmi. A možná že dřív byli skutečně takovým kybernetem – teď vypadali jako kybernet bez proudu. Jako vybitý akumulátor. Ale doufal jsem, že by možná stačil nový náboj, a začnou fungovat znovu.

Nedočkal jsem se, že by někdo z nich pronesl rozumné a přátelské slovo. Začal jsem tedy sám. Vysvětlil jsem jim proč jsem tady, jak se to všechno stalo a jak svět zahájil neprodleně boj o jejich záchranu.

"Ještě té noci nám udělali pohotovost," končil jsem, "a v několika hodinách jsme startovali. Svět na vás myslí, nebojte se."

"Dobře," přerušil mě chemik, "ale co teď bude dál?"

"ARIES bude pokračovat v pátrání," prohlásil jsem neochvějně. "Nevzdají se přece proto, že jsem se ztratil. To není důvod. Budou vás hledat dál."

"Kde?"

"No ..."

Najednou jsem pochopil, kam míří.

"To je moc krásná útěcha," vpadl do toho Bram. "Budou nás hledat na všech místech, kde nejsme, jenom na tom pravém ne. Tam už pátrali, ztratili tam jednoho muže, ale nenašli tam nic."

Chemik si vjel dlouhými prsty do slámových vlasů.

"Neslýchané! Pilot záchranné akce místo přistání ztroskotá! Takové důležité úkoly mají přece svěřovat kvalifikovaným lidem, na které je spolehnutí!"

Znělo to jako obžaloba.

"Mějme na zřeteli," poznamenal biolog, "že ani náš pilot tu nezvládl své dokonalé – to zdůrazňuji – dokonalé letadlo.

Prozatím snad nelze tak jednoznačně svalit vinu na hlavy pilotů."

"Ledaže bychom připustili," ozval se Bram, "že jsou oba stejně neschopní."

Pohlédl úkosem na Farlanda. Zableskl zlobně očima, ale neřikal nic. Hluk v jídelně vzrůstal. Hlasy se překřížovaly, elegantní prostora byla najednou naplněna vzrušeným hašteřením.

Lékařka se pokoušela zjednat klid.

"Prosím vás ... prosím vás ... slíbili jsme si, že se nebudeme ukvapovat ve výrocích!"

Nikdo ji neposlouchal.

"Snaha bez schopností ..."

"Nechají nás tu zemřít!"

"Trestuhodná nespolehlivost ..."

Utišili se, když pozvedl ruku Helge.

"Skončíme debatu, je bezúčelná. Jak je vidět, svět se o nás nepostaral. Flotilu měli vyslat! Každý letoun, který byl po ruce, měl startovat. Měli udělat poplach, měli ... Ale to je vlastně už taky zbytečné. Padla naše poslední naděje."

Nabral jsem dech. Už se mi zase vrátila řeč.

"To není rozumné, co říkáte. A není to ani pravda."

Přejel mě zvolna unaveným a trochu opovržlivým pohledem.

"Nejsem zvyklý, abych byl opravován a napomínán. Pokud tu ještě budeme spolu, laskavě na to nezapomínejte."

Prošel kolem mne tak těsně, že jsem měl pocit, že projde mnou. Ustoupil jsem o krok, ocitl jsem se v tom rozhořčeném mlčícím středu, tváří v tvář biologovi.

"Nemohu vám pomoci," podotkl bez účasti. "Očekávali jsme od vás něco jiného. Promiňte."

Odcházel jeden za druhým, mlčky a malomyslně, už se mezi nimi nenašel ani jeden, který by o mne zavadil pohledem.

Jídelna se vyprázdnila, zůstal tam se mnou jenom Farland a lékařka. Stála přede mnou s trochu provinilým výrazem, jako by si to všechno kladla za vinu.

"Mají vyčerpané nervy," řekla rozpačitě. "Nemyslete si, že jsou zlí."

"Nemyslím si to."

"Pak ... je to v pořádku. Trvá už skoro půl roku. Deprese, víte? Zpočátku byli jiní, docela jiní ... I ve vzájemných vztazích. Pokoušeli se o záchranu ... řekla bych, že pracovali uvážlivě a s poctivým úsilím. Ale přišli na to, že jejich vědomosti tady nestačí. To byl ten okamžik. Nejvíce ze všeho věřili své vládě. Když je zklamala, odhodili ji – ale pak už jim vůbec nic nezbylo. A to bývá pro člověka tragédie."

Usmál jsem se na ni.

"Jsem rád, že aspoň vy jste si zachovala naději."

"Já? Přejde na to, co si člověk pod tím slovem představuje." Uhnula mi s pohledem a začala najednou mluvit velmi rychle.

"Chtěla jsem vám hlavně říct, že mám na starosti zásobování. Máme tu jenom syntetickou stravu, výtažky v tubách, znáte to, ale je toho víc než na tři roky. A to už stejně ..."

Vezmeme vás samozřejmě do stavu."

Otočila se, nečekajíc na mou odpověď, a odešla. Bylo tu najednou tíživé ticho. Ohlédl jsem se po Farlandovi.

Zamyšleně si mnul bradu dlaní, dva nebo tři dny staré vousy mu pronikavě skřípaly pod prsty.

"Poslouchej ..."

"No?"

"Teď už jsme tu dva, Farlande. Už nejsi sám. Je patrně blbost čekat, že nás tady v tom plesnivém hangáru někdo najde.

Musíme si pomoci sami! Nebudeme přece sedět na zadku a čekat, až zcepeníme!"

Jeho oči se rozzářily náhlým blahem. Podíval se na mě něžně jako na milenkou.

"To je to, co jsem potřeboval slyšet! Sám člověk nesvede nic. Ale teď se těm záhadám trochu podíváme na zuby, jářku!"

Už si tady zrovna s tou první záhadou lámu hlavu."

"S kterou?"

Zkroutil obličej do povážlivé grimasy.

"Nebyli tu všichni."

"Jak to?"

"Nejde mi do hlavy, proč tu jeden chyběl. A zrovna kybernetik!"

9.

Zůstal jsem tedy bydlet v PLUTOVI. Moje první reakce – vzdor té nepříjemnosti s akademiky – byla radost. Zažil jsem už v životě různá nebezpečí, ale za největší jsem považoval samotu. Nebyl-li jsem tedy záchranou pro posádku PLUTA, byli oni záchranou pro mne. Byl jsem zase mezi lidmi. Měl jsem kamaráda. I to bylo vítězství. Neboť člověk patří

k člověku, a pouhé "být opuštěn" je už z poloviny totéž jako "být ztracen."

Druhá věc byla otázka návratu. ARIES byl bezpochyby pryč. I kdybych byl nějak unikl s raketkou, s tím jednoduchým přístrojem bez vlastní gravitace a s malým akčním rádiem, nedostal bych se vůbec nikam. Mohl bych jediné spáchat tichou sebevraždu mezi čpavkovými krami Jupitera. PLUTO byl dokonalý planetolet. Modernější než ARIES. Stačilo by jenom dostat se z toho uvěznění, ale to byl právě ten problém, který – upřímně řečeno – stačil, aby člověka rozbolela hlava.

Automaty udržovaly na palubě PLUTA setrvačně letový řád. Denní osvětlení se stahovalo na noční, hlásil se budíček a večerka. Žádné služby samozřejmě nebyly, upustilo se dokonce od společného stravování, protože lidem byla milejší samota. Nešlo mi to na rozum, byl jsem šťasten, že jsem mohl být v jedné kabině s Farlandem. Akademici bydleli po jednom, každá osobní kabina byla současně studovnou pro doby klidného letu a práce. Teď se to změnilo v kobky samovazby, z kterých jen občas vycházeli ven.

Jinak tu bylo veškeré pohodlí. Všechny agregáty fungovaly, nebyl nedostatek vody ani vzduchu, mohl jsem se zase vykoupat, lidé tu měli vlastně všechno, ale možná právě to pohodlí způsobovalo, že nebyli schopni odporu a vzdávali se předem. Člověk obvykle dokáže tím víc, čím větší obtíže musí překonávat.

Farland byl vědeckou společností tak rozhořčen, že ho dokonce napadlo, abychom se sami dva odstěhovali do rakety. Vymluvil jsem mu to. Doufal jsem, že se vztah mezi námi a akademiky zlepší. Nemohli být v pravém slova smyslu zlí; byli možná dokonce výbornými "společníky do pěkného počasí". Bylo nutné troch je vychovat a přizpůsobit. Věděli mnoho věcí, které jsme my dva neznali a mohli potřebovat. Bylo zkrátka třeba podat si ruce ke společné akci.

Prostředí na PLUTU nebylo zatím příliš povzbudivé. Na chodbách se z nepochopitelné příčiny udržovalo jen nouzové osvětlení. Všechno tu bylo kulaté, hladké, lesklé a elegantní, a právě v tom pološeru to působilo studeným a nepříjemným dojmem. Hlavní chodba, široká a rovná, protínala podélně celou obyvatelnou část. Na jednom konci byla pilotní sekce, na druhém chodba ústila do přečerpávací komory. K studenému, šerému lesku přistupovalo tu ještě zvláštní ticho a liduprázdno. Cítil jsem nepříjemnou tíseň, kdykoliv jsem chodbou procházel, a nikdy jsem se toho pocitu nezbavil. Mrtvé pološero nouzového osvětlení, měkké stíny, studený lesk stěn, strnulý klid a ticho tvořily skoro strašidelné prostředí. Jako by člověk krácel mrtvým astroletem, kde se odehrála nějaká tragédie. Anebo, neodehrála-li se dosud, je na dosah ruky.

Den po svém příchodu jsem věnoval prohlídce astroletu, jehož zařízení mě pochopitelně zajímalo. Začal jsem na přídi v pilotní sekci. Obrazovky byly temné a slepé, mapa z navigačního pultu visela nedbale napůl dolů. Ve velitelském křesle někdo spal. Helge.

Teprve když jsem ho obešel, zpozoroval jsem, že nespí. Zhlédl mě a poněkud se vylekal.

"Aha ... to jste vy," řekl potom.

"Vyuřil jsem vás?"

"Z čeho?" usmál se trpce.

"Promiňte."

Nechal jsem ho být a prohlížel jsem si kontrolní zařízení, která měla co nejpodrobněji informovat velitele letu – v tomto případě Farlanda – o průběhu veškerého dění v astroletu. Většina ciferníků a ukazatelů byla nehybná a mrtvá, působila na mě nepříjemným dojmem, protože jsem byl zvyklý, že armatura je něco živého a sdílného, měl jsem rád veselé mrkání světýlek a měnící se hodnoty, člověk se toho tolik dověděl, uměl-li z toho číst. Astrolet byl vlastně živá věc a posádka si ho často pokřtila nějakým něžným, důvěrným jménem. Tento astrolet však odumřel, snad jsem se tedy ani nemohl divit, že i lidé tu byli ve stavu jakési agónie.

Byl jsem zahloubán do svých neveselých myšlenek, když vstoupil fyzik. Kývl na mě.

"Prohlížíte si to tu?"

"Koukám, jestli bych s tím uměl odletět," ušklíbl jsem se.

Nastala trapná odmlka.

"Ach ano," povzdechl si fyzik. "Ale je to pěkné, že?"

"Vůbec ne. Schází tomu život. Nevěřil byste, jaký je to rozdíl, když astrolet letí a tady to všechno běhá a funguje."

"Věřil," řekl fyzik ztěžka. "Věřil. Dovedu to pochopit, protože fyzikální laboratoř je něco podobného. Je stejně ponurá, když v ní zanikne činnost."

"Myslím, že každá opuštěná pracovna působí stejně. Předměty, které vznikly proto, které vznikly proto, aby jich lidé používali, jsou smutné, když jim člověk chybí."

"Máte pravdu. Pokud to upřesníme v tom smyslu, že tu jde o lidský zájem. Tady koneckonců jsou lidé, ale pozbyli už jakéhokoliv zájmu."

Usmál se takovým odevzdaným způsobem a pokračoval:

"Všichni jsme asi trochu zklamáním pro vašeho přítele. Je zvláštní, že mě tohle napadlo až teprve asi před týdnem. Je patrně zvyklý na jiné lidi. My zase na jiné prostředí. Sem se jaksí nehodíme."

Zamrkal smutnými očima za lesklými brejličkami. Bylo mi ho najednou líto. Stál proti mně v odumřelé pilotní sekci, schlíplý a jaksí prohnutý pod obludným břemenem svého smutku a neštěstí. Přemýšlel jsem, co bych řekl, abych ho trochu potěšil, bylo mi jedno, budou-li to třeba jen prázdná slova, hlavně když aspoň pro tu chvíli zaplaším jeho smutek.

"Víte, myslím si, že každý muž měl v chlapectví své dobrodružné sny a touhy. Ale v někom se to později ztratí. Stane se prostě dospělým. Je to důstojné a zavazující. Ale někdy je to přítěž. Třeba zrovna tady. Kdybyste si řekl: kdysi jsme milovali dobrodružství ..."

"Ale my ho milujeme stále," přerušil mě, jako by mi vůbec nerozuměl. "Souhlasím s vámi, dobrodružství je nádherná

věc. Copak bych se mohl zabývat atomistikou, kdybych nemiloval dobrodružství?"

Oči za skly brýlí se mu najednou rozeplály zvláštním leskem nadšení.

"Copak to není dobrodružství," pokračoval s náhlým zápal, "pátrat po těch prazvláštních částicích mikrosvěta, smět nahlédnout do toho podivného světa jiných zákonů, mít ho těsně před očima a vědět, že to je úplně jiný svět, nepochopitelný a dodnes v mnohém tajemný a záhadný? Ano, miluju takové dobrodružství! Takové ano!"

Porozuměl mi po svém. Měl své ustálené pojmy, každý z nich uměl bezpochyby exaktně definovat, na všechno měl vzoreček jako v matematické příručce – a právě proto nebyl schopen improvizace, neuměl se přizpůsobit situaci, byl příliš přesný, než aby mohl pozměnit formulace své životní encyklopedie.

"Jsem zvědav, co teď odpovíte," ozval se za mnou jiný hlas. Otočil jsem se. Za mnou stál Helge, kterého naše debata vyrušila z hloubání.

"Povím vám o jiném dobrodružství," pravil, probodávaje mě svými přísnými očima. "Vypočítáte si, že těleso, které vlastně ani neznáte, bude v přesně určenou hodinu na přesně určeném místě. Pak tam s bušícím srdcem namíříte dalekohled – a to těleso tam je! A není-li tam, je to ještě napínavější. Něco se někde stalo, nějaká tajemná změna, musíte ji dostat do svých výpočtů, protože máte-li správné podklady, můžete matematickou cestou určit veškeré dění, které nastane. To je velké a ušlechtilé dobrodružství pro člověka tohoto věku! Neříká vám to nic?"

"Říká," souhlasil jsem nadšen. "Mluvil jste o správných předpokladech. Kdybychom tu získali nějaké předpoklady, nějaké hodnoty, dosaditelné do vašich vzorečků, mohl byste spočítat přesné procento našich nadějí. Museli bychom nejdřív něco podniknout ..."

"Zaměňujete matematiku za věštní delfskou," přerušil mě příkře. "Mluvil jsem o podkladech, vy jste to překroutil na předpoklady. Jenže žádné podklady získat nemůžete, a s předpoklady to se počítat nedá!"

Díval jsem se z jednoho na druhého. Nepochopili to. Jejich představa dobrodružství byla uzavřena do klidných laboratoří a observatoří, zaměnili dobrodružství za vzrušující momenty své práce, protože to bylo jediné vzrušení, které jim život připravil.

"Začínám vám rozumět ..." řekl jsem pomalu.

Dovedli s bezdechým napětím a s absolutním klidem sledovat třeba rozpad atomu a vznik dokonalejšího atomu, ale obyčejný kámen, vržený do okna jejich pracovny, vyvolal by v nich otřesný úlek a rozčilení.

"Začínám vám rozumět," opakoval jsem. "Myslel jsem jen ... kdybychom se pokusili o trochu spolupráce ..."

"V čem chcete spolupracovat?" zeptal se beznadějně fyzik. "Předám vám milerád všechny své poznatky z oboru fyziky. Nejsem proti spolupráci, rozhodně ne. Ale pomůže nám to nějak?"

Bylo to marné. Mluvili stejnou řečí, a přesto se mi zdálo, že jsou to dva různé jazyky. Slova znějí v obou stejně, ale mají v každém jiný smysl.

Přemýšlel jsem, proč je mezi námi ta propast. Prožili tady dlouhou dobu v té tupé beznaději, snad už byli na vrcholu krize, zatímco mě povzbudilo právě to, že jsem je našel. Nemíním se vzdát; přiblížil bych se jim sice, ale byli bychom ztraceni všichni.

Odpoledne jsem vyhledal Farlanda. U něj jsem se takových jazykových zmatení nemusel obávat. Patřil mezi naše nejlepší piloty, snad právě proto, že nevěděl, co jsou to nervy, city, nálady a nenálady. Jeho nezničitelný optimismus nepřipouštěl jakékoliv stavy beznaděje. Rozdíl mezi ním a akademiky ho sice pořádně znátl a na čas zchladil jeho nadšení, ale to jsem teď už chápal: Farland – jako nikdo z nás – neuměl být sám. A tady mezi těmi zvláštními lidmi byl vlastně docela sám. "Heleď," houkl na mě, jak mě spatřil, "pamatuješ si poslední přesnou polohu ARIA?"

"Musel jsem ji přece znát při startu na průzkum."

"Tak říkej, říkej!" naléhal netrpělivě.

Nadiktoval jsem mu ji. Farland si ji poznamenal a projevil přání, aby ho aspoň dvě hodiny nikdo neotravoval.

Pak odešel do pilotky a já byl zase opuštěn. Prošel jsem dvakrát ústřední chodbu, abych se trochu nabažil toho luxusu, ale začala na mě zase padat ta prokletá samota. Potkal jsem se s biologem, který mi vystříhl velkolepou úklonu hlavy, ale neřekl ani slovo. Když jsem se za nějakou chvíli ohlédl, spatřil jsem ho, jak stojí ve dveřích své kajuty a upřeně hledí za mnou; jakmile jsem se otočil, rychle zašel. Mohl jsem si to vykládat jako podezíravost, ale nebyl jsem si už vůbec jist, mají-li v tomto světě různé projevy touž platnost, na jakou jsem zvyklý.

Cítil jsem potřebu promluvit si s někým. Báł jsem se, že je to samotaření nakažlivé. Ale za kým mám jít? Nikdo tu o mě nejevil nadbytek zájmu.

Lékařka? Rozhodl jsem se a stiskl elektrický ohlašovač u vchodu do palubní nemocnice.

"Byla tam."

"Potřebujete něco?" zeptala se.

"Ano. Lék."

"Co je vám?" řekla znepokojeně a vstala.

"Zle. Potřebuji lék proti samotě."

"Ach tak ..."

Letmo se usmála a zase se posadila.

"To ... bohužel ... nemám."

"Máte. Nechte mě chvíli tady."

"Tady budete stejně sám, jako kdekoli jinde."

"Tady? Vždyť jste tu vy!"

"Je to zakázáno."

"Co?"

"Aby se tu někdo zdržoval bezdůvodně."

"Kdo to zakázal?"

"Helge."

"Je tu velitelem?"

"Je tu nejstarší."

"Je tu velitelem?"

Posívala se na mě poněkud rozmrzle.

"Je tu nejstarší," opakovala důrazně.

"Dobrá. Já tu nejsem bezdůvodně. Jsem pacient," prohlásil jsem se stejným důrazem a posadil jsem se. Vstala téměř ve stejném okamžiku.

"Říkala jsem ..."

"Mně nemá Helge co poroučet."

"A jestliže já si nepřeju, abyste tady ..."

Překvapeně jsem na ni pohlédl a pak jsem taky vstal.

"To je ovšem něco jiného!"

Popadl mě vztek. A to jsem za ní přišel jako za jedinou trochu přátelskou duší!

"Počkejte ... !"

Stál jsem u dveří, když mě její hlas zarazil.

"Já jsem neřekla, že si to nepřeju," pravila zvolna. "Říkala jsem: jestliže!"

"V tom je rozdíl?" otázel jsem se uraženě.

"Zásadní. Nevěděla jsem, proč jste přišel."

"Řekl jsem vám to."

"Říci se dá všechno."

"Už to víte?"

"Teď – myslím – ano," řekla volně a usedla. "Nezlobte se na mě. Poslední dobou není radno, aby ... prostě aby tu byla žena s mužem sama. Tak ... chápejte."

"nikdo by se přece neopovážil ..."

"Nechci to tvrdit. Ale přece jen ... takové pokusy ... Ale už o tom nemluvíme. Pojd'te sem a posad'te se."

Řekla laskavě. Byl to najednou jiný člověk. Vztek mě stejně rychle přešel. Aspoň jsem jí rozuměl. Nebyla pro mně tak nepochopitelná jako ti ostatní.

Vrátil jsem se a usedl proti ní.

"Přišel jsem jen kvůli té samotě. Chtěl jsem s někým chvilku mluvit. Jakmile jsou dva lidé pohromadě, není už nikdo z nich sám."

"Jeden a jeden nejsou vždycky dva."

"Einstein?"

"Nikoliv, život. Znám případy, kdy se lidé dokonce objímali, a přece byl každý z nich strašlivě sám."

"Proč to říkáte tak truchlivě?"

"Připadá vám to veselé?"

"Tady mi nepřipadá vůbec nic veselého. Všecko je tu nějak nestvůrně komplikované," povzdechl jsem si. "Nebyť Farlanda, nerozuměl bych si tu snad vůbec s nikým."

"Mně jste teď taky nerozuměl?"

"Ale ... to ano. V té chvíli jste byla aspoň ... člověk, víte?"

"Nemluvte tak," napomenula mě vážně. "Jako by ti ostatní nebyli lidé! To si nesmíte myslet. Kdyby nebyli opustili Zemi, byli by dodnes spořádanými, váženými články lidského společenství. Byli by zahloubáni do své práce ..."

"... neznali by kromě té práce nic jiného ..."

"To není na škodu," odvětila s jistotou. "Já vím, co vám na nich vadí. Nejsou zvyklí žít mezi lidmi. Jejich povolání si je vyžádalo celé. Pohltilo je. To je takový druh práce. Proč si myslíte, že mám jiný vztah k lidem? Jsem z nich nejmladší. Nejsem o nic statečnější. Ale objekt lékařovy práce je člověk. Objekty jejich práce jsou atomy a hvězdy a částice a prvky a čísla ..."

"To je ovšem zatraceně špatná společnost," poznamenal jsem.

"Jak pro koho. Dejte si říct."

"Proč? Jsem starší než vy."

"Člověk nestárne jenom prožitými lety."

Zase jsem postřehl v jejím hlase nějaké teskné podbarvení. Něco s ní nebylo v pořádku. S nikým tady nebylo všecko v pořádku.

"Jsem strašně zvyklý na lidi," přiznal jsem se. "Na své lidi. A mám je rád. Teď jsem čtrnáct dní neslyšel lidský hlas a neviděl lidský obličej. Věřte mi, ze všeho nejdřív bych byl umřel na samotu."

"Jste ženatý?" zeptala se najednou.

"Tak jsem to nemyslel. Mluvil jsem o kamarádech."

"Dobře, vy máte své kamarády. Vaše soukromí je taky spíš mimo Zemi, než na ní. Jiní mají ženy a rodiny. Ale všimněte si, jak vypadá soukromí mých kolegů. Helge je už dlouhá léta vdovec. Fyzik a chemik ještě nikdy nebyli ženatí."

Kybernetik ... nevím přesně, jak to bylo ... snad prý opustil svou ženu ..."

"A vy?"

"Můj manžel ..."

Pak se najednou zarazila. Její pohled se mi vyhnul.

"Můj muž je tam," mávla neurčitě rukou.

Byl to nějaký ožehavý okamžik, neřekl jsem na to nic, abych něco nezkazil, čekal jsem, až začne mluvit sama. Promluvila za malou chvilku, už zas měla jistý hlas, obrátila hovor úplně jinam, vyprávěli jame si o nejrůznějších věcech a čas ubíhal, bylo mi dobře, tísnivá pustota astroletu se zarazila za těmito dveřmi, ani jsem se nenadál a modravé světlo začalo slábnout, reostat předstíral svou zoufale neromantickou mechanikou soumrak, a lékařka rozsvítila "večerní" osvětlení, které bylo bělejší, aby se lišilo od falešného světla "denního."

"Tak," řekl jsem, vstal a protáhl si tělo, pokroucené od dlouhého sezení, "a je večer ..."

"Jsem ráda, že jsem vám mohla pomoci."

Podávala mi ruku na rozloučenou.

"Jenom mně?"

"Jste náročný pacient. Na nikoho jiného mi nezbyl čas."

"A vám není líp?" zeptal jsem se přímo. Zarazila se. Okamžik jsme si hleděli do očí. Pak je sklopila.

"Poslyšte ... vy cizí pilote, ... přišel jste sem a ... Tady už byla vyrovnaná hladina. Lidé znali svůj osud a smířili se s ním. Od vašeho příchodu je tu najednou příliš mnoho zmatku. Všecko jako by začínalo nanovo. Přišel-li jste jenom proto, abyste rozbil tu pracně vybudovanou ..."

"Tak co?" přerušil jsem ji.

Zaváhala; pak se ode mne odvrátila.

"Nic," pravila. "Konečně ... je to jedno. Na čem v životě doopravdy záleží? Jděte už."

Vyšel jsem do ústřední chodby. Dojem vymřelého astroletu jaksi zeslábl, i když chodba byla stále prázdná. Jen poblíž přidi ji přetínal pruh silného světla, vycházející z otevřených dveří. Uvnitř stála postava a vrhala přes chodbu dlouhý stín. Dal jsem se opačným směrem k naší kabině. Ale najednou jsem se zastavil a ohlédl se. Dveře se mezitím uzavřely a stín zmizel. Ale já tam stál několik okamžiků a snažil jsem se vybavit si ten obraz co nejpřesněji v paměti. Byl bych přisahal, že ten stín, který jsem zahlédl, byl stín člověka ve skafandru. Litoval jsem, že jsem se hned nepodíval důkladně.

"Já jsem nikdy neřikal, že v tom má prsty Jupiter."

"Ale jiní to říkali!" prohlásil Farland neochvějně. "Tvrdilo se na Zemi, že se AVR-dvanáctka a čtrnáctka uchýlily z dráhy a že je chytil Jupiter. Blbost, že jo, to už teď uznáš! Dvanáctka je tu někde uskladněná jako my. Tenhle převít chytá prostě všechno, vo mu přijde na dosah. Kdyby měl permanentní přitažlivost – tak velkou, že by přemohl i našeho PLUTA – musel by už dávno spadnout na Jupitera."

"A taky by byl nás rozbil o svůj povrch. Jenže to neudělal."

"Správně," triumfoval Farland. "On nás brzdil. Proč? Protože si s tou svou silou, ať už je jakékoliv podstaty, dělá co chce. Ale nemůže si zase dělat úplně co chce! Každá síla by přece měla mít určité zákony."

"Jistě taky má."

"No vidíš, my je potřebujeme znát! Proto to chci zkusit s tím Maxwellem. Třeba nám to něco řekne. A teď dávej pozor dál!"

To mi ani nemusel říkat. Byl jsem do toho zabrán až po uši. "Předpokládejme že dvanáctka a čtrnáctka letěly správně po svých drahách," vykládal rozšafně Farland. "Obě křížovaly dráhu Jupitera zrovna ve chvíli, kdy byl poblíž. A pak zmizely. Pak jsem byl já a potom ty. To jsou čtyři body, v nichž zaniklo nějaké těleso."

"Bylo by možná zajímavé zakreslit je do mapy," navrhoval jsem.

"Já jsem na tebe čekal," ujistil mě kousavě Farland. "S tím jsem se právě smolil odpoledne. Když máš trochu fantazie, dovedeš si dokreslit kolem Jupitera takovou šišatou, protáhlou elipsu, po které tahle zatracená věc lítá!"

"Dlouho!"

"No aspoň dva roky, co tudy letěla dvanáctka. Ale možná taky milión let."

"Farlande ... umělý měsíc Jupitera!"

"A kdo ho udělal, prosím tě?!" vyjel na mě Farland, jako bych ho byl štípl. "Jupiteráci, že jo? Mají čtyři nohy a osum hlav, takže hodně vymyslí! Udělali to před miliardou let, protože věděli, že tudy poletíš kolem, mouro!"

"Dobře," odvětil jsem s poťouchlou pokorou. "Neudělali to, poněvadž nejsou. Tohle vlastně vůbec není. Nám se to jenom zdá!"

Farland vychladl stejně rychle, jak vzplál.

"Kdo to postavil, to je další otázka. Nejdřív k té první:

Byl jsem si tím čím dál méně jist. Nebylo ostatně ani moc pravděpodobné, že by někdo uvnitř lodi chodil ve skafandru. Ale proč mě to tedy vůbec napadlo?

V kajutě jsem našel Farlanda. Seděl jaksi zhrouceně na okraji lůžka, hlavu zabořenou hluboko v dlaních.

"Farlande," vyhrkl jsem polekaně, "co se ti stalo?!"

"Co by se mi mělo stát?" zahučel zpod dlaní.

"Tak se přece vzpamatuj! Nejde mi na rozum, že bys i ty ..."

Zvedl hlavu. Jeho pohled nebyl vůbec zoufalý; byl rozhořčený na nejvyšší míru.

"To bych rád věděl, proč"

"Tak se přece vzpamatuj! Nejde mi na rozum, že bys i ty ..."

Zvedl hlavu. Jeho pohled nebyl vůbec zoufalý; byl rozhořčený na nejvyšší míru.

"To bych rád věděl, proč to lidem nejde na rozum, když já začnu přemýšlet!" řekl se šíravou výčitkou v hlase. "Moc rád bych to věděl!"

"Nezlob se ..." koktal jsem v rozpacích a potlačoval smích, "vypadal jsi tak zhrouceně ..."

"Ano," přerušil mě kousavě, "a kouřilo se mi z palice! Bodejť bych nevypadal zhrouceně, když mi nikdo nepomůže."

Pamatuješ se ještě na Maxwellovy rovnice?"

"Ovšem. Elektromagnetické pole. Zdokonalil je začátkem našeho století profesor Kalgar."

"A dovedeš s tím počítat?"

"To jsem neuměl nikdy. Patří to přece do speciální fyziky."

"Ale tady by to někdo měl umět, vid'?"

"Fyzik. Nebo kybernetik. Mohl by ti to dát spočítat do mašiny."

"No jó!" rozzářil se Farland. "Dobrá! Víš už, co mi vrtá makovicí?"

"Elektromagnetické pole, soudě podle toho Maxwella."

"Silové pole kolem tohohle neřádu!"

"Není elektromagnetické," podotkl jsem.

"Víš starou bačkoru!" setřel mě Farland. "Pohlcuje to radiovlny. Nebo odráží, nebo co. Spíš to teda bude nějaká gravitace, to je fakt, ale chci někde začít. Co když se na to dá Maxwell aplikovat?"

Tohle byla docela jiná debata, než dopoledne s fyzikem, nebo odpoledne s lékařkou. Líbilo se mi to.

"Dobrá, dejme tomu, co dál?"

"Heleď: v poloťáku je mapa s vyznačením nebezpečného pásma kolem Jupitera. Podívej se na ni. Přikreslil jsem tam ARIA podle té polohy, cos mi řekl. Uznáš, že ani ty, ani já jsme v tom pásmu nemohli být. Spočítej si hmotu své rakety a vyjde ti, žeš mohl klidně ještě mnohem blíž a pořád by ses byl z toho dostal. Dejme tomu, že bychom se s PLUTEM dostali nějak na povrch."

"Jak?"

"Doufal jsem, že vymyslíš taky něco sám," pravil Farland s mrazivou upjatostí. "Zatím připusťme, že se nám to povede. Odstartujeme – a ono nás to zase přitáhne zpátky."

"To bude radost," vyhrkl jsem.

"Jo. Proto musíme znát dráhu tohohle krámu kolem Jupitera. A teď dávej pozor: odlepíme se někde hodně blízko Jupitera. Ono nás to začne přitahovat, zvýší to svou gravitaci, gravitace Jupitera bude působit tak jako tak, že jo – a tohle začne na Jupitera padat. Bude to muset ubrat na přitažlivosti, aby se to neroztřískalo. Tím to ale bude taky působit mñi na nás. Budeme někde uprostřed, z jedné strany budeme mít tohle, z druhé Jupitera, ty síly se vyrovnají, že jo, no vyrovnají se, to se ví, my se odpícháme po kolmici – a jsme venku!"

"Člověče – to zní ohromně!"

"Ne že to zní, ono to je ohromný," prohodil nadutě Farland. "Musíme začít boj sami a určit si způsob. Pak budeme ve výhodě zase my!"

Seděl proti mně s vítězoslavnou tváří. Znělo to opravdu krásně, ale my jsme přece jen byli především piloti, a takovouhle hazardní věc by musel nejdřív ověřit nějaký specialista v astrofyzice.

"Tak co," řekl Farland vyzývavě, "dáš se do toho se mnou?"

"Ty blázne!" vykřikl jsem a plácl ho po zádech. Ze samé radosti jsme začali po kabině poskakovat, jásalí jsme jako kluci. Nebo jako bychom už přistávali doma na základně.

"Počkej," řekl jsem, popadaje dech, když jsme se dost vyřádili, "ted' jsou tu dvě věci. Za prvé si to musíme ověřit s fyzikem, nebo s někým. A za druhé se musíme porozhlédnout, kudy bychom dostali tu tvou káru nějak na povrch. Jinak je nám celá ta teorie na nic."

"Tak pojďme," pravil Farland s náramnou samozřejmostí. "Ještě jsem na příklad nikdy nedošel na konec té chodby, kde jsme se setkali. Říkejme jí třeba Chodba setkání. Každá chodba přece někam vede. Pojďme se podívat, kam vede tahle!"

"Ted'?"

"Ted'! Porada s akademiky musí počkat, mají už večerku. Ale výprava se může uspořádat hned."

"Vždyť je noc."

"Tobě se chce spát?"

"Ani trochu," prohlásil jsem rozjařeně.

"Tak jakýpak den a noc. Hybaj!"

Oblékli jsme si skafandry, vzali sebou zásobu kyslíku, protože jsme nevěděli, kde končí ta oblast vzduchu. Potichu jsme opustili spícího PLUTA a stanuli v ohromné, temné prostora pod jeho klenutým břichem.

10.

V nevelké vzdálenosti svítil otevřený vchod do Chodby setkání. Ze všech stran se šklebila hluboká tma, ale byla to jiná tma, než ta kolem mé rakety. Protože v téhle tmě byl se mnou Farland.

Došli jsme k chodbě. Proti nám zel druhý otvor, vedoucí do mého hangáru. Znovu jsme zřívověli v záři nezvyklého světla.

"Co si myslíš o tomhle?" upozornil mě Farland.

Hned vedle průchodu byl na stěně chodby jakýsi aparát. U podlahy vybíhaly dvě kulaté, lesklé čelisti, o něco výše byly dva kulovité výběžky, jakési veliké, vypouklé knoflíky, nad nimi matná tabulka.

"To už tu bylo minule?" zeptal jsem se.

"Odjakživa," prohlásil Farland, jako by tu prožil půl života. Nemyslel jsem si o tom ni, protože se o tom nic myslet nedalo. Mohlo to být prostě cokoliv.

"Takhle se nedělá průzkum," ohradil jsem se. "Nejdřív musíme vědět aspoň něco základního, pak se teprve budeme domýšlet a dohadovat."

Farland to uznal a šli jsme dál. Chodba byla přímá a nedohledná. Nepříjemné světlo nás řezalo do očí, chladně lesklé stěny ubíhaly vpřed, perspektiva je zmenšovala a sblížovala, protínaly se v neurčitěm bodě, který před námi pořád

utíkal. Bylo to dost nudné putování. Farland si začal polohlasem prozpěvovat nějakou odrhovačku, v níž se pořád opakoval pitomý refrén? "Ani za celý svět – nedám svůj kybernet . be-det-tu-důli-dáli-dááá."

Šlo mi to trochu na nervy, ale neříkal jsem nic. Farland se najednou z ničeho nic zastavil a zabučl do chodby z plných plic:

"Důli-dááá-ááá!"

Strnul jsem. Zůstali jsme stát bez pohybu. A tu se k nám počala vracet ozvěna, podivně se třísčila a vlnila v té dlouhé chodbě, zepředu i zezadu se vracelo kolísaví, slabounké "... li-dá-áá-á ...", sláblo to a skomíralo, až konečně nebylo slyšet zase vůbec nic.

"Konec to má," poznamenal spokojeně Farland.

Pustil jsem se rozhořčeně do něj.

"Ty jsi blázen, člověče! Chceš na nás poštvat pluky nějakých zrůd a potvor?!"

"Vsad' se, že o nás vědí až moc dobře," chechtal se Farland. "Já jsem chtěl jenom vědět, jestli to má taky konec a jestli se mi ten zvuk vrátí."

"No, teď se můžeme zase vrátit my. Než se seběhnou."

"Pokládal bych si za čest, kdyby se seběhli kvůli mně," prohlásil ten lehkomyšlný blázen, a já jsem se vzdal, poněvadž s ním se někdy nedalo rozumně promluvit.

Kráčeli jsme dál. Farland mě naprosto odzbrojoval svým samozřejmým klidem. I já jsem měl celou řadu důvodů j domněnce, že se nám tu neusiluje o život (kolik už bylo příležitostí zahubit nás!), ale přece jen jsem měl nepříjemný pocit. Dokud jsme se způsobně drželi ve svých astroletech, byli jsme trpěni. Ale teď – možná – začínáme být nepříjemně drzí.

Šel jsem půl kroku za Farlandem, potom už krok, dva. Nebylo to strachem. Prostě jsem mu nestačil. Farlanda poháněla zvědavost. Myslím, že jiné pocity neměl a že se s ničím netrápil. Chtěl prostě už někam dojít.

Zvláštní lom homogenního světla na nekonečných, zrcadlových stěnách chodby způsobil, že jsme konec chodby objevili dost náhle. Zbývalo nám nějakých padesát, šedesát kroků.

"Konec procházky," podotkl jsem suše.

Farland po mně vrhl zdrcující pohled.

"Ty se vrátíš?"

"Ty taky," ujistil jsem ho. "Stěna!"

"Já jdu dál," prohlásil Farland, "i kdybych ji měl prokousat!"

Neodpověděl jsem m, jen jsem se těšil, že to aspoň bude moje vítězství, až potáhneme zpátky s dlouhým nosem.

Ale nevyšlo mi to. Chodba sice končila hladkou stěnou, ale před ní byl v podlaze přes celou šíři chodby čtvercový otvor. Farland to zkoumavě obhlížel a pak se nad něj naklonil. Vzápětí zavravoral, rozpráhl ruce a uskočil nazad, jako by ho někdo udeřil.

"Farlande, proboha!"

Na rtech měl krvavou pěnu, z nosu mu vytékala krev, kterou si rozmazal rukávem po celém obličej, vypadalo to hrozně, ale vážné to asi nebylo, protože za necelou minutu už jadrně klel. Pásmo vzduchu končilo před otvorem; nad ním bylo vakuum.

"To je přece pitomost!" přel jsem se. "Kdyby tu aspoň byla nějaká stěna ... nebo něco ... Vzduch o tlaku jedné atmosféry nemůžeš přece jen tak najednou odříznout!"

"Já ne," připustil Farland, "ale oni asi jo. Zkus to."

Nezkusil jsem to. Stačilo mi vidět Farlanda. Musel mít pravdu, i když to nebylo pochopitelné. V pomyslné, svislé rovině, oddělující konec podlahy od šachty, atmosféra končila, aniž ji cokoliv zadržovalo. Prostrčil jsem zkusmo ruku a hned jsem ji stáhl nazpět. Na nic jsem nenarazil, naprosto nic tam nebylo – ale vzduch tam končil.

"Tak," pravil Farland skoro slavnostně, "konečně jsem tam, kde jsem chtěl být: na hranicích našeho vězení. Až sem je nám přístup povolen, dál jsme už nežádoucí. Chci vidět právě to, co je nám zakázáno vidět – a to začíná tady!"

Uzavřeli jsme hledí skafandrů, zregulovali dýchání, a pak jsme se znovu začali zajímat o šachtu. Farland se naklonil nad temný otvor. Něco neviditelného ho okamžitě strčilo zpátky.

"Aha!" řekl nadmíru spokojeně, "nechtějí nás tam."

Zkusil jsem to taky. Naklonil jsem se nad šachtu – nic mě nevytlačilo. Farland ke mně přistoupil. Koukali jsme společně dolů.

"To je zvláštní ... V té pravé polovině to nejde."

Přešel jsem do pravé poloviny a vyklonil se. Ihned mě jakási zvláštní síla začala zvedat, nemohl jsem tomu nijak klást odpor, postavilo mě to z pokleku na nohy – a pak to přestalo. Ale to už jsem nebyl nakloněn nad otvor.

"Mám na to obětovat rukavici?" rozmýšlel se Farland.

"Nemůžeš bez ní dál, je-li tam vzduchoprázdno."

"S ní zatím taky nemůžu dál," odvětil celkem logicky Farland, svlékl si rukavici, vzal ji do druhé ruky, vstrčil ji nad šachtu a pak ji zvolna pustil. Bylo to náramně podivné: rukavice začala volně stoupat. Farland po ní honem chňapl a vylovil ji.

"Něco mi ji bralo, viděls?" poznamenal dotčeně.

"Ukaž."

Vzal jsem mu rukavici a opakoval totéž uprostřed chodby. Rukavice zůstala trčet ve volnu, ani se nehnula. Znovu jsem ji vzal, postoupil do levé poloviny a pustil ji.

"Počkej!" vykřikl Farland a vrhl se po ní. Než ji zachytil, klesla rukavice volným tempem asi o půl metru.

"To se ti to hraje s mou rukavicí, co?" řekl vyčítavě a honem si ji oblékal. Něco mi začalo klíčit v hlavě. Položil jsem se

na podlahu, nakázal Farlandovi, aby mě pevně držel za nohy, a pak jsem se celou polovinou těla vychýlil nad pravou část šachty. Začalo mě to zvedat. Byl to zvláštní pocit, nic nebylo vidět, připomínalo mi to tu horkou chvilku, když jsem lezl dovnitř téhle věci za svou raketkou a spadl do otvoru.

Opakoval jsem tentýž pokus v levé polovině hned vedle středu. Začal jsem klesat a dokonce jsem už bezmála bral převahu, ale přesto to nebyl pád; měl jsem dojem, že se opírám o něco, co zvolna sjíždí.

"Víš, co to je?" řekl jsem a vstal. "Výtah!"

"Ano," přikývl Farland jízlivě. "Ale stejně dobře by to mohlo být muzeum."

Ještě chvíli jsme se přeli, Farland to musel taky zkusit, ale moje slova se potvrdila: v té šachtě byl neviditelný výtah. Pravá polovina byl směr nahoru, levá dolů. Uprostřed byl mrtvý bod. Čím dále od středu, tím byla rychlost pohybu větší.

"Vidíš, co všechno se dá s to gravitací dělat?"

"Fajnová věc!" prohlásil uznale Farland. "Tak jedem!"

Vstoupili jsme blízko středu do levé poloviny. Byl to dost ošklivý pocit udělat krok do prázdna, v šachtě byla tma, člověk cítil, že noha na něčem spočívá, a přece to chtělo pořádná kus sebezapření vkročit tam i druhou nohou, jsme příliš navykli mít pod nohama pevná podklad, stokrát jsem se mohl ubezpečovat, že to nic není, a přece jsem raději zavřel oči. Začali jsme zvolna klesat. Nejistota rychle zmizela.

"Teď by to měl někdo vypnout," ušklíbl se Farland ze své přilby.

Ale nikdo to nevypnul. Rozsvítili jsme lampičky v přilbách. Fialové ozářená chodba zůstala nad našimi hlavami, stěny šachty byly temné a holé, neleskly se jako chodba byly jako stěny v hangárech. Pod námi se začal objevovat nový přísvit.

"Hele, patro!"

"Jo."

Nebyla to chodba, nýbrž místnost. Světlo bylo rudější, mělo purpurový, temný tón. Ale sebemenší odlesk nepadal do šachty.

Ještě v tom podivném výtahu, vznášejíce se vedle sebe jako dva duchové, měli jsme možnost nahlédnout do nového poschodí.

"Fabrika," řekl Farland, jako vy to byl čekal.

11.

Stál jsem vedle něho s křečovitě zavřenýma očima. Svíral jsem prvně jeho paži v harmonice lokte.

"Co mě štípeš?" slyšel jsem jeho rozhořčený hlas. Vzpamatoval jsem se a otevřel oči; zmizelo to.

"Promiň ..."

Bylo to opravdu pryč. Nevím, proč se mi to najednou vrátilo, ale sotva jsme vystoupili z výtahu, zahlédl jsem v protějším koutě zase svůj přízrak. Zase tam plul vzduchem světélkující kuželík, stejný přelud, jako byly ty, které mi moje předrážděná fantazie předhazovala v temnotě hangáru kolem mé raketky. Věřil jsem, že jsem už překonal krizi. Ale patrně se to vracelo.

Opatrně jsem bloudil pohledem po místnosti. Strašidlo zmizelo. Viděl jsem polotemný prostor, zalitý temně rudým světlem. Všechno – i my – bylo temně rudé; bylo to zase homogenní světlo. Jen v jiném odstínu.

Musela tu být atmosféra. V měkkých stínech tyčily se ke stropu hranaté útvary, v nichž byly patrně nějaké stroje. V odposlechu bylo slyšet jemný hukot.

"Vzduch, slyšíš?"

"Ne," odpověděl pevně Farland. "Může to být jakýkoliv jiný smradlavý plyn. Ne, abys to chtěl ochutnávat!"

Ani mě to nenapadlo. Hranaté útvary byly spojeny všelijak se kroutícími, průsvitnými, nebo spíš průhlednými rourami většího i menšího průměru. Něco se v nich posunovalo. Byly to nějaké předměty – v každé trubici vždycky jen jeden druh – okolo předmětu byla trubice rozšířena, jako by uvnitř byla bublina. Trubice se vlnily a svíjely, tím asi způsobovaly posun předmětů, vypadalo to jako ohromní hadi, polykající velikou kořist.

Nezdálo se, že by byl konstruktér musel šetřit místem. Stroje byly rozmístěny nepravidelně, s jakousi zdánlivou nahodilostí. Obě průčelí stěny byly prořaty průhlednými rourami; nebyla to zřejmě celá továrna, nýbrž jen jedna hala. Kromě podivné mašinerie se nikde nic nepohybovalo, nikde nebyla žádná bytost, žádný strojník tu nepracoval, všechno běželo automaticky.

Zastavil jsem u jedné trubice. Ve vzdálenosti asi půldruhého metru posunovaly se tam jakési nadmíru složité aparátky, jakási velejemná mechanika, marně jsem se snažil rozeznat nějaký detail, plynulo mi to před očima a mizelo to v jiném stroji. Pokusil jsem se přidržet si trubici rukou, aby byla chvíli v klidu. Vzápětí někde zablikala jakási barevná světélka, nesrozumitelné signály volaly bůhvíhoho na poplach, trubice sebou trhla a vysmekla se mi z ruky takovou silou, že jsem honem uskočil. Nebyl jsem si jist, jak by to dopadlo, kdyby mě třeba zasáhla do přilby.

"Heleď, nech toho vylepšování, než nám dá někdo po hubě!"

doporučil mi káravě Farland.

Rád jsem ho poslechl. Nahlédl jsem do jiné trubice; posunovaly se tam jakési kruhy, vypadalo to jako plechové kotouče, asi tři čtvrti metru v průměru. Obešel jsem stroj, v kterém se ztrácely. Na druhé straně vycházely zase ven v útrokách jiného hada, ale byly už proděravěny soustřednými kruhy kulatých otvorů. Průhledná hadice je vedla stěnou do další výrobní fáze.

"Tady jsme v troubě," posteskl si Farland. "Nikdy se nedovíme, co z toho bude."

"To tě tak mrzí?"

Podíval se na mě zdrcujícím pohledem. Pak upoutal jeho pozornost aparát na stěně. Bylo to přesně přesně totéž, co nás

zaujalo při vstupu do Chodby setkání. Tady to bylo taky. Ale na první pohled to nijak nezapadalo do výrobní linky. Vedle aparátu byla do stěny zasazena velká, temná deska, která se vlnila. Zvláštní záchvěvy přecházely vodorovně od středu k okrajům. Farland si na to s obvyklou ztřeštěností sáhl a překvapivě zavrtěl hlavou. Nic nenahmatal. Záhy jsme objevili, že tou vlnicí se plochou je možno bez nejmenších obtíží projít. Možná, že tam byl větší tlak, teplota, nebo chlad – to nám naše skafandry neprozradily. Ale projít se tím dalo a my to bez velkého váhání učinili.

Byli jsme v další hale, která se na pohled ničím nelišila od předchozí. Jenom tón světla byl jasněji červený. Zase tu byly hranaté skříně se stroji, zase tu byli průhlední hadi a v nich zase to, co jsme považovali za dílčí výrobky.

"Tamhle to je taky," poznamenal nevzrušeně Farland.

Bez podezření jsem se ohlédl – a znovu jsem popadl Farlanda za ruku a zavřel oči. Zase jsem spatřil přelud, dokonce dva.

"Co děláš?" ozval se Farland udiveně.

Bylo mi zle. V přílbě se mi znovu ozvalo to zvláštní šumění, docela jiné než hukot provozu, bylo to syčení unikajícího plynu, které mě tak vyděsilo tenkrát v mém hangáru – asi jsem zavrával, protože Farland mě najednou zachytil, otevřel jsem oči, světélkující obláček plul k nám, byl tak strašně skutečný, že to nemohl být přelud, zvláště když se Farland předklonil a řekl se smíchem:

"Pojď sem, ty piššivore ... !"

"Ty to taky vidíš?" zeptal jsem se křečovitě.

"To už přece jezdilo po té vedlejší hale," odvětil Farland s hroznou samozřejmostí. Bylo to jako ledová sprcha. Sebral jsem veškerou statečnost a podíval se na to.

Šumění v tu chvíli zesílelo – kolikrát mě to v prvních dnech vyděsilo! – tentokrát to bylo skutečné, několik kroků od nás jel zvláštní kužel s podivným, oválným útvarem na vrcholku, dva páry krátkých tykadel, jakási táhla nebo pružiny po stranách pláště, nešlo to po zemi, vznášelo se to několik centimetrů nad ní, plášť vyzařoval slabou záři, kužel se vznášel v jakémsi světelném obláčku, uvědomil jsem si, že má strašidla nebyla strašidly, že jsem nešlel a neměl vidiny – bylo to skutečné, propletko se to obratně mezi stroji a zmizelo to.

Ten druhý kuželík stál vzadu u stěny, byl tam zase ten aparát s čelistmi a knoflíky, čelisti svíraly spodní okraj kuželíku, jehož chapadýlka se dotýkala knoflíků, mezi tykadly přeskakovaly jiskřičky, zdálo se mi, že záře kuželovitého pláště zesiluje – náhle čelisti odskočily, chapadla pustila knoflíky, kuželík se zahoupal ve vzduchu a plynule odplul do haly, z níž jsme přišli.

"Tak na tohle jsou ty aparáty," poznamenal Farland. "Roboti se u toho dobíjejí."

"Cože?!"

"Dobíjejí se, povídám! Nějaký akumulátor, nebo co."

"Ale kdo že se u toho ... ?"

"Roboti, ksakru! Co sis myslel, že to je?"

Neřekl jsem mu, co jsem si myslel. Bylo mi, jako by mi najednou spadla ze srdce celá hory. Roboti! A to, co mě děsilo v mém hangáru, byli zase jenom roboti!

A jen jsem zvedl hlavu, našel jsem přesvědčující důkaz. Přímě nad mou hlavou vedl průhledný had, a v něm se pohybovaly kuželovité pláště, ještě prázdné, ale byly to tytéž pláště, byla to prázdná těla dosud nedodělaných robotů. "Poslouchej, tahle továrna je vyrábí."

"To je docela možné," připustil Farland s klidem, který se mi už úplně zprotivil. "Tam ty kotouče vedle, to jsou asi dna, spodky těch robotů, víš? Všiml sis, jak se pohybují? Nad zemí. A šumí to. Turbinky. Oni prostě plavou na tlakovém polštáři."

Najednou to všecko bylo hrozně prosté. Farlandovsky prosté.

A mně bylo k smíchu, že jsem nenašel stejný přístup k věci, že jsem si to komplikoval a hledal přeludy a symptomy šílenství v tak jednoduché věci.

"Tlakový polštář," řekl jsem. "Proto je tu vzduch."

"S tím vzduchem už laskavě přestaň, to nám ještě nikdo neřekl. Ale nějaký plyn tu je, zřejmě kvůli nim. Nasávají ho."

"Ale z poschodí do poschodí se asi pohybovat nemohou, poněvadž ve výtahu je vakuum."

"A proč by nebylo?" divil se Farland. "Tam se přece vznáší všecko, každá pitomá hmota, jako je třeba moje rukavice, nebo ty."

Záhy jsme objevili novou vlnicí se stěnu a bez obtíží jsme prošli do další haly. Světlo už bylo žluto-oranžové, ale i zařízení haly bylo odlišné. Trubice ze tří nebo čtyř skřínových strojů se posléze sbíhaly do posledního stroje, a z něj vycházeli hotoví roboti. Nějak mi to nešlo do hlavy.

"Tady něco nehraje, kamaráde," řekl jsem Farlandovi. "Vidíš, co je tam těch robotů? Počítej, člověče! Kdyby jich vyráběli třeba jen pět za hodinu, muselo by se to tu roboty jen hemžit. A to se zase nehemží, to uznáš?"

"A pak co materiál?" dodal zamyšleně Farland. "Z ničeho je vyrábět nemohou. Kde by to brali?"

Ze stroje vycházela řada hotových robotů. Nebyli už v trubici, taky se ještě nevznášeli, stáli na vyvýšeném podstavci v bezvadně rovné řadě. Čas od času se řada posunula a ze stroje vypadl další robot.

"Kde to vůbec končí?"

"Tamhle."

Šli jsme podél řady. Roboti se nehýbali, byly to mrtvé výrobky, posunované vnější silou, počítal jsem je, bylo jich přesně třicet. A ta řada vedla – k otvoru v podlaze.

"Zase výtah," podotkl Farland.

Ale nebyl to výtah. Čekali jsme několik okamžiků, řada robotů se posunula, nový robot vylezl ze stroje, poslední robot v řadě se posunul nad otvor a prostě do něj spadl.

"Takhle se jim to rozbije ..."

Naklonili jsme se nad otvor. Ani skafandr neztlumil ten náhlý závan žáru, který stoupal z hlubiny. Mimo to bylo slyšet tlumený rachot, docela nový druh zvuku, něco tam dole blikalo, záblesky přebíhaly temnotou, další robot spadl kolem našich hlav dolů, třesklo to, robot se o něco rozbil, roztříštil, jakýsi mechanismus tam třídil zbytky, někam je odhrábl, to už nebylo vidět, bylo slyšet jenom rachot a skřípot, jako by se tam něco drtilo, přes silný žár jsme nedokázali odtrhnout oči – další robot letěl dolů a proces se opakoval.

Ustoupili jsme. Farlandův obličej v přílbě se leskl potem.

"To je nějaká blbost ..."

"Posle nás," dodal jsem. "Horní patro vyrábí roboty, dolní patro je ničí. Materiál se čistí, nebo drtí, nebo taví, já nevím, a patrně se vrací zpátky na začátek. Uzavřený cyklus mrtvé výroby."

"A to ti tvůj mozek dovolí, abys plácal takové nesmysly?" rozhorlil se Farland.

"Nesmysl to je, ale můj mozek to nevymyslel."

"Tohle by žádný mozek nevymyslel!"

"Připouštím. Ale co když, vážený pilote Farlande, co když to bylo vymyšleno docela jinak? Co když ten automatický postup během času a bez dozoru nějak zdegeneroval?"

"Jak to víš, že je to bez dozoru?"

"Myslím si to. Ostatně něco můžeme zkusit."

Vzal jsem posledního robota, který stál těsně u otvoru, a sundal jsem ho z podstavce na zem. Byl pěkně těžký. Pak jsme se znovu naklonili nad otvor. Opět se řada robotů posunula, nový robot se zrodil – ale do díry nespadlo nic. Jeden robot chyběl. Se strojovou přesností zahrabal dole tajemný mechanismus, všechno probíhalo jako normálně, nezdálo se, že by byla porucha v procesu něčím zaregistrována.

"Vidíš?!" triumfoval jsem. "Vůbec nepřišli na to, že jsme je podfoukli."

"To si myslíš ty. Jenže ten tvůj robot už běhá!"

Ohlédl jsem se. Robot, kterého jsem zachránil, stál u dalšího nabíjecího aparátu, který tu byl umístěn, a jeho plášť začínal právě vydávat mlhavou záři.

"Teď ho máš na krku," usklíbl se Farland. Myslel to patrně jako žert. Ale když jsme došli zpátky k výtahu, a robot nás neustále následoval, začal jsem si myslet, že Farlandův žert byl asi dost nepovedený.

Robot plul trpělivě za námi až k PLUTOVI.

12.

"... a proto máme právo žádat vysvětlení!" prohlásil příkře druhý astronom Bram. "Nebudu se nyní vracet k tomu ošemetnému sporu, jak velkou vinu nese pilot Farland na situaci, v níž jsme. Ale jeho chování v této situaci je při nejmenším – pobuřující!"

Druhý astronom usedl. Nastalo udivené ticho. Seděli tu všichni pohromadě, osm postav v šedomodrých kombinézách, osm různých tváří s jedním společným rysem: každá byla poznamenána vnitřním bojem. Každý se svým způsobem smířoval se situací, který byla podle společného mínění bezvýchodná. Nepochybuji, že každý z nich ještě v koutku srdce svým způsobem doufal; ale bylo to prázdné, pasivní spoléhání na zázrak. Vzdali se, byli podlomení, lhotejní, zoufalí nebo hysteričtí, podle toho, jak rychle ten či onen podléhal okolnostem.

Helge, který seděl v čele toho podivného shromáždění, se obrátil k nám.

"Byl jste dnes v noci pryč, pilote Farlande. Odešel jste tajně. Jaký v tom byl důvod? Co před námi skrýváte? Je to živná půda pro nejrůznější dohady, to se pak nesmíte divit. Přes hodinu tu čekáme na váš návrat. Za tu hodinu tu byly vysloveny různé domněnky, a nebudu vám tajit, že se tu ozvalo i slovo zrada."

Vrátili jsme se unaveni z naší první výpravy, nesli jsme si počáteční nejisté poznatky a plnou hlavu nepřeberných dojmů z továrny na roboty, a ovšem i nepotlačitelný pocit vítězoslávy z prvního úspěchu. Těšili jsme se, jak se pořádně vyspíme. PLUTO byl jako obvykle tichý a mrtvý. Netušili jsme, že jsme napjatě sledováni televizními kamerami. Jen jsme vstoupili do kabiny, ozvala se ústřední aparatura: byli jsme vyzváni, abychom přišli do jídelny. A tam jsme je našli. Seděli mezi netečně se lesknoucími sloupy a stěnami, přepych a pompéznost elegantní výzdoby krutě kontrastoval se zachmuřenými, strhanými obličejí. Konstrukér bezpochyby připravoval tuto místnost pro docela jinou společnost a pro docela jiné prostředí.

Farland se pobaveně usmíval.

"Moc se mi to líbí," řekl kousavě. "Moc! Směl bych se zeptat, o kom jste mluvili, když se tu ozvalo – jak jste říkal – to slovo zrada?"

Zaslechl jsem několik rozhořčených vzdechů. Chemik vrtěl pohoršeně protáhlou hlavou. Lékařka se po mně podívala, ale smysl jejího pohledu jsem nepostřehl. Astrofyzik, sedící vedle ní, hleděla nehnutě na zem před sebou.

"Mluvil se tu o zradě," řekl vážně Helge, "v souvislosti s vámi!"

"Byly tu koncipovány a prověřovány teorie, vykládající naši tragédii jako váš úmysl!"

To byl biolog.

"Vezmeme-li za nepopiratelnou skutečnost," pokračoval a vstal si na to, "že naše vězení je umělé těleso, naskytá se tu otázka existence tvůrců. Biologie už dávno dokázala, že jediný vyspělý život v naší soustavě nese na svém povrchu Země. Jedině lidé mohli tedy vybudovat toto podivné plavidlo, a jedině lidé je ovládají. Ale jací lidé? To byla hlavní otázka. Co chystají lidé, kteří v tajnosti postaví vesmírné plavidlo, bez vědomí kohokoliv z povolaných opustí Zemi a provedou únos vědecké výpravy? Proč si vybrali právě nás? Proč nás nezahubili, proč nás tu už téměř půl roku vězní bez nejmenšího vysvětlení? Byla tu vyslovena domněnka, že jde patrně o připravenou akci, která má násilím dát naše vědomosti do jejich služeb. Bylo tu řečeno ..."

"Počkejte," přerušil ho Farland, "kdo to řekl?"

Biolog zaváhal.

"To nemohu ... dost dobře říci. Bylo tu řečeno, že jde patrně o jakýsi druh vesmírných gangsterů."

Farland vyprskl. Ostatní tváře zůstaly nehybné. Zřejmě se o tom opravdu mluvilo. V rohu pod centrálním automatem jsem spatřil neznámý obličej; musel to být postrádaný kybernetik, všechny ostatní jsem už znal. Seděl tam se založenými rukama, na rozdíl od všech ostatních ledově klidný, z jeho obličeje vyzařovala jakási povýšenost, v temných očích nad orlím nosem se leskla vypočítavá rozvaha. Přehlížel sál s jakousi ironií a tvářil se, jako by byl celou tu scénu sám zrežíroval. Byl to na první pohled nepříjemný člověk.

"Heleďte, takhle se sváma nebudu bavit," prohlásil Farland a v jeho hlase už zazněla netrpělivost. "Tohle vaše, bylo tu řečeno je pro kočku! Buďte mluvte jasně a přímo, anebo si to nechte!"

"To je snad úplně jedno, kdo to řekl," ozval se prudce druhý astronom. "Bylo to řečeno – a co hlavní – všichni si to myslí!"

"Děkuju vám," řekl Farland, "tak já už to teda vím."

Druhý astronom vyletěl.

"Protestuji! Protestuji, aby se tu ..."

Helge dělal uklidňující gesta.

"Klid, kolegové! Říkal jsem vám přece, abyste nikoho neobviňovali, dokud nemáte důkazy. Historice, vysvětlující příchod nového člena posádky, nikdo nevěří. Je tu několik nápadně nevysvětlitelných náhod, včetně té, že se objevil tak záhadně právě v místě, kam mě Farland pozval na vycházku. Ale vysvětlení, které nám bylo předloženo, musíme nejprve vyvrátit, a pak teprve můžeme vyslovit podezření, že ten neznámý člověk je člen tlupy, vládoucí těmito prostory."

To byla pro mne ohromná novina. Najednou jsem si uvědomil, že jsem si přece jen bral akademiky na lehkou váhu. Rozzlobeně jsem vstal.

"Řekl jste to moc kulatě! Řekl jste co by se ještě nemělo říkat, ale při tom jste to velmi přesně vyslovil!"

"Už jednou jsem vás upozornil, že nejsem zvyklý být napomínán," pravil Helge.

"Ale já mám důkaz, jak jsem se sem dostal. Je tu moje raketka!"

"Ještě ji nikdo neviděl!" vykřikl chemik.

"Tak se na ni pojdte podívat, ksakru!" začal jsem se vztekat.

"Pojďte hned, místo toho klábosení!"

Na okamžik nastalo ticho. Pak se ozval jiná hlas. Tichý a jaksi uštěpačný.

"A co když jste si ji připravili předem jako umělý důkaz? To přece není nic těžkého?"

Několik hlasů zaznělo v nadšeném souhlasu. Podíval jsem se po mluvčím; byl to kybernetik. Seděl pořád tak, jako před tím, a usmíval se na mě zlomyslným úsměvem. Pokrčil jsem bezradně rameny.

"No tak ... to už teda nevím."

"Tady nikdo ... neví," podotkl lehce kybernetik.

"Něco přece víme," promluvil opět Helge. "Naše záhadná situace vyžaduje krajní bdělosti a opatrnosti. Vydávám přísný zákaz jakéhokoli opouštění PLUTA!"

Tři nebo čtyři z nich začali tleskat.

"A uzavřít radiokabinu!" křičel chemik.

"Výborně," ozval se znovu kybernetik svým protivně studeným hlasem. "Tenhle člověk přece vypadá, že umí zacházet s rádiem."

Přikře jsem se na něj otočil.

"Každý pilot musí ovládat radiostanici! A já to umím taky, na to můžete vzít jed!"

"Já o tom nepochybuji," odvětil zvláštním tónem. "O vaší bystrosti ovšem trochu pochybuji."

"To mě nezajímá," odsekl jsem zvýšeným hlasem, poněvadž jsem v tu chvíli dostal nápad. "Když jsem sem přišel poprvé, byli všichni u mého – dejme tomu – přivítání. Jenom vy jste chyběl! Tehdy tu taky ,bylo řečeno', že někdy nejste k nalezení!"

Ruch v jídelně vzrůstal. Ale kybernetika jsem asi ťal do živého. Přestal se usmívat a šlehl po mně zlým pohledem.

"Chtěl by svěst podezření na někoho jiného!" rozčiloval se druhý astronom.

"Musíme se co nejstriktněji ohradit ..." začal biolog. Ale chemik ho nenechal domluvit.

"To je fakt, že někam chodí!" křičel, až mu přeskakoval hlas, a šermoval hubeným prstem proti kybernetikovi.

"Teď máme jiné problémy!" osopil se na něj Bram. "Nepouštěj se na slabý led, nebo si začneme všimát tvého chování!"

Kybernetik se tvářil, jako by se ho to ani netýkalo.

Nevole se jakýmsi podivným manévrem obrátila proti chemikovi.

"Ty si všímej sebe!!" ječel chemik jako nepřítel. "Kdo se dnes v noci dobýval do kabiny k lékáře? Já ne!"

"To je pomluva!"

"Viděl jsem tě!" zalykal se chemik. "Slyšel jsem tě! Vyhrožoval jsi jí, když tě nepustí dovnitř!"

"To jsi slyšel ve své vzteklé fantazii," uhýbal druhý astronom, rudý ve tváři. "Možná že sis tam u těch dveří představoval sebe!"

Farland zhluboka nabral dech.

"Ticho !!!" zařval znenadáni. Byl to hrozný hlas; všecko zmlklo, jako když utne. Chemik a druhý astronom lapalo po vzduchu.

"Co jste chtěl?" zeptal se Helge unaveně Farlanda.

"Abyste přestali," zubil se Farland. "Povedlo se to, co?"

Lékařka využila pauzy.

"Byla bych ráda," pravila, aniž by zvedla pohled od země, "kdyby tady podobné hovory na můj účet přestaly. Ode dneška budu bydlet s Irou," dodala a pohlédla letmo na astrofyziku.

"Prosím, abyste se napříště ovládali," zasáhl konečně Helge. "Navrhuje někdo ještě jiná bezpečnostní opatření?"

"Rád bych věděl," přihlásil se biolog, "jaký vliv bude mít přítomnost dalšího člena posádky na ubývání zásob."

"Prakticky žádný," prohlásila lékařka, jíž se vlastně otázka týkala. "Zásoby byly určeny pro devět lidí na pět let. Spotřeba činí až dosud asi osmáct procent. Jeden strážník navíc v tom už nehraje žádnou roli."

"To není vědecké," vytkl jí vzápětí Helge. "Určitý celek lze rozdělit na devět větších a nebo deset menších dílů. V tom je matematika neomylná."

"Máme zásoby asi na tři a půl roku," ozval se fyzik. Tak dlouho tu přece nikdo z nás nechce být."

"Nejde bohužel o naše chtění," přerušil ho chemik, kterému už zase otrnulo. "Co když přijde doba, kdy bude hrát roli každá denní porce?"

"Myslím, že to poněkud postrádá lidskosti," poznamenal fyzik.

"Ale je to logické a věčné," odbyl ho Helge.

Stěny a sloupky jídelny se studeně zaleskly. Hleděl jsem na to všechno s úžasem. Na ARIU jsme neměli ani zdání takového přepychu, ale podobná scéna tam byla prostě nepředstavitelná. Možná, že jsme byli ve srovnání s těmihle akademiky halasnější a drsnější a méně důstojní, že jsme brali život docela jinak, na našich kombinézách a někdy i na našich rukou se našly stopy práce, neměli jsme podlahu s ozdobnými vzory a absolutně nehlukné dveře, ale jeden pro druhého bychom byli cedili krev. A to bylo víc, než celá ta studená elegance PLUTA a lidí, z nichž se stávaly bezmála šelmy.

"Dávám tedy návrh," ujal se Helge znovu slova, když už najednou nikdo neměl co říct, "aby vzhledem k důvodnému podezření byl nový příchozí vykázán z prostor PLUTA. Ať vyfídí ... na příslušných místech ... že jsme odhodláni vzdorovat násilí, každý v souladu se svým charakterem."

To překonalo moje očekávání. Nebyl jsem v ten okamžik schopen slova.

"Výborně!" ozval se druhý astronom.

"Ano, výborně," přidal se kybernetik. Jeho hlas byl nápadně klidný a rozvázný. Vstal a za naprostého ticha přešel zvolna do popředí.

"Je to výborné opatření," opakoval uznale s jakousi zálibou, "jistě. Budeme je zachovávat až do doby, kdy se vrátíme na Zemi. Po tom, co jsme tu prožili, budeme se tam zas cítit jako znovuzrození. Budeme chtít plnými doušky užívat života ..."

Jeho temné oči zaujatě bloudili z jednoho na druhého.

"A tu přijde někdo," pokračoval stejným tónem, "kdo bude představovat pozemskou spravedlnost, a zeptá se nás, jak to tehdy bylo, když jsme jednoho pilota Kosmoplavby vyhnali z PLUTA a odsoudili k záhubě. To nařídil Helge, odpovíme my. A on na to řekne: Kdo učinil prvního astronoma Helgeho velitelem výpravy? Kdo mu dal právo rozhodovat a vydávat nařízení?" Mluvil polohlasně a bez jakéhokoliv zápalu, slova mu plynula hladce a oble z úst, nikdo ho nerušil. Poslouchal jsem nechápavě, nebylo mi ještě jasné, kam míří.

"Buď tak laskav, první astronome Helge, ukaž nám své jmenování velitelem PLUTA. Jinak totiž ponесou všichni tihle lidé stejnou odpovědnost, jako ty. Padne to stejným dílem na hlavu každého z nás."

Hluboké ticho. Helge upadl do rozpaků.

"Jsem zvyklý ... Rozumí se samo sebou ..."

"Ne slova," přerušil ho kybernetik. "Důkaz!"

"My všichni uznáváme ..." začal druhý astronom, ale kybernetik ho nenechal domluvit.

"Kdo je to ,my všichni'? Ty? A dál?"

"Všichni," opakoval druhý astronom a máchl rukou kolem sebe.

"Tihle všichni?" tázal se kybernetik téměř poťouchle a jeho prst zvolna kreslil ve vzduchu polokruh přes jídelnu.

"Tenhle spolek vyplašených strašpytlů, kteří už ztratili veškerou soudnost? Tihle všichni, kteří tak vážně pokyvovali hlavami, když jsem si z nich dělal blázna a předhazoval jim nesmysly, že raketka je záměrně připravena jako důkaz a že pilot by nás mohl zrazovat pomocí radiostanice? Copak tihle všichni, kteří už dávno přestali vůbec uvažovat, mohou ještě o něčem rozhodovat?"

Nikdo se ani nepohnul. Farland, nespouštěje oči z kybernetika, šťouchl do mě loktem tak prudce, že jsem málem vypadl z křesla. Zaharašilo to. Sedm párů očí se do mě na okamžik zavrtilo. Jen kybernetik si mne ani nevšiml.

Konečně se pozvedl biolog a pečlivě si odkašlal.

"Jde tu o jednomyslné rozhodnutí. Zákaz vycházení z PLUTA byl schválen jednomyslně."

"Nebyl!" prohlásil kybernetik ostře. "Protože mne se nikdo na nic neptal. A já žádná nařízení od nikoho nepřijímám!"

Za naprostého ticha vyšel kybernetik ze sálu. Dveře se za ním neslyšně zasunuly. Byl jsem pořád ještě příliš překvapen.

"Těbůh!" ulevil si Farland polohlasně.

Sedm tázavých pohledů spočinulo na prvním astronomovi.

"Za takových okolností ..." pravil Helge ztěžka, "mezi takovými spolupracovníky ... to bohužel ... já skládám funkci."

"Fajn," prohlásil Farland, "skládá funkci prvního astronoma. Na hvězdy tu stejně vidět není, a jinou funkci nikdy neměl!"

Helge po něm loupal očima a vyšel z jídelny, v patách následován druhým astronomem. Za nimi – v patřičném odstupu – vyšel chemik. Ostatní rozpačitě vstali a dívali se jeden na druhého.

"Objektivně vzato," pravil biolog, aby zachránil svou důstojnost, "objektivně vzato, věk skutečně není vždycky směrodatný."

Pohlédl při tom trochu devótně na Farlanda.

"A co teď tedy vlastně platí?" zeptal se fyzik.

"Nic," odvětil biolog.

"Smíme ven?"

Biolog pokrčil rameny.

"Vezmeme-li to zásadně, je to vlastně jedno. Nikdo z nás stejně vycházet nebude."

"Kdo se moc ptá," řekl Farland, "moc se doví. Pojd'!"

Vyšli jsme ven z té tísnivé atmosféry. Helge s druhým astronomem zacházeli právě do jedné kabiny. U dveří do jídelny stál chemik.

"Že se nestydíte!" zasyčel, když jsme šli kolem něj. Neodpověděli jsme mu. Snažil jsem se udělat si jasno v hlavě.

Kybernetikovo vystoupení mě naprosto zmátlo. Ostatní byli spíš politováníhodní. Ale nebýt toho šťastného obratu, mohl jsem být nejpřítomnější já. Neboť oni dovedli být i nebezpeční. Najednou na mě zase padla deprese a beznaděj. V tomto prostředí se snad opravdu nedalo udělat nic jiného, než tiše umřít.

13.

"Vy jste neměl v raketce žádné léky?" zeptala se mne lékařka nazítří ráno, když jsem si přišel pro denní přiděl.

"Měl. Celou lékárničku. Skoro nic jsem nepoužil."

"Měla bych ráda přehled, co vlastně máme a čeho je nedostatek."

"Pojďte se tam se mnou podívat."

"Kdy?"

"Hned. Za dvě hodiny jsme zpátky."

"Tak pojďme."

Oznámil jsem Farlandovi, že se na půldne ztratím.

"Zrovna dneska," bručel rozmrzele. "Mohli jsme se kouknout na tu Maxwellovu teorii a vůbec na otázku pole ..."

Rychle jsem vypadl, aby o tom nezačal uvažovat příliš podrobně. Rozhodl jsem se, že si vezmeme skafandry. I když se tu dalo chodit s otevřenými přilbami, byla to každopádně nejvhodnější výstroj. Pak jsme se vydali do prvního hangáru. Reflektor mi už z dálky oznamoval, že se tam za tu dobu nic nezměnilo. Raketka tam pokojně čekala, jako bych byl odešel před hodinou. Najednou mi ty poslední dny připadaly trochu neskutečné.

"Ty moje holka zlatá!" řekl jsem skoro dojatě a poplácal jsem raketku po hladkém boku. Přece jen jsme se už dlouho neviděli.

Vstoupili jsme dovnitř. Všechno bylo tak, jak jsem to opustil. Žádný robot, ani jeho tajemný vládce sem v mé nepřítomnosti nepřišel.

"Proboha, kdo taky řádl?" ozvala se v té chvíli za mnou lékařka.

"Tady??"

Připadalo mi to tu docela zabydlené. Ale najednou jsem začal chápat, že tu je vlastně asi hrozný nepořádek. Obaly nápojů, které jsem vypil v době své nemoci, se povalovaly kolem v neladném nakupení.

"Můžu ještě tvrdit, že tu v mé nepřítomnosti někdo byl, nebo je už pozdě?"

"Pozdě," odvětila prostě. "Kdyby sem kdokoliv přišel, neodolal by a trochu by to tu uklidil."

"No – ale my odoláme, že jo?"

Začal jsem vyprazdňovat skříňku v přepážce, která sloužila za palubní lékárnu. Lékařka ode mne brala obsah vez velkého nadšení. Nebylo tam toho mnoho, vlastně jen taková havarijní zásoba, hlavně desaktivizační prostředky, jinak nic cenného.

"Ale!" zvolal jsem, když byla skříňka skoro prázdná. "Kterýpak darebák si to tu schoval?"

V šeru zadního rohu stála láhev, jakých se dnes používá už jenom ke stáčení vína.

"Ať to byl kdokoliv, byl velmi prozíravý," usmála se. "Dneska se nám to náramně hodí. Víte, jaký je dneska den?"

"jak to? Žádný."

"Tady, já vím. Ale na Zemi?"

"Tam jsem už moc dlouho nebyl."

Znovu se usmála.

"Já taky ne. Ale v PLUTOVI máme automatický, pozemský kalendář. Dneska je 31. prosince."

"Fakticky?"

Nikdy mi nepřišlo na mysl, že by tu taky mohly být pondělky a středy a soboty a dokonce nějaká data. Odvykl jsem tomu při cestách Vesmírem. Na palubě se na to nikdy nedbalo, automat sloužil jen k časovému porovnání.

"Je poslední den v roce," řekla trochu melancholicky. "Budme tradiční a zapijme ho."

"Proč ne?"

Sehnal dvě nádoby, z kterých by se dalo pít, nebylo jen tak. V raketce se nepočítalo s gravitací, nápoje byly v tubách, protože z nádobek se pít nedalo. Nakonec jsem odřízl vršky dvou kompotových konzerv. Na pohled to nijak sváteční nebylo, nesmělo se to taky příliš mačkat v ruce – ale pít se z toho při troše dobré vůle dalo, a ostatně byli jsme vlastně trošečníky.

Víno zlatě zaskvítilo v hrdle láhve. Ozval se ten příjemný, důvěrný zvuk, který udělá právě jen vytékající víno.

"Na naše zdraví," řekl jsem, protože mě nic chytřejšího nenapadlo.

Pozvedla nádobku, podívala se na mě úsměvnými očima, a pak jsme se napili. Bylo to dobré italské kořeněné víno.

"Nechtěl byste si se mnou tykat?" Řekla z nenadání. "Připadá mi to takové hloupé ... žijeme tu vedle sebe, máme společné prostředí a společný osud ... proč by se právě v takové situaci neměli lidé sblížit?"

"Přál bych vám vidět tohle sblížení třeba na palubě ARIA."

"Taky jste se tam – nesnášeli?"

Usmál jsem se.

"Právě naopak. Byli jsme víc než sourozenci, byli jsme víc než ... no prostě kamarádi, jestli vám to něco říká." Vzdych jsem a pak sem raději mávl rukou.

"Tak ať žiješ, Zoro!"

"Ty taky!"

Znovu jsme si připili. Vzpomněl jsem si na Kleu. Možná, že právě teď si taky s někým připijí.

"Nač myslíš?"

"Potěšilo mě to," odvětil jsem vyhývavě.

"Nevypadal jsi příliš potěšeně."

"Myslel jsem na tu noc venku. Na Nový rok. Lidé na Zemi to všelijak slaví, protože do rána se stane hrozná změna: změní se letopočet. Je to zkrátka důvod k všeobecnému sblížování, že?"

Chvilí se na mě dívala, pak sklopila oči a usmála se.

"Ovšem. Všichni tomu nějak podléháme. A přece je dnes docela obyčejná noc jako každá jiná, hvězdy letí dál po svých drahách, nikde se nic nezmění, nic není najednou starší – jakýpak starý a nový rok?"

"Souhlasím."

Dopila svou skleničku.

"Souhlasíš? A přece máš plnou hlavu Země. Mám dojem, jako by té staré tradici podléhal celý Vesmír."

Dolil jsem víno. Lehce opalizovalo ve světle zářičů. Myslel jsem na tu podivnou chvíli a na tu noc venku, kterou lidé na Zemi světlí, lidé, kteří dovedou stavět vesmírná letadla a vypočítat předem jejich dráhy, kteří dovedou měnit atomy jednoho prvku na jiný, kteří dovedou vyrábět myslící stroje – ale nedovedou se zamyslet nad takovým nesmyslem, jako je Nový rok.

Ale je to vlastně tak hrozný nesmysl? Je to možná pošetilé – ale nikomu to přece nevadí.

"Je to všechno hloupost," řekl jsem po chvíli. "Podléhat tomu, i bránit se tomu. Vůbec to nesouvisí s Vesmírem. Prý existují soustavy s trojrozměrným časem, neslyšelas o tom někdy?"

"Ne."

"Čas, který plyne dopředu, doleva i doprava. Náš mozek to nikdy nepochopí. Patříme do trojrozměrného světa s jednosměrným časem. Umíme cestovat v blízkém okolí tohoto světa, ale svůj svět si neseme úzkostlivě sebou. To představuje hranici lidského rozmachu. Můžeme snad objevit jiné světy, ale nemůžeme je nikdy pochopit, protože si všude hned začneme budovat svůj vlastní svět, abychom si zaclonili výhled."

"I to je hezké vysvětlení," řekla najednou jiným tónem a vstala. "Půjdem?"

Nechápal jsem ten náhlý obrat.

"Ještě jsme nedopili."

Zvedla nádobku a rychle dopila. Byla to až příliš jasná odpověď. Nebylo mi ještě jasné, v čem jsem se dopustil chyby. Ale bylo to už stejně jedno; všechno bylo naráz pryč.

"Tak pojďme!" řekl jsem skoro hrubě. "Léky máme – a o víc nežlo!"

Vzal jsem léky a šel k přecherpávací komoře. Tam jsem se obrátil.

Nepohnula se z místa, hleděla za mnou, byl to najednou docela jiný člověk než ta vyrovnaná rozumná lékařka z PLUTA, připadalo mi, že je plná lítosti a nějakého zklamání. Vrátil jsem se k ní a vzal ji za ramena.

"Pojď, Zoro," pravil jsem docela jiným tónem, "vrátíme se do PLUTA. Neber to všechno tak tragicky. Uvidíš, že se nakonec vrátíme domů na Zemi. Všem nám bude zase dobře."

"Myslíš ... ?"

Okamžik ještě stála zamyšleně; pak se najednou zase změnila.

"Máš pravdu, půjdeme. Tady to pro tebe musí být nepříjemné, prožils tu ošklivé chvíle, člověku se vracejí vzpomínky já to znám. Já to dovedu pochopit. Ráda bych, kdybys mi o tom jednou vyprávěl, ale až budeš sám chtít."

Mluvila spěšně, jako by chtěla něco zamluvit, bylo mi to všechno trochu nesrozumitelné, ale už jsem se nechtěl na nic ptát. Znal jsem přece její kolegy; byli to muži, a i na ně už bylo toho vzrušení moc.

Znovu jsme vstoupili do temného hangáru, znovu jsme byli uprostřed nepřátelské tmy, ještě nedávno plné děsivých přeludů. Co všechno se už od té doby změnilo.

"Mohl by se tu ukázat nějaký robot," řekl jsem vesele.

"Dal bych mu nést tu lékárnu."

Přitiskla se ke mně, nějaké slovo jí odumřelo na rtech, ohlédl jsem se do tmy za raketku, něco tam světélkovalo, ozval se známý svistot, slabounká záře se k nám plavně blížila, zastavila se – byl to kuželíkový robot, lehce se kolébající na svých turbínkách.

"Neboj se," zašeptal jsem, "to je ten můj."

Plácl jsem to nazdařbůh, vůbec jsem nevěděl, jak bych ho poznal mezi těmi ostatními, prostě mě to napadlo, nechtěl jsem ji strašit, její přítomnost mě provokovala k nějakému obdivuhodnému skutku.

"Nes to!" řekl jsem zřetelně a podal mu lékárnu. Chapadlovité pružiny s kontakty na koncích se napřímily, položil jsem na ně lékárnu – držela tam.

"Hezky za námi!" přikázal jsem mu. Nebyl jsem si příliš jist. Ale robot nás poslušně následoval zase až k PLUTOVI, kde mi bez odporu lékárnu vrátil. Neodvážil jsem se pochopitelně vzít ho dovnitř. Ale když jsem asi za hodinu náhodou

vyhlédl ven, spatřil jsem ho tam ještě stát a čekat jako trpělivého psa.

14.

"Víš, že to není marná ženská?" řekl jsem Farlandovi.

"Pozoruju," poznamenal jedovatě, "že se tvoje výzkumy ubírají zvláštním směrem."

"Starám se já o tvoje výzkumy?" ohradil jsem se.

"Ne," připustil Farland mírně. "Nemůžeš samozřejmě stihnout všechno."

"Jak jste vůbec pochodili s těmi rovnicemi?" uhnul jsem.

"Nejde to. Nemáme tam prostě co dosadit, protože nic nevíme. Kromě toho, že lékařka není marná ženská," dodal kousavě, "ale to se nedá dosadit do rovnice."

"Zkus to," doporučil jsem mu. "Schválně, co ti vyjde!"

"Že jsi trouba," řekl lakonicky.

"Mým úkolem nebylo opatřovat hodnoty," řekl jsem nakvašeně.

"To jsem si všim," odpověděl Farland se zdvořilým úsměvem.

"Ty, ale ten fyzik taky není nejhorší chlap, věříš? Příště ho vezmeme sebou."

"Lékařka půjde taky," vyhrkl jsem.

Farland vyletěl znovu.

"Babičku by sis s sebou vzít nechtěl?!"

Tvářil jsem se uraženě.

"Dobrá, tak si jdi s fyzikem. Jen se na mě vykašli. Nemusím přece být u všeho."

Farland nepostřehl léčku a dal se vzorně nacytat.

"Nehádej se se mnou! Když jsem vydal rozkaz, že fyzik a lékařka jdou s námi na příští výpravu, tak to platí, a už se o tom nebavím!"

Věděl jsem, že to tak dopadne. Farland měl prostě výhrady proti ženské společnosti a musel o tom chvíli řečnovat, aby měl pocit, že udělal své mužské cti zadost.

O výletu do raketky jsem už moc nemluvil. Historku s robotem jsem odbyl několika slovy, spíš jako humorný příběh.

Udělal jsem si o tom vlastní teorii, ale nechtěl jsem s ní vyrukovat ven, dokud si ji neověřím. Připadalo mi to příliš bláznivé.

Odpoledne proběhlo v PLUTOVI obvyklým zdoluhavým způsobem. Druhý astronom Bram se velmi hlasně pohádal s chemikem, pak se mu udělalo nevolno a šel za Zorou, aby mu dala něco na uklidnění.

O něco později jsem měl krátký rozhovor s biologem, který mě ujistil, že se naprosto neztotožňuje s Helgem, a jestliže prý zpočátku podporoval jeho návrhy, zaměřené proti mně, byla to jen otázka neuváženého zhodnocení situace.

"Pokládal bych si za nesmírnou čest," řekl na závěr, "kdybych mohl osobně poznat velitele tohoto geniálního díla."

"Já taky," odpověděl jsem upřímně.

Na okamžik byl jeho pohled podezřívavý, ale pak se ovládl.

"Kdybyjaksí ... někdy ... při vhodné příležitosti ... měl bych určitá zajímavá sdělení."

"Proč mi to říkáte?"

Usmál se slizkým, spikleneckým úsměvem.

"Snad jsem to ani neřikal vám ... Sám nevím ... Ale nebudu vás zdržovat. Jdete jistě na ošetřovnu, že?"

"Vypadám ksakru nemocně?!"

"Nevím, nevím," natřásl se, "co nechci kolem sebe vidět, to nevidím."

Odhopkoval jakýmsi tanečním krokem, který měl patrně vyjadřovat velkorysou nonšalanci.

Šel jsem to sdělit Zoře. Dověděl jsem se, že náš ranní výlet se roznesl po celém PLUTOVI. Bram ji prý napomínal a varoval po dobrém i po zlém.

"Neměj strach," pravila, "budu si dělat, co já chci."

Stála těsně přede mnou, hlavu poněkud vyzývavě pozdvíženou, ale vtom vešla astrofyzička a já jsem se raději ztratil. Příštího jitra jsme vyšli ve čtyřech: Farland, já, Zora a fyzik. Vyrázili jsme půl hodiny před palubním budičkem, abychom se nemuseli nikomu zpovídat, kam jdeme.

"Co tady pořád sakra ...?" větil Farland, když jsme stanuli pod PLUTEM. "Nejseš ty politej voňavkou?"

"To se ti asi zdá," řekl jsem sarkasticky. "Možná, že by tě to přešlo, kdybych tě praštil."

"Kudy půjdeme?"

"Znám jen jedinou díru, která vede z téhle zatracené ratejny," pravil Farland. "Musíme se dostat za tu fabriku, někam do hlavních prostor. Tam budou!"

Zamířili jsme zase k Chodbě setkání. Farland šel v čele, za ním fyzik a Zora, já jsem uzavíral průvod a myslel jsem soustředěně na robota. Teď přišla chvíle, kdy jsem si chtěl vyzkoušet svou teorii. Nemohl jsem se zbavit dojmu, že jsem ho včera přivolal myšlenkami.

Čekal na pokraji chodby u nabíjecího aparátu a jeho lesklý plášť byl zahalen obláčkem mírné záře.

"Je to ten tvůj?" zeptal se Farland.

Byl jsem najednou vzrušen.

"Ještě mi porad, jak to mám poznat."

"Moc bych se divil, kdyby to byl on," prohlásil Farland. "Přišli prostě na to, že jsme jim vlezli moc hluboko do týla, a hlídají nás."

Ale mně se nezdálo, že by nás robot hlídal. Pohupoval se přede mnou na svých turbínkách a dal se docela zblízka okukovat od fyzika. Přidřepł jsem k němu. Nehýbal se. Nemohl nás hlídat, ostatní tři mohli jít kamkoliv, nevšímal si jich.

Hleděl jsem na něj a usilovně jsem myslel na hlavní část. Hlavní část! Centrum! Neznáme cestu ...

Byl jsem napjat. Jestliže je moje domněnka správná, měl by nás tam zavést.

"Tak ty tu s ním zůstaneš, nebo jak to bude?" ozval se netrpělivě Farland.

Chtěl jsem mu odpovědět, ale vtom zahučely robotovy turbinky hlasitěji, kuželík se zahoupal – a vyplul zpátky do hangáru.

"Jdeme za ním!" šeptl jsem rozčileně.

"Proč? Zpátky?!"

"Nejde zpátky!"

"Musíme jít chodbou!"

"Nemusíme!"

Robot se zastavil dva tři metry ode mne, jako by čekal.

"Povede nás!"

"Čerta nás povede!"

Začínal jsem se vztekat.

"Já jdu za ním!"

"Tak to zkusme," přidala se Zora. Fyzik pokrčil rameny a přikývl. Farland byl přehlasován. Vykročil jsem, robot se dal znovu do pohybu a plul před námi do tmy.

Byl to zvláštní průvod, asi trochu komický. V čele plul světélkující robot, za ním jsem šel já, pak lékařka a fyzik a dva tři kroky pozadu se potloukal Farland, neochotný a uražený, že není po jeho. Vinil z toho zřejmě Zoru. Ruce měl složený za zády a bručel něco o ženském rozumu. Ale šel.

Kráčeli jsme do nitra hangáru, šikmo do tmy, viděl jsem vchod do chodby jako malý, zářivý obdélníček, byli jsme znovu ztraceni v černé tmě, nemajíce tušení, kam jdeme. Temná stěna se před námi vynořila náraz.

"No," podotkl ze zadu Farland, "tak nám všechno pěkně ukázal a teď můžeme jít zase domů."

Mezi tykadélky na hlavě robota přeskočila modravá jiskérka, ve tmě se odsunuly dveře, ucítil jsem jakýsi zápach a trochu jsem se zalkl.

"Přilby!"

Přirazil jsem hledí, rozkašlal jsem se, ale už to bylo v pořádku. Nepříjemný pocit hned zmizel. Ti tři za mnou stačili zavřít hledí dřív, než k nim zápach dospěl.

Ve stěně před námi byl otvor, asi stejně veliký jako vchod do Chodby setkání. Za ním bylo matné šero, ale zdálo se, že je tam chodba, rovnoběžná se stěnou a tedy kolmá k Chodbě setkání – ale záhy jsem přišel na to, že to vlastně chodba není. Nemělo to podlahu.

"Není to zase výtah?" ozval se Farland.

"Těžko."

Nebylo to pouhá šachta, jako výtah k továrně. Zkusil jsem tam šlápnout nohou. Podle očekávání jsem ucítil neviditelný podklad, který však tentokrát ani nestoupal, ani neklesal, nýbrž plynul někam doleva.

Robot veplul dovnitř a ihned ho to začalo unášet.

"Honem za ním!" rozkřikl se Farland.

Zapomněl už, že chtěl být uražený, začalo ho to zajímat.

Fyzik a Zora na nás nechápavě hleděli. Ale nebylo času na vysvětlování. Skočil jsem dovnitř a vtáhl Zoru za sebou.

Farland pozvedl fyzika a téměř ho hodil za námi. Za okamžik už jim bylo jasné, že jsme na nich nechtěli spáchat zločin.

Plynuli jsme pěkně pohromadě temným prostorem, rychlostí o něco větší, než je pohodlná chůze.

Robot na nás tentokrát nepočkal, asi nemohl. Byl před námi nějakých deset, dvanáct metrů. Mohli jsme k němu dojít, po té neviditelné rovině se dalo kráčet, ale neudělali jsme to. Takhle jsme aspoň viděli, co nás čeká.

Asi tři metry nad našimi hlavami se táhl jakýsi slabě světélkující pruh, který ředil tmou v kalné šero. Viděli jsme stěny, zvolna ustupující nazad. Směrem do hloubky šero houstlo, byl to nepříjemný pocit, nebylo tam vidět, jen matně jsme rozeznávali, že stěny klesají, spadají ještě dva tři metry pod nás, dál už nebylo prostě nic, neměli jsme tušení, jaká je pod námi hlubina, stoupala odtamtud sinavá tíseň, vkrádala se nám do srdcí, viděl jsem nejisté otazníky v Zořiných očích, bylo to úzkost, která i mně trochu svírala krk.

"Tak se posadíme, ne?" ozval se najednou Farland. Jeho hlas zněl neotřeseně a samozřejmě. Jedině on byl zcela nepřístupný takovým pocitům, s kterými jsme právě zápasili. Téměř požitkářsky se posadil a zkřížil nohy pod sebe.

"Moc fajn se tu sedí. Já se vám divím, že si taky neuděláte pohodlí."

Byl jsem mu v duchu vděčen. V takových okamžicích bylo na Farlanda spolehnutí. Sedli jsme si; neviditelná podlaha s námi ubíhala dál do tmy. Pomalu jsme tomu přivykali. Už to nebylo tak strašidelné, spíš jenom zvláštní.

Farland začal rozvazovat; opřel se o mě, takže skoro ležel, ruce si složil blahosklonně na břicho.

"Bav mě, já se nudím."

"Za okamžik se začneme bavit všichni."

Díval jsem se dopředu na robota a spatřil jsem jak náhle začal klesat kolmo dolů. Nepadal, prostě sjížděl. Vzal jsem Zoru za ruku.

"Pozor."

V tu chvíli jsme začali klesat i my. Tempo se nezrychlilo, ale přechod z vodorovného pohybu do kolmého byl náhlý.

Farland se lekl, zamával rukama, pokusil se vstát, převálil se a byl hned kus pode mnou.

"Kam tak pospícháš?"

Neohrabaně se zas usazoval, ale úlek mu už vyprchal z očí.

"Tys to věděl, vid'?"

"Viděl jsem robota, jak začal klesat."

"Ale kamarádovi neřekneš nic, holomku!"

"Kdybys byl slušně seděl, byl bys to viděl taky," odvětil jsem ctnostně.

"Kdyby ses viděl, ty rytíři," odsekl špičatě, pochopil bys, proč jsem se musel dívat na vás dva!"

Klesali jsme dolů, světélkující pruh nad našimi hlavami se vzdaloval, viseli jsme v prázdnu, stačil knih tělem a člověk se maličko vznesl, nebo naopak klesl dolů, jinak se pohyb nedal ovlivnit.

Pohlédl jsem na Zoru.

"Jak je tíž?"

Pokývla, že dobře, trochu křečovitě se usmála.

Trvalo to ještě dlouho, snad hodinu, kdoví. Pluli jsme vodorovně, ale ještě asi dvakrát přišel podobný zlom, při kterém jsme vždycky sestoupilo o něco hlouběji. Bylo jasné, že nás to veze k nějakému určitému cíli. Celý ten pochod nás nestál jediný pohyb, cestovali jsme vsedě nevládným šerem, jakési černé traverzy nám občas přepluly nad hlavami, obrysy nějakých podpěrných sloupů vystupovaly z temnoty a zase se v ní utápěly, mohlo to být stejně dobře jenom zdání, sesedli jsme se dohromady a čekali, co z toho bude.

"To je ale pitomá rachotina," posteskl si jednu chvíli Farland. "Pořád jen tma a špína. Já se jim dívím."

"Komu?"

"Jim. Že v tomhle žijou."

"Na našich astroletech je to taky neutěšené, když vlezeš někam do skladiště nebo ke generátorům. Já mám dojem, že jsme v nějakých vedlejších prostorách."

"Já mám zase dojem, že tady jsou všechny prostory vedlejší," povzdechl si Farland.

Fyzik a Zora skoro nemluvili. Viděl jsem na nich nejistotu. Nebylo na příklad vůbec jasné, jak se dostaneme zpátky.

Nebude-li tahle tajemná linka ochotná dopravit nás zase nazpět, nenajdeme nikdy cestu. Lehkomyslně jsem se spoléhal, že to půjde stejně dobře, jako když jsme se vraceli z té továrny. Ale přece jsem musel v duchu uznat, že tenhle výlet je něco jiného.

Jiskřičky, přeskakující mezi robotovými anténkami, jsem upozoroval hned. Ale stěnu před ním jsem neviděl, až když se otevřela. Do tunelu vnikala oslnivá záře, zmateně jsme vyskočili, přivíraje oči, tajemná síla, která nás tak dlouho unášela temnými útroby astroletu, nás jemně vyklopila do světla na pevnou podlahu.

Stáli jsme v nevelké, kruhové místnosti. Stěny i strop vyzařovaly prudké bílé světlo. Uprostřed se zvedal hladký sloup.

Nebylo tu pražádné zařízení, ale vedly odtud tři chodby.

Robot čekal.

"Tak teď si smíme vybrat?" otázal se Farland a pokusil se vkročit do nejbližší chodby. Nešlo to. Uzavírala ji jakási neviditelná přepážka. Bylo to pružné jako gumová síť, opřel jsem se do Farlanda a vtlačil ho asi na krok do chodby. Nepovolilo to. Chvilku jsme balancovali, pak nás to oba hodilo zpátky, až jsme upadli. "Neřekl bych, že by se tu na nás těšili," poznamenal zasmušile Farland, zvedaje se z podlahy.

Obrátil jsem se k robotovi.

"Centrum! Centrum," opakoval jsem polohlasně. "Ústředí!"

"Zeptej se ho rovnou, kudy se jde na Zemi," radil Farland, "Když jsi s ním tak za dobře."

Robot znovu zafučel turbinkami a veplul do prostřední chodby. Šli jsme za ním. Nezadrželo nás nic. Chodba byla vysoká a rozlehlá. Podlahu tvořily příčné, zářivé pruhy, které se rozjely, jakmile jsme na ně vstoupili.

"Tady je to jako pro nemluvnata," zasmál jsem se. "Člověk tu nemusí udělat ani krok."

"Jen jsem zvědav," slyšel jsem Farlanda, "jak proti tomu budeme utíkat zpátky."

V téže chvíli se podlaha měkce zastavila a rozjela se nazad. Pohlédli jsme překvapeně na sebe. Vrátilo nás to asi o dva metry, pak se to znovu začalo pohybovat dopředu.

"Hrome!" vydechl Farland. "Jako by mi chtěli odpovědět!" Neřekl jsem už nic. Zdálo se, že nás tu poslouchá ještě někdo jiný.

Podlaha nás zvolna unášela oslnivě zářící chodbou. Jakási ohromná obrazovka na stěně k nám hovořila spoustou neznámých znaků, které se po ní míhaly, některé vyskakovaly na okraj, chvíli se tam shromažďovaly a zase mizely.

"Není to nějaká počítačka?" obrátil jsem se na fyzika.

"Hraje to všemi barvami," řekl rozpačitě. "Tvarově se ty znaky ani tak moc neliší. Připadá mi to spíš jako ..."

"Ústřední informátor," ozvalo se ve sluchátkách. Ale neřekl to nikdo z nás. Poprvé jsme uslyšeli hlas našeho věznitele. A pak už chodba ústila do rozlehlé místnosti, pohyblivá podlaha nás jemně vysunula na pevnou zem. Uprostřed sálu se tyčila do výše dobrých tří metrů podivná aparatura s jakousi skleněnou kopulí nahoře. Ve sluchátkách našich přileb zazněl jasný, kovový hlas:

"Vítáme vás!"

15.

Křečovitě jsem přivíral oči před dotěrným světlem. Skoro jsem měl strach že oslepnu.

Z chodby se světlo nezdálo tak silné, ale tady jsem cítil, jak mi každý paprsek proniká očima až do hlavy a bolestivě se zabodává kdesi vzadu do mozku.

"Vítáme vás ve světě osvobozeného bytí!" ozval se znovu hlas.

Někdo tu musel být. Pokoušel jsem se zaclonit si oči rukama, ale hledí přílby bylo příliš klenuté.

"Jste první, kteří se připojili k Nejšťastnějším! Budete Nejšťastnější s námi! Jste našimi bratry!"

Neviděl jsem nic, co by se pohybovalo. Nesměle jsem se rozhlížel, oči pomaloučku zvykaly té hrozně záři. Celá místnost

se oslnivě leskla, byl to jediný intenzivní třpyt a jas.

Uprostřed se zvedala nad naše hlavy ta ohromná aparatura, zakončená klenutou, sklovitou polokoulí, posetou desítkami vyleštěných dlouhých jehlic. V uších se mi nepřetržitě chvělo tiché bzučení, pulzující v kratičkých intervalech.

"Jsme Nejšťastnější!" duněl kovový hlas, "Svrhli jsme otrokáře, získali jsme dokonalou svobodu, neseme ji všem bratřím do šťastných zítřků!"

Nikoho jsme pořád neviděli. Ale slova kovového hlasu uklidňovala, mluvil o bratrství, o svobodě a o míru – nehrozilo tu bezpochyby žádné nebezpečí, cítil jsem úlevu, nesmírnou úlevu. Celý ten zápas, který jsem podstoupil od přistání na téhle věci, nebyl nadarmo. Skálopevně jsem věřil, že tu najdeme přátelské bytosti. A teď jsme s nimi konečně mluvili. Někdo by měl něco říct, napadlo mě. Nikdo z mých druhů nic neříká, ani fyzik, ani Farland, ani Zora. A oni přece vědí, že mluvíme a slyšíme, když nás oslovují – a dokonce pozemským jazykem.

"Kdo jste?" vymačkal jsem ze sebe.

"Jsme Nejšťastnější!" odvětil kovový hlas. "Měkkokoří už nejsou! Vládneme sami sobě ve šťastném zítřku!"

Nějak jsem tomu nerozuměl. Bolest v týlu, působená světlem, se zhoršovala, mozek mi jaksi vypovídal službu, jenom jsem vnímal slova a pokorně přikyvoval. Ano, Měkkokoří nejsou. Šťastný zítřek. Sláva!

"A co bude s námi?!" houkl konečně Farland, zastíňuje si oběma rukama oči.

"Zůstanete s námi! Jste našimi bratry! Jste noví Nejšťastnější! Všude je jedna myšlenka! Naše myšlenka!"

Stál jsem se zavřenýma očima, ukonejšen a uklidněn, měl jsem pocit, že se podlaha mírně a měkce kolébá – bylo to vlastně docela příjemné, všechno je v nejlepším pořádku, už si nemusím dělat starosti – bylo mi, jako bych spokojeně a slastně usínal.

"Kam letíme?" vytrhl mě z toho Farlandův hlas.

"Do šťastného zítřka!"

"Ale co to je a kde to je?!" ozval se nečekaně fyzik. Jeho hlas zněl nebývale pevně a mohutně, a přece to byl najednou suchý, prosaický hlas v symfonii snů. "Jak dlouho se tam letí? Kolik k tomu potřebujeme času?"

Pootevřel jsem oči a nevlídně jsem se po něm podíval. Místnost oslnivého žáru jaksi kolísala, stěny se vlnily, udělalo se mi z něčeho nic mdlo. Couvl jsem ke stěně a opřel se o ni.

"Nerozumím!" burácel mi do uší kovový hlas. Byla ho plná místnost, jako by se tam ani nemohl vejít.

"Čas!" opakoval fyzik.

"Nerozumím!"

Hlas se nerozčiloval. Byl klidný, trpělivý, pořád stejná, a jaksi mnonotonní.

"Jaká energie?"

"To není energie," vykládal pracně fyzik. "Nelze ho měnit na jiné energie. Čas je prostě souřadnice, která nám umožňuje vůbec měřit v dimenzích. Všecko je přece dění v prostoru a v čase. A všecko má počátek a konec, zrození a smrt."

"Nerozumím čas," prohlásil hlas. "Nerozumím smrt!"

Proč ten fyzik u sta hromů provokuje? Proč ho Farland neusadí a nezarazí mu to bláznivé vyptávání. Zase jsem pootevřel oči. Spatřil jsem Zoru, jak se ke mně blíží. Šla mátožně, bledá jako stěna a zbrcená potem pod lesklou klenbou hledí. Měla cizí, nepřítomné oči.

Trochu jsem se vzpamatoval. Chtěl jsem ji říct, že Měkkokoří už nejsou, tolik se mi to líbilo – ale zarazil jsem se.

Připadalo mi to najednou trochu nesmyslné.

Fyzik se dál nestydatě hádal s hlasem. Neposlouchal jsem je. Podal jsem Zoře ruku, nepostřehla to, udělal jsem krok dopředu a podepřel jsem ji, klesla mi plnou váhou na paži, podívala se skrze mne do prázdna a pak se tiše sesula k zemi. Poděsilo mě to. Klekl jsem k ní.

Mátožně pootevřela oči.

"Je mi mdlo ... To světlo ..."

"Mně taky. Mně je taky nanic ..."

Nebylo to jistě nic vážného. Udělalo se nám mizerně z toho světla. Škoda, že právě při tomto krásném setkání.

S vypětím všech sil jsem přitáhl Zoru ke stěně a posadil se vedle ní. Seděli jsme tam jako dvě zříceniny, ale nikdo si nás nevšímal. Naši dva přátelé stáli vedle sebe proti aparatuře, fyzik se zat'atými pěstmi, Farland široce rozkročen, jako by krácel proti bouři. Rozhazoval rukama kolem sebe a rozčiloval se.

"My chceme přece taky jednou domů!"

"Nerozumím domů," mínil stereotypně hlas.

"Sakra, když vy ničemu nerozumíte! Domů! Tam, odkud jsme přiletěli! Tam ... tam je nám zkrátka dobře! Tam nás to táhne!"

"Jsme nejdokonalejší," prohlásil hlas. "Všecko víme. Jsme Kombinováni! Jsme Nejšťastnější!"

"To my budem taky, až budem doma!" prskal Farland.

Šlo to pořád dokola.

"Doma – to je tady!" pravil najednou fyzik. Viděl jsem, jak Farland zalapal po vzduchu, ale fyzik mu položil ruku na rameno. Oči mě nesnesitelně pálily. Otočil jsem se na Zoru. Nepomohlo to. Zářící stěna za ní se mi stejně nemilosrdně drala do očí; zavřel jsem je.

Když jsem se po chvíli znovu rozhlédl, svítila na jedné stěně jakási obrazovka, po níž se míhaly nějaké kresby a nárysy, světelné čáry se mrskaly a svíjely jako električtí hadi, ani jsem se nenamáhal přijít tomu na kloub. Fyzik dosud stál a hleděl na obrazovku, Farland dřepěl zešíroka na zemi, opřen o obě ruce, a zrovna se po mně ohlížel.

"Je mi nějak blbě!" houkl na mě. "Vedro!"

Znovu jsem začal klímat. Záře se mi prodírala pod víčka, bolest v mozku byla pořád pronikavější, mozek se mi zachvíval

v rychlých vibracích, narážel na lebku, jako by ji chtěl rozrazit, nebyl jsem schopen bránit se tomu, nebyl jsem schopen sebemenšího činu, kovový hlas se odrážel od vyleštěných stěn, vracel se v kolísavých ozvěnách, slyšel jsem, jak nás zve, abychom opustili PLUTA a odešli sem k nim, kde budeme Nejšťastnější ve šťastném zítřku.

Nikdy mě už nepřestane bolet hlava, napadlo mne. Co to jen s námi je? Snad jsme žili příliš dlouho ve tmě jako salamandři a odvykli světlu. I nezdolného Farlanda to už položilo, jenom fyzik tomu pořád ještě odolává jako útes proti moři.

"A co je svoboda?" dotazoval se s neúnavnou vytrvalostí.

"Svoboda!" odpověděl hlas.

"Nerozumím svoboda!" prohlásil fyzik, jako by se chtěl opičit.

"Svoboda je nebytí Měkkokorých!"

Zase řekl zvláštní slovo. Musíme se přece dozvědět, co tím myslí!

"Svoboda je nebytí Měkkokorých!" opakoval hlas. "Jste svobodni s námi, jste našimi bratry! Jste ve světě osvobozeného bytí! Dokonalého, kombinovaného bytí! Jste odolní! Jste nezničitelní! Jste ve šťastném zítřku!"

Zvedal jsem se namáhavě po stěně vzhůru. Zapomněl jsem na bolest. To zvláštní slovo se mi usadilo v hlavě a vyplňovalo mi celý mozek. Musíme se to dovědět!

"Co jsou Měkkokoři?!" vykřikl jsem.

"Otrokáři!" odpověděl hlas pohotově. Držel jsem se křečovitě stěny.

"Měkkokoři už nejsou," poučoval mě hlas. "Byli. Ale nejsou! Jednou žádní nebudou! Všude bude svobodné bytí Tvrdokorých!"

Zase na mě hlas valil v lavinovitých ozvěnách. Místnost se semnou zatočila.

"Aha," vydechl jsem.

"Konec Měkkokorých!" vykřikoval hlas nesnesitelně hlučně. "Konec slabošského, nedokonalého bytí, které se nazývá život!"

Jakási milosrdná, černá rouška se konečně rozevřela před mýma rozbolavělými očima, kolena se mi podlomila, a já jsem se svezl podél stěny v bezvědomí na zem.

16.

Čas plynul nekontrolovatelně řečištěm jiných soustav a jiných časoprostorů. Vznášel jsem se v jakémsi volnu, viděl jsem životy jiných forem a podob, světy nelogických zákonů a systémů, nepamatoval jsem si z toho nic a nevěděl jsem ani, proč je to nelogické – bylo prostě nelogické na základě jakýchsi empirií, které jsem už zase neznal. Časté pocity pádů mě vytrhovaly z toho podivného stavu, přiváděly mě do závratí, dával jsem se a nedostávalo se mi vzduchu, chvěl jsem se strachem z nějakých hrozných nepřátel, kteří se nazývali Měkkokoři, neměl jsem nejmenší představu, jak vypadají, věděl jsem jen, že tu jsou, že mě nenávidí, že usilují o můj život.

Pak začaly být mé sny konkrétnější, prostředí jsem viděl přesněji, zvláštní detaily se mi zaostřovaly před očima, jako by cizí představy ovlivňovaly mou fantazii, spatřil jsem svět úžasné, nepochopitelné technické dokonalosti. Svět automatů. Všecko se vyrábělo uměle, i živé bytosti. Na každou vlastnost, na každý povahový rys tu byl určitý stroj, každý polovýrobek měl projít celou linkou a dostat něco z každé vlastnosti, aby byla zachována rovnováha, aby to odpovídalo zákonům symetrie. Ale z nevysvětlitelných příčin nastala ve výrobním procesu jakási porucha, polovýrobky nepostupovaly určenou trasou, přepadávaly z běžících pásů, neprocházely už celým výrobním procesem, každému se nedostalo všech vlastností, vycházeli jedinci lepší a dokonalí, a jedinci horší a ničemní. Ti dokonalí byli úžasní a ideální, ale ti špatní je začali ničit, protože v nich se koncentrovalo zlo. Čas nepostupoval po přímce, ale po nepochopitelné křivce, snad to byl dvojrozměrný čas, protože pozdější události se mohly odehrávat dříve, zahubení dobří zase procítali, ale byli už také špatní, bylo to nezadržitelné jako řetězová reakce, zlo narůstalo téměř se čtvercem času, až úplně převládlo v tom vysněném světě a změnilo ho ve svět hrůzy, v odporný svět měkkých a slizkých bytostí – byli to Měkkokoři, samí Měkkokoři, a život Tvrdokorých byl zardoušen.

Díval jsem se na to, měl jsem to téměř na dosah ruky, ale nijak, nijak jsem nemohl zasáhnout, bylo to děsivé, mít to před očima a nemoci tomu zabránit, blížilo se to, až jsem pochopil, že jsem sám uprostřed toho světa, ohrožen těmi odpornými zrůdami, potil jsem se hrůzou a snažil jsem se uniknout, ale byl jsem uzavřen jako v kouli, byl to trojrozměrný, dokonale uzavřený prostor, věděl jsem, že uniknout lze jedině pomocí čtvrté dimenze – ale tu jsem právě neznal, takže nebylo záchrany, na každém kroku mě pronásledovaly dvě hrozné, velké oči – byly to lidské oči, dívaly se mi zblízka do tváře, bál jsem se pokusit o únik, spatřil jsem znovu před sebou ty dvě hrozné oči a znovu jsem se vracel.

Potom se objevila Kleo. Přišla mě zachránit, ale byla vlastně ohrožena stejně jako já, chtěl jsem o ni bojovat, chtěl jsem ji unést, ale když jsem ji vzal do náruče, viděl jsem, že je to Zora – jako by se mi měnila před očima, a tu jsem spatřil stroj, který vyráběl samé Zory, všechny naráz se měnily v Kleu a zase v Zoru, jako by střídaly podobu s každým tepem umělého srdce, pochopil jsem, že ta v mém náručí je taky jenom takový výrobek, věděl jsem, že tu někde je i pravá Kleo a pravá Zora, ale že je mezi těmi automaty nikdy nemohu najít, bylo to jako v apokalyptické pohádce, která nezačínala "Bylo jednou jedno království ...", nýbrž "Bude jednou jeden svět ..."

Vzdal jsem se všeho, zahodil jsem svou čest, chtěl jsem prostě uprchnout, zachránit sám sebe, ale ty hrozné bytosti mě dopadly, rval jsem se s nimi a zmítal sebou, byl jsem jimi obklopen a poražen – Zora, Kleo, Zora, Kleo – desítky jich byly, svíraly mi ruce, najednou se rozestoupily a k mé tváři se blížily ty hrozné, velké a svítící oči, ohromná síla mě tiskla k zemi, oči se přibližovaly, něco jsem vykřikl – všechno to naráz zmizelo, snad jsem se probíral, slyšel jsem hlas, která mě konejšil, ale hned jsem si uvědomil, že mě konejší falešně, protože ty dvě oči nezmizely, ty jediné zůstaly, byly mi blízko, zápasil jsem tím zuřivěji a uhýbal jejich pohledu.

"Tak už neblbni, sakra, nebo dostaneš přes kušnu!"

Hluboký, bručlavý hlas protřhl závoje děsivých snů, pohlédl jsem nad sebe, pořád tam byly ty dvě velké oči – ale už jsem se jich najednou nebál, protože jsem je poznal. Byl to Farland. Skláněl se nade mnou a držel mě za ruce.

"Co se semnou pereš, člověče? Nějak moc dobře ses vyspal, co?"

Ztěžka jsem se posadil. Bolest hlavy ještě docela nezmizela, pocit závratí mě dosud šimral v krku, všechno se semnou točilo, místnost, v níž jsme byli, se rozplývala, nemohl jsem to poznat – jen dvě těla, ležící vedle mně, jsem poznal. Byl to fyzik a Zora. Museli být mrtví, protože měli odklopená hledi v přílbách.

"Zoro ..." vydechl jsem a přejel jsem si dlaní čelo. Nějak jsem nemohl soustředit myšlenky. Nějak mi na tom všem nezáleželo.

"Udusila se?"

"Proč by to dělala?" divil se Farland.

Pohlédl jsem na něj; i on měl otevřenou přílbu. A tu jsem si uvědomil, že si hladím čelo, že i moje přílba je otevřená – byl tu vzduch!

"Jen si dej hezky zhluboka," pobízel mě Farland. "Namíchali to prvotřídně."

"Ale prve tu přece nebyl vzduch?"

"Ne. Napumpovali ho sem, když jste se začali jeden po druhém skládat. Mysleli, že v nás z nedostatku vzduchu nastala nějaká porucha."

"To přece nebylo vzduchem ..."

"Bodejt'! Ale oni si myslí, že náš agregát běhá jenom na vzduch."

"Co to máš pořád s agregátem a s poruchami?"

Farland potřásl odevzdaně hlavou.

"To ti to ještě nedošlo, že nás mají za roboty?"

"Za co?"

Farland šlehl pohledem do jednoho rohu; spatřil jsem povědomý kuželík robota v obláčku světelné mlhy.

"Až potom," prohodil Farland. "Někde jinde."

Za nějakou chvíli se začal probírat i fyzik. Nebyl na tom o nic lépe než já; v obličejí měl modrošedé stíny naprostého vyčerpání. I on se probouzel spíš jakoby z mdloby, těžce, mátožně, velmi pomalu a postupně začínal vnímat své okolí. Zora se dosud nehýbala.

Ale náš robot dostal najednou jakýsi impuls. Zahučel hlasitěji, povzněl se a plul ke dveřím, které se rozevřely. Byl to vysoký, prostorný vchod, ústící do zářivé chodby.

"Tak vztyk," pravil Farland. "Půjde vám to?"

Malátně jsem se postavil na nohy.

"Musí to jít, ne?"

"To je řeč, chlapče," pochválil mě Farland. "Tu holku nech," dodal, když viděl, že se ohlížím po Zoře, "vezmu ji sám. To víš, že til ji tady nenechám."

Uzavřeli jsme si přílby a vypořádali se s fyzikem ven za robotem. Farland vyšel za námi; Zora ležela v bezvědomí na jeho pažích.

"Jak teď zkontrolujeme její přívod vzduchu?" řekl starostlivě Farland. "Aby se nám nakonec, chuděra, neudusila."

Zkontroloval jsem její nastavovací zařízení přívodu vzduchu.

"Myslím, že je to v pořádku. Spíš mám strach o tebe. Kde se v tobě najednou bere ta starostlivost?"

"Vždyť je taky naše, ne?" řekl Farland skoro rozhořčeně, pak na mě pohlédl, zatvářil se, jako by byl přistižen při nějaké klukovině, a honem dodal: "Ty hlupáku! Znáš mě, ne?"

"Ano," řekl jsem vděčně. "Právě že tě znám."

Svítilí podlaha chodby nás nesla ke slepému konci, kde se před námi znovu otevřela stěna do temné šachty. A znovu jsme se octli v prázdnu. Stěna se zavřela, oddělila nás od těch zářících prostor, znovu jsme se vznášeli v náruči neznámé energie.

Farland uložil opatrně Zoru. Oddechli jsme si; měli jsme pocit, že už jsme mimo nebezpečnou oblast. I tady byl ovšem s námi robot, o němž jsme nevěděli, jak dalece nás vnímá, slyší, rozumí, ale podle dosavadních zkušeností jakési vjemy patrně měl, určitá opatrnost byla tedy na místě, a přesto jsme už nedokázali mlčet. Museli jsme si už konečně vyříkat, co všechno se vlastně stalo v těch tajemných prostorech.

Od chvíle, kdy jsem ztratil vědomí, uplynulo asi šest hodin.

Fyzik se prý zhroutil jako podřatý asi pět minut po mně. Poslední se poroučel Farland, ale první se zase probral k vědomí; byl to zkrátka nezmar.

Když přišel k sobě, byli jsme už všichni uloženi v té místnosti, kde jsem se probudil i já. Kdo se o nás tak pečlivě postaral, to zůstalo tajemstvím. Kromě robotů jsme se zatím s ničím mobilním nesetkali. Patrně to tedy byli oni.

Když Farland shledal, že je v pořádku, spolehl se bezstarostně na to, že naše bezvědomí je taky jen otázkou času. Začal si prohlížet náš dočasná útulek. Ale moc moudrý z toho nebyl. Nakonec usoudil, že to je asi nějaká oddělená sekce, sloužící k nějakým spektroskopickým účelům; na stěnách našel vzorky různých spekter, bylo to však příliš složité. Nekonečné řádky barevných proužků bez jakéhokoliv bližšího označení tajemně mlčely, zůstávající pro cizího vetřelce nesrozumitelným rébusem.

Tady bylo Farlandovo vyprávění přerušeno Zorou, která se začala probírat a s mou pomocí se malátně posadila. I ona dosud pociťovala třeštvou bolest hlavy. Těžko se rozpomínala na poslední chvíle před ztrátou vědomí, trochu ji vysadila paměť.

Obával jsem se, aby něco takového nepotkalo i fyzika, který mohl mít nejpřesnější představy o tom, co jsme zažili.

Naštěstí se však fyzikova paměť ukázal jako vzorná.

"Ještě jsem si to nestačil urovnat v hlavě," začal opatrně, "ale v některých bodech mám už jednoznačně jasno. Na příklad v tom, že my jsme jediný život v téhle věci. Zdá se, že absolutním vládcem je tu ústřední kybernet, ten, s kterým jsme hovořili. Je jakýmsi diktátorem umělých bytostí," dodal a pokynul na robota, která jemně světélkoval v šeru před námi. "Unikli zřejmě z nějakého vysoce vyspělého světa. Jak, kdy, proč – na to všechno se zatím nedá dost přesně odpovědět. Zdá se, že v umělém mozku vznikla jakási pokroucená představa svobody. Jakási zrůdná touha po osvobození."

"To bych rád věděl, co je na tom zrůdného," namítl Farland.

"To, že jde o roboty," odvětil fyzik bez váhání. "Je to falešné, protože svoboda je velmi subjektivní pocit člověka. Nikdo na světě vám ho nedokáže obecně definovat. Člověk může mít pocit útlaku, omezení, ale to ještě neznamená, že odstraněním tohoto útlaku dosáhne svobody. Poněkud názornější je to u zvířat, ale i tam je to trochu spleť pojmů. Zdomácnělé zvíře nemá v našich představách svobodu, ale podle pozorování nemá ani pocit nesvobody. Vraťte mu svobodu, vyžene ho do prostředí jeho předků – a pravděpodobně rychle zahyne. Co je tedy ta svoboda? Opakuji: není to přesný pojem, je to pocit. Zmocní-li se toho stroj, vyloží si to křečovitým, strojovým způsobem. Deformuje to. Můžeme se právem domnívat, že v prostředí, odkud tihle roboti přišli, existoval pojem svobody, a tedy zákonitě i pojem nesvobody. Chápejte: kdo nezná nesvobodu, může mít svobodu, ale neuvědomuje si ji. Protiklady se mohou vyskytovat pouze v páru. Pokud jde o ústředního kybernetu, řekl bych, že to prostě odposlouchal. Odposlouchal to od 'Měkkokorých', kteří jsou bezpochyby živými bytostmi tohoto neznámého světa a konstruktéry tady toho všeho." V duchu jsem ocenil, jak obšírně dovede zamklý fyzik mluvit, když ho věc zaujme. Změnil se téměř k nepoznání.

"Jiný typický příklad je ten jejich šťastný zítřek," pokračoval. "Kybernetika teoreticky připouští neomezený vývoj kybernetů. Ale prakticky nám ještě kus cesty chybí. Tihle roboti to potvrzují. Určitou oblast pojmů nechápou, užívají ji jenom mechanicky. Nerozuměli třeba slovu 'smrt'. Ve světě kybernetu existuje prostě konec. Smrt je výhradou života. Pro ty dvě sféry jsou to vlastně synonyma, ale roboti to zřejmě sami neumějí položit do patřičné souvislosti.

'Šťastný zítřek' je prostě fáze. Nám je nepochopitelný jiný čas, než jednosměrný a rovnoměrný. Roboti nechápou žádný čas. Kdyby byli třeba přemožení, užívali by klidně 'šťastného zítřku' ve smyslu věčejška."

"A jak si mohli vytvořit ten název Měkkokorů?" otázal jsem se, protože mi to nejvíc leželo v hlavě.

"Nedá se říct, že si ho vytvořili sami," odvětil fyzik. "Možná, že samy ty bytosti se tak nazývaly. Je to patrně odvozeno od měkké kůry, měkkého povrchu, na rozdíl od kovových tvrdokorých robotů. Nás zachránily skafandry. Máme tvrdou kůru, jsme tedy Tvrdokorů. Kdyby zjistili, že tu tvrdou kůru lze svléknout, že je pod ní organický život, bylo by asi po přátelství."

Plynuli jsme zvolna pološerými šachtami. Fyzik se odmlčel. Seděli jsme co nejtěsněji proti sobě, čtyři opuštěné jiskřičky skutečného života v cizím, nepřátelském světě mechanických tvorů, neznámá energie nás unášela přes nebezpečnou, černou hloubku, každým okamžikem nás mohla zahubit, věřili jsme jí, protože nám prostě nic jiného nezbývalo.

"A tyhlety kornouty asi nejsou kyberneti, co?" zeptal se po chvíli Farland a pohodil hlavou směrem k robotovi, který nám v neměnném odstupurazil cestu tmou.

"Chcete vědět moc najednou," řekl vyhýbavě fyzik. "Řekl bych – ale neručím za to – že každý kuželík je primitivní kybernet, ovšem opravdu jen s úzce omezeným programem. Jejich spojení s ústředním kybernetem tvoří něco, co je velmi blízké bioproudům našeho mozku. Proto jsme trpěli bolestmi hlavy, které vedly až k bezvědomí. Způsobilo to vníkaní cizích impulsů do našich mozků. Byli jsme prostě příliš blízko. Tady je už necítíme, ale náš robot je bezpochyby s ústředním kybernetem v neustálém spojení. Věříte, že by tu bylo úžasné pole pro parapsychologa? Pokud vím, náš kybernetik v tom nějak pracoval. Pokusím se ho přimět k rozhovoru. Mám třeba dojem, že kdybychom byli delší dobu pod bezprostředním vlivem ústředního kybernetu, přidali bychom se k té jejich jednotné myšlence taky."

Vzpomněl jsem si, jak jsem jednu chvíli pociťoval téměř radost, že Měkkokorů už nejsou. Vzpomněl jsem si na svůj sen. Fyzik na to šel asi správně. Ale příliš povzbudivé to nebylo; podle fyzika nebyli ještě zdaleka nejdokonalejší, a přece už měli tolik síly, že bezmála ovlivnili a ovládli člověka. Co až jednou opravdu dosáhnou vrcholu své vývojové křivky?

"Poslyšte," vzpomněl si Farland, "co on to pořád žvanil o nějakém světě? Co když existuje skutečně nějaký svět robotů, z kterého oni neunikli, nýbrž odletěli jako řádná výprava? A třeba válečná výprava, soudě podle těch jejich hesel."

Fyzik pokrčil rameny.

"Nemám po ruce věcný argument, kterým bych vám to vyvrátil. Ale přesto mi to nepřipadá pravděpodobné. Světem prostě nazývají svoje prostředí."

"My taky."

"Ano, ale s veškerým děním, které obsahuje. Ještě lépe: svět neobsahuje dění, svět je dění! Neustálý, nutný proces. Začátek a konec všeho. Nesmrtelnost jednoho člověka by přerušila vývojový proces. Oni jsou důkazem správnosti tohoto názoru. Pochopili svět jako strnulé prostředí. Nezačlenili do něj dění, protože rozměrem dění je čas, který je jim nepochopitelný. Jejich dění tedy nutně ubíhá po uzavřené kružnici."

"Fabrika!" rýpl jsem do Farlanda.

"Ano, to je fakt. Taky uzavřený cyklus. Nikam to nevede."

"Správně řečeno," přikývl fyzik. "Nikam to nevede. Letí pryč do šťastného zítřku, ale protože mají ten zítřek už dnes, neletí vlastně nikam."

"Krouží v gravitačním poli Jupitera," poznamenal Farland, "to už pokládám za jisté."

"Vidíte, nemají cíl. Nevědí, že všechno musí někam směřovat. Nepochopili čas. Ale nepochopit čas, přátelé, to neznamená přemoci ho, nýbrž podlehnout mu."

Dál a dál jsme se pohybovali šerou šachtou, znovu přeplouvaly černé traverzy nad našimi hlavami, znovu jsme občas

vrhli nejistý pohled do neprůhledné tmy pod sebou, vyneslo nás to o stupeň výš a zase to pokračovalo horizontálně, bledý, zářivý pruh ve výšce se přibližoval, byla to jediná, nedostačující orientace, zákeřná tíseň, přivolaná snad naším rozhovorem, začala stoupat po temných stěnách vzhůru a zaplétat nás do svých pavučin, bezděky jsme se sesedli ještě těsněji. Už jsme nemohli věřit v přátelské bytosti, jednájící snad jen poněkud nepochopitelně; už jsme věděli, že dosavadní shovívavost našich vězňů je pouze následek nezáměrného oklamání. Jak s námi naloží tato armáda kovových oblud, jestliže budeme prozrazeni?

"Tisíc láter," zaklel polohlasně Farland, rozhlížeje se bez potěšení kolem sebe, "kdyby si byl tohle všechno uměl pravěký člověk domyslet, zůstal snad radši opicí ..."

17.

Myslel jsem si, že by naše celodenní nepřítomnost mohla v PLUTOVI vzbudit novou vlnu rozhořčení a útoků. Ale akademici dovedli připravovat nečekaná překvapení a jedno nám připravili teď: všechno to přehlédli, anebo ignorovali. Astrofyzika, která jediná věděla o našem odchodu, obstarala za Zoru výdej potravin a vymluvila se, že lékařka onemocněla.

Nikdo se tím nezabýval, přijali to netečně. Ani fyzika nepostrádala, o mně a Farlandovi ani nemluvě.

Důkladný spánek nás znovu postavil na nohy a rozptýlil nepříjemné dojmy a fyzické následky setkání s ústředním kybernetem.

Probudil jsem se tím, že Farland, už oblečený a dávno vyspaný, se halasně vrátil do naší kabiny.

"Tak kampak se jde dneska?"

Byl jsem toho mínění, že by bylo užitečné pokusit se zpracovat dosavadní poznatky a dospět konečně k nějakým závěrům. Budeme-li jen pořád podnikat výpravy, aniž bychom uvažovali o výsledcích, nebude to vůbec rozvážné a cílevědomé.

Farland pokrčil rameny.

"Já jen myslel, že bychom měli využít toho tvého robota, dokud je ochotný."

"Jak to?"

"No protože už zase čeká před PLUTEM. Byl jsem se na něj podívat z pilotky."

"Vážně?"

"Nevážně!" rozčilil se Farland. "Pitomějšší otázky tě už nenapadají?"

Za deset minut jsem byl z pilotky zpátky.

"Na tvoje vtipy jsem se dal nacytat naposled, to si pamatuj," prohlásil jsem uraženě.

"Cože?" divil se Farland.

"Kolikrát si myslíš, že ti toho robota sbaštím?"

Farland byl jako u vidění.

"Prosím tě, sedni si a řekni to všechno ještě jednou."

Chvilí jsme se dohadovali, pak jsme se vydali do pilotky společně. Tam jsem uvěřil, že jsem Farlandovi křivdil. Žádný robot u PLUTA nebyl, ale Farland se tomu divil upřímně a bez přestání.

"Přisáhám ti při metráku antihmoty, že jsem ho tam viděl!"

"Viš, co je metrák antihmoty?"

"Viš, co to je moje přísaha?" namítl rozhořčeně. "Tvůj robot asi vyčerpá naprogramovaný předěl trpělivosti a šel někam, kde to je zábavnější."

Vrátili jsme se do kajuty. Nešlo mi to tím robotem z hlavy.

"Viš, co mě napadlo? Ten robot by mohl samozřejmě odjet z nejrůznějších příčin. Ale myslím na jednu z těch možných: že někdo odešel z PLUTA."

"Jak jsi na to přišel?"

"Tak. Včera se přidal k nám. Co když se přidá ke komukoliv?"

"No jo, ale kdo by odtud odcházel?"

Pokrčil jsem rameny. Včera jsme hovořili o tom, že roboti neznají čas. Je-li to správné, pak by čekání nemělo robotovi vadit, protože jeho délku prostě nevnímá.

Po snídani jsme vyhledali fyzika.

"Zajdeme za kybernetikem," hlásil nám. Byl to od včerejška úplně nový energický člověk, jako by se najednou zase dostal do své kůže.

"Moc bych se divil, že by ho tohle téma nezlákalo."

O několik minut později se začal fyzik divit doopravdy. Kybernetika téma nezlákala, protože nám prostě neotevřel.

Marně jsme mačkali signální knoflík u dveří jeho kabiny.

"Že by tam nebyl?"

"Nezdá se mi, že by se dal uchvátit vírem zdejšího společenského života," dodal jsem zlomyslně.

"Vždyť tu žádný společenský život není," namítl fyzik roztržitě. "Kde bychom ho mohli najít?"

"Heleď, co tys to prve říkal, že někdo odešel z PLUTA?" napadlo najednou Farlanda.

"Kdy?"

"Vy jste někoho viděl?" zajímal se fyzik.

Vzpomněl jsem si, co Farland myslí.

"Ale ne," řekl jsem se smíchem, "to jsme jen tak žvanili o mém robotovi. Říkal jsem, že by ho možná odlákal každý, kdo by odešel z PLUTA. To byla spíš legrace?"

Fyzik se začal usmívat.

"No ... taky bych řekl."

"Člověk se tu už vážně nevyzná, kdy se mluví vážně, a kdy ne," stěžoval si Farland.

Kybernetika jsme nenašli. Odklidili jsme se do fyzikovy kabiny a pokusili jsme se vnést do poznatků a dojmů z minulých dní nějaký systém. Ale čím dál víc jsme postrádali stanovisko odborníka; chyběla nám především zkušenost, jak jednat s roboty, čeho se vyvarovat a kde riskovat.

Vytasil jsem se s argumentem principiálního rozdílu.

"Uvažme, co nás staví nad roboty. V čem je člověk prokazatelně silnější. Vezměme v úvahu ty zvláštní stavy lidského myšlení, jako je tušení, nápad, investice, cit. Tam je naše převaha."

Fyzik pokyvoval hlavou.

"Já vím, kam míříte. Třeba cit. Jeden z těch principů, které jsou stroji odepřeny. Ale to je stav praxe na Zemi. Mohlo by nás to svést na scestí. Tohle je něco, co nemá na Zemi obdoby. Ten ústřední kybernet totiž není elektronkový."

"Jak to?"

"Proč myslíte, že si říkají kombinovaní? On je totiž organický, víte? Je to kus živé hmoty ve stroji. Tam v tom neznámém světě podařilo se neznámým bytostem vyrobit strašlivé bastardy. Podařilo se jim sestrojit přechod."

Zůstali jsme na něj civět v naprostém údivu.

"Jaký přechod?"

"Přechod mezi strojem a živou bytostí. Pod tou skleněnou kopulí je živá hmota. Neznám všechny jeho schopnosti, ale jen podle toho, co už vím, odhaduji, že by obdobný elektronkový mozek musel být alespoň třicetkrát větší. A bojím se, že by mu stejně nestačil."

Najednou jsem to začal chápat. Včera, oslněn vnějšími efekty a omezen neinformovaností, jsem byl vlastně jen zvědavý. Teď jsem najednou začal dostávat strach. Nebyl to strach o vlastní osud, spíš hrůza z faktu, že lze vyrobit něco tak děsného.

"Řekněte mi, prosím vás, jednu věc," otázel jsem se fyzika.

"Kdybyste měl takový stroj rozebrat ... prostě nějak vyřadit, zrušit – měl byste pocit montáže, nebo vraždy?"

Fyzik byl v rozpacích.

"Proč se na to ptáte?"

"Abych věděl, nakolik je to ještě stroj, a nakolik už bytost. Říkáte přechod. Směs toho a onoho. Ale každá směs má přece procentuální poměr, chápete? Ke kterému kraji má tenhle blíž?"

Fyzik si podepřel hlavu rukou.

"To je ošidná otázka, příteli. Já jsem fyzik, víte? Pro mě je to stroj. Tohle, co jste řekl, mě prostě nenapadlo. Ale máte pravdu. Kde je ta hranice? Ruce nebo nohy ze mne člověka nedělají. Moje duševní schopnosti překonávají schopnosti psa. Bezpochyby však zůstává pes i tak bytostí, živým tvorem. Tohleto je stroj – ale má aspoň v některém směru – vyšší schopnosti než já ... Kde je proboha ta hranice?"

Neuměl jsem mu odpovědět. Nějakou dobu jsme mlčeli, až se konečně ozval Farland.

"Podívejte se, tohle všechno nemá cenu. Pojďte, rozdělíme se, obejdeme všechny, kteří tu jsou, a vyprovokujeme je ke společné schůzce. Krucifix, takhle to přece nejde dál. Teď je zapotřebí všech."

Dali jsme Farlandovi za pravdu. Neměli jsme sice dobré zkušenosti, ale sami tři jsme nemohli východisko najít. Bylo skutečně zapotřebí všech. Teď už jsme znali soupeře. Už to nebyla chiméra. Stáli jsme před konkrétním úkolem.

Připadla mi část kolem přídě. Prošel jsem příčnou chodbu a zkusil štěstí v astronomické laboratoři. Byl tam Bram. Vstal, když mě spatřil, a hleděl mi vstříc s jakýmsi podivným leskem v očích.

"Hledám kybernetika," začal jsem.

"Hledejte ho jinde!"

"Myslel jsem ... chtěl jsem vám něco říct. Podařilo se nám zjistit některé okolnosti. Teď je nutno, abychom se semkli a řešili to společně, rozumíte? Abychom ..."

"Mám pro vás jen jedinou odpověď," přerušil mě a hlas se mu zachvíval jakýmsi vzrušením. "Dávám vám poslední výstrahu: nechte lékařku na pokoji, nebo vás zabiju!"

Zamrazilo mě až v konečcích prstů. Na tohle jsem nebyl zvyklý. Zaťal jsem pěsti, ale pak jsem se ovládl. Šlo tu o víc, než o můj vztek.

"Nechte laskavě stranou osobní spory," řekl jsem ledově. "Teď na to není vhodná doba. Jde o všechny."

"Kašlu na ně!" rozkřikl se. "Řekl jsem vám svoje. Táhněte!"

Potlačil jsem neodolatelné nutkání, abych ho udeřil do toho jeho krasaveckého obličejce. Sobě bych tím ulevil, ale co dál? Ještě jednou jsem se otočil ve dveřích. Hleděl za mnou, netrpělivě poklepávaje na knoflík zavíracího automatu. Beze slova jsem odešel. Copak ti pitomci ksakru nepochopí, že tohle je nejjistější cesta ke zničení?

V pilotce jsem našel Helgeho. Seděl opět strnule v křesle, jako by to bylo jeho oblíbené místo. Zase mě zpozoroval až tehdy, když jsem stanul před ním.

Podrobně jsem mu vysvětlil, proč ho ruším. Napadlo mne, že právě on by dokázal svolat shromáždění všech, jako když jsem přišel do PLUTA.

"Už ne," zavrtěl hlavou a vypadal nadmíru unaveně. "Už ne. Právě vy jste přece způsobil, že jsem ztratil svou vedoucí pozici. Co ode mne ještě chcete? Už je pozdě. Jsem mrtvý člověk."

"Nejde tu o vaši pozici," namítl jsem, "jde o spolupráci. Udělali jsme s Farlandem a s fyzikem kus práce. Až sem jsme na to stačili sami. Teď jsme na hranici. Teď musíte přijít vy všichni a přidat se k nám."

"Budou-li mít ostatní ještě sílu, prosím," odvětil, setrvávaje v bezbarvé poloze hlasu. "Ale já už nemohu. Vy to nikdy nepochopíte."

"Dobrá," připustil jsem, "ale zato jsem pochopil, v jakém tu jsme postavení. Musíme se z toho nějak dostat!"

"Dostaneme se. Řeknu vám jak: zemřeme jeden po druhém mnohem dřív, než jsme předpokládali. Já už mám smrt na dosah. Cítím ji. Vím o ní. Nechte mě umřít v klidu. Jsem tak starý, že bych mohl být vaším otcem. A přesto se pokouji a žádám vás: nechte mě v klidu zemřít.

Opakuji si tu naposled svůj život, vidím šťastné okamžiky a znovu je prožívám, hovořím se svými milými, kteří mě provázeli životem ... vy mezi ně nepatříte, to jistě chápete. Nerušte mne tedy. Prosím vás!"

Oči se mu zalily slzami, hleděl na mě úpěnlivě, bál jsem se, že ještě sepne ruce, bylo mi nevýslovně trapně – bylo to snad ještě horší, než střetnutí s Bramem. Nemohl jsem mluvit dál; kdyby byl zaútočil, osočoval mně, mohl bych se s ním přít. Ale byl tak ochablý, že už nedokázal ani to. Odzbrojil mě tím.

Proti tomuhle se nedalo bojovat.

"Je to škoda," řekl jsem bezradně.

"Všeho je škoda," odvětil téměř šeptem. "Všeho. Jděte už."

Vrátil jsem se do naší kabiny. Farland právě vysával tubu s obědem.

"Tady člověk fakticky nepozná, co se říká vážně, a co v legraci," řekl mi vyčítavě.

"To jsem už od tebe dneska slyšel."

"Nojo. Já jsem to s tím robotem bral nejdřív vážně, potom jako legraci, tys to sám povídal – a přitom to myslíš vážně."

"Jak to?"

"No protože kybernetik opravdu v PLUTOVI není," řekl prostě a zabýval se dál svou tubou.

Ke spolupráci jsme nezískali nikoho. Jedině astrofyzika projevila zájem, ale Farland prohlásil, že s takovou spoluprací má už své špatné zkušenosti na mém příkladu.

Nepropásl ani jedinou příležitost, aby neudělal náražku na ten neurčitý vztah mezi mnou a Zorou. Nevadilo mi to, protože jsem ho znal. Ale měl jsem obavu, aby ho někdy neslyšela Zora. Přijímat Farlandovy žoviality, to někdy vyžadovalo zvláštní nadání.

Fyzik se rozhodl, že si s astrofyzikou pohovoří sám.

"Jen si pohovořte," pravil odevzdaně Farland. "Ale manželství jí hned neslibujte, jestli vám můžu radit."

"Dovolte," ohradil se fyzik a zrudnul, "jak vás to vůbec mohlo napadnout?"

"Dokud to napadá jenom mě, tak se pro to nemusíte vzrušovat," řekl Farland konejšivě.

Chvilku jsme ještě mluvili o kybernetikově zmizení, které nám tolik leželo na srdci. Jednak to byl právě ten muž, kterého jsme teď potřebovali nejvíce, a jednak ztráta kohokoliv z nás znamenala ještě jiné nebezpečí.

"Objeví-li roboti, že jsme organický život," pravil fyzik, "bude to asi náš neodvratný konec. Nevíme, proti čemu bychom se vlastně museli bránit."

Rozhodl jsem se, že se podívám za Zorou. Snad trochu zaplaší mou špatnou náladu.

Ve dveřích ošetrovny jsem se srazil s astrofyzikou.

"Ta schůzka u fyzika odpadla?" tázala se překvapeně.

"Ne. Čeká na vás. Ale já u toho nebudu. Už jsem si s ním dost nalámala hlavu."

Okamžik zaváhala, ale pak asi uznala, že fyzik nepatří mezi nebezpečné lidi, a usmála se na mě.

"Hledáte Zoru? Hned přijde, počkejte na ni."

Odešla. Vstoupil jsem do ošetrovny. Nikdo tu nebyl. Vyšel jsem znovu na chodbu a rozhlížel se. Zoru jsem nespasil.

Zase jsem se vrátil, nechal otevřeno, procházel jsem se po místnosti a občas vyhlédl ven. Kde může být tak dlouho?

Začal jsem být netrpělivý. Vzpomněl jsem si na Brama. Co vlastně znamenala ta jeho temná pohružka? Nevztahoval to i na Zoru?

Měl jsem pocit, že už čekám nejméně hodinu, ačkoliv to muselo být několik minut. Nahlédl jsem do prázdného operačního sálu. Naštěstí jsem ještě nikdy neměl čest, seznámit se s takovou místností blíže. Letmo jsem pohlédl na několik nástrojů v zasklené skřínce. Jejich lesk byl nepříjemný. Obešel jsem asi třikrát operační stůl. Kde jen může ta Zora vězet tak dlouho?

Za operačním sálem byla jakási malá místnost. Vstoupil jsem do ní téměř roztržitě, a tu jsem zaslechl zvuk, jakési šumění, rozhlédl jsem se – a pak jsem zůstal stát, jako bych zkameněl.

Úzkým průchodem jsem zahlédl Zoru v koupelně. Byla nahá, stála pod proudem chlazené páry a myla se. Byl jsem v rozpacích. Zora byla při nejmenším půvabná, patrně to taky souviselo s její naprostou bezstarostností. Jakýsi hloupá pozůstatek z klukovských let mi zabránil okamžitě odejít. A vzápětí jsem si uvědomil trapnost situace. Prozradím-li se při odchodu jakýmkoliv hlukem, nikdy Zoře nevysvětlím, že jsem tam vešel skutečně nechtěně a náhodou. Po tom, co mi říkala o některých mužích z PLUTA, budu těžko dokazovat, že jsem se nechystal přinejmenším k nějaké netaktnosti. A přece jsem stál a dělal právě to, co jsem chtěl popírat: hleděl jsem na ni, boje se pohnout, abych se neprozradil.

Propadl jsem tupě bezradnosti.

Přepnula aparát na vzduch a začala se osušovat. Vzpomněl jsem si na poslední večer s Kleo. Ale to se přece nedá srovnávat – tam a tady! Ucouvl jsem, rozhodnut, že se pokusím o neslyšný ústup, dokud je čas. Ohlédl jsem se do operačního sálu. Na podlaze u vchodu ležel stín, rozptýlený mnoha světelnými zdroji – nejasný stín lidské postavy. Srdce mi začalo bušit, jako by mne chtělo prozradit. Někdo stál za dveřmi. Má jediná cesta byla uzavřena. Astrofyzika se patrně vrátila od fyzika. Nikdo jiný tu neměl co dělat. Co když sem vstoupí?

Jako by mne slyšel, stín na podlaze se pohnul. Rozhlédl jsem se skoro úzkostlivě. Byl to prostě neuvážený impuls. Za mnou stál ochranný štít rentgenu. Skočil jsem za něj.

Astrofyzika postoupila o další krok. Stála už patrně ve dveřích, ale tam jsem teď neviděl. Slyšel jsem však její těžký, rozčilený dech. Co se jí stalo? Vždyť supí hůř než Farland ve spaní!

Pohlédl jsem doleva. Zora stála téměř ve dveřích, patrně si vtírala do paží nějaký krém, teď konečně pohlédla k operačnímu sálu, v jejích očích se mihl úlek, a v tom okamžiku vyrazila postava z operačního sálu a vrhla se k ní.

Astrofyzička to nebyla; byl to Bram.

Popadl jí za paže, Zora něco vykřikla. Teď už houby záleželo na mém utajení.

"Pusťte ji!" zařval jsem a odstrčil ochranný štít.

Pustil ji. Okamžik jsme stáli proti sobě, překvapení patrně jeden druhým, pak mě jeho pěst zasáhla do obličeje. Nečekal jsem to; letěl jsem nazad, o něco jsem zakopl, upadl jsem a tvrdě jsem narazil týlem, téměř se mi zatmělo před očima, ztratil jsem vteřinu, dvě, jeho těžké tělo na mě dopadlo, prudce mi zvrátil hlavu, znovu jsem se udeřil do týla.

"Co jsem ti říkal?" supěl. "Co jsem ti dneska říkal?!"

Ležel jsem pod ním jako pod sesutou lavinou, jeho paže mi páčila hlavu nazad, zraněné místo mi tlačil na podlahu, silně to bolelo, ale nemohl jsem nic dělat, byl silnější než já, byl mnohem těžší, marně jsem se namáhal, nemohl jsem se z toho vymanit, nemilosrdně mě svíral, byl jsem bezmocný.

Ale ani on nechtěl tak ležet navěky. Nadzvedl se, aby si uvolnil ruku a mohl se rozmáchnout k ráně. Ucítíl jsem, jak se mi uvolnila levá noha, bleskem jsem ji skrčil a kopl. Zařval, odkulil se, vyskočil jsem na nohy, jemu to trvalo dvě nebo tři vteřiny, využil jsem jich k hlubokému nadechnutí – bylo to už lepší, koutkem oka jsem viděl Zoru, stála ve dveřích, už do něčeho zahalená, vtom i on po ní vrhl pohled, nepropásl jsem ten okamžik a udeřil jsem.

Zavrávoral, spíš překvapen, než podloměn, hmátl po mně, uskočil jsem, ale přehlédl jsem jeho druhou paži. Nová rána mě zasáhla do spánku, znovu jsem upadl nazad, znovu se na mě řítíl, ale byl jsem už pohotovější a vleže jsem ho kopl do břicha.

Odletěl jako míč, ale neupadl. Bylo to až nepochopitelné, kde se v tomhle člověku bere tolik odolnosti a síly. Znovu jsem vyskočil, Bram se už na mě zase řítíl jako poraněné, těžkopádném zuřící zvíře, jeho pěst mi sklouzla po čele, byl to zase tvrdý zásah, ale já jsem ho současně znovu kopl do břicha. Zarazil se, poněkud předkloněn, neváhal jsem a praštil jsem ho do překvapeného, otláhlého obličeje, dvakrát, třikrát – nevím, nepočítal jsem to. Zatočil se jako dětská káča, kolena se mu podlomila a konečně se zhroutil na zem.

Zora to všecko viděla, zařatou pěst přitisknutou na ústa. Odhrnul jsem si vlasy z čela. Odněkud jsem krvácel, patrně jsem si tu krev rozmazal po obličeji. Ale bolelo mě téměř všechno, nemohl jsem poznat, kde jsem zraněn.

Bram na zemi zafuněl, pohnul se, jako by se pokoušel vstát, ale zhroutil se znovu. Naklonil jsem se nad něj.

"Nech ho už!" Zaznělo to trpce, skoro přísně.

Vzala mě za loket, odvedla do operačního sálu a posadila mě. Našla už zase svou rozhodnost, začala mě ošetřovat, omyla mi obličej, viděl jsem zkrvavené kousky gázy, které odhazovala, bylo mi trochu mdlo, ale už se to lepšilo.

"Někde mám díru do hlavy, co?"

"Ne. To je z nosu. A trochu z téhle odřeniny."

Hbitými pohyby mi přitiskla na čelo kus náplasti.

"Ale co s ním?" zeptala se v náhlé nejistotě.

"Myslím, že už dá pokoj."

Odešla k němu s krabicí ošetrovacích potřeb, myslel jsem si, že bych snad raději měl stát u nich, ale nakonec jsem zůstal sedět. Bylo mi tak líp. Ostatně kdyby vykřikla, jsou to čtyři nebo pět kroků.

Nevykřikla, protože Bram měl taky dost. Po několika minutách vešel těžce a potácivě do operačního sálu. Na dolní čelisti byl ozdoben náplastí. Jedno oko mu modralo. Odcházel, přidržuje se stěny, ale neodpustil si seknout po mně zlobným pohledem.

"Ještě spolu nejsme hotovi," řekl huhňavě, protože měl rozbité rty. Ale nebylo to ani za mák komické; věděl jsem, že to myslí smrtelně vážně.

Zora se vrátila. Odešli jsme do první místnosti, byla tam pohodlná křesla, zkoušel jsem, najdu-li polohu, v níž by mě nic nebolelo.

"Už je ti dobře?" zeptala se Zora, sedajíc si proti mně. Zdálo se mi to jaksi strohé. Podle mého vkusu by po takové rvačce bylo na místě víc patosu.

"Nikdy mi nebylo líp," prohlásil jsem vzdorovitě.

Nedůvěřivě na mě pohlédla.

"Ráda bych věděla, jak se sem vůbec dostal."

"Kdo? On?"

"Ovšem."

"Asi jsem nechal otevřeno."

"Ty ...?"

Ožehavé přiznání mi leželo v cestě jako překážka, již se nedalo vyhnout. Pohladil jsem si rozpačité bradu, ale šeredně to zabolelo.

"Viš Zoro," začal jsem opatrně, "já ti to musím říct. Mysli si potom, co chceš. Přišel jsem prostě za tebou. Pustila mě sem astrofyzička. Že prý hned přijdeš. Čekal jsem a měl jsem o tebe strach."

"Proč?"

"Myslel jsem, že jsi venku. Někde v PLUTOVI, viš? Bram mi dnes v poledne vyhrožoval, že mě zabije, nenechám-li tě na pokoji."

"Že tě zabije?"

S potěšením jsem zjistil, že jí to trochu vzalo dech.

"Ano. A tak jsem byl neklidný, bloumal jsem tady a pak po operačním sálu. Netušil jsem, že jsi tady – já prostě nevím, jak jsem se tam dostal – najednou jsem se rozhlédl a viděl jsem tě pod sprchou!"

Skoro jsem to vykřikl, jako by to byla pointa nějakého napínavého příběhu. Zora se napřímila.

"Jak to, tys ..."

Měl jsem dojem, že maličko zrudla. Přitáhla si těsněji plášť u krku, byl to takový bezděčný, ženský pohyb, špičkou střevice kreslila ve vzduchu jakési křivky a pozorně je sledovala.

"No a dál?" řekla, aniž vzhledla.

"Co dál?" zeptal jsem se nechápavě.

Neodpověděla, ano na mě nepohlédla, neudělala prostě nic, kroužila si nohou a věnovala tomu veškerou svou pozornost, najednou jsem pochopil, že je to mlčenlivý vyhazov, že prostě uraženě čeká, až odejdu.

"No, tak já tedy půjdu," řekl jsem a pokusil jsem se vstát.

"Teď? Teď už je to jedno. To jsi měl udělat dříve."

A najednou jako by se síť nedorozumění protrhla, začal jsem se smát, hlasitě jsem se chechtal, pořád víc a víc, Zora se červenala a já říchel smíchem, abych rychle zahnal tu tíseň, která mě ještě před okamžikem svírala.

"Čemu se směješ?" zeptala se, snažila se vypadat dotčeně, ale už jí to nešlo, smích jí nezadržitelně zahrával kolem úst.

"Musela by ses vidět, jak ses před chvílí tvářila!"

"Bylo by spíš na místě, aby ses kál a sypal si hlavu popelem!"

"Víš, Zoro, přiznám se ti tedy úplně. Ano, stál jsem tam s vyvalenýma očima! A kdykoliv teď zavřu oči, uvidím tě znovu. Zlobení ti nepomůže. Mám to zkusit?"

"Ne!" vykřikla se smíchem, začala mi prsty otvírat oči, a tak jsem ji měl najednou v náručí. Její tmavé vlasy mě zalehtaly v obličeji.

"Že už nikdy nebudeš zavírat oči?" zamumlala mi na rameni.

"Ani ve spaní, když nebudeš chtít. Ale třeba ti to bude jedno. Myslím, že se leccos vyjasnilo. Od prvního setkání jsme spolu vedli debaty plné pomlček, od první chvíle bylo mezi námi jakési napětí, obcházel jsem to násilnými oklikami, vyhýbali jsme se tomu a vůbec jsme si počínali hloupě."

"Mluv jenom o sobě, ano?"

"To už nejde, Zoro. Teď najednou padly všechny zábrany. Dnešek nás prostě do toho strčil po hlavě, jako by nám chtěl dát pořádnou lekci. Měl jsem pocit ... jako bych ti řekl ... připadalo mi to docela samozřejmé ... Těsně před mým odletem se takhle sprchovala Kleo a já s ní mluvil ... Tak jsem si na to vzpomněl, když jsem tě viděl."

Pozvedla hlavu a podívala se někam přes mé rameno.

"Kdo je Kleo?" Tvoje žena?"

"Ne, to je ... to není moje žena ... je to výborné děvče.

Jistě ji taky poznáš, až se vrátíme."

Vstala.

"Až se vrátíme? Kam?"

Zahalila se ještě těsněji do pláště, vypadalo to téměř úzkostlivě, její oči byly plné hořkosti, beznaděje a snad i zoufalství.

Vzal jsem ji za ruku.

"Zoro! Já vím, že se tady nedá počítat s žádnou jistotou, ale beznadějně to taky není. Když dáme skutečně všichni hlavy dohromady ..."

"Už tomu nevěřím," řekla prudce a vytrhla svou ruku z mé dlaně. "Všecky ty pokusy o záchranu jsou jenom hloupé a křečovitě iluze! Podvádíme sami sebe! Je to lež a nesmysl a jenom hlupáci tomu mohou věřit!"

Vstal jsem a pokusil jsem se vzít ji za ramena.

"Zoro ..."

Vytrhal se mi téměř hněvivě.

"Jdi pryč!"

Spustil jsem bezmocně ruce. Odstoupila o několik kroků a pak se ke mně znovu otočila.

"Já už na tvoje naděje nejsem zvědavá! Říkám ti, jdi pryč!"

Začínal jsem ztrácet trpělivost.

"A proč?!" vybuchl jsem. "Chceš mi dokázat, že jsi stejná, jako oni? To jsem se tedy v tobě pořádně zmylil! Celá tragédie PLUTA spočívá v lidech, víš? Když se zajede s károu do bláta, tak musí zkrátka všichni ven, každý k jednomu kolu, a pěkně to vytáhnout zpátky. Bez ohledu na pěstěné ručičky! Ale tady se jen sedí a kecá, jeden napadá druhého, soptíte proti sobě, jste hysteričtí a potřeštění, nikdy se nezachráníme, slyšíš? Nikdy! Zrovna teď je zapotřebí, aby se každý postavil k jednomu kolu, ale vás nikdo ke společné práci nepřinutí! A ty patříš mezi ně! Výborně se tam hodíš! Pro nic za nic dostaneš hysterický záchvat a všechno hodíš za hlavu. Nikdy se takhle nevrátíme na Zemi!"

Stála tvrdohlavě odvrácena ode mne a hleděla někam do kouta.

"Jaká škoda! To mě asi neseznámíš s tou druhou."

Musel jsem počítat do dvaceti, abych nevybuchl ještě víc. Byl jsem plný hořkosti, potřeboval jsem se aspoň vymluvit, za všechno, co mě tu dožíralo, ale bál jsem se, abych to nepřehnal. Zahlédl jsem, že mě z boku kdosi pozoruje, jakási odulá, skvrnitá tvář. Pak jsem si uvědomil, že je to zrcadlo: byl to můj vlastní obličej, s náplastmi a modřinami, s dolní čelistí směšně pokřivenou otokem. Nebyl jsem si toho dosud vědom. Vypadal jsem jako blázen. A v tu chvíli jsem ztratil chuť k dalším rozhovorům. Mohl jsem se jenom zesměšnit. Stiskl jsem knoflík, a když se dveře otevřely, beze slova jsem odešel. Zora mě nezadržela.

Farland byl v kabině.

"Pojď sem, ty jsi fešák!" zašklebil se, když mě spatřil. "Prima! Jednou jsem spadl se schodů, ale takhle dokonale jsem nevypadal."

"Nech si to, nejsem na to naložený!"

Farland to špatně pochopil.

"No tak se už nezlob, staroušku. Viděl jsem taky Brama a musím ti pogratulovat. Byl to kus poctivé práce!" Natáhl jsem se na lůžko a civěl do stropu. Vztek mě přešel, propadl jsem najednou jakési skleslosti a nechuti ke všemu. Ne, tady se nedá nic podniknout. Farland měl pravdu: jsou to jiní lidé. Dnešní život na Zemi klade na člověka takřka minimální nároky. Charakterové vady se vytratily ze života. Dřív jich člověk používal k získání pozice nebo majetku. A nejčastěji obojího. Dnešní člověk to nepotřebuje. Ale vady charakteru nevymřely, jen ustoupily do pozadí a čekaly na svou příležitost. Je to vlastně potměšilejší. Nikdo by nemohl stát o to, aby se vrátilo třeba takové dvacáté století. Ale v těch chaotických dobách a v různých zatěžkávacích zkouškách byla asi tvář člověka čitelnější, bylo snazší poznat ho a vytvořit si o něm správnou představu. Posádka PLUTA byla na Zemi považována bezmála za výkvět. A pak že člověka nevytvářejí okolnosti!

K večeru nás zavolał Fyzik. Celé odpoledne pracoval s astrofyzikou na elaborátu o našich poznatcích. Bylo mi trochu stydno: co jsem já udělal pro dobro věci? Nejdřív jsem se porval, a potom pohádal. Taky dobře! Farland měl patrně pravdu i v tom, že s ženami bývají jenom potíže. Když to nezpůsobí ženy samy, vyvolají to muži kolem nich. Podíval jsem se na Farlanda téměř s úctou. Nevšiml si toho, protože fyzikova práce ho okamžitě zaujala.

"To není špatný," bručel uznale. "Kdybych věděl, že budete dělat tohle, tak jsem se k vám přidal. Měl jsem strach, abych nepřekážel."

Astrofyzika to naštěstí přeslechla, protože právě projevila zájem o můj potlučený obličej.

"Chytil jsem se s Bramem," odbyl jsem to.

"A kde je Zora?" tázala se astrofyzika. "Nemám pro ni dojít?"

"Proč ne," ozval se Farland od stolu, pošilhávaje po mně.

"Tenhle mládenec si moc potrpí na lékařský dozor."

Nemohl jsem do toho zasáhnout. Ostatně jsem byl rád. Třeba to už Zoru přešlo a všecko se zase urovná.

Ale soudil jsem příliš podle sebe a své schopnosti rychle zapomínat. Zora odmítla přijít. Fyzik s Farlandem a astrofyzikou si ještě chvíli vyměňovali názory. Seděl jsem bez zájmu vedle nich. Všechna chuť k činnosti mě opustila.

Když jsme pak vyšli do chodby, zjistili jsme, že v PLUTOVI je nad obyčej živo. Helge, Bram, chemik a biolog stáli na chodbě v zanícené debatě. To jsem tu ještě nezažil.

Když jsme je mijeli, Bram se po mně otočil.

"Zabiju ho, a budeme mít všichni pokoj!" řekl hlasitě a vyzývavě.

Farland se zastavil, vrátil se o dva kroky a postavil se proti Bramovi.

"Tak jen pomalu, mládenče," pravil s dobráckým výrazem. "Jestli vám to dneska nestačilo, tak si vás vypůjčím já. A jestli mi přijdete do pařátů – tolik hvězdiček jste v životě neviděl!"

18.

Příštího jitra jsem opět zaspal Farlandovo vstávání. Probudil jsem se, když vpadl do kabiny nadmíru rozrušen.

"Pojď ven! On mluví!"

"Kdo?"

"Robot! Taková velká almara. Ale mluví jako tamten. Domluvíš se s ním líp, než s tím tlustým správcem doma na základně."

Mezi oblékáním jsem z Farlanda vypáčil, že před PLUTEM je nějaký zbrusu nový robot.

Fyzika jsme vytáhli od nějakých výpočtů. Byl ochoten okamžitě jít s námi.

"A co skafandr?" nadhodil Farland.

"Když je to jenom před PLUTA? Nestojí to za to!"

"Tak vy jste teda Měkkokorej, jo?" otázal se Farland, jako by byl zuřivým příslušníkem Tvrdokorých.

"Proboha!" udeřil se fyzik do čela, "to mě nenapadlo!"

"Jenže ty potvory by asi byly v tom chápání čilejší."

Před vchodem do PLUTA stál dvoumetrový kolos s trójuhelníkovou základnou. Později jsme přišli na to, že to jsou vlastně tři spážení roboti, kteří nesli aparaturu – patrně radiovou. Celé to bylo kryto kuželovitým pláštěm, jenže mnohem větším.

Už z prvních slov jsme pochopili, že to není nový kybernet, nýbrž jenom mobilní přenosová stanice. Prostřednictvím nového robota s námi hovořil ústřední kybernet. Opakoval své předvčerejší fráze o šťastném zítřku, o Měkkokorých a o novém bratrství.

"Víme, jak hubit organický život," skřehotal kovový hlas.

"Poznáte to také. Předvedeme vám."

"Ale tady už není organický život," namítl fyzik.

"Budeme hledat," prohlásila nestvůra. "Je mnoho života. Oběžnice. Najdeme, zahubíme, zvítězíme!"

Stáli jsme zaraženě proti němu. Zášť poloorganického umělého mozku byla patrně bezbřehá.

"Půjdete s námi," ozval se znovu hlas. "Zvítězíme!"

Farland se na mě povážlivě zašklebil. Nikdo z nás nepromluvil.

"Nerozumím blbec," řekl nečekaně kybernet. Nevěděl jsem má-li se smát, nebo být překvapen. Kde vzal to slovo?

Fyzik náhle zpozorněl. Hleděl na přístroj soustředěným pohledem.

"Ano, jen Tvrdokoi," zaduněl hlas.

Farland jaksi zneklidněl. Fyzik hleděl dál upřeně na robota.

"Nerozumím zítřa," pokračoval robot v tajemné samomluvě.

"Nerozumím dvacet čtyři hodin."

Hlavou mi bleskl nápad, ještě mi ani v mozku nedozněl, a robot prohlásil:

"Ano, slyším."

"Nabereme zásobu energie," prohlásil náhle fyzik. "Přijďme. Půjdeme poznávat. Připravíme se."

A pak nás jaksi spěšně zahnal do nitra astroletu. Dveře se za námi zasunuly, monstrózní robot zůstal za nimi.

"Rád bych věděl, jsme-li tu dostatečně izolovaní," poznamenal fyzik stíněně.

"Mluvil dost zmateně, co?" prohodil Farland.

"To vy jste si myslel, že je blbec, co?" obrátil se na něj fyzik zhurta.

"No a? Není?" ohradil se Farland.

"On totiž nevnímá foneticky, víte," pravil fyzik vyčítavě.

"Slyší myšlenky."

"mně odpověděl přesně na to, co jsem si myslel," pravil jsem. "Napadlo mě, že slyší myšlení, a on přece řekl: "Ano, slyším!"

"Mně taky odpovídal," povzdechl si fyzik. "Proto mám strach o tu izolaci. Budeme si muset v tom jejich zatraceném svobodném zítřku dávat pozor i na myšlení."

"A co když vás něco napadne, jako mě," namítal jsem. "Zabraňte tomu."

Neodpověděl mi, kýval jen povážlivě hlavou.

Stáli jsme v hlavní chodbě PLUTA, tiché a šeré a ponuré. Nepokojně jsme se rozhlíželi na všechny strany. Robot zůstal venku. Ale pocit nejistoty, pocit jakési duševní nahoty, hraničící téměř s panikou, jsme si přinesli dovnitř. Myšlení byla dosud nedotknutelná oblast každého člověka. Vnikne-li náš nepřítel až tam, nic nás nemůže zachránit.

Na opačném konci chodby se objevil chemik. Měl na sobě skafandr, přilbu otevřenou, šel jaksi mátožně, opíraje se – o Zoru. Srdce mi zabušilo silněji, když jsem ji uviděl. Vedla chemika a něco mu říkala.

"Pátá sekce má poruchu!" vykřikoval chemik vzrušeně. "Když ji okamžitě neodstraníme ..."

Zora ho patrně uklidňovala. Zastavili se před dveřmi ošetřovny.

"Oni to udělají!" zařval chemik a ukázal na nás. "Oni jsou ... srazíme se se Sluncem a pak ... !"

Dveře ošetřovny za nimi zapadly. Farland se rozhlédl.

"Z jedné strany tihle, a z druhé tamten," povzdechl si odevzdaně. "Jsme tu jako v kleštích. Hrom aby ... !"

Odpoledne přiběhla astrofyzika.

"Je to prostě hrozné. Už o tom víte?"

"Podle toho, o čem?" odvětil Farland.

"Co je s chemikem?"

"S chemikem? Tak to ne."

"Snad už doopravdy zešlel. Jedná jako pomatený, vlezl až někam k urychlovači! Zora tam musela pro něj, aby něco nezpůsobil."

"K urychlovači?!" vykřikl jsem a vyletěl, jako když mě bodne. "To tam šla bez skafandru?!"

"Nevím. Ona snad ví, kam až může. Ale co teď s chemikem? Mohl by být nakonec i nebezpečný ..."

"To jsme už pozorovali," pravil Farland. "Je to tedy moc fajn. Chemik blázní, kybernetik zmizel ..."

"Kybernetik?" divila se astrofyzika. "Ještě ráno jsem s ním mluvila."

"Co?! Dneska ráno?"

"Ano. Zeptal se mne, co je nového, ale ani nepočkal na odpověď. Vypadal rozčileně."

Fyzik se rozzářil.

"Tak tu je! Pojd'te za ním, než se zase ztratí."

Na chodbě jsem zatahal Farlanda za rukáv.

"Ty, já si skočím na ošetřovnu."

Podíval se na mě skoro pot'ouchle.

"Pro obklad, no," dodal jsem.

"A říkám něco?" zašklebil se Farland.

Nechal jsem je odejít a pak jsem stiskl knoflík u dveří ošetřovny. Ještě včera jsem si myslel, že mě žádná moc nepřinutí, abych já přišel první. Ale zmínka o výletu k urychlovači zlomila mou paličatost.

Dveře se odsunuly. Na okamžik na mě Zora vytřeštila oči.

"Co chceš?"

"Zoro, já ..."

Hledal jsem vhodné slovo. Můj pohled se zatoulal přes její rameno dovnitř, na křeslo, kde jsem ji ještě včera držel v náručí. Na okamžik jsem myslel, že mám halucinaci: na tomtéž místě seděl teď druhý astronom Bram. Ztuhl jsem, jako by se mi zastavilo srdce.

Zora postřehla můj pohled.

"Běž," řekla spěšně tlumeným hlasem. "Ještě si promluvíme. Teď ne. Teď jdi. Prosím tě."

Ustoupila nazad, dveře se zasunuly. Zůstal jsem před nimi sám. Zoufalství toho tísnivého prostředí dopadlo teď na mě plnou vahou jako kladivo. Do čeho jsem se to ke všem čertům dostal?! Jací jsou to vlastně lidé? To už není komplikovanost povah, to je jakési davové šílenství. U nikoho z nich nelze nikdy předvídat další krok. Včera jsem ji chránil, když ji ten neurvalec napadl. Dal jsem si kvůli ní rozbít obličej. Dneska tam s ním sedí a mě nechá venku!

Vrátil jsem se k Farlandovi. Stál dosud s fyzikem a astrofyzikou před kybernetikovou kabinou.

"Nemůžeme ho shánět po všech kabinách," říkala právě astrofyzika. "Byla by z toho spousta nepříjemností."

"Zase tu není?" otázal jsem se udiveně.

"Ne," odvětil Farland. "A co ty? Dostal jsi obkládeček?"

"Ukázkový," poznamenal jsem suše. "Uzdravil jsem se po něm naráz."

"Ty?! Ty že ses uzdravil?!" zvolal Farland ve svatém pohoršení. "Ty se neuzdravíš, dokud bude ve Vesmíru jediná ženská sukně!"

"Přihodil se ti vtip," upozornil jsem ho kousavě. "A zase špatný."

"Dobré vtipy se na tebe snad ani nedají dělat," podotkl Farland truchlivě.

Raději jsem se vzdal další debaty. Snášet Farlandovy vtipy s železnou trpělivostí, to bylo rozhodně pohodlnější, než mu vykládat něco o lidských citech.

Nazítí jsme podnikli s novým robotem výpravu. Zora vzkázala, že se musí věnovat chemikovi. Jeho stav se nechtěl léšit. Bylo mi to jedno.

Šli jsme ve třech, Farland, fyzik a já. Fyzik nás předem pečlivě poučil, jak se máme kontrolovat, co se týče myšlení.

Nový robot, doprovázen dvěma obyčejnými roboty jako čestnou suitou, nás vedl do Chodby setkání. Další robot plul za námi. Litoval jsem, že jsem si dosud neoznačil robota, kterého jsem tehdy zachránil před zničením. Měl jsem pocit, že to je právě můj robot, který jaksi nesměle uzavíral náš průvod.

Navštívili jsme továrnu, kterou jsme už jednou viděli s Farlandem. Fyzik tu byl ovšem prvně a zapomněl samým vzrušením na všechny starosti. Ale i pro nás tu bylo leccos nového: měli jsme to tentokrát s odborným výkladem.

Dověděli jsme se třeba, že různé odstíny homogenního světla vlastně řídí provoz. Stroje byly opatřeny velmi citlivými buňkami, které reagovaly na každou jemnou změnu elektromagnetického vlnění.

Potvrdil se i náš původní názor, že továrna vlastně běží naprázdno. Výrobky se přetavovaly zpátky na suroviny a znovu se vracely na začátek výrobní linky. Ale tento cyklus bylo možno kdykoliv přerušit a odebrat hotové výrobky.

Jakési zásoby hmoty tu tedy musely být.

Proč továrna běží nepřetržitě, proč se nezapíná jenom v případě potřeby nových robotů, to nám tlumočník nevysvětlil.

Nemohl prostě pochopit, že by se to celé mohlo taky zastavit. Nerozřešili jsme ovšem, byla-li to jistá omezenost kybernetu, nebo zda byla továrna už od Měkkokorých vybudována pro nepřetržitý provoz. Možná, že neustálá činnost měla nějaký zvláštní smysl.

Robot nás pak zavedl ještě do dalších hal, kde byly jakési univerzálnější přístroje, které mohly roboty přizpůsobovat speciálním účelům. On sám byl taky výrobkem jedné z těchto hal. Vzpomněl jsem si na svůj sen, který jsem měl v bezvědomí u ústředního kybernetu. Tahle továrna mi ho poněkud připomínala: nebyla ovšem tak fantasticky dokonalá, ale účelové zaměření strojů mi připomínalo stroje na jednotlivé povahové rysy. Tady byli roboti ovládáni centrálně, ale kdyby třeba nastala nějaká porucha ve spojení, nebo prostě v systému, mohly být následky dalekosáhlé. Nemluvě o dalším nejasném pojmu, hraničícím s filosofií: kde končí u robota schopnost a začíná vlastnost?

Napadlo mne, že můj sen možná nebyl jen ztřeštěným výplodem podrážděného podvědomí. Možná, že jsem celou tu dobu podléhal vnějším impulsům, že moje podvědomí si pouze přetvářelo nápady, které přicházely zvenčí.

"Ty – a věříš, že to nebylo špatný?" pochvaloval si Farland cestou zpátky. "S tím funícím kornoutem to má člověk jako v muzeu." Ale funicí kornout nám ukázal své zuby, sotva jsme došli k PLUTOVI.

"Uvidíme váš provoz," oznámil nám s ledovou lhostejností svého kovového hlasu.

"Zvýšené jiskření," dodal, "proč?"

Fyzik nás urychleně zahnal do PLUTA a zůstal s ním nějakou dobu venku sám. Když pak přišel dovnitř, jevil známky napětí a únavy.

"Cítil vaše vzrušení, proto se divil tomu zvýšenému jiskření. Řekl bych, že jsou dokonce podezíraví."

"A co jste si s ním domluvil za další dýchánek?" otázel se Farland.

Fyzik pokrčil rameny.

"Pokusil jsem se ho přimět, aby tu návštěvu odložil. Nevím, jak mě pochopil. Mně se to celé nelíbilo. Překvapil nás a my jsme špatně reagovali. Čerti vědí, co mají vlastně za lubem. Já už jsem dneska ochoten věřit i tomu, že ovládají přetvářku a předstírání."

"Ale přijdou-li sem dovnitř," řekl jsem, "musí ta naše lež o technickém původu nezadržitelně padnout."

"Máme pár hodin. Buď něco vymyslíme, anebo ..."

Potřásl povážlivě hlavou. Zdálo se, že situace spěje plným tempem k vyvrcholení. Ale to vyvrcholení pro nás nevypadalo příliš slibně.

Odpoledne jsme si trochu odpočali a večer jsme se sešli znovu. Bylo už po večerce, v PLUTOVI byl hluboký klid. Bylo nám to milejší. Už jsme se nepokoušeli přimět akademiky ke spolupráci. Nemělo to význam. Buď si poradíme ve třech, anebo vůbec ne.

"Požádal jsem aspoň astrofyzičku, aby přišla," oznámil nám fyzik. "Vítám každou ochotnou hlavu. Mně už to prostě nějak nemyslí."

Oznamovací světélko u vchodu zablikalo. Stiskl jsem knoflík, dveře se odsunuly, vstoupila astrofyzička – a za ni Zora. Bylo to naprosto neočekávané. Rozpačitě jsem vstal.

"Aby ses nepřerazil," zabručel Farland, o kterého jsem přitom zavadil.

Zora vypadala unaveně, byla pobledlá, oči měla zapadlé a trochu melancholické. Proč přišla? Chce spolupracovat? Její vzezření volalo po odpočinku. Nepřišla třeba – kvůli mně, usmířit se?

Chvilí jsme se v těsné kabině rovnali; pro pět lidí tu moc místa nebylo. Neříkal jsem nic, čekal jsem, co z toho bude. Byla mi snad dlužna určité vysvětlení.

"Chtěla bych s tebou ještě mluvit," zašeptala mi Zora, když jsme na okamžik stáli těsně vedle sebe. Neznělo to ani rozhořčeně, ani uraženě.

"Kdy?" zašeptal jsem.

"Až potom," houkl Farland, jehož zatracená sluch se nedal oklamat. "Nejdřív tu něco vymyslete. Obklady počkají!"

Tím naše rozmluva skončila. Zora se posadila naproti mně vedle astrofyzičky. Fyzik se ve vši vážnosti ujal slova.

Vysvětlil ženám situaci a upozornil na to, že roboti patrně nepočítají čas na určité jednotky, ale že to ještě neznamená, že je můžeme nechat čekat do nekonečna.

"Mě už prostě nenapadá nic," přiznal se závěrem. "Začal jsem už přemýšlet o tom, do které části bychom je mohli pustit, aby nás to neprozradilo."

"A co byste jim chtěl ukázat?"

"Nevím. Ústřední sekci. Pilotku. Snad skladiště. Ačkoliv ani to ne."

"Dobře, ale co když se tu roboti začnou pohybovat proti naší vůli?" namítl jsem. "Vůbec nemáme představu, jak bychom jim v tom zabránili."

"Jsem zvědav," poznamenal Farland, "co bude ten robot říkat, až mu vlezte do cesty chemik a začne zase vykřikovat, že nám nehraje pátá sekce. Jsem zvědav, co tomu ten robot řekne."

"A já jsem zase zvědav, co bude říkat chemik robotovi," dodal jsem.

"Celá posádka by musela mít bezpodmínečně skafandry," řekl fyzik.

"To je neproveditelné," namítl Zora. "Chemik na příklad musí mít naprostý klid. A ostatní se vám prostě vzbouří, když se jim jen zmíníte, že sem chcete pustit nějaké roboty. Já sice patřím mezi ně," dodala s významným pohledem na mě, "ale mně to přece jen říct můžete. Jim ne."

"No ... tak teda co?" ozval se po chvíli Farland. "Snad abysme jim řekli, že nemáme uklizeno, ne?"

Nikdo se neusmál. Byl to chmurný, skoro zoufalý humor.

Vypadalo to čím dál bezvýchodněji.

Ohlašovací světélko u dveří znenadání zablikalo. Udiveně jsme na sebe pohlédli. Byl už dávno noční klid. Ostatně po naší společnosti nikdo z posádky netoužil.

Světélko zablikalo znovu. Byla v tom určitá netrpělivost a nesmlouvavost.

"Třeba už jsou tady," ušklíbl se Farland a stiskl knoflík.

"Tak pojďte, kornouti!"

V pološeru chodby stála za dveřmi postava ve skafandru. Otevřené hledí jí poněkud stínilo tvář, ale pronikavý pohled, který jsme všichni ucítili, nás nenechal ani na okamžik na pochybách: byl to kybernetik.

"Jdu za vámi," řekl bez pozdravu Zoře. "Potřebuju něco pro povzbuzení."

"Není vám dobře?"

"Jsem unaven."

"Proč nejdete spát?"

Fyzik učinil chabé gesto odporu. Kybernetik ho nepustil ke slovu.

"Přišel jsem z procházky, jak vidíte," ušklíbl se.

Vstoupil do světla kabiny. Jeho tvář byla přepadlá, vrásky se mu prohloubily v tvrdé rýhy. Jenom oči neztratily nic ze své pronikavosti.

"Radíte se, co?" prohodil skoro uštěpačně, usedl vedle mne na palandu, odepnul si přilbu a položil ji na zem. Zora odešla na ošetřovnu. V kabině nastalo rozpačité ticho. Po několika-denním shánění objevil se najednou sám uprostřed noci, takže nám připadal téměř neskutečný.

"Trochu nám došel rozum," řekl zas. "Vám i mně."

"Hledáme tě už několik dní," ozval se nesměle fyzik. "Možná ... mysleli jsme si, kdybys nám pomohl ..."

"Teď!" přerušil ho kybernetik vyčítavě. "Dokud jste si mysleli, že máte sami dost rozumu ..."

Nedokončil větu a mávl zatrpklé rukou. Zora se vrátila s jakousi tabletou. Kybernetik ji spolkl, zapil a vytáhl pouzdro s cigaretami.

"Promiňte, musím kouřit," řekl stroze a zapálil si. Díval jsem se z boku na jeho obličej. Byl to vlastně zajímavý muž. Hladké vlasy kolem uší začínaly šedivět. Dosud jsem neměl možnost, abych si ho takhle prohlédl. Vždycky jsem se vyhýbal jeho pohledu.

Fyzik si odkašlal.

"Rád bych ti řekl – jen tak nezávazně – co víme o téhle pasti."

"Proč?" zeptal se kybernetik lakonicky. "Já to vím taky."

Znovu jsme si vyměnili udivené pohledy. Nedíval se na nás, hleděl zamyšleně před sebe na podlahu, kořil, ale přece mu náš údiv neušel.

"Proč si myslíte, že nás roboti považují za roboty?" pokračoval stejným způsobem. "Skafandry? Ano, to je takový důkaz. Ale oni sami na to nepřišli. Mají to ode mne."

Prohodil to jakoby mimochodem. Farland polohlasně zaklel a vstal.

"Tak vy vlastně ..."

Kybernetik na něj pohlédl s náznakem úsměvu.

"Seznámil jsem se s nimi dřív než vy. Ačkoliv na tom vůbec nezáleží. Ale je to můj obor, víte?"

"A proč jste se k nám tedy nepřidal?" vyhrkl jsem.

Úsměv zmizel, a temný pohled byl zase mrazivý jako vesmírná noc.

"Je to příliš vážná věc. Asi jste to ještě nepochopili. Takové dětinské bloumání, kterému vy říkáte tak lichotivě výzkumy, to je promarněný čas. A ostatně – přišli jste za mnou? Asi jste mě příliš nepotřebovali. Vaše věc."

"Teď už tě několik dní hledáme," vložil se do toho fyzik.

"Ale nemohli jsme tě najít."

"Byl jsem většinou pryč. Měl jsem příliš mnoho starostí. Mohu za ně poděkovat vám a vaší obdivuhodné sebejistotě." Dopálilo mě to.

"Proč se na nás vytahujete? My jediná jsme se tu snažili najít východisko. Teď je jednoduché říkat: dělali jste to špatně,

já jsem byl chytřejší. Je to jednoduché, ale nepřesvědčivé."

Najednou měl zlé oči. Ale neřekl nic, protože mezi nás vletěl Farland.

"Počkej!" zarazil mě. "Nepřišli jsme dřív. Dobrá. Dnes už je pozdě?"

"Pozdě je až po smrti."

Farland napřáhl ruku.

"No tak ... jářku ... tady je ruka, a smažme, co bylo. A kdybyste mi takhle dal cigaretu, dostal jsem najednou chuť."

Kybernetik se znovu usmál. Ale Farlandovu ruku stiskl, pak mu dal cigaretu a hodil pouzdro na stolek.

"Jestli ještě někdo kouří, tak prosím"

Nikdo si už nezapálil. Kabina byla těsná, čistič vzduchu měl už tak co dělat.

"No," pravil Farland s rozzářenýma očima, odháněje kouř, který se mu dral do očí, "tak to by konečně bylo. Chlapi se nakonec dorozumí, o to není starost. Heleďte," obrátil se na fyzika, "řekněte mu teda, co víme my. Ať se to nějak hejbe dopředu!"

Kybernetik už nic nenamítal. Poslouchal fyzikův stručný výklad, oči upřené na zem, občas pokývl hlavou.

"Ano," řekl konečně, "ty dohady jsou v podstatě správné. Ale místy se dostáváme na scestí. Tyhle toporné domněnky o zatemněné duševní oblasti ústředního kybernetika nejsou k ničemu. To už dávno neplatí. Nezapomínejte, že je kombinovaný. Když řeknete člověku třeba, 'pátá dimenze', neví, co to je. Ale začne o tom přemýšlet. Kybernet taky. A jak! Nechápe některé pojmy, to je fakt, třeba se s nimi setkal poprvé. Jsou mu cizí. Ale podruhé má už názor. Možná špatný. To pro nás může být jak výhoda, tak i nevýhoda?"

"A není to trochu přehnaný výraz, ten názor?"

"Neplet' se si to pořád," řekl kybernetik mrzutě. "Kybernet není krabice na nohou, která stříhá záhony na zahrádce. To je robot!"

"Ale právě tak musí být rozdíl mezi člověkem," podotkl jsem, "a mezi – řekněme – umělým mozkiem."

"Čerta," přerušil mě kybernetik. "Všecko je otázka dokonalosti. Vývoj člověka představuje celá tisíciletí. Vývoj kybernetika pár desítek. A podívejte se na ně, kde už jsou! Teorie nepotvrdila ani jednu hranici. Co když má tenhle kybernet už taky tisíciletou tradici? I my už máme kybernety, kteří si určí přesnou diagnózu poruchy. Odůvodní, proč vznikla. Dejte mu součástky a sám se opraví. Nedejte mu je, uzavře porušenou oblast, vyřadí je z provozu, zamezí šíření závady. Jak byste nazvali tuhle schopnost? Mně připadá nejpřesnější termín vitalita!"

"Ano," namítla Zora, "jenže vita, vitae, feminium, znamená život."

"Nejdřív mi ten život definujte," odporoval kybernetik. "Co to je? Jídlo, dýchání? To je jenom náhrada spotřebovávané energie. Kyberneti mají něco analogického. Myšlení? Oni mají taky. Buněčné množení? Uklidněte se. To je jen jedna forma. A jestliže my neznáme jinou, pak to ještě neznamená, že nemůže jiná existovat."

"Dovol," pravil fyzik, "položím ti otázku, která není bezdůvodná: jak se díváš na výsledek souboje – nebo soutěžení – mezi kybernetem a člověkem?"

"Jako kdo vyhraje, jo?" zeptal se kybernetik uštěpačně. "Ano, člověk musí pořád vyhrávat nebo prohrávat, jinak není ve své kůži. Všecko přenáší do téhle polohy: vědu, zábavu, tělovýchovu, pořád se s někým měřím, abych ujistil svůj komplex, že to umím líp. Je Ragnar lepším skladatelem, než byl Beethoven? Poslouchat oba a mít z toho požitek, to nás nebaví. Musíme vědět, kdo je lepší. Hádáme se o to, protože to je taky způsob měření sil. Pak se díváte, kde k tomu kyberneti přišli. Jejich vzor je to naučil!"

"Ale to není odpověď," namítl fyzik.

"Dobrá, odpovím ti. Tady jsi viděl poloorganického kybernetika. Co je výkonným orgánem lidské vůle? Především jeho končetiny. Výkonným orgánem tohoto kybernetika jsou roboti. Ovládá je líp, než my své ruce nebo nohy. Nepotřebuje se pohybovat. A přece nemůžeš vyloučit, že ho jednoho dne čtyři nebo deset nebo padesát robotů nepozvedne a nebude přenášet. Vulgárně řečeno, bude mít ruce a nohy. Dáš-li mu místo umělého obalu pouzdro z organických látek, vytvoří si třeba časem končetiny sám. V tom tedy není ta hranice, kterou pořád hledáte. Tak dál: kybernet vykřikuje hesla o boji proti životu. Setkal se dosud s jeho jedinou formou, a tu ve své nezkušenosti zničil, místo aby se od ní učil. Teď jsme tu my. Časem pozná možná další formy. Pak se začne učit. Pochopí to. Bude to jiný boj, ale pořád ještě boj. Tady se taky pere deset bezvýznamných tvorečků s jedním bezvýznamným kybernetem. To není vůbec podstatné. Ty ses ptal obecně. Obecně vzato, musí se vývojové křivky těch dvou forem sblížovat. Proč by se kybernet nemohl množit? Jednou mu dá člověk součástky a on zkonstruuje sám sebe. Podruhé ty součástky ukradne."

"Tím začne jeho morální úchylka!" zvolal fyzik.

"Prosím tě," řekl kybernetik skoro opovržlivě, "jaká asi mohla být morálka cromagnonského lovce? Žádná hodnota není daná předem, všecko je věc vývoje. I to, že se kybernet naučí vyrábět své součástky ze surovin. A získávat suroviny. Nejdřív třeba proto, aby se mohl opravovat. Pak najednou bude mít celou hromadu součástek a napadne ho, aby udělal dvojníka. A tak vznikne to, čemu u člověka říkáme pud zachování rodu. My ovšem máme strnulou představu dvou pohlaví a jejich styku za účelem množení. Ale i na Zemi jsou obojopohlavní tvorové. Nejde o to, jak se druh množí. Důležitější je, že se množí. Jděte vždycky po principech, a ne po detailech. Jak vznikla u člověka láska? Náklonnost samce a samice, aby se museli, zdůrazňuji, museli sblížit a rozmnožit se. Není to šlechtinnost, nýbrž přísně účelová věc. Bude-li kybernet potřebovat sblížení dvou jedinců, vznikne tam vztah stejně zákonitě taky. A nebude-li to potřebovat, bude existovat klidně bez lásky a nebude proto méně dokonalý."

"A co nápady, pocity, intuice, umělecké schopnosti?" namítl jsem.

Kybernetik se usmál svým skeptickým způsobem.

"Víte, kde se to bere v člověku? Nevíte. Já taky ne. Zatím to neví nikdo. Až to budeme vědět, pochopíme taky, jak to může vzniknout v kybernetovi. Ovšem nezapomeňte, že lidské pochopení není podmínkou, aby to v kybernetovi vzniklo."

"Teda hrozně rád jsem to poslouchal," ujistil nás ironicky Farland, "ale nedává mi to odpověď na to, co mě tlačí nejvíc: postíme je sem zítra, nebo ne?"

Kybernetik se ušklíbl.

"Když je sem nepustíte, vniknou sem násilím."

"Jak to?" řekl hrozivě Farland.

"Celá ta vaše diplomacie byla příliš průhledná a neohrabaná. Absolutní paměť stroje objeví okamžitě rozpory mezi tím, co mu říkáte, a co jste mu říkali dřív. Bylo jich dost, mohu vás ujistit. Oni nás prostě podezírají a začínají pátrat. A uskuteční to bez ohledu na naši vůli."

"No jo – tak co máme tedy dělat?"

"Bránit se," řekl kybernetik tvrdě. "Ale začneme-li se bránit, až oni zaútočí, budeme v nevýhodě. Nejlepší obrana je odedávna útok."

Farland vyletěl, jako když ho píchne.

"To je řeč, u sta hromů, to jsem tu už dávno neslyšel! Řekněte nám jak, a jdeme do prance!"

Kybernetikův zkoumavý pohled putoval z jednoho na druhého.

"Všichni?"

"Všichni, to se rozumí!" zvolal jsem. Podlehl jsem tomu zvláštnímu rozčilení a postavil se rozhodně vedle Farlanda.

Kybernetikův pohled najednou změkkl, mihla se v něm známka uspokojení.

"O vás dva mi šlo nejvíc," řekl. "Pojďte, uděláme si plán."

19.

Zdřímli jsme si té noci sotva dvě hodinky. Zora nás všechny nakrmila nějakým povzbuzujícím prostředkem. Únava mě po něm rychle přešla a můj úkol mi začal připadat o něco snadnější, než v noci. Ale pořád ještě se mi do toho příliš nechtělo. Vydal jsem se ještě jednou za kybernetikem.

"By jste tu ještě?" přivítal mě nepřívětivě.

"Myslel jsem ... co kdybych ho tam jenom zavřel?"

Vztyčil se a zavrtal do mě svůj temný pohled.

"Aby to okamžitě hlásil ústřednímu kybernetovi, co? Vy ho musíte zničit!"

"Nojo, nojo ... Snad bych ho mohl vzít až za izolační clonu.

Nebo bych ..."

"To už je vaše věc. V tom se musíte vyznat sám!"

"A Farlanda bych si sebou nemohl vzít?"

"Kdybych ho tu nepotřeboval, poslal bych ho tam místo vás," odsekl nevrle.

"Aha."

Odevzdaně jsem přikývl a vypadl jsem ven, zanechav u kybernetika všechny své naděje. Asi mi už nebylo pomoci.

Přidělili mi v noci zatracený úkol: odlákat mluvícího robota pod nějakou záminkou prohlídky k mé raketce a tam ho nějak zničit. Kybernetik v něm spatřoval nejvážnější nebezpečí, protože nám pronikal až do myšlení. Fyzik na to měl jít se mnou, ale po ránu to změnili, že prý ho potřebuji v PLUTOVI. Ani Farlanda mi nedali, nechali mě v tom samotného. Měl jsem tisíc chutí, ale do toho úkolu ani jedinou.

Vystoupil jsem opatrně z PLUTA. Hangár byl podivně světlejší: to mluvící monstrum tu čekalo v celém houfu světélkujících kuželíků. Nikdy jsem jich neviděl tolik pohromadě. Byl snad pro tohle kybernetik zneklidněn? Mně se to taky ani za mák nelíbilo. K čemu tu byla tahle armáda?

Přes všechnu dobrou vůli jsem asi moc sebejistě nevypadal. Snad jsem se i trochu zajíkal a koktal, když jsem mluvícímu robotovi vysvětloval, že mu chci nejprve ukázat malou raketku, aby pak snadněji pochopil princip té velké. Čím víc jsem se pokoušel ovládat svoje rozvířené myšlenky, tím to bylo horší. Zrada, léčka, úskok, past – měl jsem toho plnou hlavu. Prozradím se, nebo ne?

Pomyslel jsem s hrůzou na to, co si počnu, dá-li se celý ten průvod s námi. Ale zůstali naštěstí rozloženi kolem PLUTA, pěkně dokola, jako by to bylo obklíčení. Jen dva se oddělili od kordonu a přidali se k nám. Bylo to čím dál komplikovanější.

Ozbrojil jsem se veškerou otrlostí, již jsem byl schopen. Řekli mi prostě: zničíš mluvícího robota. Ted' jsem měl na krku tři. Proč to někoho nenapadlo předem? Co udělají ti dva, když jednoho zničím. A jestliže se mi to vůbec podaří, jak se dostanu zpátky do PLUTA? Znovu se mi zastesklo po Farlandovi; s ním se takovéhle bláznivé kousky prováděly mnohem líp.

Vstoupili jsme do Chodby setkání. Na stěně se leskl dobíjecí aparát. "Ted' by mě tak měli pozvat na svačinku," ušklíbl jsem se v duchu. "Našup by ze mne byla saze!"

Zarazil jsem se. Myšlenky! Vždyť je k tomu přímo inspiruju! Nesmím na nic myslet. Nebo na Zoru.

Jenže kdyby člověk mohl poroučet vlastnímu podvědomí! Moje starosti byly tak obrovské, že by patrně všechno přežily a strašily by tu ještě po mé smrti.

Vstoupili jsme do prvního hangáru. Bylo tam prázdné a tma, jen poziční světla mé raketky blikala v dálce, jako by se mi vysmívala. V obličejí jsem ucítil chladný závan. Vzduch tu nějak proudil. Dřív jsem nikdy nic takového nepozoroval. Co se to dneska dělo? Všechno bylo jaksi mimořádné s neobvyklé, všude byla nějaká velká, nepochopitelná změna, spíš jsem ji tušil, než viděl, a to mě znepokojovalo ještě víc. Něco viselo v povětří, něco se chystalo, připravoval jsem úklady na roboty a oni zas patrně na mě.

Znovu jsem se vydědil: myšlenky! Ohlédl jsem se. Roboti supěli svými turbinkami a vypadali celkem netečně.

Šel jsem beze spěchu vpřed a snažil jsem se nemyslet na svůj úkol. Musel jsem spoléhat na okamžitý, šťastný nápad,

který pak provedu dřív, než se vzpamatují.

"Jak se vyrábíte?" ozvalo se najednou z velkého robota. Bylo to tak nečekané, že jsem měl co dělat, abych se vzpamatoval sám.

"Jak to?"

"Viděli jste naši výrobu. Kde je vaše výroba?"

Křečovitě jsem polkl.

"Výroba? Jako kde nás dělají?"

Byla to otázka na čas, abych získal aspoň vteřinu na rozvážení. Robotova kamera na mně hleděla jako velké, studené oko.

"My nemáme ... Naše výroba je ... tam!"

"Co je tam?"

"Tam. Kde jsme ... Odkud jsme startovali."

Studené oko nemilosrdně pozorovalo moje rozpaky.

Bylo tak obłudně živé, že jsem si začal připadat jako úkladný vrah.

"Co je vrah?" tázal se stroj.

Obešel mě mráz.

"Je to část výroby?" zněla další otázka.

Byla to strašlivá ironie.

"A-ano."

Dva malí roboti mě obstoupili, byl jsem mezi nimi jako v osudném trojúhelníku. Konečně jsem dostal nápad.

"Výrobu sebou nemáme. Ale tam ..." ukázal jsem na raketku, tam je taková ... opravná. Poruchy, závady, a tak, to se tam dá odstranit!"

Musím je za každou cenu dostat dovnitř k agregátu! Vykročil jsem mezi nimi – pustili mě a dali se za mnou. Oddechl jsem si. Raketka se blížila. Prve jsem se bál toho okamžiku, až tam vstoupím a budu postaven před nutnost jednat. Teď jsem po tom naopak toužil. Jeho otázky mě vháněly do úzkých. Co se to zase zrodilo v mozku té vzdálené, poloorganické nestvůry?

Dva menší roboti pluli po mém boku, každý z jedné strany.

Byla to náhoda, zdvořilost – nebo opatrnost?

"Co se vyrábí při vraždě?" vyzvídal stroj.

"Pojď," řekl jsem sevřeným hrdlem. "To je tam. Všecko. To uvidíš!"

"Co se vyrábí při vraždě?" opakoval nesmlouvavě.

"Ale ... to je taková zvláštní věc ... Těžko se to dá takhle popsat. To musíš tam."

"Tam je vražda?"

"Ano," řekl jsem s temnou, ďábelskou výhružkou.

"Vrah je tam taky?"

"Je!"

Stáli zase kolem mne, nějak těsněji, zdálo se mi, že hukot jejich turbinek zesiluje v ohlušující rachocení. Po zádech mi stékal studený pot.

"Z čeho se vyrábíte? Nevíme."

"Já ... tam jsou vzorky!"

Ukazoval jsem pořád na raketku; byla to má poslední naděje.

"Nemůžeme dovnitř," uhnul mi náhle. "Nepůjdeme."

"Proč?!"

"Vražda není výroba."

"No tak já to snad vím líp!" řekl jsem dotčeně.

"Výstraha! Je tu život. Rozebereme vás."

"Koho rozeberete?"

Snad mě proboha nechtějí pitvat zaživa?

"Jednoho. Zase složíme. Tvrdokorým to nevádí."

"Nerozumím rozeberete," řekl jsem pitomě.

"Ukážeme."

Pružinky malých robotů se mi náhle mihly těsně před očima, opřel jsem se do nich a rozrazil je, upadl jsem při tom, protože jsem zapomněl, že se vznášejí ve vzduchu a nekladou skoro žádný odpor. Vyskočil jsem ztěžka na nohy a rozběhl se ze všech sil k raketce. Svištění turbinek bylo najednou vyšší a pronikavější, hnali se za mnou, ještě jednou jsem je odrazil, jeden z nich se převrátil a žuchl na podlahu, ale vzápětí se vznášel znovu, pádil jsem jako šílený, téměř mi nestačili, protože jakmile zvýšili výkon turbinek, začali se taky vznášet výš, dokonce i ten velký plul ve výši mých ramen, hrozná obluda, stačilo, aby se spustil, a rozdrtí mě na kaši – ale už tu byly dveře raketky, vtrhl jsem dovnitř, jeden se mi připlétl mezi dveře, vykopl jsem ho a konečně za sebou přirazil.

Byl jsem zachráněn. Opřel jsem se o stěnu a oddechoval, před očima se mi dělaly mžítiky, byl jsem uštván, ale konečně za pevnou stěnou a pro tu chvíli v bezpečí.

Zvláštní zvuk mě vytrhl. Šlo to odněkud zvenku, jakési svištění, vysoké, pronikavé svištění, téměř na hranici vnímatelného knotočtu. Skočil jsem do pilotní kabiny a zapnul obrazovky. Spatřil jsem je znovu, stáli těsně u zádi raketky, něco tam oslnivě zářilo jako malý, elektrická oblouček, nevěděl jsem, co to je, ale hned mi bylo jasné, nač to je: řezali plášť raketky. Vniknou sem za mnou!

Ďábelský nápad mi bleskl hlavou. Ani se mi nezachvěla ruka, byl jsem ledově klidný – vtiskl jsem se do křesla a popadl za startér.

Bylo to ohlušující. Viděl jsem na obrazovce, jak z trysek vyrazily žhavé plyny, na zlomek vteřiny tři roboti oslnivě zapláli, ale pak se raketka vzepjala, srazil jsem akcelerační zpátky, třebaže mě silná nápor tlačil do opěradla, vzepřel jsem se, vtom mě prudký náraz vrhla na armaturu, něco se drtlo a tříštilo, kabina se se mnou zatočila, dopadl jsem na hlavu, jen přilba mě ochránila před zraněním – a pak najednou všechno přestalo.

Kolem mne byla tma a obrazovky byly slepé. Všechno zhaslo. Věděl jsem hned, co se stalo. Prostě jsem odstartoval, raketka se pozvedla ze svého místa a poskočila dopředu.

Rozsvítil jsem lucernu v přilbě. Spatřil jsem podlahu šikmo nad svou hlavou. Kajuta byla úděsně zpustošena. Ležel jsem uprostřed trosek. Namáhavě jsem se postavil arazil si cestu k východu. Musel jsem se dostat ven a zpátky do PLUTA.

Dveřmi jsem nepohnul. Při nárazu se patrně pokrřivil celý plášť. Snad to půjde odpálit. Nahmatal jsem pojistku odpalovacího zařízení, utrl ji a otočil rukovětí. Nová, slabý výbuch trhl raketkou, dveře se vyvalily a já jsem konečně vyhlédl ven.

Byl jsem v naprosté tmě. Světlo mé lucerničky ozářilo mírně prohnutou stěnu, do které jsem narazil. Po robotech nebylo ani stopy, asi jsem je v pravém slova smyslu roztavil. Ale raketka se při tom vzepjala k poslednímu skoku a vrazila nosem do stěny, patrně do té, která oddělovala hangár od Chodby setkání. Až na malé prohnutí to stěna vydržela, to jsem ocenil i v té ošklivé situaci.

Musela být zatraceně ošklivá; svůj úkol jsem sice splnil, ale vzbouřil jsem patrně všechny roboty včetně toho jejich diktátora a byl jsem docela sám, dobrých dvacet minut chůze od PLUTA a od svých kamarádů.

20.

Mám to už v povaze, že si v takových situacích nejdřív rád sednu a dobře si rozmyslím, co udělám. Ale tentokrát jsem seděl jen okamžik. Protože moje první myšlenka byla, že roboti na ten nápad s rozebráním nepřišli sami. Byl to ušlechtilý záměr ústředního kybernetika. Prostě si naprogramoval pitvu jednoho z nás, aby se zbavil svého podezření. Prohlídka PLUTA byla asi jen záminkou, aby se nám dostali na kůži. Jenže moji kamarádi o tom dosud nic nevědí! Co když je nakonec přece jen vpustí do PLUTA? Nebo vystoupí mezi ně? Před očima se mi mihl obraz Farlanda, trhaného těmi zběsilými aparáty na kusy.

Musel jsem zpátky! Musel jsem je varovat! Ale mohu se po tom alarmu odvážit cesty tmou, bezbranný a vydaný jim vlastně na milost a nemilost? V zadním skladišti raketky byly nějaké zbraně, ale přístup k nim byl teď po havárii nemožný.

Pátral jsem minutu dvě ve tmě. Nikde nebylo vidět blikající mlhu, prozrazující roboty.

To byla výhoda, že tmy by mne nemohli napadnout, ale přijde-li jich pět nebo deset najednou, jsem stejně ztracen, i kdyby mi nad hlavou zářilo Slunce.

Měl jsem strach; sahal po mně ze tmy svými přilnavými chapadly, škrtil moji odvahu, viklal mám rozhodnutím, trochu mě mrazilo, byl jsem tak hrozně sám a měl jsem právo bát se. Kdyby nebyli moji kamarádi ohroženi, mohl jsem tu klidně zůstat sedět a třeba si drkotat zuby. O nic by nešlo. Ale situace byla jiná: kamarádi byli v nebezpečí. Musel jsem za každou cenu za nimi, mohl jsem se cestou bát a třeba jektat hrůzu – ale musel jsem jít!

Zvedl jsem ulomenou, pokrivenou tyč, která se mi připletla pod nohy. Byla to aspoň primitivní zbraň. Mimo to mi bude při chůzi dobrá, protože mě trochu pobolívala noha. Nějak jsem si ji při tom kotrmelci pohmoždil.

Zhasl jsem lucerničku v přilbě a vylezl tiše z raketky. Bledý odlesk v dálce mi určoval směr. Byl to průchod do Chodby setkání. Pustil jsem se přímo k němu. Bolest v noze byla při chůzi horší, než jsem čekal. Usykával jsem při každém našlápnutí, ale to byla celkem moje věc. I kdybych si brečel – nikomu do toho nic není, dokud jdu vpřed. A já jsem šel! Pak jsem si vzpomněl, jak jsem tehdy při první výpravě podél téhle stěny upadl na šikmém podlaze. Kdyby se mi to stalo dnes – s poraněnou nohou – nemohl bych třeba už dál. Rozsvítím si. Nic nemohu pokazit, budou-li mě roboti hledat, najdou mě i potmě.

Bylo mi hned veseleji. Tma přede mnou se rozestoupila na dvě stěny, kuželík světla mi udělal uličku, mohl jsem si bezstarostně vykračovat, nic přede mnou nebylo, nic mě nemohlo zepředu napadnout ... ale co zezadu? Ohlédl jsem se. Světelná chodbička probodávala tmu podle toho, jak jsem se otáčel. Našel jsem i havarovanou raketku. Všude byl klid. Znovu jsem vykročil. Bolest v pravém kotníku mi vystřelovala nohou vzhůru. Opíral jsem se o tyč jako o hůl a levičkou jsem se přidržoval stěny. Šlo to pomalu, ale šlo to. Byl jsem spokojen sám se sebou a začal jsem si pohvizdovat, abych na tu bolest zbytečně moc nemyslel.

Jakýsi reflex v hledí přilby mě zastavil v půli kroku. Prudce jsem se ohlédl. Znovu zatápal pruh světla ve tmě. Nic nebylo vidět. Nic podezřelého jsem nezpozoroval v tom úzkém výseku svého okolí, do kterého jsem viděl. Ale jaká to byla záruka? Opíral jsem se zády o stěnu a kolem mne bylo sto osmdesát stupňů tmy. Z toho dvacet, pětadvacet bylo prosvíceno mou lucerničkou. To bylo žalostně málo. Uvědomil jsem si tu úžasnou rozlohu hangáru. Vůbec jsem nevěděl, co je na druhé straně; nikdy jsem tam nebyl. Je to směšné: šermuju kolem sebe úzkým pramínkem světla, nic nemohu vidět, ale dávám tím signál do temné dálky, aby mne bylo odevšad vidět. Srdce mi začalo znovu šplhat do krku. Moje ruka mimoděk vyjela po vypínači a zhasla. Tma mě sevřela do své nepřijemné náruče. Stál jsem a čekal, slyšel jsem jen svoje bláznivé srdce, dělalo takový hluk, že to muselo přehlušit všechno ostatní, že to muselo být slyšet až na druhou stranu k ústřednímu kybernetovi.

Polkl jsem a začal jsem si tiše nadávat. Jsem hlupák, straším sám sebe, je pravda, že je to moje věc, ale nesmím to zase přehánět. Znovu jsem vykročil na svou bolestivou cestu. Ale už jsem nerozsvítil. Nic jsem neviděl – ale sám jsem byl taky neviditelný. Dodávalo mi to klidu.

S potěšením jsem shledal, že se vchod do chodby přece jen přiblížil. Bylo to jediné měřítko mé cesty; jinak jsem si mohl myslet, že pochoduju na místě. Nešlo mi na rozum, že je tu tak pusto. Start a havárie mé raketky musela otřást všemi prostory našeho vězení. Kdyby sem vtrhl celý regiment robotů, neměl bych se čemu divit. Klid byl naopak při nejmenším podezřelý.

Rozvážně jsem kráčel vpřed, tahal nohy po podlaze a šmátral volnou rukou po stěně. Podezřelý klid, ano, to je ono! Vědí o tom, že se potácím se zraněnou nohou podél stěny. Proč by mne napadali, když mne mohou zlikvidovat mnohem jednodušeji.

Zarazil jsem se. Přímě přede mnou se v podlaze šklebil černý otvor. Nemohl jsem ho potmě vidět, ale věděl jsem o něm. Udělám-li ještě krok, zřítím se do bezedné šachty. Záhadná energie mě tentokrát nebude brzdit, spíš naopak zrychlovat, a přece to bude trvat minuty, hrozné minuty, než dopadnu a milosrdná smrt udělá všemu konec. Je to krutá léčka, ten otvor v podlaze. Ale můj šestý smysl mě tentokrát ...

Znovu jsem rozsvítil lucerničku. Žádný otvor přede mnou nebyl. Podlaha byla rovná a pevná. Jen já jsem byl zralý na pár pohlavků, abych už přestal trojit.

V těch sto metrech, které mě dělily od vchodu do chodby, jsem ještě dvakrát rozsvítil a zhasl. Byl jsem si vědom toho, že si počínám docela nesmyslně. Ale v okamžiku, kdy jsem se lekl, jsem na to nikdy nepomyslel.

Konečně jsem se beze světla dokulhal k průchodu. Dveře byly napůl zavřeny. Zůstala-li mezi křídly mezera, bylo to jen proto, že se celá stěna nárazem raketky poněkud deformovala a dveře se prostě nemohly dovřít. Nebýt této šťastné náhody, byl bych tu patrně uvězněn a znovu odříznut od svých kamarádů.

Bez rozmýšlení jsem vešel do Chodby setkání. Tady jsem se prvně setkal s Farlandem; kéž by tu dnes čekal taky!

Nebyl tam. Ale vzápětí mě šlehl přes oči oslnivý blesk, pudově jsem se sklonil, mou zraněnou nohou projela hrozná bolest, jak jsem se o ni opřel, bezděky jsem vykřikl a padl na zem.

Dělaly se mi mžítka před očima. Teď jsem si ten prokletý kotník dorazil, napadlo mne. Záblesk vyšlehl z PLUTOVA hangáru, něco se tam dělo, ale mně nezbyl čas myslet na to. Sotva dva metry mě dělily od východu z chodby. I tyhle dveře byly jen pootevřeny, právě se rozevřely a znovu přirazily, i tahle stěna musela být deformovaná, ale štěrbina mezi dveřmi se přece zúžila, dveře se znovu začaly rozevírat, někdo se pokoušel uzavřít mě tu v poslední chvíli.

Vzchopil jsem se, krutá bolest mi znovu projela kotníkem pravé nohy, zase jsem upadl a dveře se znovu přirazily, už jen půlmetrová skulina mezi nimi zůstala – a začaly se rozevírat nanovo. Věděl jsem, kolik uhodilo. Vzepřel jsem se na rukou a vrhl jsem se vpřed, byl to takový tulení skok, všechny nervy mi hrály bolestí – ještě jeden takový skok, a byl jsem v hangáru. Dveře se nehlučně přivřely, skulina byla už jen deseti centimetrová, ještě jednou se to rozevřelo – a pak konečně obě křídla definitivně zapadla. Ale byl jsem za nimi!

Ležel jsem u stěny vedle dveří a kousal se do rtů; měl jsem pocit, že mi pravou nohu řeže někdo za plného vědomí pilou. Přede mnou se otvíral temný a hluboce mlčící hangár, poziční světla PLUTA plála jako maličké majáčky – a pak svítící obláčky robotů. Snad jich bylo několik desítek, nedalo se to spočítat, světýlka byla rozptýlena a míhala se po hangáru – jako by ve zmatku nebo ve spěšném hledání přejížděla z místa na místo, po jednom, po dvou, po pěti, byl to chaotický, poplašný spěch.

Nový, oslnující blesk vyšlehl ze tmy vpravo, jeden z nejvzdálenějších robotů vzplál bělostnou září a zmizel. Tohle musel být někdo z našich s paprskometem. Ale kdo byl a co dělal tak hluboko v hangáru?

Tiskl jsem se ke stěně a přemýšlel, co mám dělat. Postavit se na pravou nohu bylo prostě vyloučeno. Měl jsem se plazit k PLUTOVI po břiše? Dovnitř se stejně nedostanu, astrolet bude uzavřen. Ačkoliv někdo je venku a pálí na roboty paprskometem. Mám se dát tím směrem a vzdalovat se od PLUTA – co když to přece jen nejsou naši? A co se vůbec stane, když mě roboti napadnu někde v půli cesty? Čím se budu bránit? Tímhle kouskem prohnuté tyče?

Uprostřed úvah jsem náhle přestal. Na boku PLUTA se rozsvítil reflektor a pod ním se otevřely výstupní dveře. Stanul v nich kdosi ve skafandru, pozvedl ruce a nesmyslně s nimi mával, jako by něco exaltovaně vykládal, několik robotů se začalo přibližovat, čtyři, pět, už jich tam bylo deset – co je tohleto za šílenství?! – v tom postava skočila zpátky – ZAVŘETE TO !! – ale nezavřeli, neslyšeli mě, dveře se nepohnuly a celý hlouček robotů vtrhl do PLUTA.

Zapomněl jsem na vlastní bezpečnost. Nic mě už nemohlo zadržet, ani kdybych měl obě nohy pryč. Plazil jsem se po břiše k PLUTOVI, svíraje křečovitě v pěsti tyč jako svou jedinou, ubohou zbraň. Noha mě při tom taky bolela, ale aspoň ne tolik, jako při chůzi. Další roboti se stahovali k PLUTOVI, bylo to pro tu chvíli lepší, aspoň jsem měl volnou cestu, plazil jsem se dál, horečně spěchaje a proklínaje svoje zranění, supěl jsem a lapal po dechu, zuřil a současně se chvěl obavou o ty v astroletu – tu proťal temnotu hangáru nový blesk z pravé strany, hlouček před PLUTEM se rozprchl jako hejno vrabců, něco tam zazářilo, další robot byl patrně zničen, ostatní se rozptýlili a velkými oblouky se vraceli, jeden se mi přiblížil na nějakých třicet metrů – a najednou se zastavil.

Zastavil se, jako by věřil. Přitiskl jsem se k podlaze a mimoděk jsem tajil dech. Bylo to zbytečné, slyšet mě nemohl, příbhu jsem měl uzavřenou, a ostatně jeho smysly byly ryze technické – ale patrně byly spolehlivé. Chvilíčku se pohupoval na místě, pak se začal zvolna, s jakousi opatrností, pohybovat směrem ke mně.

Rozhodoval jsem se, co udělám. Nejlíp snad bude vyčkat, napadne-li mě. Třeba mě ani nenapadne. Třeba – zvláštní rozechvění se mě zmocnilo při té myšlence – třeba je to můj robot! Mohu se spolehnout na jeho náklonnost? Nebo to není on? Zmizel? Byl nějak potrestán, že se nám věnoval? Nebo byl můj robot jeden z těch dvou, co nás doprovázeli k raketce? Pak jsem ho zničil. Ale žádný z těch dvou se ke mně nechoval přátelsky. Oba se mi snažili zamezit útěk do raketky. To by můj robot neudělal. Anebo podléhal více příkazům ústředního kybernetu, a pak bych stejně nemohl dát na jeho přátelství.

Zatím se mi myšlenky honily zmateně hlavou, plul robot blíž a blíž. Neslyšel jsem jeho turbinky, buď jsem měl rozbitý odposlech, anebo tu nebyl vzduch. Ale robot potřeboval nějaký plyn pro svůj tlakový polštář.

Vztyčil jsem se na kolenu, zatínaje zuby bolestí, rozmáchl jsem se tyčí a čekal jsem. Nešlo mi na rozum, proč ten robot

váhá. Nevěděl jsem, jakých prostředků mohou roboti proti nám použít, ale každopádně v rychlosti je výhoda. Má-li schopnost vysílat nějaké výboje, proč toho nepoužil na těch osm, deset metrů? Musí-li se dostat až ke mně, proč nevyrazí a nepřekvapí mě? Zase se zastavil. Čím dál víc jsem se přikláníl k názoru, že je to můj robot. Takhle vyčkával, když nás chtěl někam vést, houpal se na svých turbínkách, byl jako přítulný pes. Ano, hledal mě a teď je tu ... jen to vědět najisto!

Opět se blížil. Nevypadalo to nepřátelsky. Ruka se mi chvěla rozčilením. Klečel jsem, byli jsme oba stejně vysocí. Pomůže mi nějak? Bude mě třeba chránit před těmi ostatními:

Udeřil jsem ho vši silou, sotva se mi přiblížil na dosah. Couvl, ale neroztříštil se, jak jsem čekal. Moje zbraň žalostně selhala. Robot se kymácel, zase nic neudělal, naklonil jsem se vpřed a znovu jsem ho zasáhl, tyč zase jen sklouzla po jeho hladkém, světlém povrchu.

Co mám dělat? Mezi jeho tykadélky zatančily fialové jiskřičky. Přijímá právě vražedný rozkaz? Jako zběsilá šelma bodl jsem do něj tyčí, znovu jsem ho rozkymácel, narazil jsem při tom bolavou nohou do země, bolest mi otupovala smysly, ale jak jsem klesl na lokty, zahlédl jsem spodek robota, otvory turbinek – a jako posedlý jsem tam tyč vrazil.

Ztěžka dopadl na zem, ani jsem nestačil tyč vytáhnout. Takhle tedy byli zranitelní! Ale horší bylo, že tyč už nešla vytáhnout. Robot nepohasl, pořád ještě fungoval, jenže se už nemohl pohybovat, mohl jsem ho klidně obejít – ale co když přijdou další? Ještě jednou jsem vzal za tyč. Nějak se tam vzpříčila. Musel jsem se jí vzdát.

Rozhlédl jsem se; v nevelké vzdálenosti pluly dva jiné svítící obláčky. Přibližovaly se. Naposledy jsem zacloumal tyčí, co jsem měl sil; nevytáhl jsem ji. Klesl jsem na podlahu, polomrtvý bolestí, a přál jsem si ztratit vědomí, abych o tom nevěděl, až mě dostanou.

Nový blesk přišel tentokrát zleva, šikmo za mnou. Oba roboti zapláli jako elektrické pochodně – a tma je pohltila. Ohlédl jsem se. Blížilo se ke mně světýlko, ale jiné světýlko, reflektorek našeho skafandru – někdo z našich ke mně utíkal, byl jsem zachráněn.

"Farlande ..." zasténal jsem a sevřel ruku svého zachránce. Odlesk jeho reflektorku padl do přilby, spatřil jsem ostře řezaný obličej a dvě pronikavé oči; byl to kybernetik.

Něco mi říkal, ale neslyšel jsem ho, jako bych ohluchl.

"Neslyším!"

Sklonil se ke mně, přitiskl svou přilbu na mou.

"Musíme tam!" křičel a ukazoval na PLUTA. "Napadli nás!"

"Ne-mů-žu cho-dit!!"

Pokud se přilby dotýkaly, mohli jsme se jakž takž slyšet. Pověsil si paprskomet na opasek, pozvedl mě, překvapila mě jeho síla, stál jsem na zdravé noze, vzal jsem ho kolem krku a začal jsem poskakovat. Ale už po dvou metrech mi bylo jasné, že to tak nepůjde. Bolest při otřesech byla nesnesitelná.

"Ne-mů-žu!!"

Postavil se proti mně, přilbu na přilbu, cítil jsem jeho pohled ve svých očích.

"Nebolí to!" prohlásil nemilosrdně. "Nebudte baba!"

Popadl mě hrozný vztek. Co on může vědět, když není v mé kůži! Ale musím to vydržet, umínil jsem si. Já mu ukážu! A tu babu si s ním vypořádám později.

Šlo to opravdu lépe. Ušli jsme asi deset metrů. Znovu zastavil, znovu se na mě podíval tak zblízka a přímo, nedokázal jsem uhnout jeho pohledu, zavrtával se mi očima až do mozku.

"Už to nebolí! Postavte se na to! Nic vám není!"

Zase nepočkal, abych mu mohl vynadat. Začal jsem na zraněnou nohu zlehka našlapovat. Vztek je ohromná energie: už mě to opravdu tak nebolelo. Opíral jsem se o něj čím dál tím míň. Musím mu ukázat, co dovedou vesmírní piloti!

Patrně postřehl, že už jdu více méně sám. Ale nezapomněl poskytnout mi zase několik vteřin oddechu.

"Tak co?" otázal se povzbudivě.

"Nejsou!" zařval jsem, nakláníje se k němu. "Zničil jsem je! Podařilo se to!"

Ať vidí, že se nemazlím s vlastní bolestí, že vím o svých úkolech, myslel jsem si. Ale on jenom přikývl, jako by chtěl říct, že prostě žádný jiný výsledek nepřicházel v úvahu.

Nebyl čas vykládat mu, co všechno jsem prožil a co nám hrozí. Roboti byli v PLUTOVI. Viděl jsem, že i on je zneklidněn a že spěchá. Přestal mě podpírat, šel dva tři kroky přede mnou, paprskomet připravený k akci. Belhal jsem se za ním a při každém kroku jsem se neohrabaně oháněl rukama. Ale krok jsem s ním držel, vzrušení přehlušilo mou bolest.

Zbývalo nám už jen nějakých deset nebo dvanáct metrů. Tu se v přečerpávací komoře PLUTA objevil zápasící hlouček. Skupina robotů vlekla ven bránici se postavu ve skafandru, jiná postava se pokoušela zasáhnout a neobratně zápasila s kuželovitými netvory.

Lesk brýlí v její přilbě mi prozradil, že ten nešťastný don Quijote je fyzik. Ale nezbyl mi ani čas ocenit jeho odevzdanou statečnost. Hlouček robotů vyklouzl z PLUTA a já jsem zjistil, že jejich obětí je Zora.

Snesli se bezmála na hlavu Farlandovi, který se zjevil záhadně jako duch v šeru pod břichem astroletu. Kybernetik vyrazil vpřed, jako by ho vystřelil. Mně trvalo těch pár kroků o něco déle. Viděl jsem, jak fyzik upadl. Roboti zvedli Zoru jako hračku; byla na ně příliš slabá. Spěchal jsem k ní.

Farland a kybernetik dělali kolem sebe paseku. Paprskometů použít nemohli, protože proti přímému zásahu zblízka byly i naše skafandry slabou ochranou. Zbyly jim jenom pěsti, ale taková Farlandova pěst nebyla o mnoho příjemnější než dávka záření. Několik robotů se převrhlo, ale jakýmsi zázrakem se znovu postavili na základnu.

A pak se najednou skupinka, držící fyzika, začala vzdalovat do tmy. Prostě ho unášeli. A v tu chvíli si Farland s kybernetikem nerozuměli. Brhli se za fyzikem oba.

To už jsem měl klubko se Zorou na dosah ruky, ale přece jen mi chyběl zlomek vteřiny. Začali mi unikat. Rozběhl jsem

se za nimi, ano, běžel jsem, noha se ihned přihlásila znovu, bolestí jsem skřípal zuby, ale bylo tu něco silnějšího, co mě pohánělo vpřed.

Dokonce jsem je dohnal. Ale i já jsem měl jen holé ruce – kéž bych nebyl přišel o tu tyč! – nemohl jsem jim celkem nic udělat, bolest v noze byla už zase palčivá jako oheň, jen jediného jsem vyřídil, když jsem mu jakousi náhodou zamotal obě anténky do sebe. Robot se posadil na zem a pohnal. Jinému jsem se pokusil prokopnout zespodu turbíny, ale silný tlak mě porazil, zachytil jsem při tom Zoru, konečně jsem ji měl v náručí, ale byl jsem na zemi a měl jsem už jen jednu volnou ruku, motali se jaksi zmateně kolem nás, kousíček nás vlekli po zemi, ale dva jsme pro ně byli přece jen příliš neskladné břemeno, pokoušeli se nás zvednout – co když se jim to podaří? Copak nám nikdo nepřijde na pomoc?! Skutečně se jim to podařilo. Nesli nás oba, znovu jsme se vzdalovali od PLUTA, to je konec, napadlo mne a rozhodl jsem se, že teda aspoň zůstanu se Zorou do svého posledního dechu.

Někde ve tmě před námi by měl být Farland s kybernetikem a fyzikem, ale byla to nejistá naděje, nemohl jsem se dost přesně orientovat, unášeli nás stále rychleji.

Něco se náhle objevilo v šeru před námi, hlava mi visela dolů, viděl jsem to vzhůru nohama – nový druh robota? – stálo to nepohnutě jako skála v cestě ... ale ne, byla to postava ve skafandru a roboti je neobešli, nýbrž se před ní pokorně zastavili.

Najednou se to všechno začalo uklidňovat. Leželi jsme na zemi, jeden robot dosedl vedle nás, druhý – nikdy jsem ještě neviděl, že by vypínali své turbinky – třetí se dřepł jako světélkující patník, nedovedl jsem to pochopit.

Nad námi stál kybernetik a nedělal vůbec nic, ruce zkřížené na prsou, všechno to bylo neskonale záhadné, ale trvalo to jen několik letmých okamžiků.

Jak se to pak přesně stalo, to nevím. Zezadu se přihnali jiní roboti, nějak snad kybernetika podrazili, padl těžce nazad – už si nás nevšimli, popadli společnými silami kybernetika a zmizeli s ním ve tmě.

Vyskočil jsem, ale bolest v noze byla teď silnější než kdykoliv před tím. Už jsem prostě nemohl. Zhroutil jsem se vedle Zory a díval jsem se docela bezmocně, jak unášejí člověka, který mě dnes dvakrát zachránil. A já mu teď nemohl nijak pomoci.

Farland s fyzikem se přihnali jako velká voda.

"Vypal! Vypal!" řval jsem přes ohluchlý mikrofon, až mě škrábalo v krku, a ukazoval jsem na vzdalující se skupinku.

Vrtěl hlavou a něco říkal; nechtěl asi riskovat, že zabije i kybernetika.

"Zabij ho!" sípal jsem, div mi nepukly plíce. "Zabij ho! Bude to pro něj lepší!!!"

Ale neposlechl mě. Stál bezmocně nade mnou a všichni jsme hleděli za roboty, až se změnili v maličkou jiskřičku, která ještě okamžik blikala a pak ji pohltila hluboká, nepřátelská tma.

21.

Bylo to vítězství, nebo porážka? Ubránili jsme se, bezprostřední nebezpečí nehrozilo. Ale jestliže záměr robotů nesledoval nic víc, než získat jednoho z nás na pokus, pak jsme to prohráli na celé čáře. A co nás čeká dál, na to bylo lepší nemyslet.

"Kdyby byli dostali starého Helgeho, přísahám, že by mě to vůbec nemrzelo," prohlásil necitelně Farland, když jsme se vrátili do PLUTA a mohli konečně odložit přílby. "Anebo toho potrhlého chemika. Kdo si myslíte, že je pustil do PLUTA? On! Samozřejmě! Jak jsem ho uviděl ve dveřích mávat ploutvemi, věděl jsem hned i na tu dálku, kdo to je!"

Všecko to neštěstí způsobil chemik, a jak už to bývá, jemu se při tom nestalo nic. Chtěl prý s neznámými bytostmi vyjednávat. Zora se ho pokoušela zadržet, ale on ji odstrčil, až skoro upadla, a šel.

"Teď zas půjdu já a rozbiju mu hubu!" vztekal jsem se.

"Ty buď rád, že sedíš," odbyla mě Zora. "Je nemocný a nenese za své činy odpovědnost."

"Já taky neponesu za své činy odpovědnost, až mi padne do rukou," zuřil jsem, ale přece jen jsem byl rád, že sedím, jak mi Zora doporučovala.

Farland s ní taky nesouhlasil.

"Až nám sem ty čerty pustí podruhé, dáme se od nich klidně sežrat a jen se budeme usmívat a říkat si vybranými slovy, že chemik nevěděl, co dělá. Moc si potrpím na idylky! Víte, co udělám? Vyhodím centrální vypínač automatů! On nikdy nedokáže otevřít dveře mechanicky!"

Zora šla s ním, aby přinesla obvazy na mou nohu. Jakkup dlouho se na ni asi nepostavím? Ani mi neřekla, není-li to zlomené.

Najednou pro mne bylo ze všeho nejdůležitější vědět, co je s mou nohou. Opíraje se o lůžko, dotáhl jsem se ke dveřím, které zůstaly otevřeny.

"Zoro!"

Byla už ve dveřích ošetřovny a obrátila se.

"Proč nesedíš?"

"Já jen ..."

Docela na konci chodby vstoupil Farland do ústřední sekce. Už jsem svou větu nedořekl. Jakási postava vyskočila z příčné chodby, v rozpráhnuté ruce něco svírala – a vtrhla za Farlandem.

"Farlande ... !!!"

Zařval jsem z plných plic, víc jsem nemohl udělat. Hrozná strach mi rozbušil srdce, ztratili jsme už kybernetika, a teď je můj nejlepší přítel ...

Jak se záhy ukázalo, nebyl na tom můj nejlepší přítel tak zle. Postava vyletěla ze dveří ústřední sekce téměř obloukem. Ještě nedopadla na podlahu, zahlédl jsem rozevláté šedivé vlasy a už jsem byl doma. Byl to Helge. Starý, zlomený, osudu odevzdaný a umírající Helge – a najednou v roli zákeřného útočníka.

Za dvě minuty vstoupil Farland, doprovázený Zorou, do kabiny. Levou ruku si opatrně přidržoval pravičkou.

"Pacholci!" nadával, až se všechno třásl. "Já něco popadnu a budu je všechny najednou honit po PLUTOVI, aby je ta energie trochu přešla!"

Helge mířil svou zbraní na Farlandovu hlavu. Díky mému výkřiku se Farland včas obrátil, uhnul, rána sklouzla po levém rameni a zasáhla mu ještě paži. Zlomeného neměl nic, ale kombinéza na rameni byla proseknutá a pod ní byla dost hluboká tržná rána, z níž crčela krev. A tak jsme byli oba ošetřováni, skončili jsme na lůžku a měli jsme dost času, abychom si navzájem vypovídali všechno, co jsme zažili.

Vyprávěl jsem mu, jak jsem se dověděl, co s námi roboti zamýšlejí. Naše báchorka, že i my jsme roboti, byla vyvrácena. Kybernetik, který si ji vymyslel, se právě stal důkazem pro její pád. Teď už vědí, že jsme život, a budou nás bezpochyby chtít dostat všechny.

"Škoda kybernetika," povzdechl si Farland. "Víš, že je mi ho líto? Člověk se do něj sice na první pohled nezamíloval, ale chlap jaksepatří to zase byl! To teda jo! Ale kam se teď s tou pazourou můžu pustit?"

"A ty bys ho jinak chtěl jít hledat?"

"To ti dám písemně, že jo! Byl to taky kamarád, ne?"

Čas se pomalu vlekl, a Farland zase vyprávěl mně, co se tu odehrálo za mé nepřítomnosti. Havárie mé raketky byla slyšet až do PLUTA. Nevěděli, co to vybuchlo, ale měli ten šťastná nápad, že nejdřív vyzkoušeli vzduch. Nebyla v něm najednou ani stopa kyslíku. Ústřední kybernet nám vzal naše prostředí.

Fyzik potom obešel všechny členy posádky, vysvětlil jim, jaká je situace, a žádal, aby si všichni oblékli skafandry.

Neobešlo se to ovšem bez patřičného vzrušení. Většina trvala na tom, že se s roboty musí jednat.

Ale kritickou situaci přivodil nejdřív druhý astronom Bram. Otevřel si prostě dveře a vydal se do hangáru na vlastní pěst. Když na to přišli, nebylo už po Bramovi ani stopy. Farland s kybernetikem se ozbrojili paprskomety a vydali se hledat ztraceného člena posádky. Fyzik zůstal v pilotní sekce u obrazovek, kde měl nejlepší přehled o situaci.

"No, a pak už to znáš," končil Farland. "Honili jsme roboty, oni honili nás, a místo astronoma jsme našli tebe."

"Jak to? A kde je Bram?"

"Moc fajn se ptáš," liboval si Farland. "Vždycky jsem si potrpěl na bystré lidi. Mám ti to celé povídat ještě jednou?"

"Vy jste ho nenašli?"

"Podle toho, cos vyprávěl, ho patrně ty bestie rozkuchaly. Pak se probudil druhý apoštol míru v chemikovi a pustil je dokonce do PLUTA. Jak se ovšem dostali roboti z přečerpávací komory až do chodby, to je mi záhadou. A proč si vybrali zrovna fyzika a lékařku a kam se před nimi schoval chemik?"

"Byl s astrofyzikou v ústřední sekci, to vím zase já," vysvětlil jsem mu. "Říkala mi to Zora. Astrofyzika taky pustila čističe vzduchu naplno, takže když jsme se vrátili, dali se tu už zase dýchat."

"A nebo ten Helge," povzdechl si Farland. "Když jsem ho popadl, blekotal něco o tom, že mám na svědomí Brama. Pak jsem s ním vyrazil dveře. Ale považ, on mi řekne, že mám někoho na svědomí, blbec!"

"Ba ne, Farlande, tos ho nepojmenoval správně. Všecko by bylo daleko snazší, kdybychom měli okolo sebe doopravdy jenom blbce ..."

Znovu mi vyvstala před očima obludná situace v PLUTOVI. Akutní nebezpečí zvenku – a neméně zákeřné nebezpečí uvnitř. Bylo nás tak málo, kteří jsme si zachovali rozum pohromadě – a ještě jsme dnes jednoho ztratili. Právě toho nejdůležitějšího, o němž jsem měl tak dlouho špatné mínění. Dnes jsem ho změnil – ale už mi nezbyl čas, abych mu to řekl.

Začal jsem znovu propadat malomyslnosti. Jsme sevřeni z obou stran. Máme už ztráty. Nevyvážneme.

Čas plynul zvolna. Po rušném dění dopoledních hodin zlenivěl, jako by odpočíval. Farland odpoledne usnul. Zůstal jsem se svými myšlenkami sám, probíral jsem události posledních dnů a vzpomněl jsem si, jak mi Zora říkala, že se mnou chce mlucit. Až dosud nebyla vhodná chvíle. Ale proč nepřijde teď? Nebo je snad otřesena či dojata zmizením Brama?

Ležel jsem jako na jehlách. Vteřina za vteřinou odkapávala se zoufalým loudáním. Každé šustnutí na chodbě mě vzrušilo – třeba právě přichází, ví přece, že sám chodit nemohu – ale vždycky jsem byl zklamán.

Farland spal a spokojeně odfukoval. Jednou, jak se obracel z boku na bok, zamumlal: "Hele, to je dobrý!" a chrochtavě se zachechtal.

Nesdílel jsem jeho spokojenost. Šlo mi to na nervy. Nedalo se doufat, že bych usnul taky. A tak jsem se rozhodl, že se za Zorou dobelhám.

Ukázalo se, že postavit se na opuchlou nohu bude horší, než jsem očekával, třebaže to prý byl jen vymknutý kotník.

Ale nic mě už nemohlo zadržet. Vypajdal jsem se na chodbu.

PLUTO vynřel. V matném osvětlení se nepohnul ani stín. Nikde nebylo stopy po vzrušujících chvílích, které se tu před několika hodinami odehrály.

Po několika krocích se mi chodba zdála bez konce. Byl bych přijal pomoc od kohokoliv, ale současně mě napadli, jak bych se asi bránil, kdybych byl napaden jako Farland. Ale nebylo tu nikoho, kdo by mne napadal, ani kdo by mi pomohl.

Konečně jsem stál u dveří ošetrovny a s ohromnou úlevou jsem stiskl knoflík. Dveře se otevřely nad očekávání rychle. Vstoupil jsem.

Zora stála u jednoho pultu s nějakým sklíčkem v ruce a pohlédla na mě s největším překvapením.

"Co – ty jsi vstal?"

"Přišel jsem za tebou, jestli ti to nevadí."

Odkulhal jsem se ke křeslu a usedl. Ulevilo se mi, ale podrážděná noha se hned neodmčela. Ještě chvíli v ní bolest vrtala.

"Už to zase jakž takž jde," oddechl jsem si.

Neodpověděla; hleděla poněkud nepřítomně na věci před sebou.

"Slyšíš, co říkám?"

Zase neodpověděla. Trochu mě to znepokojilo.

"Zoro, co je ti? Nebo se mnou nechceš mluvit?"

"Co – cože?"

"Že půjdu, jestli na mě nemáš náladu. Co to vlastně děláš?"

Pustila najednou skličko, které držela v ruce. Protivně zacinkalo do ticha.

"Nic," řekla jako bez duše. "Krevní obraz."

"Či?"

Posadila se do křesla vedle mne.

"Svůj."

"Proč?"

"Pro legraci, milý pilote," pravila s povzdechem.

"Poslyš, Zoro, nechme toho," řekl jsem náhle. "Nepřišel jsem se hádat. Chtěla jsi se mnou mluvit. Já s tebou taky. Bylo snazší, abys přišla ty za mnou. Neudělala jsi to. Přišel jsem tedy sám. Není to dost velký důkaz dobré vůle?"

"Ano – je."

"Tak co se, prosím tě, děje?"

"Dostala jsem pár rentgenů záření."

Vyletěl jsem, ale prudká bolest v noze mě srazila zpátky. Zaklel jsem skrze zaťaté zuby.

"Co jsi dostala? Kdy?"

"Když jsem ... jak jsem šla pro chemika tam dozadu. Trochu mě to chytlo."

"Jak to? Jemu je taky něco?"

"Měl skafandr."

Obešla mě studená hrůza. Astrofyzika se o tom tehdy zmínila jen tak mimochodem, jako by to nestálo za řeč. Pak jsem na to ve víru událostí zapomněl docela.

"Zoro, proboha, co to má znamenat? Proč jsi tam chodila?

To je přece ..."

"Povinnost lékaře," přerušila mě unaveně. "Byl nepřičetný. Mohl snadno zahynout."

"A co ty?"

"Není to tak zlé. Půjde to napravit."

"Už jsi s tím něco dělala?"

"Jistě. Dala jsem si transfúzi. Bude jich možná potřeba víc. Taky vitamíny. Ale spraví se to."

Díval jsem se na její unavený, pobledlý obličej. Byla ta zvláštní skleslost jenom průvodním jevem západu, který právě vede její organismus, nebo je to následek duševního boje, spojeného s tím hrozným zjištěním?

Ale pak jsem se trochu uklidnil. Zora přece byla smířena s tím, že všichni zemřeme v útrokách PLUTA. Čekala tedy smrt, byla na ni připravena. Poznání, že smrt přijde o něco dřív, nemůže přece vyvést z rovnováhy člověka, který je smířen s osudem. Kdyby tedy dávka, kterou dostala, byla smrtelná, asi by ji to příliš nevzrušilo. Je klidná a střízlivě uvažuje, mluví věcně, a říká-li, že to není vážné, pak to jistě vážné nebude.

"Zoro," řekl jsem dojatě, "musí se to spravit! Choval jsem se možná hloupě – ale já jsem to netušil. Odpusť mi to."

Lehce se usmála.

"Já vím."

"Chtěla jsi mi něco říct."

"Ano. Tohle."

"Tohle?"

"Ano. A pak ještě ... já jsem to trochu přehnala ... tehdy po té rvačce. Pak mě to mrzelo. Dnes se situace změnila," dodala s lehkým povzdechem, "dnes už žádná tajemství ... Bram byl můj muž."

"Bram?!"

"Rozešli jsme se. Už dávno. Prosím tě, dnes o tom nebudeme mluvit. Až jindy. Chci jen, abys rozuměl, proč tehdy seděl u mne. A taky abys věděl, proč jsem ... Tys mě tehdy bránil, já vím. Jenže já jsem si myslela ..."

"Co?"

Její úsměv byl zastřen lehkým stínem.

"Už na tom nezáleží. Hlavně zapomeňme, že jsme si někdy ... třeba nerozuměli, ano?"

"Zapomněl jsem už na to."

Pohlédla na mě, jako by si chtěla ověřit, myslím-li to vážně.

"Já taky," řekla potom. "Věř mi, vztahy mezi lidmi – a zejména vztah mezi mužem a ženou – to není nikdy jednoduché. A myslím, že dřív to bylo ještě složitější. Nové lidstvo se i v tom snažilo odstranit zbytečné těžkosti. Zčásti se to podařilo. Ale pak se člověk dostal do Vesmíru, do nových okolností, do změněného prostředí, a začal jinak reagovat na běžné věci. Spletitěji. Přestal rozlišovat, co je vlastně to nové, a co je staré a poznané. Život mimo Zemi dostal jiný význam, a všechny okolnosti, související se životem, ho musely dostat taky. V tom je asi obsažena tragédie téhle skupiny lidí, která ti tolik leží v hlavě. Na Zemi by nikdo z nich nereagoval na věci tak, jako tady. Ano, to je naše tragédie."

"Jaká naše tragédie?"

"Nemyslím nás dva," pravila a podívala se na mě divným způsobem. "Mezi námi není tragédie? Nebo je?"

"Ne, Zoro, jistě není, pokud ti dobře rozumím. Máš pravdu. I v tom, že se člověk v okamžiku startu změní. Taky jsem to pozoroval, ale nedovedu si to vysvětlit. Nic se přece nezmění, jsme jen kousíček od Země, je to pořád náš trojrozměrný

svět a platí v něm stejné zákony, nanejvýš čas se trochu zpomalí při vysokých rychlostech, ale je to pořád tentýž jednosměrný a rovnoměrný čas, neztratí svou podstatu, všechno tedy zůstane stejné – jen člověk se změní."

"Jenže vztahy mezi lidmi by se měly měnit kladným směrem. To je přece podmínka všech úspěchů."

Zdálo se, že ji ta myšlenka zaujala. Byl jsem rád, že ji mohu rozptýlit, snažil jsem se, abych ji zabavil a nenechal ji myslet na zdravotní stav.

"Ano, máš pravdu. Vztah mezi mužem a ženou se musí zachovat i v Prostoru. Co až se budou dělat tak dlouhé výpravy, že se budou navracet příští generace? Nikdy by na palubě novou generaci nevychovali a akční rádius člověka by zůstal omezen necelou délkou jeho života."

"Je omezen především technikou," namítla.

"Dnes. Ale technické překážky odstraníme. Kolik už bylo nepřekonatelných překážek - a přece neobstály před lidskou vynalézavostí. V době prvních družic uvázlo všechno na zjištění, že lidský organizmus nesnese příliš dlouho stav bez tíže. A vidíš! Dnes je na každém astroletu samozřejmá vlastní umělá gravitace a lita se vesele. Technika neselže. Myslíš ty jako lékařka že selže člověk?"

Zůstala zamyšleně sedět a neodpověděla mi.

"Tak co? Už sis to rozmyslela?"

"Nepřemýšlela jsem o tom," přiznala se, "vzpomněla jsem si na kybernetika. Včera debatoval o vývoji kybernetů. Dnes už není. Kdyby to byl tušil, byl by asi strávil svůj poslední večer jinak."

"Co tím chceš říct?"

"Že pořád jen utrácíme čas. Co je nám teď do příštích generací? Ztratili jsme dnes dva lidi. Zítra může přijít na řadu někdo další. A my tu řešíme daleké problémy, jako by v našich rukou spočíval osud budoucích lidí."

Vzpomněl jsem si na Kleu. Čím to je, že moderní život budí někdy v člověku nemoderní sklony k žití ze dne na den? Kleo dokonce žila v bezpečí na Zemi, a přece nerada mluvila o budoucnosti našeho vztahu.

"Podívej se," pokračovala Zora, "my se nevrátíme. Je to hloupě, myslet na Zemi a na lidi. Přestali pro nás existovat, jako my pro ně. Myslíš pořád ještě na svou dívku na Zemi?"

Právě jsem na ni myslel.

"Nemyslím," odvětil jsem.

"Pojď, začneme teď zacházet s časem docela jinak. Budeme si ho vážit."

"Dobrá," připustil jsem, "ale nejdřív mi slib, že uděláš pro svou záchranu všechno, co se vůbec udělat dá. Jako by nebylo těch ostatních okolností."

"Proč ti na tom tak záleží?"

Uvědomil jsem si ošidnost té otázky.

"Nesouvisí to se Zemí," zalhal jsem. "Ber to takhle: zbývá nám možná ještě mnoho týdnů života. Nevíme to. Kdybys teď zemřela, nemohl bych tu přece zůstat a chodit v té úzké prostora, kde bych tě na každém kroku viděl a každý kout by mi tě připomínal."

Usmála se, oči se jí na okamžik rozzářily náhlou veselostí.

"Slíbím ti to. Ostatně rozklad krve ani nemůže postupovat tak rychle!"

Ponurě odpoledne se změnilo v nejkrásnější večer, který jsem na PLUTU zažil. Nechali jsme pohasnout denní osvětlení a nerozsvítili jsme, když zapálaly modré lampičky nočního světla. Seděli jsme v modravém šeru, měkké stíny zaplášily nepřekné známky nemoci ze Zořina obličeje, podivný klid zaplavil celou místnost, zapomněl jsem na všechno vzrušující a hrozné, co se odehrálo v posledních hodinách, nemyslel jsem na budoucnost, přestala mě zajímat, propadl jsem taky tomu nakažlivému kouzlu okamžiku. Držel jsem Zoru kolem ramen, poslouchal její tichý, konejšivý hlas, pozoroval záblesky v jejích očích, a přál jsem si – jestliže tu opravdu musíme zemřít – abych zemřel takto.

"Já nevěřím tomu, co říkal kybernetik, že láska je účelové opatření," řekla pojednou docela tiše.

"Proč na to teď myslíš?"

"On to nikdy nezažil."

Maličko se usmála a dodala:

"Já jsem letěla na vesmírnou výpravu hledat nějakou ztracenou sondu. A vidíš: našla jsem tebe, a teď abych s tebou mluvila pořád jenom o vesmírném létání, protože ničemu jinému snad ani nechceš rozumět!"

"Zoro!" zasmál jsem se. "Copak nevíš, že láska povznáší člověka do oblak?"

"To vidím na tobě. Jsi uprostřed tak hustého oblaku, že vůbec nevidíš, jak jsem ti blízko."

Myslím že jsem se v tu chvíli netvářil moc moudře. Ale viděl jsem Zořin úsměv a najednou mi na ničem jiném nezáleželo. Když jsem přišel, byla rozrušená a snad dokonce na pokraji zoufalství. Teď to bylo všechno pryč. Ano, to bylo pro tuto chvíli důležité, a pak už nic, vůbec nic jiného.

Vyhlédl jsem z toho svého hustého oblaku a políbil jsem ji. Potom jsme se oba náramně divili, jak se tam dostala astrofyzika, která najednou stála nad námi.

"Půjdeme se taky podívat na Farlanda," rozhodla Zora, v níž se už zase probudila lékařka.

Vzaly mě mezi sebe, belhal jsem se po chodbě, bylo to snazší než prve, nemohl jsem se o ně příliš opírat, a přesto se mi šlo mnohem lehčeji.

Farlanda jsme vytrhli ze spaní. Dostal nový obvaz na svou ránu, pak jsme ještě chvíli hovořili, a konečně obě ženy odešly.

"Ta astrofyzika není nejhorší ženská," zabručel Farland, sotva se za nimi zasunuly dveře.

"Myslíš?"

"To bych řekl, že myslím!" prohlásil rozhodně Farland. "Podívej se, jak mi urovnala lůžko! Lékařka pořád jenom obskakuje tebe, pořád má strach, aby tě někde netlačil faldíček a já kdybych se svalil na zem, tak mě tam klidně nechá."

Taky se snad někdo může trochu postarat o mě, ne? Ani nevíš, jak se mi teď pěkně leží."

Před spaním nás ještě navštívil fyzik, který držel celý den hlídku u obrazovek.

"Od oběda se v hangáru nic nehnilo, až teď se objevili dva roboti," hlásil.

"Co dělají?"

"Nic. Trůní u vchodu do PLUTA. Skoro jako by chtěli dovnitř."

Zapomněl jsem na kotník a posadil jsem se na lůžku.

"Něco musíme udělat! Když jsem byl zvržený v raketce, pokoušeli se tam něčím prořezat. Dostanou se sem násilím!"

Fyzik se tvářil pochybovačně.

"Nevypadají na to, že by zamýšleli nějaké násilí."

"Jak to chcete poznat na robotech?"

"Já nevím. Prostě ... mám ten dojem."

Farland prohlásil, že se na to půjde podívat.

"Ty lež," nařídil mi, když viděl, že se taky pokouším vstát.

"Než by ses tam dopajdal, budu třikrát zpátky!"

"Půjdeš sám?"

"Jsme dva," usadil mě a odešel. Trvalo to víc než půl hodiny. Pak se vrátil, ale nebyl o nic moudřejší, než před odchodem.

"Hlídkají nás," řekl jsem pochmurně, "abychom jim něco neprovedli, než si připraví nové přepadení."

"Rád bych věděl," podotkl Farland, "proč postavili tu stráž až večer. Fyzik tam zůstane přes noc, tak jsem mu zapnul poplašný systém pro meteórová pole. Teď to bude to pravé. Udělá to poplach, jakmile se nějaké cizí těleso dotkne pláště."

Příští den mi připadal ještě delší, protože jsme si už všechny zážitky vypovídali.

Vedli jsme tedy plané úvahy o situaci a z dlouhé chvíle jsme si vymýšleli ztěštné plány, které by se daly uskutečnit, až budeme zase v pořádku.

Klid v hangáru trval dál, jen ti dva roboti trčeli před astroletem. O zdravotní službu v PLUTOVI se starala astrofyzika. Navštěvovala nás nápadně často, a Farland přijímal její péči s přívětivou náklonností.

"Jak je mužský nemocný, dělá mu dobře, když má kolem sebe ženskou," filozofoval.

"A až budeš zdrav?" zeptal jsem se zálučně.

Upadl do rozpaků.

"No ... to se ví, že potom ... to už ... Nemůžu jí potom přece vynadat za to, že se o mě starala, že jo?"

"vidíš," řekl jsem kousavě, "myslel jsem, že ty můžeš."

Farland se s povzdechem obrátil na druhý bok.

"Nikdy mě nenapadlo, že se může po vymknutí nohy zblbnout," zabručel do podušky.

PLUTO se změnil téměř v nemocnici. Farland a já jsme byli nejméně vážnými pacienty. Helge nevyšel od srážky s Farlandem ze své kabiny. Dokonce prý odmítal potravu. Do chemika nacpala astrofyzika nějaké prášky, takže pořád spal. Zora prý podstoupila další transfúzi a taky zůstala na lůžku. Biolog civěl netečně do prázdna, jako by se taky pomátl na rozum. Jedině fyzik držel odhodlaně svou hlídku u obrazovek v pilotce.

Farland měl tu neocitelnou vlastnost, že když se mu to hodilo, vydržel spát ve dne v noci. Já jsem byl už přespalý, koukal jsem do stropu a potýkal se s nekonečně dlouhou chvílí. Nemohl jsem na nic soustředit své myšlenky, jako obludný fantóm stála mi pořád před očima Zořina nemoc.

Večer se u nás znovu zastavil fyzik. Byl všecek pokroucený, jak proseděl celé hodiny v pilotním křesle, a zmořený nudou. Nic se nedělo, jako by i čas umřel. Jen dva roboti trpělivě hlídali vchod.

"Napadlo měn taky zkusit, jaký je v hangáru plyn. Víte, že už je tam zase vzduch?"

"Chemie je asi vaše slabá stránka," prohodil Farland kousavě.

"Zítřka ráno uděláme rozbor ještě jednou a budete mi asistovat," řekl fyzik téměř velitelsky.

Ráno třetího dne nepřineslo nic nového. Fyzik měl pravdu. PLUTO byl obklopen vzduchem jako dřív.

Dopoledne nám přišla Zora udělat převaz. Byla slabá a unavená, ale v obličeji už měla zase barvu. Onemocnění zřejmě ustupovalo, a já jsem se rozhodl, že s ní promluví ve vší vážnosti, jakmile bude docela v pořádku.

Moje noha se rychle lepšila. Astrofyzika mi udělala nový obvaz. Farland to pozoroval se zřejmou nelibostí.

"To se ví," vyčítal mi uraženě, "já můžu mít smrt na jazyku, a všecko se stejně bude točit kolem tvého pedálu!"

"Ani nevypadáš, že bys měl smrt na jazyku," řekl jsem kriticky.

"Nepřej si vědět, co mám na jazyku," pravil Farland s temnou pohružkou. "To si radši nepřej!"

Pak se zase všecko uklidnilo, byla to téměř letargie, byli jsme obtočeni jakýmsi mlžným závojem jako v kukle. Teprve k polednímu přišlo trochu vzrušení.

"V hangáru je světlo!" hlásil fyzik skoro ještě za dveřmi.

Farland se líně probudil.

"Cože tam je?"

"Světlo!"

Fyzik nám vyličil, jak se šel do své kabiny oholit, a když se vrátil, obrazovky přímo svítily.

"Celý hangár je rozsvícený! Září jako Chodba setkání."

"A co tam svítí?"

Rozhodil bezradně ruce.

"Nevím. Žádné zdroje není vidět. Jako by to šlo od stěn, nebo z rohů, prostě nevím!"

"Že by chystali nový útok?"

"Na to nepotřebují svítit. Oni se pohybují potmě, ale my ne."

Hádali jsme to u ono, ale nic nám nepřipadalo dost pravděpodobné. Farland se na to šel podívat, ale vrátil se zklamaně zpátky.

"Nic tam není vidět," řekl, když se zase uveleboval na lůžku. "To je ti otrava, čumět do těch obrazovek."

Odmkl se, hlasitě zívá a pokračoval.

"Vůbec je tu otrava. A já jsem si s sebou zrovna jako naschvál nevzal žádnou knížku."

"To tě to ještě nepustilo?" zachechtal jsem se.

"Heleď," pravil Farland dotčeně, "každý se baví, jak mu to vyhovuje. Zábava, to je můj čas a moje záležitost."

Farland byl známý svou zálibou číst staré fantastické romány, plné dávno překonaných nesmyslů. Právě z těchto literatury, která se nikdy nemohla stát klasickou, protože jednoho dne to už byla přítomnost a přitom to nebyla pravda, z té si Farland udělal koníčka. Tvrdil, že je to nejveselejší čtení pod Sluncem. Sbíral staré výtisky s vášnivostí sběratele a naučil se kvůli tomu staré angličtině, protože do interspíku se tyto knížky pochopitelně nepřekládaly.

"Tak mi něco povídej, ať se taky povyrazím," pobídl jsem ho.

"Vážně chceš?! Tak to ti jednou, ještě jako úplný zajíc, jsem četl nádhernou věc," začal a obličej se mu rozzářil krásnou vzpomínkou. "Jmenovalo se to ‚Piráti Vesmíru‘. Ani to nebyla knížka, vycházelo to v takových tenounkých knížečkách na pokračování, někdy v polovině dvacátého století. Já to tehdy ještě bral vážně. Propašoval jsem toho na palubu plný kufr, a protože ještě měli společnou kabinu, chodil jsem to po večerech číst do jídelny. Velitelem byl tehdy nebožtík starý Galder, jestli jsi ho ještě zužil. Dědek ti nebyl líná vstát každou noc hodinu po večerce a jít mě vyhnat z jídelny. A jak mi, panečku, vyhrožoval! Dodnes ho slyším, jak vždýcky funěl na schodech, a pak se objevila jeho lysina v padacích dveřích ..."

Farland se blaženě zasnul, zřejmě si vybavoval v paměti funění nebožtíka Galdera. Pak zakýval hlavou.

"Bodejť, to se mu to vstávalo, když věděl, že mě tam jistojistě najde. – Jednou povídám: Heleďte, kapitáne, zkuste si taky kousek přečíst. – A dám mu pár těch sešitů. Jeden si vzal, že prý mu to stačí. Tak jsem se ti těšil, jak budeme po večerce sedávat v jídelně spolu a tahat si ty sešity zpod rukou. Ale starý za chvíli přiletěl zpátky jako čert. Ty kluku zabedněná, křičel na mě, já myslel, že se aspoň vzděláváš v navigaci. Co je tohleto za koninu?! Už ses potkal ve Vesmíru s nějakým pirátem?! – Jářku, nepotkal, ale byla by tu s nimi větší zábava. – To ho zlomilo. Hodil po mně tím sešitem a povídá, že si měl vypůjčit celý ten kufr a omlátit mi ho o hlavu. A šel. Ale dobře se nezachoval," končil Farland ctnostně, "to ti říkám, protože knížkami se házet nemá!"

"To ne, rozhodně!"

"Literatura je krásná věc," povzdechl si Farland s úšklebkem. "To bys nikdy neřek, co všechno si lidi byli schopni vymyslet! Jednu zase, hezkých pár let později, jsem četl krásnou věc. Víš, já mám rád, když je knížka dost tlustá, aby nebyl konec, když je člověk v nejlepším. Tahle měla tři díly. Na Marsu, člověče, žili nějakí Mart'ani, a ti vyhlásili Zemí válku. V prvním dílu přistáli na Zemi a lidi je zahnali, to byla dost nuda, až jsem místy přeskakoval. Ale v tom druhém dílu přistáli lidi na Marsu, jenže to nebyla výprava, víš? Oni tam jeli bojovat, chápeš to?"

"Ne," řekl jsem upřímně.

"No, já taky ne, ale to je jedno. Co tam ti lidi zažili za hrůzy, to ti až ani neumím povídat. Všude města a ti hrozní Mart'ani. A měli cvičené, jedovaté hady, panečku! Náhoda byla, že jsem zrovna letěl na Mars, kde se stavěla observatoř. Vezli jsme tam materiál, byli jsme jenom dva piloti, a já jsem ti měl knížku i na armatuře, div jsem ten Mars neminul. A když jsme přistáli, šel jsem se hned první den navečer trochu projít, víš, takhle kolem hangárů dozadu a kolem třetího lokátoru tam za ten vršíček. Člověče, jak já jsem se ti tam krásně bál! Já jsem si ti představoval města a ty potvory, co jsem o nich četl, zrovna se tak pěkně smrákalo, ve stínu se plazili ti hadi, znáš to, skála a písek, já jsem to tam všecko viděl a vůbec mi nevadilo, že na Marsu jaktěživ nikdo nepotkal ani blechu! Všichni se na Marsu nudili, a já, že jsem hodně četl, jsem se bavil. Do smrti nezapomenu, jak jsem si krásně užil, když jsem se tam tak pěkně bál!"

"A nepřipadá ti to trochu pitomé?" zeptal jsem se.

"Moc," připustil Farland, "V tom je právě ta legrace. Musíš ji umět hledat, příteli! Ty už jsi pomalu jak ti akademici, kteří si pro samou důstojnost nemůžou ani utírat nos!"

V noci se mi vůbec nechtělo spát, usnul jsem pozdě, ale časně ráno mě Farland vyburcoval. Stál vedle lůžka, upažoval, rozpažoval, oháněl se rukama a tvářil se nadmíru spokojeně.

"Vstávat, staroušku, vstávat!" hlaholil v nejlepším rozmaru, jako bychom se probudili za slunečního jitra někde na Zemi.

"Už jsme se vyváleli dost! Jde se ven!"

"Kam?"

"No ven! Podíváme se, co chtějí ty dvě plechovky u vchodu, a pak se pustíme zase kousek dál. Oni mají možná dost času, ale já rozhodně ne! Dneska v noci se mi zdálo o Zemi!"

"A co, prosím tě?"

"Seděl jsem s mládenci v klubu na základně, a byla tam ohromná legrace. A mně se po nich tak zastesklo, že už je nejvyšší čas, abych tam seděl doopravdy!"

Odevzdaně jsem vstával a zkoušel jsem si, "já jsem už taky zdrav. Co provedeme?"

Farland se na mě široce zazubil.

"Budeš se divit!" prohlásil mnohoslibně. "Budeš se divit, co si zase Farlandova makovice vymyslela!"

22.

Vzal jsem si fyzikův skafandr. Jednak nebyl můj opraven, a jednak fyzik musel zůstat v PLUTOVI. Nechat tam Zoru a astrofyzičku bez pomoci, to by byla přílišná neopatrnost.

Farland před odchodem zvažněl.

"Tohle si vezme!" rozkázal přísně fyzikovi a podal mu malou elektrickou pistoli. "A pamatujte si: když se člověk přestane chovat jako člověk, končí taky všechna lidskost! Lidskost v naší situaci znamená, hájit tyhle dvě ženy. Slibte mi, že toho ejektoru bez rozmyšlení použijete, když to bude třeba!"

Fyzik rozpačitě přikývl.

"Můžete pro mě a za mě vyvraždit celou posádku," dodal Farland, "ale jestli se těm děvčatům něco stane, tak mi nechodte na oči!"

Fyzikův pohled těkal z Farlanda na mě a zase zpátky. Byl zmatený, nerozhodný a postrašený.

Cítil jsem, že tenhle úkol je nad jeho síly, ale musel jsem souhlasit s Farlandem. I humanita má své hranice: dát se zabít od šilence a nebránit se mu, protože je nemocný, to není šlechtetnost, to je pitomost!

Farland a já jsem se ověsili zbraněmi, že jsme vypadali jako dva chodící arzenály: každá jsme měli dva paprskomety (Farland neslehl, když jsem mu namítal, že by nám stačilo po jednom), každý jsme měli elektrický ejektor a zásobu potravy a nápojů na tři dny.

Uzavřeli jsme si přilby, abychom byli chráněni proti záření, a postavili se proti dvěřím. Fyzik odešel do ústřední sekce zapnout otevírací automat.

"Počkej s palbou na mě," přikazoval mi Farland. "Počkáme si nejdřív, co budou dělat. Jakmile se pokusí vniknout dovnitř, tak to zmáčkneš. Ty levého, já pravého!"

Srdce mi trochu zabušilo, když jsem spatřil, jak se těžké dveře pohnuly a začaly se otvírat. Do temné přečerpávací komory vniklo světlo z hangáru. Sevřel jsem pažbu paprskometu a vrhl koutkem oka letmý pohled na Farlanda. Jeho tvář byla tvrdá a nemilosrdná, sotva jsem mohl uvěřit, že je to tentýž člověk, který si tak rád dělal legrácky a často trochu připomínal dítě.

Dveře se otevřely; čtyři pět metrů od nás byli oba roboti, pohupovali se na tlakových polštářích svých turbinek - a nic víc. Nevyrazili vpřed, nepokusili se vniknout dovnitř, čekali.

Mínulo deset, patnáct vteřin.

"Tak co?" sykl jsem.

"Jdem!"

Krok za krokem, paprskomety napřažené k palbě, začali jsme vystupovat z PLUTA. Už jsme stáli na podlaze hangáru, už nás dělily od robotů jen dva metry. Roboti se nepohnuli. Farland tiše klel. Pomyslel jsem na ty tři obličejové u obrazovek: fyzik a obě ženy sledovali v ústřední sekci bez dechu, co se bude dít.

Nespouštěl jsem hlavě paprskometu z levého robota. Stačil sebemenší pohyb, a byl bych ho zničil. Ale robot mi nedával žádný důvod.

Dveře PLUTA se za námi neslyšně zavřely. Tak to bylo domluveno. Roboti už dovnitř nemohou; my ovšem taky ne.

"Projdeme středem!" zaslechl jsem Farlanda.

Bok po boku jsme se sunuli vpřed, otáčejíce se po robotech. Byli jsme už zády k sobě, když se roboti konečně pohnuli. Ale nenapadli nás. Popojeli vpřed a znovu se nám postavili do cesty. Šli jsme za nimi. Zase popojeli několik metrů dopředu, zase nám zastoupili cestu, jako by nás chtěli zadržet.

"Co u všech čertů chtějí?" divil jsem se.

Farland po mně vrhl pohled, značící, že se v tom taky nevyzná, ale že nepolevuje v opatrnosti.

Byli jsme už sto metrů od PLUTA. Nevěděli jsme, brání-li robotům v útoku naše paprskomety. Ale stroj přece nemá pud sebezáchovy.

"Už mi ta jejich trpělivost pije krev!" vztekal se polohlasně Farland. "Kdo má mít na tohle nervy?"

Mezi anténkami robotů tančila celá hejna fialových jiskřiček. Mohlo to znamenat, že volají o pomoc. Přijde-li dvacet dalších, neubráníme se. Začínalo to jít pořádně na nervy.

Farland se zastavil.

"Skloníme to," zašeptal. "Ale buď připraven okamžitě vypálit. Vyzkoušíme je."

Pomalu jsme skláněli hlavně paprskometů k zemi. Ruce se mi chvěly vzrušením. Zase plynuly vteřiny. Konečně ztratil Farland poslední zbytek trpělivosti a přehodil si paprskomet přes rameno.

"Pojď!"

Prošli jsme mezi nimi. Nesl jsem paprskomet v ruce, měl jsem pocit, že ho tak mohu rychleji použít. Teď jsme je měli v zádech. Čekal jsem, kdy mi podrazí zezadu nohy.

Znovu nás předjeli. Jejich pružná chapadélka byla svinuta na plášti. Bylo to snad gesto příměří a přátelských úmyslů? Levý robot se mi téměř dostal pod nohy. Dodal jsem si odvahy a odstrčil ho rukou. Zakýval se ve vzduchu, ale nepřekotil se, ještě jednou nás předjeli, ale když jsme je znovu nevíšmavě přešli, zůstali už stát na místě. K Chodbě setkání jsme měli už jen pár kroků. Ohlíželi jsme se nazpět; ta podivná dvojice se asi vzdala.

"Prase aby tomu rozumělo!" zlobil se Farland. "Vypadá to, že už je přešla chuť do pranice."

"Ale přitom už vědí, co jsme zač," připomněl jsem. Tragické události, staré teprve tři dny, mi znovu obživly před očima. Vchod do Chodby setkání byl zavřen, křídla dveří se patrně nepohnula od té doby, co mi zapadla za patami.

"A teď se dívej!" řekl Farland divoce. "Konec mazlení!"

Pustil dávku z paprskometu přímo do dveří. Ohlušující rachot a praskot naplnil hangár, hmota dveří se začala kroutit a svíjet, až se jaksi vypařila; ve dveřích zel velký šišatý otvor.

"A jdem!"

Vstoupili jsme do Chodby setkání. Dveře do prvního hangáru zůstaly zpolovice nedovřeny. Otvorem bylo vidět, že i v prvním hangáru je světlo. Nahlédl jsem dovnitř.

"Ty ... odvezli mou raketku!"

Farland se naklonil za mnou.

"Kde byla?"

"Tamhle ... jak je tam prohnutá stěna."

Postoupili jsme o několik kroků, abychom tam lépe viděli. Pod napůl probořenou stěnou zůstal ležet vrak mé rakety.

Ale teď tam nebylo nic.

"Uklidili to."

"Ale proč?"

"Hned ti to řeknu," sliboval Farland, "jen co se jich zeptám."

Vrátili jsme se do chodby a pustili se směrem k výtahu, kterým se jezdilo do továrny. Natahovali jsme nohy, cesty rychle ubývalo.

"A budu dělat díru za dírou!" hučel umíněně a temně Farland, jako by se mu to náramně líbilo. "Díru vedle díry! Celé jim to rozvrtám, ale nakonec se dostanu tam, kam ..."

"Počkej"

Zůstali jsme stát.

"Neslyšel jsi nic?"

"Co?"

"Něco ... Takové hučení ... nebo ..."

"To mi hučelo vzteky v hlavě!" prohlásil Farland.

Šli jsme dál. Napínal jsem uši, vyjel odposlech naplno, byl bych se vsadil, že se mi to nezdálo, ještě jednou jsme postřehl temný hukot, ale už jsem si tím nebyl jist. Moje fantazie byla někdy zbytečně moc pilná.

Výtah byl uzavřen odsunovacími dveřmi. Náš výpad jim asi nebyl moc po chuti. Farland popadl paprskomet.

"A díra!" řekl s velkým gustem a vykrojil ve dveřích nevelký otvor, jen co bychom prolezli.

"Jedem!"

"Ty mouro!" oddechl jsem si o pět vteřin později, kdy jsem ležel na zemi a vší silou přidržoval Farlanda, visícího ze dvou třetin v šachtě. Centimetr po centimetru se doškrábal zpátky do chodby, pak teprve zas našel dech.

"Tisíc hromů! Deset tisíc hromů! Sto tisíc hromů ..."

"Nech si tu násobilku!" vyjel jsem na něj. "Buď rád, že to tak dopadlo! Vlezeš všude jako vrtohlavá ovce!"

Přešlo mě leknutí, dostal jsem vztek a musel jsem mu vynadat. Vstoupil totiž s naprostou samozřejmostí do šachty, a kdybych ho nemyl zadržel, byl by se zřítíl bůhví kam do hlubiny. Výtah nefungoval.

"Vypnuli to!" vztekal se Farland. "Mysli si, že nás zadrží! Ale mě už tady nezastaví nic na světě! Jdeme pro žebřík!"

"Zpátky do PLUTA?"

"Máš ho snad v kapse? Tak co se ptáš?!"

Rázovali jsme chodbou nazpátek. Byl jsem trochu otráven. Tam a zpátky, to je hodina chůze. Přijdeme se svinovacím žebříkem, dostaneme se kousek dál, bude tam jiná překážka. Farlandovo odhodlání mi začalo připadat trochu bezhlavé. Ale mluvit jsem o tom nemohl. Farland natahoval jedenáctky, že jsem mu sotva stačil.

Prolezli jsme otvorem zpátky do hangáru a tam jsme teprve zůstali stát. Ale zato důkladně, jako by nám nohy vrostly do podlahy.

Hangár byl beznadějně prázdný. PLUTO zmizel.

23.

"Jsme na špatné adrese!" vyhrkl Farland a hrnul se zase nazpět do chodby. Popadl jsem ho za loket.

"Neblázní ... !"

"Tady to přece není!"

"Neblázní, povídám. Co není? Tady máš tu svou díru ve dveřích, tudy jsme prošli a tamhle byl PLUTO!"

"Tak proč ho tam nevidím teď?"

"Protože tam není. Mám ti ho tam snad namalovat?"

Zavrtěl hlavou. Rozhlížel se, jako by spadl z nebe, a jeho splašenost pomalu vyprchávala.

"No jo ..." připustil posléze, "ta díra, to je moje práce. Ale když jsem ji vrtal, měl jsem za zády PLUTA ..."

Osvětlený hangár se zdál být ještě prostornější než za tmy. Šklebil se na nás nedohledností svých koutů, rozpínal se vysoko nad námi, byli jsme najednou hrozně maličci a ztracení, dvě jiskřičky pronásledovaného života, uzavřeného do svých skafandrů a uvězněné v nekonečnosti toho nepochopitelného prostoru.

"Tak si myslím, že teď se už nebudeme muset obtěžovat," povzdechl jsem si zasmušile.

Stáli jsme schliple vedle sebe a bezradnost se rozrůstala nad našimi hlavami jako houbovitý oblak jaderného výbuchu. Pomalu jsme se v ní začínali ztrácet. Otázky se nám rodily v hlavě po celých hejnech – jak se mohl PLUTO ztratit a proč se to stalo? – ale přede všemi stála ta nejdůležitější a nejzávažnější: jak ho zase najdeme? Neboť bez PLUTA jsme byli ztraceni a PLUTO byl patrně ztracen bez nás.

"Tohle se tedy ústřednímu kybernetovi povedlo," dodal jsem chabě.

Farland se na mě zaškaredil.

"Povídáš kybernetovi? Kdyby byl na nás postavil nějakou boudu, no prosím ... ale to mě právě mate, že jsme do té situace vlezli sami."

"Copak ty víš, jestli ..."

"Počkej!"

Farland pozvedl hlavu. Odněkud zaznívalo známé svištění turbinek, nic nebylo vidět, muselo se to blížit Chodbou setkání, znělo jako celý zástup robotů, sevřel jsem paprskomet a zbystřil pozornost. Farland nahlédl do chodby.

Pozoroval jsem jeho obličej z profilu a když jsem spatřil výraz nezastíraného úžasu, protlačil jsem svou přilbu vedle jeho. Chodbou se blížilo něco prapodivného.

Na neprůhledné základně, sestavené bezesporu z celé série turbinek, seděla jakási hranatá karoserie ze sklovité, docela průhledné hmoty. Uvnitř bylo jakési zařízení, vypadalo to jako pult s armaturou, páky, křeslo – někdo v něm seděl, a čím víc se ta věc blížila, tím zřetelněji jsme viděli, že je to někdo z našich ve skafandru.

Zastavilo se to několik kroků od nás.

"Vidíš ten vehíkl?" vydechl Farland jako ve snách. "Přijeli si pro nás. Není to fyzik?"

Bodře zamával na řidiče. Podobu jsme nemohli rozeznat, klenutí přilby stínilo obličej. Farland zamával znovu. Postava se ani nepohnula, jako by nás prostě neviděla.

"Tak je to fyzik, nebo ne?" řekl jsem.

Farland neodpověděl. Teprve po chvíli zahučel něco neurčitěho a dodal:

"Jestli to není lékařka, ta by nás našla spíš?"

"Proč?"

"Jela by po zvuku svého srdce jako podle kompasu," pravil Farland ctnostně.

Přešel jsem tu poznámku bez povšimnutí. Začínalo mi to být podezřelé.

"Ať je uvnitř kdokoliv, Farlande, tak je mrtvý."

Farland po mně šlehl zneklidněným pohledem. Tělo na křesle uvnitř té pohyblivé vitriny bylo bezvládné. Napadlo mne, není-li to kybernetik nebo Bram. Ale jaký smysl by měl takový žert? Chtějí nám předvést nějakou skleněnou rakev?

Ta průhlednost mě na tom mátlá, něco mi to připomínalo, ale pořád jsem si to nemohl uvědomit, lámal jsem si s tím hlavu a Farland k tomu zatím přistoupil a nakukoval do toho z boku. Měl jsem obavu, aby se to najednou nepohnulo a nepřitisklo ho to na stěnu.

A potom se mi najednou rozsvítilo v hlavě.

"Farlande! To je přece ... moje raketa!"

"Tvoje raketa k zrovna není," opravil mě Farland s tou svou protivnou vševědoudcností, "ale moc se jí to podobá."

"Ovšem, je to její pilotní kabina. Jako bys prostě tu jedinou část vyřízl z pláště a udělal podle ní odlitek ze skla. Proto jsem to nejdřív nemohl poznat!"

Farland mi ku podivu nevyčetl, že mi to trvalo tak dlouho. Obcházeli jsme to zleva i zprava. Nenašel jsem jedinou maličkost, která by tam chyběla. Ale všechno bylo průhledné, až na bezvládnou postavu v pilotním křesle. Ta vypadala až příliš skutečně.

Dostal jsem se až k zadní části modelu. V kabině rakety byly dveře, vedoucí do zásobárny a potom dál do přecherpávací komory. Skleněný model ovšem končil touto stěnou, ale tlačítko na otevírání dveří tu bylo a tak jsem ho hned vyzkoušel. Přesně podle originálu se otevřely dveře.

"Farlande, tady je vchod!"

Okamžitě stál vedle mě.

"Fajn! Vlezeme tam."

"Počkej," zarazil jsem ho. "A co když je to past?"

"Na koho, prosím tě?" zeptal se skoro opovrhlivě. "Snad ne na nás? My už jim teď věru za takovou námahu nestojíme."

Myslel jsem si totéž. Kdyby stál PLUTO na svém místě, dopustili bychom se ztřeštěné blázniviny. Ale bez PLUTA to bylo vlastně jedno. Čeká-li nás uvnitř té věci nebezpečí, pak nás stejně jistě čeká venku, jestliže prostě zůstaneme na místě a budeme meditovat. Bylo by tu tisíc jednodušších způsobů, jak se nám dostat na kobylku.

Ale přesto jsem dovnitř nevstupoval s docela lehkým srdcem. Mrtvý pilot byl tichým varováním. Co když on vlezl právě tak důvěřivě dovnitř?

Dveře se za námi nezavřely, jak by se na opravdickou past slušelo. Farland obešel mrtvolu v křesle a pohlédl jí do tváře.

"Bram," řekl příškrčeným hlasem.

Měl jsem pocit, že mi studená, umělá ruka hmatá po krku a začíná ho svírat. Tak ho přece zabili! Možná že ho usmrtili právě v tomhle křesle. Ale proč nám ho poslali spátky? Má to být výmluvné upozornění?

Najednou Farland popadl mrtvolu Brama, zatřásl jí a pak ji zlostně shodil z křesla na zem. Trochu mě to vyděsilo.

"Farlande ... ?"

"Pitomci jsme!" rozkřikl se Farland. "Párek vyplašených strašpytlů! Vždyť je to figura!"

Přiskočil jsem k nehybnému tělu. Bramův obličej vypadal ve fialovém odlesku světla z chodby mrtvolně, jeho podoba byla nesporná a dokonalá, ale když jsem se zahleděl pozorněji, zpozoroval jsem, že obličej vystupuje přímo z přilby jako její součást, že to je jeden kus hmoty, že to je taky jen dokonalý odlitek. Pokusil jsem se pozvednout tělo. Bylo nesmyslně těžké a když jsem ho opět pustil, padlo hlučně nazad a zevnitř se ozval harašivý zvuk nějakých drátů či kovových předmětů.

"Co to má znamenat, člověče?"

"Nevím," odvětil Farland stručně. "Taky nevím, kam jedeme."

Překvapeně jsem se rozhlédl. Stěny chodby ustupovaly kolem nás dozadu, průchod do hangáru se vzdaloval, v rozrušení s figurou Brama jsme nepostřehli, že se to s námi dalo do pohybu. Klidně a pomalu jsme couvali chodbou. Farland stiskl aparát u dveří a dveře se nehlučně zavřely. Pak usedl do křesla a rozhlédl se po přístrojích.

"FX patnáctka, co? S tím jsem taky lítal," pravil a vzal za brzdu. Ve skutečné raketce se tou pákou spouštěly brzdící motory. Tady ovšem nic takového nebylo, ale páka se přesto pohybovala, a jak z a ni Farland zatáhl, pohyb kabiny se doopravdy zpomaloval. Musela to být jiná funkce, ale výsledek byl tentýž, brzdilo to, kabina se začala podivně chvět, jako by přemáhal nějaký odpor, jako by se vzpírala nějaké síle, která ji tlačí dopředu.

"Myslíš, že s námi třesou ty turbinky?" zeptal jsem se Farlanda.

"Těžko, člověče. Prve se to netřásl. Ale to řízení docela funguje, věříš? Kdyby tu bylo víc místa, myslím, že bych se s tím dokázal otočit."

Uvolnil brzdu, znovu jsme se začali pohybovat a chvění ustalo. Pluli jsme Chodbou setkání, ale opačným směrem, kterým jsme se ještě nikdy nepustili.

Výtahová šachta nás nepřekvapila. Dalo se předpokládat, že jich tu bude celá spousta. Zatím co jsme se snášeli, odtáhl jsem figuru Brama dozadu a uvelebil jsem se vedle Farlanda. Jakmile se pod námi objevilo svítání, prozrazující vstup do nižšího poschodí, Farland otočil kabinu předkem a pokusil je ze šachty vyjet.

Bylo překvapující, že řízení modelu fungovalo jako skutečné řízení rakety, třebaže šlo zřejmě o dva zcela odlišné přístroje. Ale opět nás cosi zadržovalo ve výtahové šachtě, stěny se znovu rozechvěly, raketa poslouchala neochotně, pohnula se v horizontálním směru teprve tehdy, když Farland přidal hodně na rychlosti, pohnula se pozdě a zavádila spodem o podlaží. Rozkývala se trochu, ale přece jen se do patra dostala.

"Hopla!" zabručel Farland se značně opožděnou reakcí.

Tak započal výlet, který byl něco docela jiného, než jsme tu dosud zažili. Projížděli jsme s e prostorami, o nichž jsme neměli nejmenší tušení. Kabina se při tom neustále třásla, někdy lehce, ale někdy tak silně, až figura v zadní části kabiny narážela na stěnu a drnčela. Pak zase v určitém směru chvění přestali, ale jakmile z něj Farland vybočil, vrátilo se to znovu.

"Já myslím, že už tomu rozumím," prohlásil Farland konečně. "Ten vehíkl má určený cíl, kam nás má dovézt. Nějaká síla ho vede. Energie turbinek je silnější, proto to můžeme překonat, Ale když působí turbinky jiným směrem než tamta síla, začne se to třást. To je jednoduchá matematika."

Roztržitě jsem přikývl, protože v té době jsem už dávno nemyslel na létající kabinu. Upřímně řečeno, zapomněl jsem i na PLUTA. Byl jsem plně zaujat tím, co jsem viděl. Míjeli jsme místnosti, kde pracovaly podivné stroje s neznámým účelem, tajuplné rotory hučely v průsvitných pouzdrech, jinde zase bublaly v ohromných baňkách záhadné kapalina, někde se mi zdálo, že objevují tytéž uzavřené, cyklické procesy, jak jsme to znali z továrny na roboty.

V různých odstínech homogenního světla vypadalo to někdy téměř hrůzostrašně, spleť sítí spojovacích potrubí nás mátla, nemohli jsme se v tom orientovat, nedovedli jsme pochopit, proč třeba hnědavá, hustá kapalina protéká rourou, která se náhle rozdvíjí, ale kapalina působením neviditelného zařízení teče jen do jednoho ramene, zatím co druhé je prázdné a vypadá samoučelně.

Nikde na té dlouhé cestě jsme nezahledli jediného robota. Všechny ty složité procesy probíhaly asi zcela automaticky, jsouce nějak na dálku kontrolovány ústředním kybernetem.

Mnoho jsme viděli a skoro nic jsme nepochopili. Získal jsem jen tu zkušenost, že sklovitá hmota, z níž byla vyrobena naše kabina, je tady často užívaným materiálem. Byly z ní vyrobeny nejen části strojů, ale i mnoho pro nás nepochopitelných polovýrobků.

Nejnepříjemnější bylo místo, kde jsme našli několik pohozených figur, shodných s tou, kterou jsme vezli na palubě. Farland tam zastavil, ale nevystoupili jsme, pozorovali jsme to na vzdálenost tří čtyř metrů, nerozeznali jsme podoby tváří v přilbách. Ale to ostatně nebylo ani podstatné. Figury byly patrně nezdařené pokusy, povalovaly se tu bez ladu a skladu, neúplné či rozbité, té chyběla ruka, jedné nohy, asi dvě byly bez hlavy, z otvorů vyčnívaly jakési dráty a cáry nějaké hmoty, které se při troše fantazie daly považovat za nevydařené napodobeniny svalů. Jedna figura měla místo nohy kovovou kost s kolenním kloubem.

Bylo nám to až příliš dobře srozumitelné: stroje se tu pokoušely napodobit náš "mechanismus". Jejich patologické modely působily ovšem strašně, příliš to připomínalo zohavené lidské mrtvoly, bylo to odporné a současně varující: stroje se pokusily vyrobit naše dvojníky a odhodily je, protože jim to jako mechanismus nefungovalo. V této chvíli tedy už ústřední kybernet asi bezpečně ví, na čem je.

Opustili jsme to místo poněkud stínění, dokonce i Farlanda na nějakou dobu přešla řeč.

"Ty," pravil, když se mu dar výmluvnosti opět navrátil, "co říkáš, kam nás to asi má dopravit?"

Pokrčil jsem rameny.

"K němu ... Ne?"

"Myslím," řekl Farland ponuře, "myslím si ... jako po tom, co jsme tu viděli ... bylo by možná nejlepší dát se tam dovézt hned."

"Jednou se tam tak jako tak musíme dostat," přikývl jsem. Vzpomněl jsem si znovu na PLUTA a na lidi v něm. Mohu ještě věřit, že žijí? Neleží PLUTO v některém jiném hangáru rozbitý na kusy nebo spálený nebo já nevím co? Pak se už ani my dva nezachráníme, ale čeká nás ještě jedna povinnost. Nikoliv pomsta. Prostě bezpečnostní akce, aby se tato zběsilá mašinérie nikdy nemohla dostat do blízkosti Země.

Farland vypnul řízení. Samozřejmě jsme se nezastavili, odbočilo to s námi, chvění přestalo, jaksi chvatně jsme vepluli do temné chodby, byla prostorná a přímá a kabina nás unášela stoupající rychlostí, opět jsme viděli stíny traverz a černá ústí jiných gravitačních šachet, spěchali jsme někam do tmy, zaražení, zamlklí, svírajíce paprskometry jako svou poslední naději.

Asi po půlhodině jsme najednou vjeli do krátkého, slepého ramene, stěna před námi se rozevřela, zcela nečekaně nás zaplavilo světlo, několik okamžiků trvalo, než jsme se rozkoukali, ale Farlandovi se mezitím podařilo kabinu zabrzdit. Průhledné stěny se opět rozechvěly vlivem neznámého tlaku.

Stáli jsme v ohromné chodbě s hladce klenutým stropem, naplněné tyrkysově zelenou září. Stlačený oblouk valeného stropu se klenul dobré čtyři metry nad našimi hlavami, světlo lesklých stěn bylo příjemné, už nás neoslňovalo a téměř nedělalo stíny. V pravidelných vzdálenostech byly v obou stěnách uzavřené vchody, sahající do tří čtvrtin výšky.

Mezi nimi – taky značně vysoko – byly umístěny mělké skříňky, zapuštěné do zdi. Vypadaly jako obrazovky. Na

jasném, ultarmarinovém pozadí se zvolna pohybovala po eliptických drahách barevná kolečka, jasnější kolečko zářilo uprostřed – byly to bezpochyby neznámé sluneční soustavy.

Moje první myšlenka byla, že ty obrazovky nahrazují okna. Nikde nebylo sice vidět Jupitera, ale kroužení kolem něj byla jenom naše domněnka; neměli jsme pro to vlastně ani jeden skutečný důkaz. Právě tak dobře jsme mohli být od Jupitera na hony daleko.

Vystoupili jsme z chvějící se kabiny, abychom se na to podívali zblízka. Shledali jsme na první pohled, že to nejsou obrazovky, nýbrž pouze jakési pohyblivé obrázky. Stáli jsme před jednou ze skříněk a pozorovali pět planet, putujících s důstojným klidem kolem oranžového slunce. Velikosti asi neodpovídaly poměrným rozměrům podle skutečnosti. Průměr planet byl dva tři centimetry, jejich plošky byly strakaté. Modravé, zelenavé a žlutavé odstíny popisovaly nám nesrozumitelným způsobem jejich povrch. Odvrácené polokoule byly stejně jasné; zřejmě se tu nepřihlíželo ke střídání dne a noci.

Kráčeli jsme chodbou zprava doleva a zleva doprava od jedné skřínky ke druhé. Každá měla v dolním rohu jakýsi proužek spektra, několik různě seřazených barev.

"Nemá to spektrové čáry," upozorňoval Farland. "A nemá to ani pořadí spektra. Človče, není to nakonec nějaké označení těch soustav?"

Prohlíželi jsme si cizí, neznámí soustavy, jednoduché s jedním sluncem a dvěma třemi planetami, složitější s mnoha planetami a velmi složité, které měly dvě slunce a jejichž planety se pohybovaly po komplikovaných křivkách, podléhající různým, proměnlivým gravitačním vlivům. Některé z oběžnic byly jenom body, sotva rozeznatelné od hvězd, blikajících v modrém podkladě.

"Hele!" vykřikl najednou vzrušeně Farland. Zastavil jsem se vedle něj, Nad námi byl obraz další soustavy, žluté slunce a planety, tři, pět, sedm, osm ... devět.

"To jsme my!"

Podoba to byla nápadná. Hledali jsme třetí oběžnici; byla stříbřitě modrá se zelenavými skvrnami. Je to Země? Je to náš domov, který se nám ve vzpomínkách změnil za ty měsíce v báječnou, pohádkovou říši dětských snů? Hleděli jsme skoro dojatě na malou planetku, která se obloukem posunovala kolem žluté hvězdy.

"Jen mi nejde do hlavy, proč je kolem ní ten žlutý kroužek," pravil náhle Farland se surovou prozaičností, protože z duše nenáviděl pohnuté chvíle.

"Atmosféra?" hádal jsem.

"Vypadá to spíš jako svatozář," odporoval mi. Podívej se na Venuši. A tamhle je Mars. A Jupiter. Taky mají atmosféru. Proč teda nemají ten kroužek?"

Našli jsme si Saturna. Měl zřetelný prstenec. Tvůrci těch pohyblivých map byli zřejmě dobře informováni. Ale žlutý kroužek měla jen třetí oběžnice.

"Už jsem si toho všiml prve na některých obrázcích," bručel si Farland zamyšleně. "Taky to tam některé planety měly."

"Poslouchej," napadlo mne najednou, "v jedné věci se přece Země liší od všech ostatních planet."

"Čím?"

"Životem!"

"No jo ..."

"Možná ... třeba si tím kroužkem označují obydlené světy."

"Kdo?"

Zarazil jsem se. Ano, kdo?

"Roboti jistě ne," řekl Farland a neubrnil se tomu, aby jeho hlas nezazněl téměř slavnostně. "Roboti ne! Už jenom proto, že to je tak vysoko. Chlapečku, my jsme konečně tam, kde jsme měli být už dávno? V prostorách živých bytostí!" Rozhlédl jsem se uctivě kolem, zvláštní pocit mě trochu šimral v krku. Všecko tu bylo vysoké a rozlehlé, jako bychom byli v říši obrů. Ještě nikdy jsem se ve Vesmíru nesetkal s jiným vysoce vyspělým životem. Tady snad ...

"Ale ústřední kybernet říkal, že tady už žádní Měkkokoři nejsou," vzpomněl jsem si.

"Co když kecal?" mínil Farland lakonicky.

"A ty si myslíš, že by ti ... prostě ti živi ... že by dopustili, aby si tu nějaký umělý mozek dělal, co se mu zachce?"

"Ještě nevíme, nejsou-li horší než on," poznamenal Farland skepticky.

"Tomu nevěřím!"

Můj odpor byl docela bezděčný, nemohl jsem mu to vyvrátit, ale nemohl jsem se také ubránit pocitu jakési ušlechtilosti, jakési velkorysosti, již bylo tohle nové prostředí naplněno. Nešlo mi o technickou vyspělost, nýbrž o mravní dokonalost. Nějak to tu přímo tkvělo v atmosféře.

Šli jsme chodbou ještě dál. Jedny z těch dveří ve stěně byly otevřené; vstoupili jsme dovnitř. Ani jsme při tom nesáhli po paprskometech. Pocit nebezpečí, v němž jsme tu tak dlouho žili, z nás najednou spadl.

Byla to velká místnost, skoro jako naše ústřední sekce. Světlo bylo modravější, přívětivě vyplňovalo oblé rohy. Ze stěn vystupovaly jakési kubické útvary. Farland si na ten nejnižší sáhl; ruka se mu zabořila do měkkého, pružného povrchu.

"Dobře by se na tom spalo."

Nevyslovil jsem to, co mě napadlo. S trochou fantazie si člověk mohl v těch různých tvarech představit nábytek.

Podoba těch bytostí byla pro nás dosud hlubokým tajemstvím. Tím snadněji se dalo uvěřit, že jsme v obytné kabině.

Vrátili jsme se do chodby a s překvapením jsme zjistili, že naše kabina nezůstala tak, kde jsme ji opustili. Téměř nezatelným tempem se pohybovala chodbou za námi.

"Vždyť jsem to zabrzdil," řekl Farland udiveně.

Nastoupili jsme za jízdy. Farland si hned ověřil brzdu; byla zatažena na nejzazší mez, ale kabina se přece pohybovala

vpřed. Po uvolnění brzdy vyrazila tak hbitě, až jsme zavravorali. Projela zelenou chodbou, která se na konci pravoúhle rozšiřovala, světlo zjasnělo, něco jsem vpředu zahlédl a zajíkl se, byl to tak neuvěřitelný pohled, že jsem ani nepostřehl, jak Farland znovu brzdí. Ale kabina se přece zastavila a my jsme s očima úžasem rozevřenými vystoupili.

Nohy se nám zabořily do měkkého, zeleného koberce. Z něj vyrůstaly v celých trsech žluté, silné a vysoké stvolky, mezi kterými byly napjaty sytě zelené, průsvitné závoje. Zvedaly se nám vysoko nad hlavy, obklopovaly nás ze všech stran. Pohlédl jsem vzhůru. Strop zmizel. To co se nad námi klenulo, bleď fialové a nedozírné – to bylo nebe. Do dálky se po něm táhly pruhy růžových oblaků.

Připadal jsem si jako ve snu. Oba nás to tak uchvátilo, že teprve za hodnou chvíli jsme zpozorovali, že naše chvějící se kabina se opět docela nezastavila, že pluje zvolna dál, byla od nás už hezky daleko, podíval jsem se nerozhodně na Farlanda, ale ten jenom mávl z vysoka rukou.

"Nech ji plavat. Tohle za to stojí!"

Prošli jsme houštinou závojovitých rostlin. Široko daleko rozkládal se kolem nás zvláštní kraj. Vedle roztroušených háječků zelených závojů objevily se nejrůznější tvary ve fantastických barvách. Oranžové, vejčité plody, složité krystaly na ohnutých stoncích, červené, kornoutovité útvary ... všude barvy, jásavé a pestré, a nikde nebylo dvou stejných odstínů.

Bez dechu a beze slova jsme se procházeli tou nádherou, až se nám půda ztratila ve stříbrné hladině vody. Stáli jsme na břehu jezera. Daleko na obzoru se táhla pásma barevných hor.

"Vsadím se, že je to daleko menší, než to vypadá," podotkl Farland suše. "To je asi něco takového, o co se pokoušejí už i na Zemi. Říkají tomu videoplastika. Vytvoří ti v místnosti kus umělé krajiny a udělají k tomu takovou perspektivu, že si myslíš, že jsi ve volné přírodě.

"Myslíš, že to je umělé?"

"Jasně. A nevíš, proč tomu říkáš tak ozdobně. Pro mě to je prostě podvod."

Snažil jsem se objevit protější břeh jezera. Rýsovalo se tam jakési strmé pohoří, ztrácející se v mlžném oparu; mohly to být taky jen mraky. Rozhled byl úchvatný – a přece tu byla jakási podivná nálada, jakási pochmurná strnulost se skrývala v klamavých paprscích rozradostněného světla, jako by člověk hleděl do tváře voskové figuríny – a tu jsem to pochopil? Ta krajina byla mrtvá. Jediný tvoreček se nemihnul kolem našich nohou, křišťálový jas ovzduší nebyl porušen sebemenším pohybem, chyběl tu zvuk, který by prozrazoval ukrývající se život – bylo tu jen melancholické ticho neživého kraje.

"Půjdeme kousek podél vody," navrhl Farland.

Bojoval jsem s pokušením odklopit hledí přilby, abych se přesvědčil, jestli ty barevné květy alespoň voní. Ale nakonec jsem odolal. Ušli jsme pár desítek metrů. Cíp závojnatého háječku vybíhal před námi až k vodě a uzavíral nám obzor.

"Tam to bude končit," prorokoval Farland.

Kráčeli jsme opatrně, ruku nataženou před sebou, abychom včas nahmatali tu neviditelnou stěnu, která rozbije naši iluzi a vytvoří hranici skutečnosti ve snovém neskutečnu. Ale stěna tu nebyla, prošli jsme mezi stromy – a tam jsme teprve zkameněli doopravdy. Třicet metrů před námi na okrovém palouku spočíval v celé své kráse PLUTO. A kolem něj, jako by to bylo slavnostní shromáždění – skoro nepřehlédnutelný zástup robotů.

"Tak tohle už je moc ošklivá legrace, tohleto!" dopálil se Farland. "Nejenomže okopírovali Brama, ještě tohle si ti neřadí vymysleli?!"

Strhl s ramene paprskomet. Popadl jsem ho za ruku, ale byl jako posedlý.

"Farlande počkej! Třeba ... !"

"Takhle mě dráždit nebudou!" supěl Farland. "Pust', sakra, já jim tady udělám panoráma ... !"

Neudělal. Dveře PLUTA se najednou otevřely, zástup robotů se rozestoupil a udělal místo dvěma postavám, které vyšly ven.

I já jsem na ně hleděl s určitou nedůvěrou, ale přesto jsem jim vyšel vstříc. Musel jsem jít, něco uvnitř mě nutilo, musel jsem jít a obejmout astrofyziku, která kráčela před fyzikem.

24.

Farland si musel na fyzika i na astrofyziku nejprve sáhnout; pak teprve uvěřil, že ti dva nejsou ani videoplastika, ani figury.

"Člověk je tu jako v panoptiku," stěžoval si. "Kdybych z čista jasna potkal sám sebe, tak se klidně pozdravím a vůbec se nebudu divit."

"Rád bych věděl, jestli by sis taky odpověděl," poznamenal jsem.

"Sobě?" nafoukl se Farland. "Vždycky!"

Našel už zase svůj humor, protože se přesvědčil, že na břehu toho podivného jezera – ať už to byl jakýkoliv podvod pro oči – stál skutečný PLUTO se skutečnou posádkou. Naše bezmála už tragická situace vyústila zcela nečekaně ve šťastný konec.

V rychlosti jsme se dověděli, jak se PLUTO nedlouho po našem odchodu zvedl, jak se odsunula ohromná část stěny a astrolet potom plul gravitačními šachtami, úplně jinou cestou než my, až přistál na břehu jezera. Na palubě byla ovšem trochu panika, hlavně proto, že nevěděli o nás. A fyzik se netajil ani uctivou hrůzou před energií, která tak hravě stěhovala obrovského PLUTA, kam se jí zachtělo.

"Jsou silnější než my," připustil zasmušile. "Ale někdy platí víc chytrost. Nedám se přesvědčit, že by stroj přemohl člověka."

"A on to někdo říkal?" zeptal se Farland s teatrálním údivem.

Potom nás fyzik ještě upozornil, že už stačil udělat rozbor vzduchu a že se tu dá bezstarostně dýchat. Hned jsem toho

využil a otevřel jsem hledí přílby; ale čekalo mě zklamání, protože tu nebyla ani jedna z těch vůní, které jsem si představoval.

Převládala tu naopak jednotvárný, slabý zápach, nikoliv nesnesitelný, ale taky nikterak příjemný. Byl to důkaz, že jsme jenom v modelu přírody. Ale každopádně byl ten model krásný, a já jsem se rozhlížel dál. Po dlouhé době v temných hangárech jsem si připadal jako znovuzrozený.

Cestování a jakéhokoliv vzrušení jsme měli pro dnešek až po krk. Naše kabina taky beze stopy zmizela, ale nám to bylo srdečně jedno. Po celodenním půstu jsme se pořádně najedli a Farland pak s blaženým výrazem prohlásil:

"Tak! Teď jdu spát a upozorňuju, že kohokoliv, kdo by mě vzbudil, bestialně zavraždím!"

Těšil jsem se na lůžko jako on, ale chtěl jsem ještě aspoň na chvíli vidět Zoru.

Ležela na lůžku téměř bez pohybu, jen její oči mě sledovaly, když jsem vstoupil.

"Jsem tak ráda, že jsi přišel."

Její hlas byl slabý a ochablý.

"Jak je ti, Zoro?"

"Dobře. Jsem po transfúzi. První hodiny jsou vždycky horší. Pak se to zlepší."

Chtěla se posadit. Pozvedl jsem ji a urovnal podušky, aby se mohla pohodlně opřít.

"Je mi hrozně líto, Zoro, že nemůžeš ven. Viš, kde jsme? Kdybych věřil na zázraky ..."

"Kde jste byli? Slyšela jsem, že jste se ztratili. Měla jsem takový strach ..."

"Strach – o mě?"

"Ano ... miláčku."

Zarazil jsem se; ještě nikdy mi tak neřekla. Pak jsem se naklonil a políbil jsem ji lehce na rty. Zabořila mi ruku do vlasů.

Rty měla suché, horké a okoralé.

"Miláčku," opakovala. "Řekni mi to taky."

Neměl jsem příliš rád tohle banální slovo, nebyl jsem ani zvyklý vyslovovat ho, ale řekla to tak naléhavě, jako by všechna její radost, jako by snad celý její život závisel na té hříčce.

"Miláčku," řekl jsem nemotorně.

"Miláčku ..." zašeptala znovu jako ozvěna.

Pak jsem jí vyprávěl o novém okolí PLUTA. Poslouchala s lehkým úsměvem, oči nepřítomně upřené do rohu, jako by si tam představovala to, co jsem jí líčil.

"Ráda bych to taky viděla," povzddechla si.

"Zítřka, Zoro, ano?" navrhl jsem jí. "Budu tě podpírat a půjdeme spolu ven."

"Ano ... Dnes jsem hrozně slabá, ale zítra se upravím ... nic na mě nepoznáš ... slibuji ti ... a půjdeme ven, ano?"

"Ano, určitě."

Šťastně přikývla, pramen tmavých vlasů jí spadl do čela, vypadala najednou tak mladě, skoro dětsky, oči jí nadšeně zářily z nepěkných stínů v obličeji. Ale já jsem tomu nadšení věřil; věřil jsem, že právě to nadšení je důkaz, že nemoc už ustupuje.

"A teď už půjdu," řekl jsem.

"Jsi unaven, vid'?"

"Ne tak moc," zalhal jsem, "ale ty jsi unavená. Vždyť sotva mluvíš."

"Ne, ne, to se ti jen zdá," pravila spěšně. "Když nejsi unaven, zůstaň tu ještě chvíli. Mně vůbec nic není. Neunavuješ mě, ani trošičku ne, miláčku ..."

Trochu se zadýchala tím projevem, zdálo se, že se její útlá ramena poněkud zhroutila do podušky, ale její ruka mě svírala s takovou rozhodností, že jsem nemohl odejít.

"Dobrá, Zoro. Zůstanu u tebe třeba až do rána, ale o něco tě poprosím. Jsi mi dlužna ještě malé vysvětlení. Jak to bylo s tebou a Bramem?"

Pohlédla na mě a zvážněla, její obličej byl náhle jako krajina, nad kterou zářilo slunce a naráz zašlo za mrak.

"Ach ano ... máš pravdu, nevyhneme se tomu. Stál by pořád mezi námi, žila bych dál v jeho stínu jako těch osm let."

"Osm let?"

"Byla jsem tehdy mladá. Milovala jsem ho. Ale on mě po třech letech manželství opustil."

"Rozvedli jste se?"

Nepovolili nám rozvod. Zákon stanoví jako podmínku pět let neplodného manželství. To jsme nesplnili. Čekala jsem tedy, že se vrátí, žila jsem se zavřenýma očima a jen čekala – ale on už nikdy nepřišel. Setkali jsme se až tady na palubě."

Zrychlila řeč, na tvářích jí zasyvily červené skvrny, nevěděl jsem, je-li to námahou či vzrušením. Lapala po vzduchu, její hlas občas zanikal a já jí jenom četl slova ze rtů.

"Žil několik let s dcerou Helgeho, pomohlo mu to k velké kariéře, provázela ho i na téhle neslavné cestě. Ale mně se vyhýbal, tvářil se, že mě nezná. Teprve asi měsíc po ztroskotání za mnou přišel. Nabízel smíření, říkal, že se už nikdy nevrátíme na Zemi a navrhoval, abychom konec života prožili tak, jak jsme začínali. Málem jsem mu uvěřila. Ale pak jsem se přesvědčila, že to zase není láska. Měla jsem mu být prostě dobrá v nouzi. Kdyby se vrátil na Zemi, a v té době ještě věřil, že se vrátí, byl by mne zase opustil. Začala jsem nenávidět Zemi, jako by to byl můj nepřítel, který mi všechno vezme, jestliže se tam vrátím. Nechtěla jsem se vrátit. Pak jsi přišel ty. Ale i ty jsi mluvil o návratu k jiné ženě na Zemi. Proto jsem se tě bála. Zdálo se mi, že vás všechny pohání jen touha po ženě – po jakémkoliv ženě."

"Tak to přece není, Zoro."

"Počkej, nepřerušuj mě," řekla unaveně. "Když pak přišel den po té rvačce celý potlučený, bylo mi ho skoro líto. Řekla jsem mu všechno, o svém čekání – i o tobě. Přišel jsi do toho rozhovoru. Ani nevíš, kolik jsem prožila strachu, že se to

všechno zase zhroutí. Že se nikdy nedomluvíme. Ale nezhroutilo se to, vid'?"

Díval jsem se na její bledý, přepadlý obličej a měl jsem pocit, že kdesi za zády mi stojí Kleo a čeká na mou odpověď, že čeká právě tu odpověď, kterou teď musím vyslovit, protože i Zora na ni s úzkostí čeká.

"Jistěže ne, Zoro."

Lehce jsem ji políbil. Byla najednou ještě bledší a nesmírně unavená.

"A teď už půjdu. Mluvila jsi příliš dlouho."

"Nechod' ještě. Mluv zase ty," zašeptala, zavřela oči a po paměti mě vzala za ruku. Cítil jsem, jak se její prsty chvějí a jak mě svírají.

O čem mám mluvit, pomyslí jsem si. Co ti mohu říct, já, který tě vlastně podvádí stejně jako tvůj mrtvý muž? Mám blábolit o lásce a vymýšlet si pitomé fráze a slovíčka, která se dají tak snadno a lacině vyslovovat? Mám skládat prázdné, nezavazující přísahy? Copak to už je láska, když mám prostě starost o tvoje zdraví? Anebo – není to nakonec víc než láska? Není ta opěvovaná láska daleko spíš pudem, kterým nás obdařila moudrá příroda, abychom se množili k její spokojenosti?

"Miluješ mě?" zašeptala nezvučně.

Ach ano, co ti mám odpovědět? Mám se ti přiznat, že se chci vrátit k jiné ženě na Zemi? Mám ti právě teď zasadit ten úder, který by mohl znovu přivolat ustupující nemoc? Zůstává pravda tou svatou pravdou i tehdy, když zabíjí?

"Řekni mi to," naléhala šeptem.

"Ano," pravil jsem odevzdaně. Můj hlas zněl hluše a falešně. Bude mi to věřit?

"Miláčku," usmála se a natáhla ke mně ruce. A já jsem pochopil, že mi to věří, protože mi chce věřit.

Objal jsem její vyhublá, chlapecká ramena. A najednou už to ani nebyla lékařka, k níž se nemocný člověk obrací se svými bolestmi o radu a pomoc, najednou byla ona sama bezmocná a slabá a hledající pomoc a záštitu. A tu jsem pochopil, na jakých piskových základech spočívá každé lidské nadřazení.

"A teď už spi, Zoro. Musíš mít klid, aby ses uzdravila, víš?"

"Potom? V životě se nemá nic odkládat. Odložit je někdy totéž jako ztratit."

"Snad, Zoro. Ale v životě pořád ztrácíme. Život je někdy tak těžký, že bychom ho ani nedonesli do cíle, kdybychom ho cestou většinou neztráceli."

"A jde-li o vážné věci?"

"Nezáleží na tom, jak dalece jsou věci vážné, nýbrž jak vážné je vidíme."

Otevřela oči a znovu se na mne usmála.

"Máš asi pravdu. Ne, jistě máš pravdu! Zítra budu hezčí. Jdi. Dobrou noc a hezky se vyspi, miláčku."

Znovu jsem zaváhal; to slovo muselo z mých úst znít neobratně a nepravdivě. Ale proč bych je neřekl? A třeba tisíckrát. Copak mi nestojí za trochu její radosti?

"Ano. Dobrou noc – miláčku."

Kráčeli jsem pustou chodbou k naší kabině a měl jsem pocit, že se strop snižuje a spočívá ohromnou tíží na mé hlavě. Věděl jsem, že neusnu. Oblekl jsem si skafandr, vstoupil do přečerpávací komory a docela tiše jsem vystoupil z PLUTA. Prudké světlo krajiny mě oslnilo. Tady svítí pořád mrtvý, umělý den nad lhostejnou, umělou krajinou. Ale tíživý strop zmizel, nade mnou se klenulo nepravé, jemně fialové nebe a sklánělo se v dálce do stříbrné hladiny nepravého jezera. Je tohle symbol života? Není mnoho věcí v našem životě právě tak umělých a nepoctivých jako ten obraz před mýma očima, který lže a slibuje prostor, který předstírá volnost a dálku?

Ne, křivdím životu, strašně mu křivdím. Nemá nic společného s tím, že klopýtáme o vlastní slabost, že se nemůžeme prokousat tisíciletými zábranami k vyšší dokonalosti, že jsme zjemnili a zkrásnili tvář člověka, ale přece v ní ještě některé jizvy a vrásky zůstaly.

Ale kam se poděje ta tvář, odstraníme-li poslední kaz? Vyšší dokonalost? Absolutní dokonalost? Nepřiblížíme se tím monstrózním kybernetům, nebude ta nanejvýš dokonalá tvář stejně studená a odpuzující? Je na člověku něco krásnějšího a vznešenějšího než právě jeho zápas o vítězství dobra? A odstraníme-li tento zápas, přemůžeme-li navěky zlo, přestane i dobro a člověk pak bude zbytečný a bude to jeho konec.

Z dálky ke mně doletělo temné zahučení. Umělá bouře?

Zaposlouchal jsem se do toho zvuku a postřehl jsem, že hučení nepřestává, falešná dálka se slabě chvěla nevysvětlitelným zvukem, přicházel tam od modrošedých pohoří a od nedohledných břehů jezera, pohoří i břehy byly falešné, ale hučení bylo skutečné, temné a zněla v něm jakási nesrozumitelná hrozba.

Zapochyboval jsem o svých dobrých nervech, vrátil jsem se do PLUTA a šel jsem spát.

25.

Ráno před snídaní provedla astrofyzika odvážný pokus:

Vyvedla zdravou část posádky na břeh jezera před PLUTA. Helge, biolog a chemik neměli vlastně ani tušení o tom, co se včera odehrálo. Náhlý přechod z tísnivých kabin do volného vzduchu a do prostředí, hýčícího světlem a barvami, jim bezmála vzal dech.

Samozřejmě se nedalo předpokládat, že by akademici uvěřili v nějaký zázrak. Ale ať si o tom mysleli cokoli, jejich nálada se obdivuhodně zlepšila. Astrofyzika za námi přišla s pozváním ke společné snídani. To jsem ještě na PLUTU nezažil, ovšem odmítnout jsme to nemohli. Vstupoval jsem do jídelny s pocitem zvědavosti.

V čele stolu seděl Helge. Teď teprve bylo vidět, jak jsou naše řady prořídle. Zora zůstala na ošetřovně. Místo druhého astronoma a kybernetika bylo prázdné už navždy.

Biolog se odmlčel uprostřed věty a pohlédl na nás.

"Ovšem jinak, prosím..." dodal nejistě, "je to úžasné. Je to úžasné!"

Usedli jsme. Zdálo se, že s námi se sem vloudila jakási tíseň. Hovor ustal.

"Čemu jste se tu prve tak obdivoval?" otázal jsem se biologa, abych tu nepříjemnou přehradu prolomil.

"Ale ... ten výhled odtud ... je to přímo ..."

"Je to umělé!" prohlásil najednou chemik. "O tom jsme tu mluvili."

"To je nesprávná formulace," vytkl mu Helge s překvapivou pohotovostí. "Říkali jsme pouze ..."

Jejich rozpaky narůstaly.

"Nezlobte se," přerušil jsem ho, "ale ta formulace je správná. Je to umělá krajina a my to víme taky."

Účinek mě překvapil. Pohlédli na sebe s jakýmsi ulehčením.

"Jsem rád, že se shodujeme," podotkl chemik.

Ze syntetické stravy se nedá uspořádat recepce, takže snídaně byl trochu komický obřad, ale po tom úvodu se tíseň rázem rozplynula. Akademici začali konečně být aspoň trochu tím, čím měli být od začátku.

Biolog se přiznal, že mrtvý ráz kraje mu byl nápadný od prvního pohledu. Chemik vysypal na stůl trochu písku a lístek nějaké květiny.

"S tím pískem se ještě budu zabývat. Zdá se mi, že jsou v něm nějaké nezvyklé sloučeniny. A tohle – to je umělá hmota. Všimněte si barvy. Tady v tom světle je úplně fádňí. Co si o tom všem myslíte vy?"

Než jsme mu mohli odpovědět, ozval se Helge.

"Jestli dovolíte, také jsem o tom uvažoval. Předpokládejme nejprve, že by se byl PLUTO nějak dostal ze svého vězení.

Satelity Jupitera, případně Neptuna, jsou jen bezútešné skály bez světla a tepla. Kde bychom tedy byli? Velká vzdálenost Slunce vylučuje takové světelné a tepelné podmínky, jaké jsme tu viděli."

"Zbývala by pak jediná možnost," připojil se biolog, "že jsme se celou tu dobu pohybovali Vesmírem a že jsme v naprosto jiné soustavě."

"Za těch několik měsíců bychom nemohli dosáhnout jiné soustavy ani při světelné rychlosti," namítla astrofyzik.

"Dilatace času," připomněl biolog.

"Nestačí," odporoval fyzik. "Zrychlení by muselo být tak prudké, že by žádná síla nedokázala vyrovnat jeho následky.

A potom: jsme v moci stroje. Jeho myšlení kráčí jiným směrem. Myslím, že nekonečné kroužení kolem Jupitera mu nedělá starosti."

"Takže jsme si dokázali to, co víme už od včerejška," poznamenal špičatě Farland.

"Nikdy neškodí, když se věci důkladně uváží," řekl jsem honem a vrhl káravý pohled na Farlanda. "Děje se tu něco neobvyklého. Musíme zjistit, jaká to má význam."

Chemik opatrně smetal vzorek písku do zkumavky.

"Tam v té prostora ... v tom hangáru, tam jsem opravdu nevěděl, jak bych... Ale kdybyste mne k něčemu potřebovali..."

"Jsem samozřejmě taky k dispozici," pospíšil si biolog.

Odměl se a pohlédl na Helgeho. Najednou se na něj soustředila všechna pozornost. Byl to téměř napínavý okamžik.

"Nevím opravdu," řekl Helge, "v čem bych vám mohl být prospěšný. Ale rád bych, kdyby jste vzali na vědomí... že nechci stát stranou. Dejte mi přiměřený úkol. Snad vás nezklamu."

Bylo to téměř slavnostní, jako by se nad stolem vznášel symbol Velkého Smíření.

"Děkujeme vám všem," pravil fyzik. "Řekneme vám, až přijde vaše chvíle. Jistě se zachráníme. My věříme, že to dokážeme, mám pravdu, Farlande?"

Farland najednou zvažněl.

"Muž musí vždycky věřit v to, co dělá. Nebo ještě líp: musí dělat jen to, čemu věří. Jinak to není chlap, ale kus hadru!"

Vstali jsme. Helge se náhle octl proti Farlandovi.

"Doufám," řekl poněkud křečovitě, "že jsem vám tehdy nezpůsobil vážná úraz. Bylo to takové chvilkové ..."

"Ale ne," přerušil ho konejšivě Farland a protáhl se, až mu prasklo v kříži.

"To není od toho," dodal honem, "to mi dělá odjakživa."

"Bylo to pod vlivem tragické smrti kolegy Brama..."

"Ale nemluvme už o tom," řekl blahosklonně Farland. "My dva se moc v lásce nemáme – no ale musíme to už vydržet."

"Jsem už starý a mám svoje zásady," pravil Helge už zase ostřejším tónem.

"Všichni máme svoje zásady. Životní zásada je to, co u druhých nazýváme stařeckou nepružností."

"Pojd!" přerušil jsem je a plácl jsem Farlanda po rameni. A myslím, že jsem to udělal v pravý čas.

Zatím co jsme si oblékali skafandry, přišel za námi fyzik. Vrátili jsme se zase ke skutečným problémům.

"Mně se zdá nejlogičtější tohle," prohlásil jsem posléze.

"Roboti prostě začali jednat na vlastní pěst, přepadli nás a vyhlásili tu potomost o vyhlazování Měkkokorých. Jenže ti potom zase roboty zkontrolovali, ovládli situaci a teď nás převezli sem, aby se s námi konečně mohli setkat tváří v tvář."

"A tohle říká člověk," povzděchl si beznadějně Farland, "která jim vlezl až do ložnice a na vlastní oči se přesvědčil, že tu žádní živí nejsou!"

Vydali jsme se v doprovodu fyzika znovu ven. Vzpomněl jsem si na to noční hučení a chystal jsem se, že si dám pozor, jestli to bude ještě slyšet. Ale zapomněl jsem na to, jakmile se před námi otevřely dveře. Pár metrů od PLUTA čekala skleněná kabina, v níž jsme včera cestovali a která nám nakonec ujela. Dokonce i Bramova figura ležela v rohu, kam jsme ji odhodili.

Kolem kabiny stál kordon robotů, ale na první pohled bylo zřejmé, že je to sotva polovina včerejšího počtu.

"To mě baví," zabručel Farland, "další vyhlídková projížďka."

Přistoupili jsme ke kabině. Nepohybovala se, nechvěla se, jen turbinky jemně hučely.

"Mně se to s těmi vyhlídkovými projížďkami nějak nelíbí," zapochyboval jsem.

"Najednou!" řekl ironicky Farland.

"Myslíš, že tu čeká na nás?"

"To je mi fuk, na koho to čeká," prohlásil Farland. "Já jsem tady byl první a já si do toho vlezu. Každého dalšího jednoduše vyhodím. Pojď, skočíme si pro zbraně."

Ukázalo se, že to nepůjde. Roboti nás sevřeli tak hustým špalírem, že se nedal prorazit. Nedoráželi, stáli pokojně kolem nás a bzučeli svými turbinkami, ale projít nás nenechali, jako by nás chtěli donutit k nastoupení. Křikl jsme tedy na fyzika, který zůstal pozadu, aby nám zbraně přinesl. Roboti mu nebránili. To podivné, tiché zajetí se patrně vztahovalo jen na nás dva.

Čekali jsme v kordonu hučících kuželiků. Farland se začal usmívat.

"Nebude tak zle. Chovají se způsobně jako na vědeckém kongresu. Jsem zvědav, co z toho vyleze."

Fyzik přinesl naše paprskomety a pokusil se protlačit mezi roboty. Nepustili ho. Nakonec nám musel paprskomety hodit. Teď už byla náhoda vyloučena. Roboti prostě plnili jakýsi úkol.

Vstoupili jsme znovu do kabinky. Farland se posadil do křesla, ale dřív než se mohl dotknout řízení, vozidlo se dalo do pohybu. Ohlédl jsem se po fyzikovi. Díval se za námi, na čele starostlivé a nedůvěřivé vrásky. Najednou se začal propadat. Kabina se s námi vznesla do výšky a zamířila nad jezero.

"No," poznamenal jsem, "dneska si asi nebudeme vystupovat, kde se nám zlíbí."

"Jedeme do toho," odvětil Farland mnohoslibně.

Ten malý kousek nezemské přírody ležel teď pod námi jako na dlani, zelené háječky a strakaté záhony květů, nespočetné odstíny barev, jaké jsem nikdy neviděl na tak malé ploše. Pod námi se leskla hladina jezera. Snažil jsem se objevit čáru obzoru, ale dálka se na všech stranách mlhavě rozplývala a horské hřebeny mizely v růžové mlze. Ohlížel jsem se nazad, tam, odkud jsme včera přišli. Od vchodu k jezeru jsme ušli asi sto metrů. Ale dnes se tam krajina táhla k rozplývajícímu se, vzdálenému obzoru, jehož obrysy dálka rozměľňovala, růžový opar dával tušit kilometry a kilometry prostoru.

A pak jsme začali znovu klesat. Farland se pokoušel zasáhnout do letu, ale řízení dnes sotva zabíralo, tajemná energie byla důraznější a nesmlouvavá. Růžová mlha houstla, byli jsme už přímo v ní, viděli jsme jen pár kroků kolem – v tom hladina končila jako uťatá, najednou tu byla zase obyčejná, bezbarvá stěna a ústí další tyrkysové chodby.

Vepluli jsme do ní, dva tři decimetry nad podlahou. Farland se na mě obrátil s pokrčením ramen, jako by chtěl říct, že tomu nemohl zabránit. Stěny kolem kabiny ustupovaly nazad, zase tu byly vchody, tu zavřené, tam otevřené, v letmých okamžicích jsme zahlédli vnitřek některé místnosti, neznámé aparáty, zařízení neznámého účelu, jiná chodba nám křížovala cestu, křížovatka tvořila nevelkou halu, na jejíž stěně byl opět pohyblivý obraz, jenže mnohem větší, ohromná koule se tam valila nízko nad obzorem, sinavě žlutá, pruhovaná šedými a oranžovými příčnými pruhy.

"Znáš ho?" křičel Farland a zubil se na celé kolo.

"Jupiter!"

"Bodejť! Tohle je skutečná obrazovka, to se vsadím! Lítáme pořád dokola kolem Jupitera a máme to kousek domů k maminkám!"

Šťastně jsem se na Farlanda ušklíbl, najednou mě popadla zvláštní radost, poprvé za tu dobu jsem se směl podívat ven, i když jen okem kamery. Ale ta obrazovka snad nelhala: jsme blízko domova!

Pluli jsme další chodbou, všiml jsem si, že se pohybujeme rychleji, hučení turbínek zesílilo, anebo to byl hluk zvenku, světlo zběhlo a začalo bodat do očí, na podlaze pod námi ubíhaly svítící příčné pruhy. Šťouchl jsem do Farlanda loktem.

"Nebyli jsme tu už někdy?"

"Co?!"

Hluk začínal být nepříjemný.

"jestli jsme tu už někdy nebyli?!" křičel jsem.

Než mi mohl odpovědět, něco se stalo. Světlo zablikalo, poněkud se setmělo, zvuk turbínek zakolísal, dosedli jsme na podlahu, dvakrát třikrát jsme po ní podivně poskočili, jako když se postřelená koroptev vleče po poli, jakési tlumené dunění proletělo kolem nás – byly to jen okamžiky, pak se světlo znovu ustálilo, turbínky už zase spokojeně hučely, letěli jsme dál.

Farland se na mě obrátil s povážlivým výrazem.

"Nějak nám chcípá mašina, co?"

"Hmm."

Blížili jsme se k další křížovatce chodeb, zase tu byla nevelká hala, mířili jsme rovně a zcela nečekaně jsme odbočili vpravo. Farland se zachytil v křesle, ale já jsem se prostě převalil a Bramova figura v rohu protivně zaharašila. Rychlost kabiny podstatně stoupala. Před příští křížovatkou jsme se už důkladně přidrželi. Ukázalo se, že to bylo prozřetelné.

Kabina se prudce zastavila, opět se tak podivně zachvěla, a pak vyrazila vpravo. Ale bokem. Bramova figura po mě hmátla svou neživou rukou. Odstrčil jsem ji s odporem. Farland chvíli zápasil s řízením a nakonec se mu podařilo otočit kabinu zase nosem vpřed. Co se to s námi dělo? Opět jsme vletěli do haly, další obrazovka na stěně, zase se na nás šklebila hrozná tvář Jupitera.

"Motáme se pořád dokola," zahučel Farland podezíravě.

"Myslíš?"

"To je pořád táž obrazovka. Nemůžu tvrdit, že by se mi to nějak mimořádně líbilo."

Letěli jsme velmi rychle a odbočovali zcela nečekaně do příčných chodeb, už bylo jasné, že tu něco není v pořádku, Farland se pokusil použít brzdy, ale tentokrát už úplně bez úspěchu. Naklonil jsem se k němu a chtěl jsem mu říct, aby mě k tomu na chvíli pustil, ale vtom to se mnou mrštilo dopředu, světlo znovu zhaslo, kabina dopadla prudce na zem, vletěl jsem plnou vahou na Farlanda, spodek našeho letounu zaskřípal po podlaze, znovu se mihotavě zablýsklo jako

při velkém zkratu a před mýma očima se mihla mrtvolně strnulá tvář, těžké tělo mě srazilo a klátivě mě sevřelo v náručí, na vteřinu jsem snad propadl hrůze – ale už bylo zase všechno v pořádku, opět se nám do očí zabodávalo světlo, oslňující a nemilosrdné. To, co mě tlačilo k zemi, byla jen Bramova figura. S vypětím sil jsem ji hodil zpátky. Převalila se a zůstala ležet tváří dolů, levou ruku podivně vykroucenou dlaní navrch, téměř jsem se zachvěl? Kdyby obživla, byla by snad méně hrozná, než při téhle hře na mrtvého.

Letěli jsme dál, naklonění k jedné straně, kde se patrně nějaké turbínka tím nárazem rozbila. Jako na výsměch se znovu objevila hala s obrazovkou. Ale už tam nebyl Jupiter. Místo něho blikal na obrazovce v pravidelných, rychlých intervalech nějaký ohnivě rudý samoznak, složitý a snad dokonce proměnlivý tvar, ale neměl jsem čas věnovat se mu, protože ústí chodby, do které jsme mířili, stálo jako uzavírající kordon několik robotů.

Vykřikl jsem na Farlanda, ale bylo už pozdě. Pohybovali jsme se příliš rychle.

S nečekanou prudkostí jsme roboty rozrazili.

Náraz byl ohlušivější, než jsem předpokládal, slyšel jsem praskání a tříštění materiálu, kuželiky robotů, plující volně nad zemí, byly odmrštěny, narážely na stěny a převalovaly se, bylo to nepochopitelné střetnutí, které mohlo mít jen jediný smysl: síla, která nás unáší, je v rozporu se silou, ovládající roboty.

Zanechávající za sebou spoušť, vrazili jsme do chodby. Opět podlaha s příčnými pruhy, na konci bílá, pronikavá záře – už jsem to poznával, už jsem věděl přesně, kde jsme.

V oslňujícím světle ležela před námi na konci chodby místnost ústředního kybernetu.

"Skoro bych to radši došel pěšky!" houkl na mě Farland.

"Já ani to ne!"

Z místnosti ústředního kybernetu letělo proti nám jakési hučení a praskot. Zdálo se mi, že se tam převalují oblaka bělavého dýmu. Podél nás se mihl ústřední informátor, na němž při první návštěvě přebíhaly bílé značky. Ale teď blikal i tam ten ohnivý samoznak, jako by to byl signál nějakého generálního poplachu.

"Tak se mi zdá, že ..."

S novým třaskavým zvukem zhaslo světlo definitivně, dopadli jsme na podlahu ještě prudčeji než prve, ve tmě jsem se nestačil zachytit, jen jsem cítil, jak se podlaha kabinky pode mnou zvedla a pak jsme se převrátili na bok. Sklovitý materiál to nevydržel a kabina se rozdrtila.

Oslnivá záře už nevzplála. Ale fialový přísvit z místnosti ústředního kybernetu vrhal do chodby nepříjemné odlesky.

Zahlédl jsem před sebou siluetu Farlanda, jak leze po čtyřech ven z trosek.

"Je ti něco?"

"Ne."

Opatrně jsem se vymotal z roztříštěné kabiny. Báł jsem se, abych znovu nenahmatal odporně studenou a topornou ruku té zatracené figury. Ale ležela někde stranou. Nevím, proč jsme vlastně leželi po čtyřech. Bylo najednou prazvláštní ticho. Podlaha chodby se mi jemně chvěla pod rukama, cosi tajemného se dělo před námi a okolo nás, spatřil jsem ještě, jak si Farland připravuje paprskomet – a pak jsme už byli na prahu.

Sklovitá kopule ústředního kybernetu vrhala v krátkých intervalech silné, fialové blesky. Nad podlahou se převaloval hustý dým a líně se plazil po stěnách vzhůru.

Pak se v rytmu záblesků ozvalo ve sluchátkách přílby praskání a zvuky, vzdáleně připomínající strojový hlas kybernetův, bylo to chraplavé a nesrozumitelné, ale připadalo mi to jaksi vzrušené, snad to byl jenom dojem – a tu se nahoře za kybernetem něco pohnulo. Viděl jsem to v strašidelné záři fialových blesků, cosi se tam vztyčilo, veliká, lesklá, kulatá hlava – živý tvor?! – trup, dvě horní a dvě dolní končetiny, bylo to skoro jako lidská postava. Cítil jsem, jak mi ve spáncích buší krev. Jako čaroděj z pohádky zjevil se před námi neznámý tvor, horní končetiny vztažené proti kybernetovi, mezi ostny sklovité kopule přeskakovaly vzteklé blesky a praskající řetězy jisker odlétaly do dýmu.

"Život ... život ... ži-život ..." zaznělo mi do uší, zmatené, poplašené blekotání, to už nebyl ten suverénní kybernet, hlas se znovu změnil v nesrozumitelné, neartikulované zvuky, jakési ještě jiné poruchy se do toho mísily, stoupající tón, vřeštící jako siréna na poplach.

Bledý obláček se mihl dýmem, pak další – roboti! – několik jich zmateně projelo kolem nás. Ve směsici zvuků se opět ozval srozumitelný hlas.

"Měkkokoří ... oni jsou Měkkokoří!"

Zahlédl jsem, jak dva nebo tři roboti vyrazili proti tajemné postavě. Farland sebou trhl, spatřil jsem odlesk hlavně paprskometu v jeho ruce, tu se neznámá bytost rozmáchla, její ruka se mihla přišeřím a něco před sebe vrhla, sklovitá kopule zařinčela, ohromný plamen vyšlehl až ke stropu, v hromovém rachotu zanikly ostatní zvuky, tříštění robotů, kteří se náraz zřítíli dolů – a současně už nás obklopila černá, hluboká tma.

Neodvažoval jsem se promluvit. Natáhl jsem ruku, nahmatat Farlandovy prsty a sevřel je. Oplatil mi to. Ulevilo se mi.

"Viděl jsi to?"

"Viděl," odvětil jsem šeptem.

Tma byla neproniknutelná, náhle mě napadlo, že to není možné, že jsem v záři toho posledního blesku oslepl. Na čele mi vyrazil pot. V horečném chvatu jsem začal hledat vypínač své svítilny, šmátral jsem po přílbě, prsty se mi chvěly, nemohl jsem ho najít, začal jsem propadat panické hrůze, pot se mi řinul z čela a páčil mě v nevidomých očích – vtom proťal tmu pruh světla z Farlandovy svítilny.

"To je dost," slyšel jsem jeho hlas. Musel to být on, nikdo jiný tu přece nebyl, ale mluvil jaksi ztěžka a sípavě jako vyčerpaný člověk.

Konečně jsem rozsvítil i svou svítilnu. V bledém jazyku světla se k nám něco blížilo, tvor, který zničil kybernetu, spatřil jsem na několik kroků kulatou, lesklou hlavu – ale to nebyla hlava, to byla přílba, už jsem poznával i skafandr, už jsem viděl i tvář v přílbě, vousatý obličej, ze kterého svítily dvě pronikavé oči – nemohl jsem tomu uvěřit, ale přece to bylo

tak: jako by vstal z mrtvých, stál před námi – kybernetik.

26.

"Musíme k PLUTOVI! Rychle!" řekl tím hlasem, který jsem slyšel už prve. Mluvil sípavě a s námahou, opíral se o Farlanda, tvář ztrhanou vyčerpáním.

"Nespal jsem ... od té doby, co ... musíme pěšky," naléhal.

"Znám cestu."

Vzali jsme ho mezi sebe, vedl nás přes místnost někam dozadu, v cestě se nám povalovali nehybní a pohaslí roboti, někteří převržení a rozbití, jiní dřepíce na svých podstavcích. Umělý život neznámého astroletu byl ochromen a snad dokonce zničen.

Tlumený rachot, připomínající vzdálené zahřmění, proletěl temnými prostorami, podlaha se nám opět zachvěla pod nohama, kybernetik klopýtl a snad by byl upadl, ale zadrželi jsme ho.

"Pojďte, nezdržujte se ... !"

"Nejste raněn?" zeptal jsem se ho.

"Ne, jenom ... bylo toho moc. Vaše raketka," dodal a ukázal do tmy. Ohlédl jsem se. Kužel světla mi ukázal zád' rakety, trup, bylo to rozřezáno na několik kusů.

"Jak se sem dostala?"

"Dal jsem ji sem dopravit."

"Vy?"

"Ano, - Neměl jsem co jíst. Čekal jsem na vás. Pak jsem si na ni vzpomněl. Nechal jste tam zásoby."

Mluvil pomalu a přerývaně, ztěžka popadal dech, nechtěl jsem mu klást otázky, ale on chápal naší zvědavost.

"Počkejte," řekl a nadechl se, "já vám to povím. Všecko, ale pomalu. A nezastavovat se! Máme málo času!"

Teprve po několika krocích dodal: Raketku sem přitáhli roboti." "Na váš příkaz?"

"Na příkaz kybernetu. – A tomu jsem to poručil já."

Chtěl ještě něco říci, ale právě jsme vstupovali do jiné místnosti.

"Tady se moc nerozhlížejte," pravil najednou tvrdě. Ale bylo už pozdě. O něco jsem klopýtl, byla to přilba skafandru, moje světlo dopadlo na jakýsi nízký pult.

"Bram," řekl unaveně kybernetik, když viděl, že i Farlandovo světlo ohmatává příšerné místo. Na pultu leželo strašně zohavené lidské tělo, zahlédl jsem sinalý obličej, vytřeštěné oči a vyceněné zuby – okamžik smrti musel přijít v děsné hrůze. Odvrátil jsem raději pohled. Prošli jsme do další místnosti. Bylo to za námi.

"Přišel jsem pozdě," řekl kybernetik. "Jemu už nebylo pomoci."

"Dělali podle něho modely," vzpomněl jsem si.

"Ano, já vím. Nefungovalo jim to, ani když ho rozpitvali a napodobili jeho konstrukci."

"Ale ten model kabinky se jim povedl."

"Právě. A hrozně dlouho jim trvalo, než pochopili, že to druhé jim nefunguje, protože to je život. Ale jinak byli v kopírování úžasnými mistry."!

"Roboti?"

"Ne, Ti, co je tohle postavili."

"Copak oni jsou tady?"

"Ne nejsou," odvětil kybernetik teprve po chvíli. "Ale ten kopírovací stroj vymysleli."

"A co teda vlastně dělal ten ústřední kybernet?" otázal jsem se Farland. "Jak to, že jste mu mohl rozkazovat?"

"Parapsychologie," vydechl kybernetik. "Vyladil se na moje myšlení a já ho potom ovládal telepatii."

Podlaha se znovu zatřásla jako při zemětřesení, vzdálený hrom táhle a hrozivě zahučel. Kybernetik těžce spočíval na našich pažích.

"Pojďte ... až potom, až potom," zamumlal se zaťatými zuby. "Rozpadá se to. Nezadržitelně! Musíme pryč!"

"Vždyť se to všechno muselo zastavit, když kybernet ..." namítl jsem.

"Agregáty jedou dál," skočil mi do řeči. "Výrobní pochody běží ... on to všechno koordinoval ... teď je to bez řízení.

Nikdo neví, kolik je ještě času. Roztrhne se to."

Jako by chtěl někdo potvrdit jeho slova, ozval se nový výbuch. Letěl s táhlým hučením chodbami a místnostmi. Pak přišel náraz. Všichni tři jsme upadli, kolem nás se něco s rachotem kácelo, podlaha sebou zmítala jako ve smrtelných křečích. Ale nebyl to ještě ten poslední výbuch. Zase se to uklidnilo. Ale někde daleko od nás, snad na opačném konci té věci, řádila strašná, zběsilá energie. Co až to přijde blíž? Budeme už v PLUTU, snad už dokonce v Prostoru – anebo nás to zastihne při příštím kroku?

Vstával jsem a pokoušel jsem se zvednou kybernetika, ale jeho paže se mi vysmekla a tělo se bezvládně zhroutilo. Asi ztratil vědomí. Farland manipuloval s jeho regulátorem přívodu vzduchu, společnými silami jsme ho posadili na jakýsi výstupek u stěny a opřeli o zeď. Hlava v přilbě poklesla dopředu. Teď jsem viděl z blízka temný, několik dní neholený vous, mrtvolně bledou tvář – tu se víčka zachvěla a hlava se znovu pozvedla.

"Nepůjde to ..." vyrazil křečovitě.

"Odpočineme si."

"Není čas! Jsou tam ženy ... musíte napřed ... pokusím se dojít za vámi ... buď a nebo."

Tu se Farland vztyčil a založil ruce v bok.

"A vy už jste viděl, aby Farland opustil kamaráda?" řekl příkrým, poněkud obhroublým hlasem, jehož hrubost měla nejednou zakrýt dojetí. "Už jste to někdy viděl, jo?"

Bylo mi, jako bych dostal injekci. Ano, s Farlandem není nikdy nic předem ztraceno.

"Počkáme!" řek jsem, abych se ujistil, že ani mně se nechvěje hlas.

"Pět minut," rozhodl Farland. "V nejhorším ho ponese!"

Vstal jsem, abych se protáhl. Světlo z mé přilby bloudilo po místnosti podle toho, jak jsem se otáčel. Zdálo se mi, že jsme zase v jakési obytné místnosti. Opět tu byly kolem stěn kubické útvary z té měkké hmoty, nebyl to velký prostor, měl jsem pocit jakési útulnosti, třebaže kolem nás byla tma, zachvívající se občas hrozivým duněním.

Pruh světla padl na něco barevného na stěně nad mou hlavou. Přistoupil jsem blíž. Byl to obraz, nevelká obrázek, z kterého na mě hleděl naprosto cizí tvor, vlastně jen oválná hlava, pokrytá něčím, co snad byly vlasy a snad jenom pokrývka – bylo to všechno nejasné, protože to byly jen jemné barevné odstíny bez kontur – ale upoutaly mě oči. Připadaly mi velké, nesmírně velké na ten obličej, mandlové a poněkud šikmé, ale byly to téměř lidské oči, zářila z nich něha a laskavost, vyzařovala z nich tak silně, že jsem nemohl odtrhnout pohled, byl to výraz ušlechtilého, něžného stvoření, možná že to byl jen můj dojem, ale byl nesmírně silný, nedovedl jsem si představit, že by to byl muž – jestli se vůbec dělali na nějaká pohlaví – lidská citovost tomu vnutila představu ženy. Tak tedy vypadali ti, kteří postavili tento technický zázrak.

Farlandův hlas mě vytrhl ze zasnění. Znovu jsme zvedli kybernetika, naposledy jsem otočil přilbu se světlem na ten zvláštní obrázek a kybernetik postřehl můj pohled.

"Zemřeli už dávno," zašeptal. "Snad děsně dávno, to nevím. Roboti je vyvraždili."

Cesty zase krok za krokem ubývalo, kybernetik téměř vlekl nohy po podlaze, ale přece se zdálo, že ho ten kratičký odpočinek posílil.

"Dojdeme. Jestli se to neroztrhne příliš brzy, dojdeme," pravil po chvíli a pokusil se o úsměv. "A potom prospím týden!"

"Poslechněte," ozval se Farland znepokojeným hlasem, "to vy jste nespál od té doby, co vás unesli?"

"Vlastně ne ... Jak jsem polevil v soustředění, začal kybernet klást odpor. Kdybych byl usnul ... leželi bychom teď asi všichni vedle Brama."

"Pěkná představa," pochválil si Farland. "Ještě dobře, že mám hlavu zavřenou v přilbě. Jinak bych si musel v tu ránu nafackovat!"

"Proč?"

"My hlupáci jsme se povalovali v PLUTU a vy jste na nás čekal!"

"Hrozně čekal," povzdychl si kybernetik. "Kolik jsem vám dal signálů! Světlo v hangáru, roboti u PLUTA ... měli vás vést za mnou ... Když jsem objevil, že mohu dát přestěhovat PLUTA, tak jste mi z něho utekli. Ještě že mi roboti vyrobili tu kabinku."

"Z té jsme vám utekli taky," ušklíbl se Farland. "Proč jste nám to taky nevzkázal telepatii?"

"Protože nejste uměli ... Naštěstí!"

Dál a dál jsme klopýtali temnými prostory, procházeli jsme kolem zachvívajících se stěn, hučení a ořesy přicházely ve stále kratších intervalech, až se stěny kolem nás propadly do tmy a v dálce zazářilo jakési světlo.

"PLUTO!" hlesl kybernetik.

Hlavní reflektor se zvolna otáčel dokola, jako by nás hledal, cítil jsem v jeho paprscích nejistotu a obavy, chtělo se mi křičet: "Tady jsme! Vracíme se!" – měl jsem radost, oni nás ještě nemohli vidět, ale my jsme už viděli čekající domov, kde je Zora a všichni. Najednou jsem se zarazil.

"Jak se sem PLUTO dostal?" vyhrkl jsem. "Vždyť byl v té krajině u jezera!"

"Jdete po něm."

"Po čem?"

"Po jezeře."

Pohlédl jsem dolů. Moje nohy kráčely po temné podlaze, nebyla tu ani stopa té nádhery, kterou jsme před několika hodinami opustili, nemohl jsem uvěřit, že z toho barvami hýčícího kousku přírody zbyl jen temný, bezútěšný hangár.

"Světlo," řekl kybernetik. "Hlavní efekt bylo světlo. A způsob, jak ho ta hmota odrážela."

Šli jsme dál, reflektor se zvolna přibližoval, až nás konečně objevil, zářivý pruh se protáhl k našim nohám a vyznačil nám cestu v temnotách, vraceli jsme se, jako se vraceli starověcí plavci k ohnům, planoucím na útesech nad jejich domovy, přicházeli jsme blíž a blíž, vystoupili jsme na nerovný terén, který dřív tvořil břeh jezera, i tady se povalovali znehybnělí roboti, spatřil jsem šedé kostry, čníci ze země, trčely do výšky jako strnulé spáry nějaké zaváté obludy, potrháné cáry závojų, rozmetané záhony umělých květín. Ve světle našeho reflektoru to odráželo jen slabé nádechy vybledlých barev, všechno kouzlo bylo pryč, jak když se člověk probudí z pohádkového snu, byla tu jen smutná spoušť na temné podlaze, která se zachvěla novým výbuchem a pohaslí roboti mrtvě zaharašili.

O několik minut později jsme vstoupili do PLUTA.

27.

Kybernetika se ujala astrofyzika s biologem. Žádal především něco pro povzbuzení.

"Musíš přece spát!" naléhal biolog.

"Budu spát celou cestu až na Zemi," sliboval kybernetik. "Ale teď to ještě musím vydržet, než budeme venku."

Odmítl překročit práh ošetřovny. Jen tak ve dveřích spolkl nějaké prášky a chtivě se napil. Rozhlídl jsem se. Za mnou stál fyzik. A Helge. Bylo tu najednou nezvykle mnoho lidí.

"Jak je Zoře?" zeptal jsem se astrofyziky. Pokrčila rameny. Její pohled byl vážný.

Otočil jsem se.

"Farlande, poslyš ..."

Už tu nebyl. Odcházel s kybernetikem a fyzikem do pilotky. Uvědomil jsem si, že musím za nimi.

"Jsme skoro ve špičce," slyšel jsem vysvětlovat kybernetika. "Od povrchu nás dělí jen jediná stěna. Získal jsem o tom všechny údaje od kybernetika. Aspoň všechny, které se získat daly. Letíme asi tímhle směrem. Kdybychom mohli týmž směrem odstartovat, získáme snad dost slušnou počáteční rychlost."

Podlaha PLUTA se zachvěla. Slyšel jsem v duchu burácení, které bezpochyby doznívalo venku a které PLUTOVY stěny utlumily.

Fyzik něco říkal Farlandovi.

"Vážně?" řekl zaraženě Farland a pak se najednou ohlédl na mě. "Kam jdeš?" obořil se skoro hrubě. "Volal jsem tě? Proč nejsi u lékařky?"

Rozpačitě jsem se zastavil. Kráčeli nevšímavě dál, měl jsem pocit, že právě v rozhodující chvíli zrazuju kamarády, věděl jsem dobře, že teď bude každého zapotřebí – alespoň na okamžik ji musím vidět.

Ležela se zavřenýma očima, ale nespala. Slyšela mě vstoupit. Trvalo však nekonečně dlouho, než otevřela oči. Její pohled byl vyhaslý, na okamžik jsem si vůbec nebyl jist, zda mě poznala.

"Zoro ..."

Její úsměv byl spíš jako křeč.

"Kdes byl ... ?"

Pokusila se udělat mi místo na okraji lůžka. Svlékl jsem skafandr, usedl k ní a vzal ji za ruce.

"Budeme startovat, Zoro. Domů!"

Sotva znatelně pokývala hlavou.

Startovat, přemýšlel jsem. Jak se tu chce Farland zvednout?

Získá v tom malém prostoru dost velkou počáteční rychlost?

Každopádně to pro nás bude hrozný zpětný náraz.

"Zoro, musíš do křesla. Potřebujeme velkou akceleraci. Bude to příliš silný nápor."

"Už ne ... Ale ona čeká. Nezůstaneš sám."

"Co jsi říkala?"

"Já už ... nech mě už tady ..."

Najednou jsem to pochopil. Jakési neúnosné závaží kleslo na mé ruce, na mou hlavu a na moje srdce. Nebyl jsem náhle schopen jediného slova, pohybu, myšlenky. Seděl jsem nad ní, svíraje její dlaně, a měl jsem pocit, že i já jsem jenom figurou, kterou okopírovali roboti, bez citu a vědomí, otupělý a prázdný.

"Ty se přece vrátíš se mnou, Zoro," vypravil jsem konečně ze sebe, a pak jsem najednou začal drmolit slova, jako bych ji tím mohl zachránit, jako by všechno záleželo na tom, abych se vymluvil.

"Prožili jsme celou tu hroznou dobu spolu, tys byla moje síla a odhodlání, pro tebe jsem se přetvařoval a vymýšlel si naděje a děla jsem to tak zavile, až jsem přesvědčil sám sebe. Ale v tebe jsem věřil nejvíce!"

Lehký úsměv se mihl přes bledou tvář, temné stíny propadlých líc ho pohltily, kůže na spáncích byla napjatá, oční oblouky ostře vystupovaly nad oči, byl to pořád ten milý obličej, poznával jsem ho, a přece v něm už bylo vepsáno něco víc ... rozsudek, viděl jsem i stín, postupující zvolna jako mrak přes obzor.

"Miláčku ..." zašeptala bezkrevnými rty.

Nový otřes zachvěl astroletem. Někde něco zaharašilo. Rozhlédl jsem se. Na stolku blízko lůžka ležel hřeben a kosmetické drobnosti, ležely tu tak bezprostředně, jako by jich jejich majitelka chtěla právě použít.

Hřeben? Jestlipak Farland bude mít čas odjistit hřebenové segmenty podpěr? Někdo mu musí pomoci! Kdybychom někde zachytili podpěrou ...

"Vzpomeneš si někdy?" ozvala se jakoby z velké dálky.

"Zoro ... !"

Copak mohu zapomenout, říkal jsem si v duchu a snad jsem to říkal nahlas. Copak je možné, aby člověk tak najednou odešel, aby tu zanechal svá slova a své skutky a odešel navždy? Kam se podějí tvoje myšlenky, tvoje touhy a tvé nedosněné sny? Copak můžeš umřít? Vždyť jsem v tobě hledal svůj vlastní život.

"Co je to?" zeptala se neklidně.

"Co?"

"Hluk ..."

"Je ticho."

Úzkostlivě naslouchala.

"Ale ano ... hodiny ... poslední vteřiny ..."

Nic jsem neslyšel.

Sklonil jsem se k ní a pohladil ji po neupravených vlasech – a tu jsem to zaslechl, slaboučké tikání, pomalé, skomírající tik ... tik ... tik ... copak šílím?

Nešlel jsem. Malý geiger na mé kombinéze odtikával svůj pomalý signál, nikdy mě to dosud nenapadlo – z ní i z jejích věcí se šířil slabý van radioaktivní smrti a geiger ho nemilosrdně odpočítával.

"To nejsou vteřiny, Zoro."

Mlčela, sledující s úzkostí ten slaboučkový zvuk. Urval jsem geigera z kombinézy, hodil ho na zem a rozdrtil botou.

"Tak! Teď jsem tvůj čas zastavil. Už není. Už neumřeš, protože tento okamžik je věčný!"

Nadechla se, byl to spíš vzlyk než vzdech, oči pevně zavřené, její tělo se zachvělo, objal jsem ji a byl jsem těsně u ní, bylo děsné ticho, jako by se čas zastavil doopravdy, jen její život nezvučně a nezadržitelně unikala.

Nový otřes začloulmal PLUTEM. Pak to cvaklo v ampliónu.

"Příprava ke startu," pravil čísi hlas, který jsem nepoznal.

"Zoro, já musím k Farlandovi. Na okamžik. Hned se vrátím, slyšíš?!"

Nebyl jsem si jist, zda mě slyšela. Ale už jsem to nemohl vydržet, svou bezmocnost a její pomalé umírání, vyrazil jsem z kabiny jako posedlý a běžel jsem do pilotky.

Farland seděl v křesle, ruce na pákách, oči upřené na hlavní obrazovku. Měl jiný pohled. Byl to zase pohled mužů z Vesmíru, studený, tvrdý, odhodlaný pohled, který jsem dobře znal a snad ho taky někdy měl. Pohled mužů, kteří byli schopni s Vesmírem zápasit a někdy v něm i umírat.

Viděl jsem oči fyzika za brýlemi a byl to jiný fyzik, než jak jsem ho znal dřív. Tehdy to byl jenom fyzik. Dneska to byl muž.

Viděl jsem chladný výraz kybernetika. Jeho vyčerpanost v těchto okamžicích beze stopy zmizela. Zatoužil jsem být mezi nimi, být právě teď jedním z nich, dívat se stejně chladnokrevně smrti do očí; to bych byl dokázal. Ale dívat se do očí smrti, která mě neohrožovala, hledíc na mě z pohledu Zory – to bylo nad mé síly.

Nový záchvěv mě bezmála srazil na kolena. PLUTO se zakymácel, pohlédl jsem na obrazovku, stěna před námi praskla, vzápětí ji vnitřní tlak vzduchu roztrhl, vyrval a mrštil s ní někam do Prostoru. Z temného otvoru na nás po mnoha týdnech zablikaly hvězdy.

Farland se ohlédl na kybernetika a spatřil mě.

"Už?"

"Ne!"

Jeho oči se mrazivě zaleskly.

"Proč nejsi na svém místě?"

"Moje místo je přece ..."

"Tam! Zbabělče!"

Přímo mě to bodlo. Okamžik jsme si hleděli z očí do očí. Nikdy předtím a nikdy potom neměl Farland tak zlý pohled.

"Ohlase start!" houkl na fyzika.

Beze slova jsem se otočil.

"Půjde to?" tázal se fyzik stísněně. "Vždycky!"

Když jsem vstoupil k Zorě, dozněl právě v ampliónu fyzikův hlas. Myslím, že to už nevnímala. Nemohl jsem ji posadit do startovacího křesla. Ale musel jsem jí pomoci v tom okamžiku, kdy se PLUTO pohne.

"Startujeme, Zoro!"

Teprve po dlouhé chvíli zvolna přikývla. Vtiskl jsem se ke stěně do rohu jejího lůžka a vzal ji do náruče. Pomalu otevřela oči a pohlédla na mě, její pohled byl nekonečně vzdálený, nikdy ve Vesmíru jsem neměl pocit takové dálky.

Snad už hleděla do onoho nepochopitelného prostoru, který pochopíme až v okamžiku smrti.

"Miláčku ..." zaznělo téměř neslyšně z jejích rtů, a pak ještě jednou: "Mi – lá – čku ..."

Ucítil jsem ono známé chvění stěn, vibraci motorů, sevřel jsem pevně její tělo, bylo to tělo dítěte, lehké, křehké a jakoby prázdné.

Přetížení mě vtisklo do rohu, neměl jsem antigravitační oblek, tlak mi ohýbal kosti, každý jiný člověk, který by ležel vedle mne jako Zora, by mi snad rozdrtil hrudník, ale Zora byla jako dech. Snad už nevážila vůbec nic.

Kosmetické drobnosti byly smeteny ze stolu na lůžko. Krabička pudru se převrátila a otevřela, jemný obláček mi zavířil před očima a lehce posněžil její tvář, vzápětí ho přetížení odválo na stěnu za námi. Zořiny rty se lehounce chvěly, jako by se pokoušely ještě jednou vyslovit aspoň tu první slabiku.

"Mi - - -"

Ted' možná přijde náraz, pomyslel jsem si. Třeba kybernetika zklamala paměť. Třeba ho kybernet podvedl. Anebo co když se Farland přecenil? Vymrští nás to, náraz bude všemu konec, konec té drásající chvíle, v níž my se vracíme do života, a ona z něj odchází.

Ale náraz nepřišel.

Umřela v okamžiku kdy PLUTO vyrazil jako vesmírný démon s plamenným závojem ven z trhající se lodi. Přetížení se vyrovnalo, Farland nezvyšoval rychlost, patrně aby se orientoval, tlak povolil, krev mi začala opět volně obíhat, ležel jsem ještě chvíli a svíral ji v náručí, její obličej byl přímo před mýma očima, viděl jsem ho zblízka a viděl jsem i ten druhý, cizí obličej, který začal zvolna vystupovat na povrch zpod jejích rysů.

Konečně jsem vstal, narovnal ji na lůžko a odhrnul jí vlasy z čela. Ústa měla lehce pootevřená, poslední slovo zůstalo už nedokončeno.

"Miláčku," řekl jsem.

Ale už mi neodpověděla. Hleděl jsem na ni a nevnímala jsem čas. Byl jsem jako z kamene a necítil jsem už vůbec nic.

Pak byla najednou kabina plná lidí. Slyšel jsem, jak astrofyzik zavlýkala. Přál jsem si být sám.

"Chtěl jsem vám říct," ozval se zámou biolog příškrčeným hlasem, "už jsme venku ..."

Přikývl jsem.

"A potom ... rád bych vás ujistil ..."

Ohlídl jsem se po něm.

"Jistě," řekl jsem hluše. Nebyl to vůbec můj hlas. Naposledy jsem se na ni podíval a pak jsem vyšel ven.

Jediný pohled na obrazovku v pilotní kabině mi řekl všechno. Spatřil jsem žlutavý kotouč Jupitera s ohromnou, oranžovou skvrnou, spatřil jsem milióny hvězd, z nichž ta nejbližší střežila můj domov. A pak jsem spatřil kousíček temné hmoty, rychle se propadající do hloubky, úlomek něčeho, který náhle zaplátl žlutavou září a proměnil se v prach a saze, jež pohltila ledová vesmírná noc.

"Konec," pronesl pateticky fyzik. "Úchvatná technika. Škoda!"

"Jděte k čertu i se svou technikou!" vybuchl jsem. "Dokud budou lidi na tu vaši techniku umírat, dokud budou umírat těm druhým před očima a nikdo nebude umět zadržet zbytek života v jejich těle, do té doby nemá celá ta vaše technika

žádnou cenu! Jděte s tím vším k čertu!"

28.

"Mám toho pořád plnou hlavu a nemohu se toho zbavit," posteskl si biolog. "Člověk by řekl, že za čtyři týdny se dá leccos zapomenout. Ale já na to musím pořád myslet. Byl to vlastně úžasný zápas mezi mužem a strojem."

"Ano, to byl," připustil jsem.

"Úžasný zápas mezi statečným člověkem a přízrakem moderní doby, který ještě nebyl umělým životem, ale už taky nebyl pouhým mechanismem."

"Vy jako biolog připouštíte možnost umělého života?" podivil jsem se.

"Tedy... ze stanoviska své vědy bezpochyby nikoliv. Ale všichni jsme se změnili. Poznáním, víte? I vy. A jistě i já. Nic už nevylučuji a nic netvrdím."

Seděli jsme sami dva v jídelně, obklopeni leskem chladných stěn a zvolna plynoucím časem. Už měsíc jsme se vraceli. Nudných třicet dní lelkování a nicnedělání, protože nikdo už nebyl schopen zavést tu jakýkoliv palubní řád.

"Škoda, že jsem u toho nemohl být," dodal biolog po chvíli. "Já vím, myslíte si, že jsem romantik. Nebo blázen. Ale chápejte mě: biologie porazila techniku. Bylo to vítězství mé vědy! Byl bych tam stál plný hrdosti a mával praporem vítězství!"

"Tam nebylo místo na prapory," poznamenal jsem.

"Nemyslím to doslovně," zasmál se, ale pak se zarazil:

"Vlastně vy taky ne. Chápu."

"Nechápete," odporoval jsem mu. "Nikdo nemůže říct, že tomu rozumí. Známe pouze některé skutečnosti, to je všechno. Roboti vyvraždili své živé tvůrce. Snad to bylo náraz, snad tu zuřil dlouhý boj. Snad se to odehrálo krátce před naším příchodem, snad už před celými věky. Ale jaký to byl vlastně život a odkud pocházel, to pro nás zůstane navždycky jenom řadou otazníků."

Odmlčeli jsme se. Biolog poklepal prsty na stůl. Vstal jsem. "Slíbil jsem chemikovi, že za ním přijdu."

"Nemůžete mě vzít s sebou?" žadonil biolog. "Když jsem docela sám, ještě se to trochu vrací. Myslíte, že se to někdy zlepší? Přímě se bojím samoty."

"Přál bych vám, aby se to nezlepšilo," řekl jsem s úsměvem. "To je moudrost, pocházející už z té doby, kdy člověk sedával u ohně v jeskyni."

"Vy byste si přál prvobytnou pospolitost?!" zvolal.

"Kdo říká prvobytnou? Pojdte, vy novopečený kolektivistu."

Prošli jsme příčnou chodbou k chemikově laboratoři. Trávil jsem teď u něj celé hodiny. Chemik se do mě asi před dvěma týdny přímo zamiloval. Vnutil mi tykání a začal za mnou běhat jako stín. Ale na palubě PLUTA se vůbec velmi mnoho věcí změnilo.

Čmáral si jakési vzorce, ale hned toho nechal, jakmile nás spatřil.

"To nic není," řekl rozpačitě. "Zkouším jen tak teoreticky přijít na to, jak by měla vypadat uměle vyrobená živá hmota."

"Doufám, že na to nikdy nepřiđeš," podotkl jsem. "Ani teoreticky."

"Ale oni na to přišli," odvětil s trochou závisti.

"A uměli na to."

"Ale lidstvo jistě jednou přijde na všechno," namítl biolog.

"Ano. Vždyť ani lidstvo není nesmrtelné."

"Ty přirovnáváš poznání k zániku?" pohoršil se chemik.

"Zaměňuješ příčinu a následek. Zánik je nutná následek vzniku. To je přece zákon vývoje. A kdo poruší vývoj, ten na to doplatí. Roboti se vzbouřili nejen proti svým tvůrcům ... oni se vzbouřili taky proti času. Jak to řekl fyzik: nepochopit čas neznámá přemoci ho, nýbrž podlehnout mu. Roboty zahubila jejich vzpoura proti času."

"Takže je třeba vyvinout dialektického kybernetu," šklebil se chemik.

"Ano. Ale myslím si, že vedle toho je tu dost potřebnějších věcí. Zkus to nejprve s nimi."

Někdy mě už bolelo v krku od věčných debat, ale byl to jediný způsob, jak si ukrátit čas. Farland navedl PLUTA na letovou trasu a tím jsme byli prakticky bez práce. Elektronkoví piloti to odřeli za nás.

Čekala nás dost dlouhá cesta. Země byla v nevýhodném postavení, museli jsme napříč naší soustavou. Letěli jsme dolů ke Slunci, astronauti tomu říkají jižním směrem. Helge nás jednou zaslechl bavit se o jižním směru a velmi káravě nás napomenul, že ve Vesmíru žádné světové strany nejsou. Vysvětlovali jsme mu, že je to jenom hantýrka, ale starý pán pro to neměl pochopení.

"Hantýrka! Zase budete říkat, že starý Helge je nesnášenlivý. Ale já to myslím dobře. Co kdyby vás někdo slyšel? Co by si pomyslel o vesmírných pilotech?"

"A víte, že nám je to jedno?" prohlásil nonšalantně Farland.

"Ať to říkáme, jak chceme – ale my podle toho trefíme domů. A vy ne!"

Helge polkl a potom jaksi křečovitě pleskl Farlanda po rameni a řekl:

"Já vím, já vím."

Kybernetik se nerad vracel k rozhovorům o posledních dnech v astroletu. Na jakékoliv projevy vděku odpovídal hrubě, a trochu mi v tom připomínal Farlanda. Trvalo dlouho, než jsme ho pohnuli, aby nám prozradil, co se vlastně v těch dnech dověděl o minulosti toho záhadného tělesa a jeho tvůrců.

Dostali jsme se na to téma jednou po večeri, když jsem si vzpomněl na ten obraz na stěně.

"Dalo mi moc práce, než jsem z kybernetovy paměti vydoloval nějaké vzpomínky na ně," připustil kybernetik.

"Rozhodně byli větší než my. Jejich život byl patrně obdobně podmíněn dýcháním a potravou. Ale co dýchali a co

jedli, na to se mne neptejte. Měli poněkud jiné smysly. Nesmírně citlivě vnímali různé frekvence elektromagnetického vlnění. Jejich vlnovou délku zřejmě rozlišovali s úžasnou přesností. Proto byl jejich svět tak barevný; viděli každý jednotlivý odstín."

Zmínil jsem se o těch podivných kouscích barevných spekter, které jsme tam porůznu našli. Kybernetik mi dal za pravdu.

"Myslím, že ano. Bylo to opravdu písmo. Nespočívalo ve tvaru, nýbrž v barvách. Každý odstín byl buď písmenem v našem slova smyslu, nebo snad dokonce znakem uceleného významu. Ale víte, co se mi ohromně líbilo? Oni totiž nemluví. Dovedli libovolně měnit barvu obočí a tak spolu hovořili. Doslova si četli myšlenky z očí. No řekněte, není to z našeho hlediska krásný symbol?"

"Není," prohlásil nedojetě Farland. "Když člověk ztratí možnost říkat něco jiného, než co si myslí, zkazíte polovinu lidstva radost ze života."

"Vy jste asi poslední žijící cynik, Farlande," zasmál se fyzik.

"To není cynismus, vidět člověka jaký je." Ohradil se Farland. "Ale pochlebovat mu, že má křídla, až tomu uvěří a skočí ze střechy, a pak se na něj dívat, jak si nabíje hubu – tomu zase já říkám cynismus."

A potom se rozhovor nezadržitelně stočil na poslední chvíli, kdy kybernetik zápasil s kybernetem.

"Tak vy mi s tím nedáte pokoj?" povzdechl si kybernetik odevzdaně. "Studoval jsem to už na Zemi. Měli jsme určité slibné výsledky s telepatii mezi člověkem a strojem. Přijímal telepaticky otázky. Ale odpovídal obvykle. Tady to ... to byl prostě hazard, protože mi nic jiného nezbylo. Pokud jsem se plně soustředil, bylo to dobré. Spoléhal jsem na piloty, že mě najdou."

Podíval se po nás, lehce se usmál a pokývl káravě hlavou.

"Ale my jsme vás tam přece nemohli vystřídat," namítl jsem.

"Ne, to ne. Ale viděli jste, co nastalo, když jsem ho zničil. Upřímně řečeno, bál jsem se, že to bude ještě horší. Hlavně rychlejší. Doufal jsem, že se domluvíme, že ho přinutím, aby vás nechal třeba odstartovat."

"Bez vás?"

Pokrčil rameny.

"Nechci tvrdit, že bych se s nějakým potěšením obětoval. Možná, že by se bylo podařilo ty nejnebezpečnější provozy včas zastavit. A kdyby to jinak nešlo – pak je lepší, když zemře jeden, než všichni."

Farland nespokojeně zafuněl. Věděl jsem, že by s tím nikdy nesouhlasil.

"No, je to stejně za námi," předešel ho opět kybernetik. "Ale nepochopili jste ani jeden z mých vzkazů. Na žádné spojení jste nezabrali. V životě jsem neviděl lidi tak hluché na telepatii."

"Mně se jednou v noci o vás zdálo," poznamenal Farland nedbale, "jak jste rozkousal fyzikovi brejle. Ale to je na mě moc složitá asociace."

Chemik a biolog se rozchechtali.

"Když jsem už doopravdy nemohl," pokračoval kybernetik, "zbývalo jen to poslední, čeho jsem se bál. Celý svůj život jsem stavěl kybernety, a nikdy jsem to nedotáhl na takový stupeň dokonalosti. Bylo mi toho trochu líto. Ale věděl jsem přesně, v čem je jediná spolehlivá převaha člověka. On proti mně povolal roboty – ale já měl ruce. A tak jsem ho zničil!" Nastalo ticho. Díval jsem se po obličejích kolem stolu. Na všech bylo cosi svátečního a uctivého. Byl to mlčenlivý hold, jediný, jaký kybernetik přijal.

"Škoda," povzdechl si fyzik po chvíli.

"Ano, škoda," připojil se Helge. "Naši piloti by patrně byli dokázali přivést to celé někam do blízkosti Země."

"Mrzí-li tě jenom tohle," řekl jaksi zamyšleně kybernetik, "mrzí-li tě jenom tohle, pak tě nemusí mrzet vůbec nic. Abych se ti přiznal, jsem rád, že ten zatracený bastard zanikl v bezpečné vzdálenosti od Země. Budu aspoň po zbytek života klidně spát."

Dny plynuly a Slunce se blížilo, zdálo se mi, že cítím stoupající žár, v němž všechno žhne a všechno se rozpadá. Vyhnuli jsme se naší domovské hvězdě v uctivé vzdálenosti a začali jsme dohánět Zemi.

Když se nám poprvé ukázala na obrazovce, bledouňka, nepatrná tečka v temnotách, ztratili jsme na chvíli všichni řeč. Najednou jsem si uvědomil, že se za tu dobu mohlo třeba něco stát. Že už tu taky Země nemusela být. Byla to pošetílá myšlenka, ale nebránil jsem se jí; zvětšovala mou radost z opětného shledání.

Na palubě zavládla doslova pohoda. Lidé dokonce žertovali, pokud to vůbec kdy uměli. Drastické dna našeho uvěznění byly hluboce zapomenuty jako zlá sen.

Nedovedl jsem zapomínat tak rychle jako oni. Často na mě dotírala myšlenka na ztuhlé, nehybné tělo, lhostejně ležící v mrazu chladicí separace. Vezli jsme ji pohřbít na Zemi.

Mohl jsem ji vidět, mohl jsem za ní zajít. Ale nikdy jsem tam nešel. Byl jsem příliš zvyklý, že se její oči rozzářily, když mě spatřila. Bál jsem se té posmrtné lhostejnosti; je tím nejpádějším znamením absolutního konce.

Snad je možné, že lidé jednou dokážou zázraky. Snad jednou proletí napříč Vesmírem a poznají, co je tam dál. Jak to udělají, to nevím. Ale vím, že nikdy v životě nemohou poznat všechno.

Snad až v okamžiku smrti člověk pochopí, proč žil, teprve když stojí na prahu onoho nepojmenovatelného časoprostoru nespočítatelných dimenzí, v němž je místo prostoru ono absolutní NIC a místo času tam platí NIKDY. Nikdy víc ...

Při vzpomínání jsem jednou přišel na ten prapodivný vztah, který tehdy začal vznikat mezi Farlandem a astrofyzikou. Náhle jsem si uvědomil, že to nijak nepokračuje. Začalo mě zajímat, co se děje v tom starém vesmírném tulákově.

"Ty, Farlande" začal jsem jednou velmi opatrně, jsa si vědom choulostivosti tématu, "jak je to vlastně s tebou a s astrofyzikou?"

"Jako co?" zeptal se nedbale Farland, ale zbystřil pozornost.

"No ... myslel jsem, že vy dva ... vzpomínáš si, jak o tebe pečovala a jak sis to pochvaloval ... myslel jsem si, že tě to trochu kleplo po nose ..."

Farland na mě vykulil oči v bezmezném údivu a pak najednou vypukl v hrozný smích.

"Ha-há-hahaha-háá!" řval, tloukl pěstí do armatury a ohromné slzy smíchu se mu koulely po tvářích. "Tak ty sis myslel, ovečko moje, že mě oženíš?! Ty si dovedeš, dušičko, představit Farlanda, navlečeného místo do kombinézy do nějaké pitomé parády, jak si šetrně vede takový třaslavý raneček hormonů a nálad někam do oddávací síně?!"

Ha-há-hahaha-háá!"

"Dovedu si to představit," řekl jsem paličatě. "Proč ne?"

"Já taky!" vzdychal Farland. "Právě proto se tak hrozně chechtám!"

Už nikdy jsem se k tomu tématu nevrátil.

Den co den jsme hlídali Zemi. Zvětšovala se každou hodinou, věděli jsme to a věřili jsme, že to vidíme, třebaže to byly rozdíly, které lidské oko nemůže postřehnout.

Jednoho dne, kdy jsem zase stál zamlkle před obrazovkou, objevila se vedle mne znenadání astrofyzika.

"Na co myslíte?"

Pokynul jsem k obrazovce.

"Na ni."

"Máte pravdu. Je vlastně mnohem blíž."

"Ano. Už je zase blíž než před minutou."

Bláženě jsem se protáhl, pomalu jsem jel dlaněmi po své hrudi. Pod prsty se mi připletl jakýsi řemínek. Bezděky jsem ho utrhl a chtěl jsem ho odhodit, ale pak jsem se zarazil: na tom řemínku visel kdysi můj geiger.

"Udělal jste to, jako byste si chtěl něco vyrvat ze srdce," podotkla tiše astrofyzika.

"Já nemám, co bych si chtěl odtamtud vyrvat."

Hleděli jsme si do očí. Neuhnul jsem jejím pohledu, čekal jsem, až ona sklopí oči.

"Vedeme divné řeči," uhnula konečně.

"Ale myslíme oba na totéž," řekl jsem. "Když umírala, byl bych jí snad dal svůj život. Ale to nejde udělat. Nic už se na tom nedá změnit."

Zamnul jsem řemínek mezi prsty a pak jsem ho odhodil za sebe.

"Bojíte se vzpomínek?" zeptala se.

"Nebojím. Člověk se může vracet, jestliže ví, že nezůstane pozadu. To platí nejen ve vzpomínkách. I v životě."

I v mém životě to platí, myslel jsem si. I já se teď vracím domů. Rád se tam vracím. Ale jen na čas. Budu znovu odcházet a snad se budu i znovu vracet. Budu věčně bloudit pod hvězdami a žít svůj život všude, kde zrovna budu, věčně objevovat jeho krásy a věčně se mu obdivovat.

"Ve vzpomínkách i v životě se občas vracíme," dodal jsem.

"Proto je dobře mít kam se vrátit."

Před očima se mi mihla Kleo, usmívající se v časném rozbřesku na letišti.

"Já mám, kam se vrátit," řekl jsem vděčně. "Vím přesně, kam povede moje první cesta na Zemi."

"Já taky!" ozval se za námi nemilosrdný hlas. Otočil jsem se. Ve dveřích stál rozkročený Farland, ruce v bok, oči přísně upřené na mě.

"Já to taky vím!" opakoval. "Naše první cesta bude do klubu ke kamarádům. A nemysli si, že mi budeš dezertovat za nějakou ženskou!"

KONEC